

Lagrådsremiss

Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 19 maj 2011

Beatrice Ask

Maria Kelt
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att Sverige ska godkänna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder), i det följande benämnd konventionen. Vidare lämnas förslag till en ny lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder samt vissa lagändringar som bl.a. behövs för att Sverige ska leva upp till de åtaganden som ett tillträde till konventionen medför. Den nu gällande lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge föreslås upphävd.

Den föreslagna lagen ska omfatta överlämnande för lagföring och för straffverkställighet. För att en gärning ska kunna ligga till grund för ett överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder krävs att en frihetsberövande påföljd är föreskriven för gärningen alternativt har dömts ut i den nordiska stat som har utfärdat arresteringsordern. Genom lagen införs ett system som baseras på principen om ömsesidigt erkännande. Detta innebär att en nordisk arresteringsorder ska bifallas om inte någon av avslagsgrunderna som föreskrivs i lagen, eller som följer av någon annan lag, är för handen.

Det föreslås att beslut i överlämnandefrågan ska fattas av åklagare om den eftersökte samtycker till att överlämnas. I övriga fall ska beslut fattas av domstol. De tidsfrister som föreslås gälla innebär att beslut, när samtycke föreligger, ska meddelas inom tre dagar från det att samtycket lämnades och i övriga fall normalt sett inom fjorton dagar från gripandet. Rättens handläggning ska som regel vara muntlig och den eftersökte ska ha rätt till offentlig försvarare. Vid överklagande av tingsrättens beslut i fråga om överlämnande krävs prövningstillstånd i hovrätten. Motsvarande ändring föreslås i lagen (2003:1156) om överlämnande från

Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (arresteringsorderlagen). Överklagande ska, såvitt gäller nordiska arresteringsorderärenden, ske inom en vecka till såväl hovrätt som Högsta domstolen.

Den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om tvångsmedel som i stora drag liknar de som återfinns i arresteringsorderlagen. Således föreslås, för personer över arton år, en presumtion för att den eftersökte ska frihetsberövas i avvaktan på beslut.

I lagrådsremissen behandlas även ett avtal mellan Europeiska unionen och Island och Norge om förfarande för överlämnande mellan dessa parter (EU-avtalet). Parterna har undertecknat EU-avtalet men det har ännu inte trätt i kraft. Sverige kommer efter att både konventionen och EU-avtalet har trätt i kraft i princip att tillämpa konventionen i förhållande till Island och Norge, eftersom konventionen föreskriver ett längre gående överlämnandesamarbete än EU-avtalet. På ett fåtal punkter krävs lagändringar för att leva upp till EU-avtalets åtaganden.

Samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Beslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott.....	17
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.	20
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.....	22
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	24
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	25
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	26
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård	27
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete	28
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem	29
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete	30
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	31
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.....	32
3	Ärendet och dess beredning	38
4	Överenskommelsernas innehåll och jämförelse med gällande rätt samt genomförandet i övriga Norden	39
4.1	Konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder).....	39
4.1.1	Syfte och allmänna utgångspunkter.....	39
4.1.2	Tillämpningsområde.....	40
4.1.3	Förhållandet till den europeiska arresteringsordern	40
4.1.4	Förutsättningar för överlämnande.....	41
4.1.5	Särskilda regler i förhållande till Island.....	42
4.1.6	Utfärdande av en nordisk arresteringsorder	43
4.1.7	Utredning och tvångsmedel	44
4.1.8	Samtycke m.m.	46
4.1.9	Tidsfrister och beslut	46

4.1.10	Möjlighet till åtal för andra brott samt till vidareöverlämnande och vidareutlämning	48
4.1.11	Slutbestämmelser	49
4.2	Avtalet mellan EU och Island och Norge (EU-avtalet)	50
4.2.1	EU-avtalets innehåll	50
4.2.2	EU-avtalets förhållande till konventionen och till gällande rätt	51
4.3	Nordiskt genomförande av konventionen	53
4.3.1	Danmark	53
4.3.2	Finland	53
4.3.3	Island	54
4.3.4	Norge	54
5	Sammanfattning av lagstiftningsbehovet och behovet av en reform	55
6	Överväganden och förslag	57
6.1	Tillträde till konventionen	57
6.2	En ny lagstiftning	58
6.3	Förutsättningar för överlämnande	60
6.3.1	Tillämpningsområde	60
6.3.2	Allmänna utgångspunkter och grundläggande hinder för överlämnande	61
6.3.3	Bristande straffmyndighet	66
6.3.4	Amnesti	67
6.3.5	<i>Ne bis in idem</i>	68
6.3.6	Åtalsunderlåtelse	69
6.3.7	Pågående lagföring i Sverige	70
6.3.8	Gärningar som har begåtts i Sverige men som inte är straffbara här	71
6.3.9	Övertagande av straffverkställighet	72
6.3.10	Villkorat överlämnande	74
6.4	Förfarandet	75
6.4.1	Beslutande myndigheter	75
6.4.2	Utformning och översändande av en nordisk arresteringsorder	79
6.4.3	Allmänt om utredningen	82
6.4.4	Samtycke	84
6.4.5	Personella tvångsmedel	86
6.4.6	Reella tvångsmedel	90
6.4.7	Beslutsprocessen	93
6.4.8	Beslut vid konkurrerande framställningar	99
6.4.9	Verkställighet	101
6.5	Överförande av straffverkställighet	104
6.6	Övriga frågor	107
6.6.1	Återförande av personer som överlämnats till Sverige	107
6.6.2	Utvidgat överlämnande	107
6.6.3	Vidareöverlämnande och vidareutlämning	109
6.6.4	Transitering	111
6.6.5	Ingen särreglering i förhållande till Island	112

6.7	Svenska underrättelser och förklaringar	112
6.7.1	Förklaring till konventionen	112
6.7.2	Underrättelser och förklaringar till EU-avtalet	113
7	Ändringar i vissa andra lagar	115
7.1	Tillgodoräknande av frihetsberövande utom riket.....	115
7.2	De nordiska verkställighetslagarna.....	116
8	Förslagens konsekvenser.....	117
9	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	119
10	Författningskommentar	120
10.1	Förslaget till lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder	120
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott.....	151
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.	152
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling....	154
10.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.	156
10.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	156
10.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård	157
10.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård	157
10.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete	158
10.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem	158
10.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete	159
10.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen	160
10.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.....	160
Bilaga 1	Konventionen.....	165
Bilaga 2	EU-avtalet	180
Bilaga 3	Sammanfattning av Ds (2010:26) Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.....	198
Bilaga 4	Promemorians lagförslag	200
Bilaga 5	Lagförslag enligt kompletterande remittering.....	229
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna.....	231

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
2. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
3. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
5. lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.,
6. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
7. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
8. lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård,
9. lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete,
10. lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem,
11. lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete,
12. lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
13. lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder).

2 § Med en nordisk arresteringsorder avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en nordisk stat, som innebär en begäran om att en rättslig myndighet i en annan nordisk stat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

3 § Som en nordisk arresteringsorder betraktas även en arresteringsorder som är utfärdad av en annan nordisk stat, antingen enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1, Celex 32002F0584), eller enligt avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge (EUT L 292, 21.10.2006, s. 2, Celex 22006A1021[01]), om den eftersökte befinner sig i Sverige.

4 § Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

I fråga om överlämnande till Sverige finns särskilda bestämmelser.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande

1 § Den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder ska, om personen anträffas i Sverige och inget annat sägs i denna lag eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande staten.

2 § Överlämnande får beviljas endast för en gärning för vilken det enligt den utfärdande statens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd eller för vilken det har dömts ut en sådan påföljd.

Om en nordisk arresteringsorder avser flera gärningar är det tillräckligt att det finns förutsättningar för överlämnande enligt första stycket för en av dem.

3 § Överlämnande får inte beviljas om en nordisk arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har getts tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande.

4 § Överlämnande får inte beviljas om

1. det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet,

2. det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. det enligt 2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken skulle strida mot ett villkor som har ställts upp vid utlämning eller överlämnande till Sverige, eller

4. den eftersökte enligt 4 kap. 6 eller 7 § ska överlämnas eller utlämnas till en annan stat eller till en tribunal eller internationell domstol.

5 § Överlämnande får inte heller beviljas för viss gärning om

1. gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år,

2. gärningen omfattas av nåd eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen,

3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än som anges i 3 och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

5. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,

6. förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande staten, eller

7. gärningen i sin helhet har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

6 § När den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare, får överlämnande inte beviljas om den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande staten, gäller vad som sägs i första stycket endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Om den eftersökte är utländsk medborgare och vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i Sverige, får överlämnande inte beviljas om den eftersökte framställer en begäran som avses i första stycket och det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

3 kap. Det inledande förfarandet

Begäran om överlämnande

1 § En nordisk arresteringsorder ska vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till konventionen. Den ska vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk och innehålla uppgifter om

1. den eftersöktes identitet och nationalitet,
2. namn, adress, telefonnummer, telefaxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,
3. en verkställbar dom, ett häktnings- eller anhållningsbeslut eller ett motsvarande verkställbart beslut för åtminstone ett av de brott som omfattas av den nordiska arresteringsordern,
4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för denna, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i den,
5. brottsrubricering,
6. straffskalan för gärningen eller, om den nordiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd, den påföljd som har dömts ut, och
7. om möjligt andra rättsliga konsekvenser av gärningen.

2 § En nordisk arresteringsorder får skickas direkt till behörig åklagare på den ort där den eftersökte uppehåller sig.

En nordisk arresteringsorder får översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

En efterlysning som är registrerad i SIS eller i ett annat system för eftersökning av personer och som gäller överlämnande till en nordisk stat ska jämföras med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att en sådan order översänds.

Utredningen

3 § Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Den tidsfrist som gäller för tingsrätten enligt 4 kap. 3 § andra stycket ska beaktas. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år, ska det utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Offentlig försvarare

4 § En offentlig försvarare ska förordnas om den eftersökte begär det, är under arton år eller i övrigt bedöms vara i behov av en försvarare.

Samtycke och medgivande

5 § Den eftersökte ska så snart det kan ske tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande samt om han eller hon medger att i den utfärdande staten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern. Den eftersökte ska upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

En återkallelse av ett samtycke ska beaktas om den görs innan beslut i fråga om överlämnande har meddelats. En återkallelse av ett medgivande ska beaktas om den görs innan beslutet om överlämnande har verkställts.

Tvångsmedel

6 § Åklagaren ska anhålla den eftersökte om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska även ske om det finns risk för att den eftersökte, genom att undanröja bevis eller på något annat sätt, försvårar utredningen av en gärning som omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt denna bestämmelse men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt denna bestämmelse får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall, även utan ett anhållningsbeslut, gripa den eftersökte.

7 § När någon har gripits, anhållits, meddelats reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas samma regler som vid motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning. För sådana tvångsmedel gäller dock de förutsättningar som anges i 6 §.

Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande, ska häktningsframställning göras endast om den eftersökte begär rättens prövning av ett beslut om anhållande. Den tid inom vilken häktningsframställning ska göras enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken ska räknas från det att den eftersökte begär rättens prövning eller återkallar sitt samtycke till överlämnande.

För rättens beslut om häktning gäller de förutsättningar som enligt 6 § gäller för anhållande. Vad som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal ska inte tillämpas.

Ett beslut om anhållande eller häktning ska upphävas, om ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn till den tid frihetsberövandet har pågått och den påföljd som har dömts ut eller som kan komma att dömas ut om den eftersökte döms för gärningen.

8 § Innehåller en nordisk arresteringsorder en ansökan om beslag, tillämpas i den delen bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det påträffas sådana föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får föremålen även utan en särskild ansökan tas i beslag genom beslut av åklagaren eller den som griper den eftersökte.

I samband med att den eftersökte frihetsberövas får husrannsakan göras för att söka efter föremål som får tas i beslag. Förordnande om husrannsakan meddelas av åklagaren. Om det är fara i dröjsmål får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen göra en husrannsakan även utan ett sådant förordnande.

4 kap. Beslutsförfarandet

Beslutande myndighet

1 § Tingsrätten beslutar efter framställning av åklagaren i fråga om överlämnande.

Åklagaren får, innan han eller hon har begärt rättens prövning, fatta beslut i fråga om överlämnande om den eftersökte har samtyckt till överlämnande. Åklagaren får därutöver avslå en nordisk arresteringsorder enligt 2 kap. 3 §.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas 19 kap. rättegångsbalken.

Rättens prövning

2 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen ska ske med skyndsamhet.

Tingsrätten ska för prövning av frågan om överlämnande hålla förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, om den eftersökte begär att ärendet ska avgöras på handlingarna eller om han eller hon, efter att åklagaren har gjort en framställning till rätten enligt 1 §, har samtyckt till överlämnande.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Tidsfrister för beslut m.m.

3 § Samtycker den eftersökte till överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter att den eftersökte har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

4 § När rätten fattar beslut om överlämnande, ska den även pröva om beslut om tvångsmedel ska gälla till dess överlämnandet har verkställts.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter ett beslut om att den eftersökte ska överlämnas.

5 § Rätten ska, om möjligt, i samband med beslut i fråga om överlämnande, meddela beslut i fråga om överlämnande av föremål som har tagits i beslag enligt 3 kap. 8 § första stycket.

Beslut om överlämnande av föremål som har tagits i beslag enligt 3 kap. 8 § andra stycket ska alltid fattas i samband med beslut i fråga om överlämnande. Beslutet får förenas med villkor som är påkallade med hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt.

Konkurrerande framställningar

6 § Om två eller flera nordiska stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder eller en eller flera av dessa stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder samt en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen har utfärdat en europeisk arresteringsorder beträffande samma person, ska ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som enligt 1 § har behörighet att handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny nordisk eller europeisk arresteringsorder efter det att rätten beslutat om överlämnande men innan beslutet har vunnit laga kraft, får hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten ska pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsordrar som ska beviljas ska göras med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då respektive arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

7 § Om det beträffande den eftersökte pågår ett ärende om utlämning för brott eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen ska prövningen av frågan om överlämnande enligt denna lag anstå till dess beslut har meddelats i det andra ärendet.

Kostnader för offentlig försvarare

8 § Kostnaderna för en offentlig försvarare ska stanna på staten, om det inte finns särskilda skäl för att de ska återbetalas av den eftersökte.

Överklagande

9 § Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut krävs prövningstillstånd.

Ett överklagande av tingsrättens beslut genom vilket ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

5 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande och efterföljande beslut

Verkställighet

1 § Ett beslut om överlämnande ska verkställas inom fem dagar från den dag då beslutet vann laga kraft. Om det inte är möjligt att överlämna den eftersökte inom denna frist, får åklagaren besluta att verkställighet ska ske efter ytterligare fem dagar.

Åklagaren får bestämma att verkställigheten ska ske vid en viss senare tidpunkt om

1. det behövs för att den som ska överlämnas ska kunna lagföras i Sverige för annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller, om dom redan har fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd som bestämts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser,

2. omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande, eller

3. det finns starka humanitära skäl.

I stället för att skjuta upp verkställigheten i fall som avses i andra stycket 1 får ett överlämnande förenas med villkor om återförande. Villkoren fastställs av åklagaren i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

2 § Den som ska överlämnas och som har underkastats tvångsmedel av rätten kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.

3 § Om den som ska överlämnas avger en förklaring om att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas, får verkställighet ske även om beslutet inte har vunnit laga kraft. I fråga om en sådan förklaring tillämpas 4 och 6–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

4 § Beslut om överlämnande verkställs av polismyndigheten. Om den som ska överlämnas är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att överlämnandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

5 § Om den som ska överlämnas är frihetsberövad och verkställigheten inte sker inom den tid som följer av 1 § första stycket eller, när ett beslut har fattats enligt 1 § andra stycket, inom fem dagar från den beslutade tidpunkten, ska den eftersökte omedelbart försättas på fri fot. Detsamma gäller om den utfärdande myndigheten återkallar den nordiska arresteringsordern.

6 § Den domstol som har meddelat ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande ska på begäran av åklagaren upphäva beslutet om

1. beslutet, av annan anledning än att den som ska överlämnas håller sig undan, inte har verkställts inom tio dagar från den tidpunkt som följer av 1 § första eller andra stycket, eller

2. den utfärdande myndigheten återkallar arresteringsordern.

Har beslutet om överlämnande meddelats av åklagaren, ska han eller hon upphäva beslutet enligt vad som anges i första stycket.

Tillstånd till utvidgat överlämnande

7 § Om överlämnande har skett enligt en nordisk arresteringsorder och en rättslig myndighet i den utfärdande staten gör en framställning till åklagaren om tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den nordiska arresteringsordern, ska åklagaren pröva om ett överlämnande hade kunnat beviljas med beaktande av 2 kap. 5 § 5 och 7. Om någon av dessa bestämmelser hade hindrat ett överlämnande, får tillstånd inte ges.

Tillstånd till vidareöverlämnande och vidareutlämning

8 § Den som har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder får utan tillstånd vidareöverlämnas till en annan nordisk stat.

En framställning om rätt att till en medlemsstat i Europeiska unionen vidareöverlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av tingsrätten med tillämpning av 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En framställning om rätt att till en stat utanför Norden eller Europeiska unionen vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

6 kap. Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige

1 § Har rätten med stöd av 2 kap. 6 § avslagit en begäran om överlämnande, ska den ansvariga myndigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten av påföljden hit, om inte den utfärdande staten motsätter sig det.

Den ansvariga myndigheten får besluta att den eftersökte ska tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på ett beslut om överförande. Den eftersökte får tas i förvar om det behövs för att verkställigheten av påföljden ska kunna påbörjas i Sverige. Ett sådant förvar ska anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

2 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. tillämpas 6, 7, 22, 23, 27, 29, 31, 34 och 35 §§ den lagen.

3 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska den ansvariga myndigheten tillämpa 7 kap. 3–6 §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

4 § Beslut om förvar enligt 1 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

5 § Offentligt biträde ska förordnas för den som enligt 1 § andra stycket tas i förvar, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

6 § Regeringen bestämmer vilka myndigheter som är ansvariga myndigheter i Sverige enligt detta kapitel.

7 kap. Övriga bestämmelser

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

1 § Har överlämnande till Sverige skett för lagföring här, på villkor att den som överlämnas senare återförs till den andra staten, ska polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Om den som ska återföras är på fri fot, får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Transport genom Sverige

2 § Den som överlämnas från en nordisk stat till en annan nordisk stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige.

Den som överlämnas får, om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, omhändertas eller tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Genom lagen upphävs lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

2. Lagen tillämpas inte vid handläggningen av ett ärende om utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge eller ett ärende om överlämnande till Danmark eller Finland enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, om ärendet har inletts före ikraftträdandet.

3. Har någon utlämnats eller överlämnats från Sverige till Danmark, Finland, Island eller Norge och begärs tillstånd till en åtgärd som avses i 5 kap. 7 eller 8 §, ska de bestämmelserna tillämpas. En begäran enligt 5 kap. 8 § andra stycket prövas av Stockholms tingsrätt.

4. Till dess avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge träder i kraft tillämpas 5 kap. 8 § tredje stycket i fråga om vidareöverlämnande till en medlemsstat i Europeiska unionen av en person som tidigare har utlämnats eller överlämnats från Sverige till Island eller Norge.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Härigenom föreskrivs att 1, 26 och 26 b §§ lagen (1957:668) om utlämning för brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i en annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Lagen gäller inte om *lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge* eller *lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder* är tillämplig i förhållande till den andra staten.

Lagen gäller inte om *lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder* eller *lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder* är tillämplig i förhållande till den andra staten.

26 §²

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Har tillstånd meddelats enligt första *eller andra* stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtyoåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs i fråga om någon som utlämnas till

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtyoåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs i fråga om någon som utlämnas till

¹ Senaste lydelse 2003:1158.

² Senaste lydelse 2003:1158.

en medlemsstat i Europeiska unionen tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första–tredje styckena.

en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första och andra styckena.

26 b §¹

Om det vid en transport som avses i 26 § sker en oplanerad mellanlandning i Sverige, *skall* tillstånd till transport enligt den paragrafen begäras, för det fall transporten inte fortsätter inom tjugofyra timmar från landningen. Tillstånd till transport *skall* begäras inom nittiosex timmar från landningen.

Polismyndigheten får, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhändertaga och ta i förvar den som utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom den tid som anges i första stycket, *skall* personen omedelbart friges.

Om tillstånd till transport meddelas, gäller därefter bestämmelserna i 26 § tredje stycket. Tidsfristen *skall* räknas från det att tillstånd meddelats.

I fråga om svenska medborgare gäller bestämmelserna i andra och tredje styckena endast under de förutsättningar som anges i 26 § andra stycket.

När transporten avser någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för denna paragraf.

Om det vid en transport som avses i 26 § sker en oplanerad mellanlandning i Sverige, *ska* tillstånd till transport enligt den paragrafen begäras, för det fall transporten inte fortsätter inom tjugofyra timmar från landningen. Tillstånd till transport *ska* begäras inom nittiosex timmar från landningen.

Polismyndigheten får, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhändertaga och ta i förvar den som utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom den tid som anges i första stycket, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd till transport meddelas, gäller därefter bestämmelserna i 26 § andra stycket. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

När transporten avser någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för denna paragraf.

¹ Senaste lydelse 2005:503.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De nya bestämmelserna får sättas i kraft vid olika tidpunkter.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Härigenom föreskrivs att 9 och 28 §§ lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om någon, som här i riket dömts till fängelse, skall för verkställighet av domen överföras till Danmark, Finland, Island eller Norge skall bestämmelserna i 7 och 18 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas.

Föreslagen lydelse

9 §¹

Om någon, som i Sverige har dömts till fängelse, ska överföras till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av domen, ska som villkor uppställas att han eller hon dels inte får åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, dels inte får vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömda har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för något annat brott som begåtts före överförandet, ska 5 kap. 7 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en

¹ Senaste lydelse 1983:226.

europaisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

Vad som sagts skall ej gälla, om den dömdes enligt vad därom är föreskrivet skall utvisas ur riket och därvid får befordras till den andra staten.

Första och andra styckena gäller inte om den dömdes enligt vad därom är föreskrivet ska utvisas från Sverige och därvid får befordras till den andra staten.

28 §

Bifalles framställning om verkställighet enligt 5 §, och har för den dömdes överförande hit uppställts villkor av innebörd, som avses i 7 § lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, skola villkoren lända till efterrättelse här i riket.

Bifalls framställning om verkställighet enligt 5 § och har det för den dömdes överförande hit uppställts villkor, ska de villkoren gälla här.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om överförande som har inletts före ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Härigenom föreskrivs att 1 och 13 §§ lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om *utlämning* för brott finns särskilda bestämmelser.

Om *överlämnande* för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

13 §

I fråga om utlämning enligt denna lag äger 7 och 18 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge motsvarande tillämpning.

När någon utlämnas enligt denna lag ska som villkor uppställas att han eller hon dels inte får åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, dels inte får vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömda har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för något annat brott som begåtts före överförandet, ska 5 kap. 7 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk

¹ Senaste lydelse 2008:448.

arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. ska införas en ny paragraf, 19 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 b §

Den som har överlämnats till Sverige för straffverkställighet enligt en europeisk arresteringsorder eller enligt en nordisk arresteringsorder, ska tillgodoräknas den tid som han eller hon med anledning av begäran om överlämnande har varit frihetsberövad utomlands.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
4. överlämnande enligt lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller
9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2006:616.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvissning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. *utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,*
4. *överlämnande enligt lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,*
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller
9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone, får trots tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som *skall* verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 23 kap. 2 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 2008:415.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård

Härigenom föreskrivs att 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

Om någon har dömts till sluten ungdomsvård eller om rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd *skall* avse ytterligare brott, *skall*, i fråga om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljden, 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. tillämpas på motsvarande sätt.

Om någon har dömts till sluten ungdomsvård eller om rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd *ska* avse ytterligare brott, *ska*, i fråga om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljden, 19 a och 19 b §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. tillämpas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2000:179.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

Häri genom föreskrivs att 8 § lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *skall* personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,

6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller

8. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Föreslagen lydelse

8 §¹

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *ska* personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

2. 1 kap. 2 § lagen (0000:00) om

överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2003:1169.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem i stället för dess lydelse enligt lagen (2010:380) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2010:380

Föreslagen lydelse

4 §

När det gäller framställningar som rör personer får endast följande uppgifter registreras:

1. efternamn, förnamn, tidigare använda namn, namn vid födseln och annat namn som personen använder,
2. särskilda bestående fysiska kännetecken,
3. fotografier och fingeravtryck,
4. födelsedatum och födelseort,
5. kön,
6. medborgarskap,
7. om personen kan vara beväpnad eller kan tillgripa våld,
8. om personen har avvikit från en inrättning där han eller hon med stöd av lag har varit berövad friheten,
9. syftet med framställningen,
10. begärd åtgärd,
11. om en förvunnen person behöver omhändertas eller inte,
12. den myndighet som har lagt in registreringen,
13. en hänvisning till det beslut som har föranlett registreringen,
14. typ av brott som avses i framställningen, samt
15. övriga uppgifter som ska anges i en europeisk arresteringsorder.

Därutöver får det, om det behövs, förekomma länkar till andra registreringar i registret, och uppgifter om verkställighetsförbud i Sverige med anledning av framställningar från andra Schengenstater.

Kompletterande uppgifter enligt 3 a § får endast avse sådana uppgifter om personen som anges i första stycket 1–6 samt uppgifter om nummer och datum för personens identitetshandlingar.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §¹

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *skall* personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *ska* personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

2. 1 kap. 2 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

3. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

4. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller

5. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2003:1172.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Regeringen får på Internationella brottmålsdomstolens begäran medge att den som har överlämnats till domstolen får ställas till ansvar vid domstolen för annan gärning som begåtts före överlämnandet än den för vilken överlämnandet skett.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott *eller 18 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.*

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, *skall* regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, *ska* regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. För ärenden som har inletts före ikraftträdandet gäller 10 § i dess äldre lydelse.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 4 kap. 4 och 5 §§, 5 kap. 2–4 och 9 §§, 6 kap. 8 och 9 §§ samt 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
5 §¹

Överlämnande för viss gärning får inte beviljas om

1. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen,

2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,

3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domlandet,

4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än *en medlemsstat i Europeiska unionen* och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

5. förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande medlemsstaten,

6. påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag och gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige eller den eftersökte är svensk medborgare, eller

7. gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domlandet,

4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än *som anges i 3* och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

¹ Senaste lydelse 2010:1433

4 kap.

4 §

Har åklagaren inlett en utredning enligt 3 § på grund av en arresteringsorder som har utfärdats av en rättslig myndighet i Danmark eller Finland får åklagaren, om den utfärdande myndigheten begär det, besluta att lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas i stället för denna lag. I sådant fall skall arresteringsordern betraktas som en framställning om utlämning enligt den lagen.

Första stycket skall inte tillämpas efter det att åklagaren enligt 5 kap. 1 § har begärt att tingsrätten prövar frågan om överlämnande.

En arresteringsorder utfärdad av en annan nordisk stat ska, om den eftersökte befinner sig i Sverige, betraktas som en nordisk arresteringsorder.

5 §

Den eftersökte skall anhållas av åklagaren. Något anhållande får dock inte ske

1. om det kan antas att förutsättningar saknas för ett överlämnande, eller

2. om det inte finns risk för att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande.

Även om det inte finns sådan risk som avses i första stycket 2 skall anhållande ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av arresteringsordern.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt första-tredje styckena men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälnings-skyldighet, skall en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 §

Åklagaren ska anhålla den eftersökte om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska även ske om det finns risk för att den eftersökte, genom att undanröja bevis eller på något annat sätt, försvårar utredningen av en gärning som omfattas av arresteringsordern.

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Om det finns skäl för anhållande enligt denna bestämmelse men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälnings-skyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 §

rättegångsbalken *skall* övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt *första–tredje styckena* får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

rättegångsbalken *ska* övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt *denna bestämmelse* får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

5 kap.

2 §

Vid rätts handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning och *överklagande av domstols beslut* i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen *skall* ske med skyndsamhet.

Tingsrätten *skall* för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte *skall* beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen *skall* åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad *skall* han eller hon inställas.

Vid rätts handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen *ska* ske med skyndsamhet.

Tingsrätten *ska* för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte *ska* beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen *ska* åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad *ska* han eller hon inställas.

3 §

Tingsrätten *skall* meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte gripits.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, *skall* beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Tingsrätten *ska* meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte *har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter att personen har underrättats om innehållet i arresteringsordern.*

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, *ska* beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

4 §

Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, *skall* ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som *skall* handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut om överlämnande *får*, om beslutet *inte* har vunnit laga kraft, hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten *skall* pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som *skall* beviljas *skall* ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder *eller en eller flera av dessa stater har utfärdat arresteringsorder samt en eller flera nordiska stater har utfärdat nordisk arresteringsorder* beträffande samma person, *ska* ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som *ska* handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut om överlämnande *men innan* beslutet har vunnit laga kraft, *får* hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten *ska* pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som *ska* beviljas *ska* ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

9 §

Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut krävs prövnings-tillstånd.

6 kap.

8 §

Om överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett gör en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen överlämna den som har överlämnats från Sverige,

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövas ärendet med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister *skall* inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare *skall* förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats *skall* ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister *ska* inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare *ska* förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats *ska* ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

9 §

En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen, *Island eller Norge* utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

8 kap.

2 §¹

Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen *skall* Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* *ska* Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

¹ Senaste lydelse 2005:502.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Om en oplanerad mellanlandning sker i Sverige, får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom nittiosex timmar från landningen, *skall* personen omedelbart friges.

Om tillstånd meddelas, gäller därefter bestämmelserna i andra stycket. Tidsfristen *skall* räknas från det att tillstånd meddelats.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Om en oplanerad mellanlandning sker i Sverige, får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom nittiosex timmar från landningen, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd meddelas, gäller därefter bestämmelserna i andra stycket. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De nya bestämmelserna får sättas i kraft vid olika tidpunkter.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Vid det nordiska justitieministermötet på Svalbard i juni 2002 beslutades att de harmoniserade nordiska utlämningslagarna skulle revideras, främst i ljuset av rådets rambeslut 2002/585/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (arresteringsorderrambeslutet, EGT L 190, 18.7.2002, s. 1). Syftet var att förenkla och effektivisera utlämningsförfarandet mellan de nordiska staterna med full respekt för grundläggande rättsprinciper och i överensstämmelse med respektive lands internationella förpliktelser. Konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder), i det följande benämnd konventionen, antogs på det nordiska justitieministermötet i Skagen den 21 juni 2005 och undertecknades av samtliga nordiska stater i Köpenhamn den 15 december samma år, med förbehåll för senare ratifikation. Konventionen finns intagen som *bilaga 1*. Till konventionen finns också en förklaranderapport.

Den 28 juni 2006 undertecknades avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge (EU-avtalet, EUT L 292, 21.10.2006, s. 2). Genom avtalet skapas ett arresteringsorderförfarande mellan, å ena sidan Europeiska unionens (EU) medlemsstater och, å andra sidan Island och Norge. EU-avtalet är i stor utsträckning likalydande med arresteringsorderrambeslutet. Efter ikraftträdande av Lissabonfördraget av den 13 december 2007 om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (Lissabonfördraget, EUT 2007 C 306/1) har avtalet den 15 februari 2010 översänts till Europaparlamentet för godkännande. Det har ännu inte satts i kraft. EU-avtalet finns intaget som *bilaga 2*.

Högsta domstolen har till regeringen framställt önskemål om ändringar, bl.a. i den nordiska utlämningslagen, som går ut på att domstolens prövning i de nordiska utlämningsärendena ska flyttas från Högsta domstolen till lägre instanser (Ju2000/6730/BIRS).

Inom Justitiedepartementet har det utarbetats en promemoria, Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder (Ds 2010:26). Promemorian innehåller förslag om att Sverige ska godkänna konventionen. I promemorian föreslås en ny lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder samt vissa lagändringar som behövs bl.a. för att Sverige ska leva upp till de åtaganden som ett tillträde till konventionen samt ett ikraftträdande av EU-avtalet medför. En sammanfattning av promemorians förslag återfinns i *bilaga 3*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En kompletterande remittering har därefter ägt rum avseende frågan om handläggnings- och överklagandefrister. Lagförslaget i den kompletterande remissen återfinns i *bilaga 5*. En förteckning över remissinstanserna såvitt gäller båda remitteringarna finns i *bilaga 6*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2010/5387/BIRS samt Ju2011/3155/BIRS).

4 Överenskommelsernas innehåll och jämförelse med gällande rätt samt genomförandet i övriga Norden

4.1 Konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder)

4.1.1 Syfte och allmänna utgångspunkter

Det nordiska samarbetet på området har en lång tradition. Utlämning mellan de nordiska länderna regleras i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen). Lagstiftningen har sin grund i en rättslig harmonisering inom Norden.

Konventionen ersätter nu gällande ordning och samtliga tidigare instrument om utlämning mellan de nordiska staterna, dvs. både det harmoniserade utlämningsförfarande som har tillämpats sedan 1950-talet och – i förhållande till Danmark och Finland – arresteringsorder-rambeslutet.

Syftet är att åstadkomma smidigare regler om utlämning mellan de nordiska staterna för att förenkla och effektivisera systemet. Konventionen bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Det innebär att en begäran från en nordisk stat om att få en person överlämnad för lagföring eller verkställighet i princip ska bifallas av den verkställande staten om inte någon av de avslagsgrunder som följer av konventionen föreligger. En nordisk arresteringsorder innebär både en begäran om frihetsberövande för överlämnande och en begäran om överlämnande. För att markera att det rör sig om ett systemskifte har det tidigare använda begreppet *utlämning* bytts ut mot *överlämnande*. Vidare används begreppen *den utfärdande staten* i stället för *den anmodande staten* och *den verkställande staten* i stället för *den anmodade staten*.

I ingressen anges att konventionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen, vilka är gemensamma för de nordiska staterna. Konventionen respekterar de grundläggande rättigheterna som de garanteras av den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och respekterar de nordiska staternas identitet. Vidare anges att konventionen inte hindrar de nordiska staterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier. Slutligen föreskrivs bl.a. att ingen person får avvisas, utvisas, utlämnas, överlämnas, vidareutlämnas eller vidareöverlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling.

Nedan redovisas konventionsåtagandena och görs en jämförelse med gällande rätt. I avsnitt 5 redovisas en sammanfattning av reformbehovet. Vid presentationen av lagrådsremissens överväganden och förslag i avsnitt 6 görs, när så är relevant, en genomgång av bestämmelserna i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk

arresteringsorder (arresteringsorderlagen) i förhållande till varje delförslag.

4.1.2 Tillämpningsområde

I artikel 2.1 föreskrivs att en nordisk arresteringsorder får utfärdas för lagföring av gärningar som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd samt för verkställighet av fängelsestraff eller någon annan frihetsberövande åtgärd. Av artikel 2.2 framgår att det, för det fall den nordiska arresteringsordern omfattar flera gärningar, är tillräckligt att dessa förutsättningar är uppfyllda för en av gärningarna (s.k. accessoriskt överlämnande).

En nordisk arresteringsorder kan således utfärdas beträffande den som är misstänkt, tilltalad eller dömd för brott. Till grund för ordern ska det föreligga en verkställbar dom, ett anhållningsbeslut, häktningsbeslut eller annat verkställbart rättsligt beslut med motsvarande rättsverkan.

Gällande rätt

Konventionens tillämpningsområde överensstämmer i princip med nuvarande ordning enligt den nordiska utlämningslagen (1 och 3 §§). Lagen innehåller dock även särskilda straffrösklar för svenska medborgare (2 §) som har slopats i konventionen. Någon möjlighet att utlämna en person som inte samtycker till det på grund av ett anhållningsbeslut finns heller inte enligt gällande rätt. Om den som begärs utlämnad inte samtycker till utlämningen eller inte erkänner den gärning som ligger till grund för begäran, ska ansökan grunda sig antingen på en fällande dom eller ett annat beslut där det framgår att en domstol i den utfärdande staten funnit att det föreligger sannolika skäl för att den som begärs utlämnad har begått det brott som ansökan grundar sig på (9 § andra stycket).

4.1.3 Förhållandet till den europeiska arresteringsordern

Av artikel 1.2 följer att en europeisk arresteringsorder utfärdad av Danmark, Finland eller Sverige ska betraktas som en nordisk arresteringsorder. En nordisk arresteringsorder ska således ha företräde framför en europeisk sådan utan att detta särskilt behöver anges i framställningen. Enligt förklaranderapporten är avsikten med denna bestämmelse att minska den administrativa belastningen på så sätt att det inte ska vara nödvändigt att utfärda både en nordisk och en europeisk arresteringsorder i de fall den utfärdande staten inte känner till i vilket land den eftersökte befinner sig.

Gällande rätt

Enligt 4 kap. 4 § arresteringsorderlagen gäller den omvända ordningen. Den utfärdande myndigheten i Danmark eller Finland måste särskilt

begära att en utfärdad europeisk arresteringsorder i Sverige ska betraktas som en framställan om utlämning enligt den nordiska utlämningslagen.

4.1.4 Förutsättningar för överlämnande

Enligt artikel 1.1 i konventionen definieras en nordisk arresteringsorder som ett rättsligt avgörande, utfärdat av en nordisk stat med syftet att en annan nordisk stat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd. Regleringen riktar sig till de av de nordiska staterna angivna behöriga rättsliga myndigheterna. Av definitionen framgår att en nordisk arresteringsorder i princip ersätter det tvåstegsförfarande som är det vanliga enligt den nordiska utlämningslagen där en person först efterlyses och sedan, efter gripandet, begärs utlämnad.

I konventionen föreskrivs vidare i artikel 1.3 att en nordisk arresteringsorder ska verkställas i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande. Ett överlämnande ska således i princip ske om inte någon av de avslagsgrunder som följer av konventionen föreligger. Någon kontroll av dubbel straffbarhet ska, enligt artikel 2.3, inte göras.

Som nämnts innehåller ingressen uttalanden om att grundläggande rättsprinciper ska upprätthållas och att konventionen inte hindrar de nordiska staterna från att tillämpa sina konstitutionella regler. Vidare regleras i artikel 4 tre obligatoriska avslagsgrunder. Överlämnande ska således vägras om nåd eller amnesti för det brott som ligger till grund för arresteringsordern har meddelats i den verkställande staten och denna stat var behörig att lagföra brottet enligt nationell lagstiftning, den eftersöktes ansvar redan har prövats för samma gärning i en nordisk stat eller en medlemsstat i EU och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas (principen om *ne bis in idem*) samt om gärningen ägt rum innan den eftersökte har uppnått straffmyndighetsålder enligt lagstiftningen i den verkställande staten. De obligatoriska avslagsgrunderna, som staterna är skyldiga att införa, innebär att den verkställande rättsliga myndigheten ska avslå den nordiska arresteringsordern om någon av dessa omständigheter föreligger.

I artikel 5 föreskrivs fem fakultativa avslagsgrunder som staterna kan välja att införa och som innebär att en nordisk arresteringsorder får avslås om någon eller några av dem föreligger. Dessa avslagsgrunder är att lagföring för samma gärning pågår i den verkställande staten (*lis pendens*), att gärningen som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern är att anse som helt eller delvis begången i den verkställande staten och där inte utgör ett brott, *ne bis in idem* avseende domar från länder utanför Norden och EU, meddelad åtalsunderlåtelse eller nedlagt åtal i den verkställande staten, eller om den eftersöktes ansvar för gärningen omfattas av ett slutligt avgörande i en annan nordisk stat och därmed hindrar senare lagföring samt att den verkställande staten, när den nordiska arresteringsordern avser straffverkställighet, åtar sig att själv verkställa den utdömda påföljden.

Artikel 6 föreskriver en möjlighet att villkora ett överlämnande för lagföring av en person som är medborgare eller bosatt i den stat som ska verkställa överlämnandet, på så sätt att det eventuella straff som ådöms i den utfärdande staten ska avtjänas i hemstaten. Syftet är främst att möjligheten till återanpassning förbättras om verkställigheten av straffet sker där personen sedan också ska leva och bo.

Gällande rätt

I den nordiska utlämningslagen upptas ett fåtal avslagsgrunder. Dessa är dels förbud mot att utlämna någon för politiska brott som inte motsvarar brott enligt svensk lag (4 § första stycket), dels förbud mot utlämning om det i Sverige meddelats dom eller åtalsunderlåtelse avseende samma brott som utlämningen avser (5 §). Därutöver finns specialregler som begränsar möjligheten att utlämna svenska medborgare (2 § och 4 § tredje stycket). Även pågående lagföring kan i vissa situationer utgöra hinder mot utlämning (6 §). Att lagen innehåller så få avslagsgrunder ska ses mot bakgrund av att den nordiska utlämningslagen – till skillnad från konventionen – bygger på en fri prövningsrätt. Även om det inte finns någon tillämplig avslagsgrund kan utlämningsframställan således ändå avslås om det i det enskilda fallet skulle bedömas lämpligt. I förarbetena till den nordiska utlämningslagen anfördes att även om den allmänna utgångspunkten är att en lagligen grundad nordisk utlämningsframställan ska bifallas, medför den diskretionära prövningsrätt som tillkommer den beslutande myndigheten en funktion som innebär ett skydd mot stötande resultat i det enskilda fallet (prop. 1959:72 s. 27).

I den nordiska utlämningslagen finns ingen bestämmelse som motsvarar konventionens reglering om villkorad utlämning. Dock finns en generell möjlighet enligt 7 § andra stycket att i samband med beviljande av en utlämning uppställa de villkor som anses nödvändiga. Inom Norden finns dessutom en ordning med överförande av straffverkställighet enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Principen enligt denna lag är att en nordbo ska verkställa ett fängelsestraff i sitt hemland även om han eller hon har dömts i en annan nordisk stat.

4.1.5 Särskilda regler i förhållande till Island

Konventionen innehåller en särreglering i förhållande till Island avseende dels överlämnande av egna medborgare, dels överlämnande för politiska brott (artiklarna 26–27). Genom dessa bestämmelser ges Island en möjlighet att vägra överlämnande av en egen medborgare om denne inte stadigvarande har vistats i den utfärdande nordiska staten sedan minst två år eller det brott som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern enligt isländsk rätt är belagd med minst fyra års fängelse. Vidare får Island vägra överlämnande för politiska brott om den som eftersöks är isländsk medborgare, om gärningen inte motsvarar brott enligt isländsk lag eller om den omfattas av artiklarna 1–3 i Europarådets konvention av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism. Övriga nordiska

länder får tillämpa motsvarande regler gentemot Island. Som framgår av avsnitt 4.3.3 nedan har Island valt att inte utnyttja dessa möjligheter i sin lagstiftning.

Gällande rätt

Den nordiska utlämningslagen innehåller inte någon särreglering i förhållande till något nordiskt land. De regler om politiska brott och egna medborgare som enligt konventionen endast gäller i förhållande till Island är dock i sak i överensstämmelse med de regler som enligt den nordiska utlämningslagen generellt gäller i förhållande till alla nordiska länder.

4.1.6 Utfärdande av en nordisk arresteringsorder

Av artikel 3.1 i konventionen framgår att en nordisk arresteringsorder ska utfärdas av en rättslig myndighet som är behörig enligt den utfärdande statens lagstiftning. Formen och innehållet i en nordisk arresteringsorder framgår av artikel 7.1 samt av det formulär för utfärdande som är bilagt konventionen. Där framgår att en nordisk arresteringsorder ska innehålla uppgifter om bland annat den eftersökte, en beskrivning av brottet, inklusive dess rubricering, och förekomsten av en verkställbar dom, häktnings- eller anhållningsbeslut eller motsvarande. För det fall den nordiska arresteringsordern omfattar flera brott räcker det att det finns ett anhållnings- eller häktningsbeslut för ett av brotten (artikel 7.2).

En grundtanke i konventionen är att rättsliga myndigheter i den verkställande staten, på grundval av den information som framgår av den nordiska arresteringsordern, ska kunna fatta beslut om gripande, anhållande, häktning och överlämnande av den eftersökte. Den verkställande myndigheten ska alltså normalt inte ha behov av några ytterligare upplysningar än de som framgår av själva arresteringsordern. Om det behövs får dock kompletterande uppgifter begäras in från den utfärdande staten (artikel 13.2).

Enligt konventionens artikel 8.1 får arresteringsordern, om det är känt var den eftersökte befinner sig, översändas direkt till den rättsliga myndighet som den nationella staten enligt artikel 3.2 förklarar vara behörig att verkställa en nordisk arresteringsorder. Staterna får även utse en centralmyndighet för att biträda de rättsliga myndigheterna (artikel 3.3). Om det däremot inte skulle vara känt var den eftersökte befinner sig får den utfärdande rättsliga myndigheten enligt artikel 8.2 begära att en eller flera av de nordiska staterna efterlyser personen enligt sitt nationella efterlysningsförfarande. Den utfärdande myndigheten kan också besluta om en registrering av den eftersökte i Schengens informationssystem (SIS). En sådan registrering anses likvärdig med en nordisk arresteringsorder om den är åtföljd av den information som beskrivs i artikel 7.1. Under en övergångsperiod, så länge SIS inte kan överföra all den information som beskrivs i artikel 7, ska en registrering ändå anses likvärdig med en nordisk arresteringsorder i väntan på att denna mottas av den verkställande rättsliga myndigheten (artikel 8.3). Av förklaranderapporten framgår vidare att en efterlysning också ska kunna

göras genom Interpol. Där sägs också att tanken är att en nordisk arresteringsorder, liksom är fallet i dag, ska kunna översändas med fax.

Gällande rätt

Enligt 9 § nordiska utlämningslagen kan en framställning om utlämning göras av såväl polis- som åklagarmyndighet. I 6 § förordningen (1982:306) med vissa bestämmelser om utlämning för brott (utlämningsförordningen) anges vilka uppgifter som ska bifogas ansökan. Där framgår att en ansökan bland annat ska innehålla uppgifter om den person som begärs utlämnad, om den brottsliga gärningen och tillämpliga straffbestämmelser i den utfärdande staten samt, då samtycke till utlämning inte föreligger, ett beslut som visar att en domstol funnit sannolika skäl för att den som begärs utlämnad har begått det angivna brottet.

En framställning om utlämning lämnas antingen till riksåklagaren eller, om den eftersöktes uppehållsort är känd, direkt till lokal åklagare (9 § första stycket). Ett ärende om utlämning enligt den nordiska utlämningslagen inleds dock i många fall antingen genom en s.k. nordisk efterlysning eller, om den eftersöktes uppehållsort är okänd, genom en internationell efterlysning. En nordisk efterlysning kan göras även med ett anhållningsbeslut som grund medan det för utfärdande av en internationell efterlysning krävs att personen i fråga är häktad.

4.1.7 Utredning och tvångsmedel

Konventionen föreskriver inte närmare hur utredningen av en nordisk arresteringsorder ska bedrivas utan lämnar denna fråga i princip åt de nordiska staterna att själva reglera. När en person som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder grips, följer av artikel 9.1 bl.a. att denne i enlighet med den nationella lagstiftningen i det land där gripandet skett ska upplysas om innehållet i den nordiska arresteringsordern. Av artikel 9.2 framgår att även rätten till juridiskt biträde och tolk ska följa den nationella lagstiftningen i den stat där gripandet ägt rum.

Frågan om den eftersökte, efter gripandet, ska vara fortsatt frihetsberövad samt vilka tvångsmedel som kan behövas för att utreda den nordiska arresteringsordern och säkra överlämnandet ska också avgöras i enlighet med den verkställande statens lagstiftning (artikel 10). I stället för att hålla den eftersökte frihetsberövad får den verkställande staten tillfälligt försätta personen på fri fot om den vidtar alla de åtgärder som bedöms nödvändiga för att undvika att personen avviker. Enligt artikel 22 ska den utfärdande staten räkna av tiden för varje frihetsberövande, även i den verkställande staten, från det totala frihetsberövande som ska avtjänas där i anledning av ett utdömt fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd.

Frågan om beslag och överlämnande av beslagtagna egendom regleras särskilt i artikel 25. Bestämmelsen anger att den verkställande staten enligt nationell rätt ska beslagta och överlämna egendom som kan behöva företas som bevis eller som har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet.

Gällande rätt

Nordiska utlämningsärenden utreds i första hand på lokala åklagarkamrar. Utredningen ska bedrivas skyndsamt och med tillämpning av rättegångsbalkens regler om förundersökning i brottmål (10 §). Därav följer även att offentlig försvarare förordnas som i ett vanligt brottmål, dvs. som regel om fråga om tvångsmedel aktualiseras eller om den personliga situationen för den individ som begärs utlämnad påkallar det. Ersättning till den offentlige försvararen betalas av staten, om det inte finns särskilda skäl för att den som begärs utlämnad ska återbetala kostnaden (14 §). Såvitt gäller tolkning regleras i rättegångsbalken visserligen endast en sådan rätt vid förfaranden inför rätten. Samma principer tillämpas dock utan någon uttrycklig bestämmelse om detta även under förundersökningen (Fitger, Kommentaren till rättegångsbalken, Del 1, s. 5:12).

I fråga om tvångsmedel reglerar 17 § vad som gäller för tiden *innan* en utlämningsframställning har inkommit (s.k. provisoriskt anhållande). Där anges bland annat att den som är misstänkt, tilltalad eller dömd för brott för vilket han eller hon kan utlämnas och vars motsvarighet kan leda till fängelse i Sverige, får anhållas av åklagare om polis- eller åklagarmyndighet i den andra nordiska staten begär det eller i anledning av en i en sådan stat utfärdad efterlysning. Den anhållne kan begära rättens prövning av anhållningsbeslutet. Rätten ska i sådant fall skyndsamt hålla en förhandling enligt de regler som gäller för brottmål. Så snart anhållningsbeslutet har fattats ska den nordiska staten i fråga underrättas om det. Beslutet ska hävas om det inte inom två veckor efter avsändandet av underrättelsen om beslutet har kommit in en framställning om utlämning. Om en anhållen person inte har frigetts ska åklagaren ge in en häktningsframställan till rätten senast den femte dagen från den dag myndigheten fick del av utlämningsframställningen. Den som hålls häktad har rätt till ny förhandling inom tre veckor från det att beslut senast meddelats.

Även beslag får ske. Om en utlämning sedan beviljas kan samtidigt beslutas att beslagtagna egendom ska överlämnas till den utfärdande staten (15 § tredje stycket).

Tvångsmedelsanvändningen *efter* att en utlämningsframställning har lämnats in regleras i 12 §. Där framgår att tvångsmedel kan användas till främjande av utredningen och för att säkerställa utlämning i enlighet med reglerna om brottmål i 24–28 kap. rättegångsbalken. Den som begärs utlämnad kan alltså anhållas och häktas enligt vad som gäller för brottmål. En förutsättning är dock att den gärning utlämningsframställan grundas på, eller motsvarande gärning, utgör ett brott enligt svensk lag. Vissa specialregler gäller emellertid för tvångsmedel i ett nordiskt utlämningsärende. Exempelvis gäller rättens beslut om tvångsmedel till dess ärendet har avgjorts eller, om utlämning beviljas, till dess utlämningen har verkställts. Även efter det att ett beslut om utlämning har fattats kan beslut om tvångsmedel meddelas. Talan mot ett tvångsmedelsbeslut överklagas till Högsta domstolen utan någon inskränkning i tid. Den som har häktats i ett utlämningsärende kan begära att en ny häktningsförhandling ska hållas inom tre veckor från det att ett beslut senast meddelades. Att tiden för ett frihetsberövande i

anledning av ett nordiskt utlämningsärende ska avräknas från en frihetsberövande påföljd som sedan utdöms i Sverige framgår av 33 kap. 7 § brottsbalken.

4.1.8 Samtycke m.m.

I samband med att den eftersökta grips ska han eller hon även upplysas om möjligheten att samtycka till överlämnandet. Ett sådant samtycke ska lämnas inför den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lag (artikel 11.1). Enligt artikel 11.2 ska den eftersökta personen alltid ha rätt till juridiskt biträde som kan säkerställa att ett samtycke lämnas frivilligt och med insikt om dess följder. Samtidigt som den eftersökta samtycker till att överlämnas kan denne även lämna sitt samtycke till att enligt artikel 23.2 b) lagföras för andra gärningar än de som omfattas av arresteringsordern (se vidare avsnitt 4.1.10).

En person som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder och som inte samtycker till överlämnande ska enligt artikel 12 ha rätt att höras innan ett beslut meddelas.

Gällande rätt

Samtycke till utlämning lämnas till åklagaren (10 § andra stycket). Av utlämningsförordningen framgår att samtycket lämnas skriftligen enligt formulär som fastställs av riksåklagaren (12 §). Vidare framgår att den som ska utlämnas ska underrättas om innebörden i samtycket och att ovan nämnda formulär som huvudregel ska vara översatt till det språk den som ska utlämnas normalt använder (5 b § tredje stycket samma förordning). I dessa fall ställs inte samma krav som i icke-samtyckesfallen på att ansökan ska grundas på ett beslut där en domstol funnit att det föreligger sannolika skäl till misstanke om att den som begärs utlämnad har begått det uppgivna brottet.

4.1.9 Tidsfrister och beslut

Beslut om överlämnande ska enligt artikel 3 fattas av de nationella behöriga myndigheterna. Ett allmänt skyndsamhetskrav ska gälla för handläggningen av en nordisk arresteringsorder (artikel 14.1). Ett beslut i anledning av en nordisk arresteringsorder ska enligt artikel 13.1 fattas inom de tidsfrister och enligt de villkor som ställs upp i konventionen. Därutöver finns preciserade tidsfrister för meddelande av ett överlämnandebeslut och verkställandet av detsamma. Ett slutligt beslut om överlämnande i fall där den eftersökta samtycker bör meddelas senast tre dagar efter det att samtycket lämnades och i övriga fall senast trettio dagar efter att den eftersökta har gripits. Är dessa tidsfrister omöjliga att hålla ska utfärdande stat skyndsamt underrättas och beslut fattas så snart det är möjligt (artikel 14.2–4). Om den person som eftersöks skulle omfattas av några privilegier eller av immunitet som gör lagföring eller verkställighet omöjlig och dessa hinder sedermera skulle upphävas,

börjar tidsfristerna inte löpa förrän den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om upphävandet (artikel 16). Ytterligare ett undantag från tidsfristerna gäller om personen som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder skulle vara skyddad mot vidare utlämning på grund av ett åtagande av den verkställande staten gentemot någon annan stat som i ett tidigare skede överlämnat eller utlämnat personen (artikel 17).

Konventionen innehåller även bestämmelser för den situationen då flera stater har begärt överlämnande eller utlämning av samma person (artikel 15). De omständigheter som ska beaktas vid avgörande av vilken framställning som då ska bifallas är bland annat brottens relativa svårhetsgrad, gärningsort och när de olika framställningarna utfärdades. Enligt samma artikel påverkar inte konventionen förpliktelser som föreligger enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga eller gentemot de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

Den utfärdande myndigheten ska omedelbart underrättas om ett beslut i anledning av en nordisk arresteringsorder (artikel 18). Ett avslagsbeslut måste motiveras (artikel 14.6). Vid bifall ska den eftersökte överlämnas så snart som möjligt och senast fem dagar efter att beslutet meddelats. Visar sig denna tidsfrist inte möjlig att hålla ska en ny tidsfrist om maximalt fem dagar sättas. Tidpunkten kan därutöver skjutas upp ytterligare endast av anledningar som ligger utanför de berörda staternas kontroll eller av allvarliga humanitära skäl, exempelvis att ett överlämnande skulle kunna innebära fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Om tidsfristerna har löpt ut ska personen i förekommande fall försättas på fri fot (artikel 19.6).

Skulle den verkställande staten före verkställighet av beslutet om överlämnande själv vilja lagföra den eftersökte för en annan gärning eller låta denne avtjäna straff för en redan utdömd påföljd finns en möjlighet att skjuta upp överlämnandet (artikel 20.1). I stället för att skjuta upp överlämnandet kan de inblandade parterna komma överens om villkor för ett tillfälligt överlämnande (artikel 20.2).

Om det vid verkställandet av ett överlämnande är nödvändigt att föra personen över eller genom ytterligare ett eller flera nordiska länder än de som varit involverade i fråga om arresteringsordern får det ske utan något särskilt tillstånd (s.k. transitering, artikel 21).

Gällande rätt

Beslut om utlämning fattas av tre olika instanser; lokal åklagare, riksåklagaren eller regeringen (15 §). Regeringen fattar alltid beslut i de fall det rör sig om politiska brott eller om det finns konkurrerande framställningar från flera olika stater. I övrigt fattas beslut om utlämning av lokal åklagare i de fall den person som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen och det inte finns ett åtal eller en fängelsedom mot denne i Sverige samt åklagaren inte finner annat hinder mot utlämningen. I övriga fall överlämnas utredningen till riksåklagaren. Om riksåklagaren finner det uppenbart att utlämningen ska bifallas och ärendet inte rör en svensk medborgare eller något av de övriga fall då regeringen har

exklusiv beslutanderätt, får utlämningen beviljas. I förarbetena har anförts att uppenbarhetskravet ska tolkas så att ärendet, vid minsta tveksamhet till ett bifall, ska överlämnas till regeringen (prop. 1982/83:91 s. 15). Riksåklagarens beslut får inte överklagas (21 §).

De ärenden som inte beslutas av åklagare överlämnas således till regeringen. Innan regeringen meddelar sitt beslut får den, om det finns särskilda skäl, inhämta yttrande från Högsta domstolen (15 a §). Det kan exempelvis vara aktuellt att höra Högsta domstolen om det rör sig om ett gränsfall eller om ärendet aktualiserar lagtolkningsfrågor (prop. 1980/81:154 s. 36). Högsta domstolen ska hålla förhandling om det är behövligt. Om Högsta domstolen finner att utlämning inte kan ske är regeringen bunden av domstolens beslut.

I den nordiska utlämningslagen finns ingen bestämd tidsfrist för verkställandet av ett beslut om utlämning utan endast ett stadgande om att det ska göras så snart det kan ske (16 §). Liknande regler om uppskjutet och villkorat överlämnande som föreskrivs i konventionen återfinns i den nordiska utlämningslagen (6 §). De är emellertid utformade som tillfälliga hinder mot att bevilja utlämning och inte, som i konventionen, som hinder mot verkställighet. Lagens transiteringsbestämmelse överensstämmer också med konventionens reglering (19 §).

4.1.10 Möjlighet till åtal för andra brott samt till vidareöverlämnande och vidareutlämning

Konventionens huvudregel är att specialitetsprincipen inte gäller. En person som har överlämnats får således i princip ställas till ansvar även för andra brott, begångna före överlämnandet, än det eller de brott som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern (artikel 23). Ett par undantag från denna regel föreskrivs emellertid i samma artikel. I de situationer då överlämnande för det tillkommande brottet inte skulle ha medgivits på grund av att en obligatorisk avslagsgrund enligt artikel 4 föreligger får den överlämnade personen inte lagföras för brottet. Detsamma gäller om ett överlämnande skulle ha vägrats med tillämpning av specialreglerna i förhållande till Island och det tillkommande brottet är ett politiskt brott. Samma sak gäller om ett överlämnande skulle ha kunnat vägras med hänvisning till någon av de fakultativa avslagsgrunderna avseende gärningsort (artikel 5.2) eller åtalsunderlåtelse (artikel 5.4) och den verkställande staten inte ger sitt samtycke till åtgärden. Nämda undantag från huvudregeln blir dock inte tillämpliga om personen som har överlämnats själv har samtyckt till att lagföras också för andra brott eller om denne haft möjlighet att lämna den nordiska stat dit han eller hon har överlämnats men inte har gjort det inom 45 dagar efter sitt slutgiltiga frigivande, alternativt har lämnat landet men återvänt. I dessa situationer kan ett överlämnande således alltid utvidgas och lagföring äga rum för andra brott än de som låg till grund för den nordiska arresteringsordern.

Vidareöverlämnande av en person som har överlämnats enligt en nordisk arresteringsorder för ett brott begånget före överlämnandet får som huvudregel göras till en annan nordisk stat (artikel 24.1).

Undantaget är om överlämnandet skulle ha kunnat vägras av den verkställande staten med tillämpning av specialreglerna mellan Island och de övriga nordiska staterna. Vidareöverlämnande eller vidareutlämning till stater utanför Norden får däremot som huvudregel inte ske (artikel 24.2). Från denna regel finns tre undantag; att den överlämnade personen själv samtycker till åtgärden, att denne har haft möjlighet att lämna den utfärdande staten men inte gjort det inom 45 dagar från sitt slutliga frigivande eller har återvänt till den staten efter att ha lämnat den, eller att den verkställande staten samtycker till åtgärden.

Gällande rätt

Den nordiska utlämningslagens reglering avseende möjlighet för den utfärdande staten att åtala eller straffa för brott som inte omfattas av utlämningsframställningen gör skillnad mellan svenska och utländska medborgare (7 §). För svenska medborgare gäller i princip ett förbud mot sådan utvidgad utlämning. Undantaget är om den eftersökte själv samtycker till åtgärden eller om denne frivilligt har vistats i den utfärdande staten under viss tid. För utländska medborgare gäller specialitetsprincipen däremot bara om det finns en svensk dom eller ett beslut om åtalsunderlåtelse avseende samma brott eller om gärningen utgör ett politiskt brott. I samtliga fall krävs regeringens tillstånd för att avsteg från specialitetsprincipen ska kunna göras. Regeringens tillstånd krävs också för vidareutlämning för annat brott begånget före den ursprungliga utlämningen (18 §). Vidareutlämning till en stat utanför Norden får som huvudregel inte ske (7 § första stycket 4).

4.1.11 Slutbestämmelser

I konventionens allmänna bestämmelser och slutbestämmelser regleras dels förhållandet till andra internationella instrument, dels bl.a. frågor om undertecknande och ikraftträdande.

Bestämmelserna i konventionen påverkar inte de nordiska staternas åtaganden enligt arresteringsorderrambeslutet eller andra utlämningsförfaranden med tredje land (artikel 28.2). Staterna får också ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser med medlemsstater i EU eller tredjeland efter konventionens ikraftträdande. Sådana avtal eller överenskommelser får dock inte påverka förbindelserna med nordiska stater som inte är parter i dessa (artikel 28.3)

Av artikel 29 framgår bl.a. att en nordisk stat kan tillträda konventionen genom undertecknande, med eller utan förbehåll för efterföljande ratifikation eller godkännande. Sverige undertecknade, som nämnts, konventionen den 15 december 2005 med förbehåll för senare ratifikation. Konventionen träder i kraft tre månader efter samtliga nordiska staters tillträde. I förhållande till Grönland och Färöarna gäller särskilda ikraftträdanderegler. Konventionen möjliggör vidare för de stater som tillträtt att komma överens om interimistisk tillämpning i avvaktan på ett slutligt ikraftträdande.

4.2 Avtalet mellan EU och Island och Norge (EU-avtalet)

4.2.1 EU-avtalets innehåll

Avtalet syftar till är att förbättra regelverket avseende överlämnande av personer mellan, å ena sidan, EU:s medlemsstater, och, å andra sidan, Norge och Island. De avtals slutande parterna åtar sig att se till att systemet för utlämning mellan medlemsstaterna och Island och Norge ersätts med ett nytt system som grundar sig på en mekanism för överlämnande på grund av en arresteringsorder (artikel 1). Artikel 2 innehåller definitioner av ett antal nyckelbegrepp i avtalet.

En arresteringsorder får, vid överlämnande för lagföring, utfärdas för gärningar som i den utfärdande staten kan leda till en frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer eller, vid överlämnande för verkställighet av en påföljd, om en frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut (artikel 3.1). Huvudregeln är att ett överlämnande bara får ske om gärningen utgör ett brott också enligt den verkställande statens lagstiftning (artikel 3.2). Undantag görs för vissa brott. Därutöver får varje stat välja att från kravet på dubbel straffbarhet undanta de brottstyper som upptagits i den s.k. listan i arresteringsorderrambeslutet (artikel 3.3–4).

De avslagsgrunder som ska gälla eller får återopas anges i artiklarna 4–7. De obligatoriska avslagsgrunderna gäller på samma sätt som i konventionen vid amnesti, vissa fall av *ne bis in idem* och bristande straffmyndighet. De fakultativa avslagsgrunderna omfattar bl.a. bristande dubbel straffbarhet om inte undantagen är tillämpliga, *lis pendens*, preskription i vissa fall, vissa gärningar som har begåtts på den verkställande statens territorium, vissa fall av *ne bis in idem* samt om arresteringsordern avser verkställighet av påföljd och den verkställande staten åtar sig att verkställa straffet.

Som huvudregel får ett överlämnande inte vägras med motiveringen att personen i fråga är medborgare i den verkställande staten eller med att den verkställande staten betraktar brottet som politiskt. En stat får emellertid bestämma att egna medborgare inte kommer att överlämnas eller att så sker endast under vissa villkor. I sådant fall får andra stater tillämpa ömsesidighet.

I övrigt gäller att avtalet inte påverkar skyldigheten att respektera skyddet för mänskliga rättigheter (artikel 1.3 och ingressen). Det hindrar inte heller staterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier (ingressen).

EU-avtalet ger i artikel 8 möjlighet för den verkställande staten att ställa villkor vid överlämnandet. Sådana villkor kan gälla rätt till förnyad prövning vid vissa utevarodomar, rätt till omprövning av ett livstidsstraff och rätt att återföras till sitt hemland för straffverkställighet vid överlämnande för lagföring.

Förfarandereglerna i EU-avtalet liknar i mycket motsvarande regler i konventionen. En arresteringsorder ska enligt avtalets artikel 11 vara upprättad i enlighet med det formulär som bilagts avtalet. Arresteringsordern får översändas direkt till den verkställande myndigheten eller registreras i SIS (artikel 12). En arresteringsorder

enligt EU-avtalet ska behandlas och verkställas skyndsamt men tidsfristerna skiljer sig från de som anges i konventionen (artikel 20.1). Fall då den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet regleras i artikel 23. Frågor om samtycke till överlämnande regleras i artikel 16. Artikeln reglerar också möjlighet till avstående från specialitetsprincipens skydd. Om den eftersökte samtycker till överlämnande, bör det finnas ett slutgiltigt beslut tio dagar efter det att samtycke lämnats (artikel 20.2). I övriga fall är huvudregeln att det slutgiltiga beslutet om överlämnande bör fattas senast 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits (artikel 20.3). Den eftersökte ska, enligt artikel 26, överlämnas så snart som möjligt, som huvudregel tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att bifalla arresteringsordern.

Den eftersöktes rättigheter regleras bl.a. i artiklarna 14 och 17, t.ex. i fråga om offentlig försvarare och hörande. Vidare ska det frihetsberövande som sker i den verkställande staten avräknas från det totala frihetsberövande som ska avtjänas i den utfärdande staten till följd av att ett fängelsestraff döms ut (artikel 29). EU-avtalet tillåter som huvudregel inte att den utfärdande staten efter ett överlämnande lagför den överlämnade personen också för andra brott än sådana som omfattas av beslutet om överlämnande (artikel 30). Artikel 31 reglerar vidareöverlämnande och vidareutlämning. Enligt denna bestämmelse kan parterna lämna ett allmänt medgivande till vidareöverlämnande till andra stater som omfattas av avtalet. I vissa situationer krävs dock inte verkställande stats medgivande, exempelvis om den eftersökte själv samtycker. För vidareutlämning till tredjeland krävs dock alltid den verkställande statens medgivande i det enskilda fallet. Transitering av en eftersökt person ska som huvudregel tillåtas. Det finns dock en möjlighet att lämna en förklaring där förbehåll görs för egna medborgare (artikel 28 jämförd med 7.2).

EU-avtalet träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den dag då generalsekreteraren för Europeiska unionens råd har fastställt att alla formella krav på samtycke från parterna till avtalet har fullgjorts.

4.2.2 EU-avtalets förhållande till konventionen och till gällande rätt

Förhållandet till konventionen

Såväl konventionen som EU-avtalet bygger på ett förfarande om överlämnande enligt en arresteringsorder. Båda reglerar – för svenskt vidkommande – förfarandet vid överlämnande mellan, å ena sidan, Sverige och, å andra sidan, Island och Norge.

Enligt artikel 34 i EU-avtalet tillåts staterna att fortsätta att tillämpa överenskommelser som är i kraft i den mån dessa gör det möjligt att fördjupa eller vidga avtalets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personen som är föremål för en arresteringsorder. Staterna får också sluta nya avtal i den mån sådana avtal gör det möjligt att fördjupa eller vidga samarbetet i förhållande till EU-avtalet och som bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för

en arresteringsorder, särskilt genom att fastställa kortare tidsfrister, genom att utöka förteckningen av brott enligt den s.k. listan, genom att ytterligare begränsa skälen till att vägra verkställighet eller genom att sänka strafftröskeln för överlämnande. Denna reglering innebär att Sverige får tillämpa konventionen i förhållande till Norge och Island, i den mån åtagandena enligt konventionen går längre än EU-avtalet.

Vid en jämförelse mellan de båda överenskommelserna kan konstateras att konventionen i samtliga delar har en reglering som innebär ett lika eller mer utvecklat samarbete än vad som följer av EU-avtalet (som nämnts kommer Island inte att införa särregleringen enligt artikel 26–27 i konventionen). Som exempel kan nämnas att EU-avtalet i förhållande till konventionen föreskriver högre strafftrösklar, fler avslagsgrunder och längre tider för beslut och verkställighet. Detta får till följd att Sverige, i enlighet med artikel 34 i EU-avtalet, kommer att tillämpa konventionens bestämmelser i förhållande till Norge och Island.

Därutöver reglerar emellertid EU-avtalet ett par situationer där mer än två stater är inblandade som inte regleras i konventionen, nämligen vissa fall av transitering (artikel 28) och vidareöverlämnande eller vidareutlämning (artikel 31). EU-avtalets regleringen är dessutom i dessa delar i ett par situationer mer långtgående än gällande svenska bestämmelser, se vidare nedan.

Förhållandet till gällande rätt

Såvitt avser transitering reglerar den nordiska utlämningslagen endast rent internnordiska transporter. För dessa krävs inget tillstånd (19 §). När transitering ska ske genom Sverige vid utlämning från en stat inom eller utanför EU (exempelvis från Norge och Island) till en EU-medlemsstat tillämpas 8 kap. 2 § arresteringsorderlagen. Enligt denna bestämmelse finns ingen möjlighet för svenska myndigheter att avslå en begäran om transitering (se även prop. 2003/04:7 s. 150 f.). Om transitering däremot ska ske i anledning av utlämning från en EU-medlemsstat till en stat utanför EU återfinns den tillämpliga regleringen i 26 § lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen). Enligt denna ska transitering till en nordisk stat medges, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning enligt 2 eller 4 § nordiska utlämningslagen, dvs. om det är fråga om utlämning av svenska medborgare eller för politiska brott. Samma reglering blir även tillämplig vid transitering från en stat utanför EU till Norge eller Island. Som framgår av avsnitt 6.7.2 kommer Sverige inte att lämna en förklaring till EU-avtalet avseende undantag för transitering av egna medborgare. Detta innebär att nuvarande reglering i arresteringsorderlagen och utlämningslagen i denna situation alltså ger en större möjlighet att neka transitering än vad EU-avtalet tillåter.

Som ovan redovisats tillåter den nordiska utlämningslagen som huvudregel inte vidareöverlämnande eller vidareutlämning till stater utanför Norden. Även för vidareutlämning till en nordisk stat krävs regeringens medgivande (18 §). Denna reglering är således snävare än EU-avtalets bestämmelse, som i vissa situationer tillåter vidareöverlämnande utan den verkställande statens medgivande. Detsamma gäller i de fall Sverige har att ta ställning till en begäran om

vidareutlämning från en EU-medlemsstat till en stat utanför EU. En framställning om tillstånd ska då enligt 6 kap. 9 § arresteringsorderlagen prövas med stöd av 24 § utlämningslagen. Enligt denna bestämmelse ska frågan om vidareutlämning i princip prövas på samma sätt som en begäran om utlämning från Sverige.

4.3 Nordiskt genomförande av konventionen

4.3.1 Danmark

Danmark har tillträtt konventionen. Den 30 april 2007 beslutades *Lov om ændring af lov om udlevering af lovovertraedere og om ophaevelse af lov om udlevering af lovovertraedere til Finland, Island, Norge og Sverige*. Samtidigt sade Folketinget ja till att EU-avtalet med Norge och Island ratificeras. Lagen träder i kraft när justitieministern beslutar. Lagtekniskt ska konventionens bestämmelser genomföras genom att det i den danska utlämningslagen, i anslutning till de delar av lagen som innehåller regler om utlämning enligt en europeisk arresteringsorder, införs ett särskilt kapitel om utlämning inom Norden. Den tidigare nordiska utlämningslagen ska samtidigt upphävas och den danska utlämningslagstiftningen ska alltså finnas samlad i en lag.

Som förutsättningar för överlämnande innehåller regleringen, utöver de i konventionen angivna avslagsgrunderna, även en hänvisning till att överlämnandet inte får strida mot mänskliga rättigheter. Samtliga fakultativa avslagsgrunder har införts. De avslagsgrunder som avser att aktuell gärning begåtts i Danmark men där inte är straffbar (artikel 5.2) samt meddelad åtalsunderlåtelse för samma gärning (artikel 5.4) har dessutom gjorts obligatoriska.

Vad avser förfarandet ska beslut om överlämnande, precis som enligt den tidigare nordiska utlämningslagen, fattas av åklagare. När det finns en konkurrerande framställning från annan än en nordisk stat ska beslut dock fattas av Justitiedepartementet. Beslut ska, om möjligt, meddelas inom tre dagar efter gripande av den eftersökte alternativt samtycke från denne. Den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder kan inom tre dagar begära att åklagarens beslut omprövas av domstol. Även samtycke till överlämnande och medgivande till avsteg från specialitetsprincipen ska lämnas inför domstol. Domstolens beslut ska, om möjligt, meddelas inom 30 dagar från gripandet av den eftersökte.

4.3.2 Finland

Finland har tillträtt konventionen. *Lag om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna* trädde ikraft den 1 januari 2008 samtidigt som den tidigare gällande nordiska utlämningslagen upphävdes. Framställningar om överlämnande från Sverige till Finland görs således sedan denna tidpunkt endast med stöd av arresteringsorderrambeslutet.

Samtliga fakultativa avslagsgrunder har införts. De avslagsgrunder som avser att aktuell gärning begåtts i Finland men där inte är straffbar

(artikel 5.2) samt att den som söks för straffverkställighet är medborgare i Finland och vill avtjäna straffet där (del av artikel 5.5) har gjorts obligatoriska. Som obligatoriska avslagsgrunder har också införts att överlämnandet kan strida mot mänskliga rättigheter eller att det föreligger humanitära hinder mot överlämnande.

Förfarandet enligt den nya lagen är i princip identiskt med vad som föreskrivs i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen. Beslut om överlämnande fattas av ett antal utvalda tingsrätter. Tingsrättens beslut ska meddelas inom tre dagar från den dag den eftersökte samtyckte till överlämnande alternativt inom fjorton dagar från gripandet. Dessa beslut kan överklagas till Högsta domstolen inom sju dagar. Samtycke lämnas inför tingsrätten.

Vid konkurrerande framställningar från stater utanför Norden och EU avgör Justitiedepartementet vilken framställning som ska bifallas.

4.3.3 Island

Det isländska parlamentet har under våren 2010 röstat ja till en lag om nordisk arresteringsorder. Lagen träder i kraft när samtliga nordiska länder har tillträtt konventionen.

Som redovisats i avsnitt 4.1.5 innehåller konventionen en möjlighet för Island att införa vissa särregleringar beträffande överlämnande av egna medborgare samt för politiska brott (artikel 26–27). Denna möjlighet har emellertid inte utnyttjats i den isländska lagstiftningen.

Samtliga av konventionens fakultativa avslagsgrunder har införts och även i lagstiftningen fått en fakultativ utformning. Överlämnande i förhållande till mänskliga rättigheter är inte särskilt reglerat.

Beslut om överlämnande fattas av riksåklagaren. Denne fattar även beslut då det föreligger konkurrerande nordiska arresteringsorder. För det fall det föreligger en konkurrerande framställning från någon stat utanför Norden beslutar emellertid Justitiedepartementet vilken framställning som ska ha företräde.

4.3.4 Norge

Norge har tillträtt konventionen. I anslutning därtill beslutades *Lov om pågripelse og overlevering mellom de nordiske stater på grunn av straffbare forhold (lov om nordisk arrestordre)* den 19 september 2008. Lagen träder i kraft när kungen bestämmer.

Samtliga fakultativa avslagsgrunder har införts. Den avslagsgrund som avser att åtalsunderlåtelse meddelats för samma gärning (artikel 5.4) har gjorts obligatorisk. Något uttryckligt förbud mot överlämnande i strid med mänskliga rättigheter har inte införts.

Samtycke lämnas till åklagaren. Denne ska fattar beslut om överlämnande inom tre dagar från det att samtycket lämnades. I övriga fall ska tingsrätten pröva om förutsättningarna för överlämnande är uppfyllda. Denna prövning är begränsad till frågorna om begäran utgör en nordisk arresteringsorder såsom den definierats i lagen samt om någon obligatorisk vägran grund föreligger. När domstolen har prövat om

villkoren är uppfyllda skickas ärendet tillbaka till åklagaren för beslut i överlämnandefrågan. Beslutet kan överklagas, fristen är då tre dagar. Om möjligt ska ett rättskraftigt avgörande ha fattats inom 30 dagar efter gripandet. Beslut vid konkurrerande framställningar från flera nordiska stater fattas av domstol och vid konkurrerande framställningar från en stat utanför Norden av Justitiedepartementet.

5 Sammanfattning av lagstiftningsbehovet och behovet av en reform

Konventionen

Den nordiska utlämningslagen bygger på en fri prövningsrätt för den verkställande staten, dvs. en person *får* utlämnas om vissa förutsättningar är för handen. Konventionen utgår dock från en ordning som bygger på principen om ömsesidigt erkännande; den utfärdande statens dom eller beslut erkänns direkt och den eftersökte *ska* överlämnas om inte någon av konventionens avslagsgrunder föreligger. Detta systemskifte ställer relativt omfattande krav på ändringar och kompletteringar av gällande rätt. Av de avslagsgrunder som uttryckligen anges i den nordiska utlämningslagen är det bara ett fåtal som har en motsvarighet i konventionen. De avslagsgrunder som avser politiska brott och som gör skillnad på egna och utländska medborgare har slopats i konventionen. Omvänt innehåller konventionen ett antal avslagsgrunder, däribland flera som har fått en obligatorisk utformning, som inte har någon motsvarighet i dagens reglering.

Frågan om vilket förfarande som ska gälla vid utredning och val av beslutande myndighet lämnas i stora delar till de enskilda nordiska staterna att själva bestämma. Trots detta ställer ett tillträde till konventionen krav på ett antal ändringar och kompletteringar av gällande rätt. Således krävs en reglering som innebär att en nordisk arresteringsorder ska innehålla samtliga de uppgifter och vara utformade på det sätt som föreskrivs i konventionen. Ändringar är också nödvändiga för att ett anhållningsbeslut i alla situationer ska kunna ligga till grund för en nordisk arresteringsorder. Det krävs därutöver en reglering som klargör att ett nordiskt överlämnandeförfarande också kan inledas genom en efterlysning i SIS. Vidare innebär en nordisk arresteringsorder både en begäran om gripande och överlämnande. Det är därför inte längre nödvändigt med en ordning som gör skillnad på användning av tvångsmedel i anledning av en begäran om gripande och sådan användning efter det att en begäran om utlämning har inkommit. Konventionen föreskriver vidare ett antal tidsfrister för beslut och verkställighet som inte motsvarar dagens reglering.

Konventionens bestämmelser om möjligheter för den utfärdande staten att åtala den överlämnade personen även för andra brott än de som omfattas av den nordiska arresteringsordern samt möjligheterna till vidareöverlämnande eller vidareutlämning skiljer sig också från gällande rätt.

Slutligen kommer lagändringar att krävas för att klargöra det förhållandet att en europeisk arresteringsorder utfärdad av Danmark eller Finland ska betraktas som en nordisk arresteringsorder om den eftersökte befinner sig i Sverige.

EU-avtalet

Som ovan konstaterats innehåller konventionen i princip en reglering som innebär ett lika eller mer utvecklat samarbete än vad som följer av EU-avtalet. Till följd därav kommer Sverige att tillämpa konventionens bestämmelser i förhållande till Norge och Island och inte EU-avtalets.

EU-avtalet reglerar emellertid ett par specifika situationer, som inte omfattas av konventionen, där fler än två stater är inblandade. Det rör sig om vissa fall av transitering och om vidareöverlämnande eller vidareutlämning. I de delarna är EU-avtalets reglering också mer långtgående än gällande bestämmelser. Således kommer EU-avtalet att kräva ett par mindre lagändringar. Lagreglering kommer även att krävas för klargörande av att en arresteringsorder utfärdad av Norge eller Island med stöd av EU-avtalet ska behandlas som en nordisk arresteringsorder om den eftersökte påträffas i Sverige.

Övrigt reformbehov

Ett tillträde till konventionen ställer således krav på ett antal förändringar i nuvarande lagstiftning. Därutöver finns emellertid skäl som talar för en reformering av regleringen bl.a. angående beslutande myndigheter i de nordiska överlämnandeärendena, även om konventionen lämnar den frågan öppen.

Det nordiska utlämningsarbetet har, som tidigare redovisats, förvisso fungerat väl men bygger samtidigt på en harmoniserad lagstiftning som varit i bruk i drygt femtio år och som till viss del har blivit såväl språkligt som innehållsmässigt föråldrad.

Vid en jämförelse mellan konventionens förutsättningar för överlämnande och gällande rätt står det klart att en reform vad avser beslutande myndighet och därmed förfarandereglerna krävs. Exempelvis innebär sloandet av hindersreglerna avseende egna medborgare och politiska brott i konventionen att de avslagsgrunder regeringen hittills har prövat i princip försvinner. Det är i praktiken endast en mycket begränsad del av de nordiska utlämningsärendena i Sverige som under årens lopp har prövats av regeringen. Under perioden 2005–2010 har sammanlagt elva nordiska ärenden hänskjutits till regeringen. En uttalad generell strävan (se t.ex. prop. 1999/2000:61 s. 132) är även att förvaltningsärendena i möjligaste mån ska hanteras av myndigheter och inte av regeringen. Den allmänna utvecklingen får också anses ha gått mot att ge domstolarna en förstärkt roll vid prövning av beslut av betydelse för den enskilde och den rättsliga prövningen har förskjutits i riktning mot underrätterna.

Som ovan nämnts har Högsta domstolen till regeringen framställt önskemål om ändringar, bl.a. i den nordiska utlämningslagen, som går ut på att domstolens prövning i de nordiska utlämningsärendena ska flyttas

från Högsta domstolen till lägre instanser. I framställan anges att Högsta domstolens prövning i allmänhet har varit av enkel beskaffenhet och haft ett begränsat prejudikatvärde.

Därutöver har viss kritik framförts, i olika sammanhang, om att tvångsmedelsregleringen i den nordiska utlämningslagen i vissa avseenden är otydlig och summarisk.

Sammanfattningsvis finns således goda skäl för att i detta sammanhang göra en översyn av reglerna även i de delar konventionen inte innebär något uttryckligt åtagande att förändra gällande rätt.

6 Överväganden och förslag

6.1 Tillträde till konventionen

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: De nordiska staterna har sedan lång tid tillbaka en stor samsyn på viktiga rättsliga områden, vilket har lett till ett särskilt nära rättsligt samarbete, bl.a. i straffrättsliga frågor. På utlämningsområdet finns sedan 1950-talet ett samarbete grundat på en harmoniserad lagstiftning. Samarbetet enligt de nordiska utlämningslagarna har fungerat mycket väl och har också utgjort en inspirationskälla till delar av regelverket om överlämnande inom EU.

Konventionen syftar till ett förbättrat samarbete och innebär på flera punkter en utvidgning av skyldigheten att överlämna en eftersökt person i förhållande till såväl den nuvarande nordiska utlämningsordningen som till arresteringsorderlagen. Inom Norden har hittills gällt en fri prövningsrätt för den verkställande staten. Konventionen bygger i stället på principen om ömsesidigt erkännande av nordiska domar och beslut och innebär en principiell skyldighet att överlämna den eftersökte om inte vissa avslagsgrunder är för handen. I linje härmed har flera av de nu gällande avslagsgrunderna rörande bl.a. svenska medborgare, vissa krav på dubbel straffbarhet samt politiska brott slopats i konventionen. Samtidigt föreskrivs att ett antal andra avslagsgrunder ska gälla i det nordiska samarbetet. Konventionen hindrar inte Sverige från att tillämpa konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

I avsnitt 5 konstateras att konventionens reglering på många sätt skiljer sig från den ordning som i dag gäller enligt den nordiska utlämningslagen, varför ett svenskt tillträde kräver ändring av det gällande regelverket på ett antal punkter. Bland annat krävs ändringar av reglerna rörande förutsättningarna för ett överlämnande och vilka avslagsgrunder som kan åberopas, det inledande förfarandet, tidsfrister för beslut i överlämnandefrågan och verkställighet av dessa,

möjligheterna till åtal för andra brott (s.k. utvidgat överlämnande), liksom reglerna rörande vidareöverlämnande samt förhållandet till den europeiska arresteringsordern. Som konstaterats i det föregående föreligger också behov av en reform vad avser beslutande myndigheter och tvångsmedelsregleringen.

Enligt EU-avtalet får staterna tillträda och tillämpa andra avtal på området som innebär ett mer fördjupat och förenklat samarbete. Det föreslås därför att Sverige tillämpar konventionen i förhållande till Island och Norge, eftersom den innebär ett lika eller mer utvecklat överlämnandesamarbete än det som följer av EU-avtalet. På några punkter krävs dock, som nämnts, lagändringar för att tillgodose de åtaganden som följer av EU-avtalet.

I kommande avsnitt redogörs närmare för de överväganden som har gjorts vid bedömningen av lagstiftningsbehovet samt lämnas förslag till lagändringar som bl.a. följer av konventionen. Dessa lagändringar bedöms vara rimliga och sammantaget leda till ett modernt och även fortsatt väl fungerande nordiskt samarbete såvitt avser överlämnande för lagföring och verkställighet av utdömda frihetsberövande påföljder.

Det ligger i Sveriges intresse att ha ett fortsatt gott samarbete med våra nordiska grannländer på detta område. Konventionen har redan tillträtts av Danmark, Finland och Norge och arbete för ett tillträde pågår i Island (se närmare avsnitt 4.3). Ingen remissinstans har heller haft något att invända mot att Sverige tillträder konventionen. Med hänsyn härtill föreslås att riksdagen godkänner konventionen. De förklaringar som bör lämnas i samband med ett svenskt tillträde redovisas i avsnitt 6.7.

6.2 En ny lagstiftning

Regeringens förslag: En lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder införs. Lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge upphävs.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Helsingborgs tingsrätt, Rikspolisstyrelsen* och *Migrationsverket* har tillstyrkt förslaget. Migrationsverket har dock anfört att det kan behövas närmare bestämmelser om handläggningen när personen i fråga är asylsökande. Ingen remissinstans har haft något att erinra mot förslaget. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har anfört att den normgivningsteknik där reglerna om överföring av en person från Sverige ges i lag medan reglerna om överföring av en person till Sverige ges genom förordning visserligen kan försvaras med hänvisning till regeringsformens föreskrifter om normgivningsmakten men att tekniken innebär att regelverket riskerar att bli oöverskådligt samt att propositionen inte kan användas som källa för lagtolkningen. Fakultetsstyrelsen anför vidare att det kan ifrågasättas om vissa moment som i dag regleras genom förordning i stället hör till lagområdet.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare konstaterats och som behandlas i det följande kräver ett tillträde till konventionen relativt omfattande ändringar av det gällande regelverket. Det finns även i övrigt ett visst behov av reformer på området.

En första fråga att ta ställning till är hur en ny lagstiftning bäst genomförs. Det ligger nära till hands att överväga om lagstiftningsbehovet kan tillgodoses genom ändringar i den nordiska utlämningslagen. Som framgått av den jämförelse som gjorts i avsnitt 4 skiljer sig dock konventionen och den nordiska utlämningslagen väsentligt åt, både vad gäller struktur och innehåll. Stora skillnader föreligger bl.a. avseende förutsättningarna för överlämnande och avslagsgrunder liksom beträffande regler om själva förfarandet och tidsfrister. Dessa skillnader är så betydande att en genomgripande omstrukturering, med omfattande ändringar av det nuvarande regelverket, skulle krävas för ett tillträde till konventionen. Den nordiska utlämningslagen passar därför mindre väl som utgångspunkt.

En annan möjlighet som bör övervägas är om lagstiftningsbehovet kan tillgodoses genom ändringar i arresteringsorderlagen. Det som talar för en sådan lösning är främst att konventionens uppbyggnad, men även i betydande delar dess innehåll, i mycket liknar arresteringsorderambeslutet. Således är strukturen med bland annat *en* arresteringsorder i stället för det traditionella tvåstegsförfarandet, en i princip uttömmande reglering av avslagsgrunder och reglerade tidsfrister lika i konventionen och i arresteringsorderlagen.

Det föreligger emellertid även här ett antal betydande skillnader mellan de båda systemen. Skillnaderna har sin grund i att arresteringsorderlagen är utformad för att möjliggöra ett rättssäkert överlämnande också till länder vars rättssystem skiljer sig betydligt mer från det svenska än vad som är fallet inom Norden. Arresteringsorderlagen är tillämplig i förhållande till länder med vilka Sverige ännu inte har den långa tradition av mycket förtroendefullt samarbete som finns i förhållande till de nordiska länderna. I jämförelse med arresteringsorderrambeslutet har de nordiska staterna genom konventionen därför gått ett steg längre genom att helt avskaffa kravet på dubbel straffbarhet, i princip inte ange någon straffröskel för vilka brott överlämnande får begäras, inte göra någon skillnad mellan egna och utländska medborgare, ta upp färre fakultativa avslagsgrunder, införa kortare tidsfrister för beslut och verkställighet samt utöka möjligheten att ställa den överlämnade till svars för brott som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern. Att genomföra nödvändiga ändringar i arresteringsorderlagen skulle därför medföra behov av en stor mängd särlösningar för nordiska förhållanden. Detta skulle leda till en svåröverskådlig och svårtillämpad lagstiftning.

Den möjlighet som då i princip kvarstår är att de lagändringar konventionsåtagandena föranleder genomförs i en ny lag, samtidigt som den nordiska utlämningslagen upphävs. En samlad reglering av överlämnandeinstitutet inom Norden bör ge det tydligaste och mest lättillämpade systemet. En sådan ordning lämnar också fritt utrymme att behålla de delar av den nordiska utlämningslagen som har fungerat bra och som står i överensstämmelse med konventionen, samtidigt som inspiration till utformningen av lagbestämmelserna i andra fall kan sökas bl.a. i arresteringsorderlagen. I enlighet med konventionens terminologi

bör, för att markera det systemskifte som nu äger rum, det tidigare använda begreppet *utlämning* ersättas med begreppet *överlämnande*.

Konventionen innehåller bestämmelser som reglerar förhållandena både när Sverige agerar som utfärdande och verkställande stat. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har anfört vissa tveksamheter mot den normgivningsteknik där reglerna om överföring av en person *från* Sverige ges i lag medan reglerna om överföring av en person *till* Sverige ges genom regeringens förordning eller andra myndighetsföreskrifter. Det kan dock konstateras att det är den lagstiftningsteknik som används i såväl utlämningslagen och den nordiska utlämningslagen som i arresteringsorderlagen och att det av enhetlighetsskäl framstår som en lämplig lösning även nu. Den nya lagen kommer således att innehålla regler som avser handläggningen av överlämnanden *från* Sverige.

Vad beträffar *Migrationsverkets* synpunkt att det skulle vara fördelaktigt med närmare handläggningsregler när den eftersökte är asylsökande kan konstateras att detta är en fråga som omfattar hela utlämningsområdet. Regeringen ser ingen möjlighet att inom ramen för det aktuella lagstiftningsprojektet analysera det eventuella behovet av en sådan reglering.

Konventionsåtagandena föreslås alltså genomföras genom en ny lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Samtliga remissinstanser har anslutit sig till eller inte haft någon erinran mot en sådan lösning. Det bör i detta sammanhang även påpekas att en allmän princip vid tillämpning av rättsregler som baseras på internationella avtal är att de ska tolkas fördragskonformt. Det innebär att en lagbestämmelse, om dess innebörd i ett visst fall inte är helt klar, kan behöva tolkas med stöd av den bakomliggande överenskommelsen. Tillämparen bör då kunna utgå från att lagstiftaren har haft för avsikt att uppfylla sitt åtagande enligt överenskommelsen.

6.3 Förutsättningar för överlämnande

6.3.1 Tillämpningsområde

Regeringens förslag: Med en nordisk arresteringsorder avses ett rättsligt avgörande, utfärdad av en rättslig myndighet i en nordisk stat, som innebär en begäran om att en rättslig myndighet i en annan nordisk stat ska gripa och överlämna en person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

En europeisk arresteringsorder utfärdad av Danmark eller Finland med stöd av arresteringsorderrambeslutet samt en arresteringsorder utfärdad av Island eller Norge med stöd av EU-avtalet ska betraktas som en nordisk arresteringsorder, om den eftersökte befinner sig i Sverige. En ändring av motsvarande innebörd införs i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har haft något att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Det nya begreppet *nordisk arresteringsorder* föreslås definierat i lagen. En nordisk arresteringsorder är ett rättsligt avgörande, beslutad av en rättslig myndighet enligt artikel 3 i konventionen, i en annan nordisk stat. Den innebär en samtidig begäran om gripande och överlämnande för lagföring av brott eller verkställande av en utdömd frihetsberövande påföljd.

Av artikel 1.2 följer att en europeisk arresteringsorder utfärdad av Danmark eller Finland ska betraktas som en nordisk arresteringsorder om den eftersökte befinner sig i Sverige. Detta ska gälla utan att det särskilt behöver anges. Detsamma föreslås gälla en arresteringsorder utfärdad av Island eller Norge, efter att EU-avtalet har trätt i kraft. Syftet är att underlätta administrationen kring arresteringsorderförfarandet. Enligt 4 kap. 4 § arresteringsorderlagen gäller den omvända ordningen för nordiska utlämningsärenden, dvs. att den utfärdande myndigheten i Danmark eller Finland särskilt måste begära att en utfärdad europeisk arresteringsorder ska beaktas som en framställan om utlämning enligt den nordiska utlämningslagen. Det föreslås därför att denna bestämmelse ändras.

6.3.2 Allmänna utgångspunkter och grundläggande hinder för överlämnande

Regeringens förslag: Den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder ska, om han eller hon anträffas i Sverige och inget annat sägs i den nordiska arresteringsorderlagen eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande staten.

Överlämnande för lagföring får beviljas endast för en gärning för vilken det enligt den utfärdade statens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd och för verkställighet endast när en sådan påföljd har dömts ut. Om en nordisk arresteringsorder avser flera gärningar är det tillräckligt att dessa förutsättningar föreligger för en av gärningarna eller en av påföljderna.

Överlämnande får inte beviljas om den nordiska arresteringsordern till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande.

Överlämnande får inte beviljas om det skulle strida mot Europakonventionen eller mot bestämmelser om immunitet och privilegier. Överlämnande får heller inte beviljas om den eftersökte har utlämnats eller överlämnats till Sverige och det då har ställts upp villkor som hindrar att personen vidareöverlämnas. Dessutom får överlämnande inte beviljas om den eftersökte ska överlämnas till en annan stat, en tribunal eller internationell domstol.

Överlämnande får inte heller beviljas om det skulle strida mot bestämmelser i grundlagarna. Någon särskild bestämmelse om det, utöver hänvisningen till annan lag, tas dock inte in i den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. Dock föreslogs i promemorian en till viss del annan formulering avseende brottets svårhetsgrad vid överlämnande för lagföring. Vidare föreslogs att

vissa grundläggande hinder mot överlämnande skulle anses omfattas av hänvisningen till ”annan lag”.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorians förslag. *Stockholms tingsrätt* och *Rikspolisstyrelsen* har anfört att det av förslaget inte med tillräcklig tydlighet framgår om ett överlämnande får beviljas i de fall fängelse ingår i straffskalan för det brott för vilket den eftersökte begärs utlämnad eller om det dessutom krävs ett antagande om att påföljden inte kommer att stanna vid böter. *Helsingborgs tingsrätt* har ansett att ett överlämnande bara bör komma i fråga för det fall det kan antas att en framtida påföljd blir på fängelsenivå. *Svea hovrätt*, *Hovrätten för Västra Sverige*, *Stockholms tingsrätt* och *Amnesty International* har förespråkat en reglering av avslagsgrunderna som i vissa delar ligger närmare arresteringsorderlagen. Hovrätterna har anfört att det kan framstå som inkonsekvent att frågan om hinder mot ett överlämnande som skulle strida mot mänskliga rättigheter regleras olika i arresteringsorderlagen och i den nordiska arresteringsorderlagen. Även Amnesty International har anfört att en uttrycklig skrivning innebärande att ett överlämnande inte får ske i strid med Europakonventionen är att föredra. *Stockholms tingsrätt* har betonat att beslut i fråga om överlämnande som regel fattas snabbt och att det då är viktigt att relevanta avslagsgrunder finns samlade och uttryckligt angivna i lagtexten. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har anfört att det inte är oproblemiskt att man i förslaget valt att helt slopa kravet på dubbel straffbarhet och inskränka den fria prövningsrätten. Fakultetsnämnden efterlyser också en utveckling av resonemanget om varför uppräkningsgrunder ska vara uttömmande.

Skälen för regeringens förslag

Traditionellt har utlämning mellan stater byggts på en fri prövningsrätt för den verkställande staten. I Sverige har denna princip kommit till uttryck såväl i utlämningslagen som i den nordiska utlämningslagen. Som framgått bygger konventionen dock på ett system med ömsesidigt erkännande. En eftersökt person ska – om förutsättningarna i lagen är uppfyllda – överlämnas och möjligheterna till en fri prövningsrätt slopas därmed. Något krav på dubbel straffbarhet uppställs inte men ett överlämnande får inte ske för gärningar för vilka endast böter är föreskrivet eller för annat än frihetsberövande påföljder, om det inte är fråga om ett s.k. accessoriskt överlämnande. Konventionens bestämmelser om accessoriskt överlämnande korresponderar med vad som gäller enligt den nordiska utlämningslagen, dvs. det är tillräckligt att en av de gärningar eller en av de påföljder som den nordiska arresteringsordern grundas på är av sådant allvar som krävs. I denna del kan nuvarande bestämmelse därmed införas oförändrad i sak i en ny reglering. Endast gärningar för vilka en frihetsberövande påföljd är föreskriven i den utfärdande statens lagstiftning kan ligga till grund för en nordisk arresteringsorder om lagföring. Någon prövning av vad påföljden kan tänkas bli i det enskilda fallet ska inte ske. Regeringen delar de synpunkter som framförts av *Stockholms tingsrätt* och

Rikspolisstyrelsen och anser att lagtexten bör förtydligas i detta hänseende.

I ett system med fri prövningsrätt finns inget krav på att alla de avslagsgrunder som kan tänkas bli aktuella måste regleras uttömmande. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har uttryckt viss tveksamhet till förslaget om att uttömmande reglera gällande avslagsgrunder. En sådan reglering följer emellertid av konventionens system som baseras på principen om ömsesidigt erkännande och en principiell skyldighet att överlämna, förutsatt att villkoren är uppfyllda. Lagen om en nordisk arresteringsorder föreslås därför i princip uttryckligen reglera vilka avslagsgrunder som hindrar att överlämnande beviljas. Överlämnande ska kunna ske i samma situationer som enligt nuvarande ordning, dvs. när den eftersökte är misstänkt, tilltalad eller dömd för en brottslig gärning för vilken det är föreskrivet en frihetsberövande påföljd i den utfärdande staten eller för vilken det har dömts ut en frihetsberövande påföljd. Det förutsätts vidare att personen ifråga anträffas i Sverige.

Som redogjorts för i avsnitt 4.1.4 innehåller den nordiska utlämningslagen vissa krav på dubbel straffbarhet vad gäller utlämning av svenska medborgare samt utlämning för politiska brott (2 och 4 §§). Konventionen, som uttryckligen föreskriver att någon kontroll av dubbel straffbarhet inte ska ske, går alltså längre än vad som gäller i dag. Med hänsyn till likheten mellan de nordiska rättssystemen torde denna nyhet i och för sig få begränsad praktisk betydelse. Avskaffandet av detta hinder för överlämnande visar dock hur samarbetet inom Norden nu fördjupas ytterligare.

Nedan redogörs bl.a. för de grundläggande hinder för överlämnande som gäller samt allmänna utgångspunkter beträffande de avslagsgrunder som regleras i konventionen.

Grundläggande hinder för överlämnande

En formell förutsättning för att en nordisk arresteringsorder ska kunna prövas är att den till form och innehåll uppfyller de krav som framgår av konventionen. Ett överlämnande får således inte beviljas om den nordiska arresteringsordern, trots att den utfärdande myndigheten har beretts tillfälle att inkomma med komplettering, är så bristfällig att den inte utan väsentligt olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande (se vidare avsnitt 6.4.2).

Utöver de grunder för avslag som regleras i artiklarna 4 och 5 i konventionen (se närmare nedan) innehåller ingressen ett antal beaktandesatser som anger att grundläggande rättsprinciper ska respekteras i samband med ett överlämnande. Där hänvisas bland annat till Europakonventionen och de nordiska staternas konstitutionella regler. Beaktandesatserna är inte formulerade som uttryckliga avslagsgrunder men har i vissa fall i de övriga nordiska länder införts som sådana. Exempelvis har såväl i Danmark som Finland uttryckligen föreskrivits att ett överlämnande inte får ske om det skulle strida mot mänskliga rättigheter.

De svenska grundlagsbestämmelser som i första hand kan tänkas utgöra hinder mot ett överlämnande torde vara bestämmelserna i regeringsformen om föreningsfrihet och om immunitet samt tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens regler. Gärningar som omfattas av de två senare grundlagarna kan endast lagföras och bestraffas i den omfattning och enligt den särskilda ordning som föreskrivs i dem. Ett överlämnande för lagföring eller straffverkställighet avseende en sådan gärning kan således inte komma i fråga. Detsamma gäller om överlämnandet skulle strida mot någon annan grundlagsbestämmelse.

Det har i tidigare lagstiftningssammanhang diskuterats om det, för att uppmärksamma tillämparen på grundlagarna, bör göras en uttrycklig hänvisning till att dessa gäller. Det har emellertid ansetts att det som regel inte är lämpligt att tynga lagstiftningen med en erinran om vad som gäller enligt grundlagarna (se exempelvis prop. 2003/04:7 s. 72). Något skäl att nu frånga denna bedömning kan inte anses föreligga.

I promemorians förslags hänvisning till att ett överlämnande inte får beviljas om det skulle strida mot ”annan lag”, utöver hinder i anledning av bestämmelser i grundlagen, även skulle omfatta hinder dels i form av att ett överlämnande skulle strida mot Europakonventionen, dels hinder på grund av bestämmelser om immunitet och privilegier (konventionens artikel 16) eller villkor som ställts upp vid ett tidigare överlämnande eller en tidigare utlämning av den eftersökte till Sverige (artikel 17).

Europakonventionen har sedan 1995 ställning som svensk lag. Regler om immunitet och privilegier finns, som ovan nämnts, i grundlagarna men också i vissa andra författningar, t.ex. i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Det förhållandet att ett villkor som har uppställts vid överlämnande eller utlämning till Sverige ska gälla här följer av 2 kap. 8 § brottsbalken.

Regeringen delar visserligen promemorians bedömning att det i princip inte bör vara påkallat att inom ramen för det nordiska samarbetet uttryckligen erinra om att ett överlämnande inte får strida mot mänskliga rättigheter såsom de regleras i Europakonventionen. Samtliga nordiska stater har högt utvecklade rättssystem och det kan förutsättas att ett överlämnande till ett annat nordiskt land inte kommer i konflikt med Europakonventionen (se även den norska propositionen, Ot. prp. nr. 39 s. 13). Regeringen har dock förståelse för de remissynpunkter som lämnats och delar bedömningen att det skulle kunna leda till viss tveksamhet vid tolkningen av lagen när en uttrycklig hänvisning till Europakonventionen görs i arresteringsorderlagen men inte i den nordiska motsvarigheten, trots att den gäller i båda fallen. Av samma skäl anser regeringen att det, liksom i arresteringsorderlagen, uttryckligen bör anges att ett överlämnande inte får beviljas om det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier eller mot villkor uppställda vid tidigare överlämnande eller utlämning till Sverige. Regeringen anser vidare, i likhet med *Stockholms tingsrätt*, att det på samma sätt som i arresteringsorderlagen uttryckligen ska anges att överlämnande inte får beviljas om det vid en prövning av konkurrerande framställningar har beslutats att den eftersökte ska överlämnas till en annan stat, en tribunal eller en internationell domstol (se vidare avsnitt 6.4.8). Det finns dock skäl att behålla hänvisningen till hinder som framgår av annan lag, bl.a.

för att erinra om relevanta bestämmelser i grundlagarna men också för att kunna inrymma en framtida reglering av betydelse för prövningen.

Allmänt om konventionens avslagsgrunder

Konventionens artikel 4 föreskriver tre obligatoriska vägransgrunder; amnesti i den verkställande staten, *ne bis in idem* i vissa fall avseende domar meddelade i Norden och EU samt att den eftersökte inte var straffmyndig när gärningen ägde rum.

I artikel 5 föreskrivs fem fakultativa vägransgrunder; *lis pendens*, att gärningen som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern helt eller delvis är begången i den verkställande staten och där inte anses utgöra ett brott, *ne bis in idem* avseende domar från länder utanför Norden och EU, meddelad åtalsunderlåtelse eller nedlagt åtal i den verkställande staten eller slutligt avgörande beträffande samma gärning i något annat nordiskt land samt att den verkställande staten övertar lagföringen. Vidare regleras i artikel 6 en möjlighet att göra överlämnandet beroende av villkor om att få avtjäna ett eventuellt straff i hemlandet.

Vad gäller de avslagsgrunder som har en obligatorisk utformning har konventionsparterna inte getts någon valmöjlighet i fråga om dessa ska tillämpas eller inte. De fakultativa avslagsgrunderna är däremot formulerade på så sätt att de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten *får* vägra att verkställa den nordiska arresteringsordern om någon av dessa grunder föreligger. Detta innebär att det står konventionsparterna fritt att välja dels om de, helt eller delvis, vill tillämpa de fakultativa avslagsgrunderna och dels om dessa i sådant fall ska få en obligatorisk eller fakultativ utformning i den nationella lagstiftningen; en tolkning som det ges uttryck för även i den norska propositionen (se Ot.prp. nr. 39 s. 13 f.). I det senare fallet lämnas åt de verkställande myndigheterna att i det enskilda fallet avgöra om en viss avslagsgrund ska tillämpas eller inte.

Vid valet av om de fakultativa avslagsgrunderna ska införas för svensk del är en viktig faktor i vilken utsträckning de övriga nordiska länderna har infört dem. Det framstår som önskvärt att de nordiska överlämnandeärendena även framöver, så långt det är möjligt, kan bedömas på ett enhetligt sätt. Som redovisats i avsnitt 4.3 har inget av de övriga nordiska länderna valt att slopa någon av konventionens fakultativa avslagsgrunder. Detta är en omständighet som talar för att de, i någon form, bör införas även här. Å andra sidan talar ambitionen om ett smidigt samarbete med så få hinder som möjligt för att avslagsgrunderna om möjligt bör begränsas.

Såvitt gäller frågan om avslagsgrunderna i artikel 5 bör, då de införs i svensk lag, få en fakultativ eller obligatorisk utformning kan konstateras att det beträffande flertalet av dessa går att konstruera exempel både när det framstår som önskvärt att en nordisk arresteringsorder ska beviljas som att den ska avslås. Detta talar för att de bör få en fakultativ utformning. I samma riktning talar att den allmänna utgångspunkten för regleringen bör vara att samarbete ska kunna ske i så stor utsträckning

som möjligt, naturligtvis med beaktande av frågor som rättssäkerheten för den enskilde.

Det kan emellertid konstateras att det i andra regelverk där motsvarande valmöjlighet funnits och där beslutanderätten lagts på myndighetsnivå i stället för hos regeringen, har en tvingande reglering avseende tillämpliga avslagsgrunder valts (se arresteringsorderlagen, prop. 2003/04:7 s. 70 f., lagen [2005:500] om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysingsbeslut, prop. 2004/05:115 s. 60, lagen [2009:1427] om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, prop. 2008/09:218 s. 52 samt prop. 2010/11:43 om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen s. 75). Som skäl har främst anförts att verkställande myndighet bör kunna fatta sina beslut snabbt och utan krav på någon mer omfattande utredning eller analys. Detta är, mot bakgrund av de mycket korta tidsfrister som ställs upp i konventionen och som föreslås få genomslag bl.a. genom förkortade överklagandetider, ett skäl som i högsta grad har relevans beträffande ärenden om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder. Det föreslås mot denna bakgrund att de avslagsgrunder som införs får en obligatorisk utformning.

Det bör också understrykas att det normala förfarandet, mot bakgrund av det goda samarbete som finns mellan de rättsliga myndigheterna inom Norden, torde vara att en informell dialog förs mellan den utfärdande och den utredande myndigheten för det fall den senare har funnit att någon av avslagsgrunderna är för handen och att arresteringsordern då om möjligt justeras eller återkallas. Det torde med andra ord bli relativt ovanligt att en nordisk arresteringsorder behöver avslås.

I det följande behandlas de enskilda avslagsgrunderna närmare.

6.3.3 Bristande straffmyndighet

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte framfört några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är en nyhet i det nordiska samarbetet att bristande straffmyndighet vid gärningstillfället regleras som en obligatorisk avslagsgrund. Denna avslagsgrund återfinns däremot i 2 kap. 4 § 1 arresteringsorderlagen.

Tidigare saknade bristande straffmyndighet praktisk betydelse som avslagsgrund, eftersom samtliga nordiska länder hade 15 år som straffmyndighetsålder. Den 1 juli 2010 sänktes emellertid straffmyndighetsåldern i Danmark till 14 år.

Det får anses vara en viktig princip att en person inte ska kunna överlämnas för en gärning begången innan han eller hon är straffmyndig enligt det nationella regelverket. I konventionen är denna princip också

formulerad som en obligatorisk avslagsgrund och det föreslås därför att den införs i den nya regleringen.

Beträffande de ungdomar som fyllt femton år men som ännu inte fyllt arton bör beaktas att det i de flesta sådana fall bör vara möjligt att antingen besluta att lagföringen i stället ska ske i Sverige (se avsnitt 6.4.3) eller att skjuta upp överlämnandet (se avsnitt 6.4.9).

I detta sammanhang bör även erinras om att Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) givetvis ska beaktas i ärenden om överlämnande för brott. Det finns emellertid inte något hinder i den konventionen mot att överlämna den som inte har fyllt 18 år.

6.3.4 Amnesti

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 4.1 i konventionen föreskriver att en nordisk arresteringsorder ska avslås om det brott som ligger till grund för arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande staten och denna stat var behörig att lagföra brottet enligt sin nationella lagstiftning.

Enligt 12 kap. 9 § regeringsformen får regeringen genom nåd efterge eller mildra en brottspåföljd eller annat liknande av myndighet beslutat ingrepp avseende enskildas person eller egendom. Om det finns synnerliga skäl får regeringen också besluta att vidare åtgärd för att utreda eller lagföra brottslig gärning inte ska ske (abolition). Regeringens nåderätt omfattar såväl individuell nåd som kollektiv nåd (amnesti) och abolition. Regeringen beviljar nåd i ett fåtal fall varje år. Ärenden om abolition är ytterst ovanliga och amnesti, i den mening som avses i regeringsformen, har inte förekommit under modern tid.

En uttrycklig avslagsgrund avseende amnesti är i princip en nyhet i det nordiska samarbetet. Dock anses det nuvarande förbudet mot utlämning om det finns ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse i 5 § nordiska utlämningslagen omfatta även av regeringen meddelat beslut om abolition enligt 12 kap. 9 § regeringsformen (prop. 1975:35 s. 62).

Konventionens bestämmelse om amnesti motsvaras såväl av bestämmelser i arresteringsorderrambeslutet som det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. I samband med Sveriges tillträde till tilläggsprotokollet förklarade departementschefen att man med begreppet ”amnesty” i protokollet fick förstå inte bara beslut om kollektiv benådning (amnesti) utan också individuella nådebeslut samt beslut om abolition (prop. 1978/79:80 s. 14).

Även om denna vägransgrund i praktiken inte kan förväntas bli utnyttjad särskilt ofta föreslås den införd i lag, eftersom den är upptagen som en obligatorisk vägransgrund i konventionen. Det föreslås att bestämmelsen formuleras på samma sätt som i arresteringsorderlagen

och således ska omfatta såväl nådebeslut som beslut om amnesti och abolition.

6.3.5 *Ne bis in idem*

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om den eftersöktes ansvar för gärningen redan har prövats i en stat inom Norden eller EU och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Detsamma gäller om den eftersöktes ansvar för gärningen redan har prövats i en stat utanför Norden eller EU och detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket utlämningslagen hade utgjort ett hinder mot utlämning.

Lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ändras så att domar meddelade i Island och Norge jämställs med domar meddelade i en EU-stat.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I den nordiska utlämningslagen är avslagsgrunden *ne bis in idem* begränsad till svenska domar (5 §). I arresteringsorderlagen är en dom beträffande samma gärning meddelad i någon medlemsstat i EU införd som en obligatorisk avslagsgrund under vissa förutsättningar (2 kap. 5 § 3). Såvitt avser dom för samma gärning som har meddelats i en stat utanför EU, gäller den som avslagsgrund om detta förhållande enligt 10 § tredje eller fjärde stycket i utlämningslagen hade utgjort ett hinder mot utlämning (2 kap. 5 § 4).

Förbudet mot att lagföras eller straffas två gånger för samma sak är en grundläggande rättsprincip som bland annat, vad gäller förfaranden inom samma stat, kommer till uttryck i artikel 4 i tilläggsprotokoll nr 7 till Europakonventionen. Även inom Norden och EU, där samarbetet inom det straffrättsliga området fördjupats, är det naturligt att denna princip får genomslag. I enlighet med konventionens reglering föreslås därför att ett överlämnande ska vägras om den aktuella gärningen redan har prövats genom lagakraftvägande dom i en nordisk stat eller en medlemsstat i EU och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

Även då en dom avseende samma gärning har meddelats utanför Norden och EU är det rimligt att en nordisk arresteringsorder, på samma sätt som enligt arresteringsorderlagen, avslås om utlämning för gärningen hade varit omöjlig med tillämpning av reglerna i 10 § tredje eller fjärde stycket utlämningslagen. Denna bestämmelse korresponderar med möjligheten att i motsvarande fall med stöd av 2 kap. 5 a § brottsbalken lagföra personen i Sverige utan hinder av den utländska domen. Tanken är således att, för det fall en i utlandet meddelad dom innebär hinder för lagföring i Sverige, ska inte heller utlämning till ett annat land än det där domen meddelades kunna komma ifråga (prop. 1975:35 s. 62).

I detta sammanhang kan noteras att utlämningslagen för närvarande är föremål för översyn (Utlämningsutredningen, Ju 2009:16).

I förklaranderapporten till konventionen anges att bestämmelserna avseende *ne bis in idem* inte innebär någon skyldighet för den verkställande myndigheten att på eget initiativ undersöka om det finns någon annan dom avseende samma gärning. Dessa avslagsgrunder blir således bara tillämpliga om det faktum att den eftersökte redan dömts för samma gärning skulle framgå av den information som den verkställande myndigheten besitter. I detta får, för svenskt vidkommande, anses ligga att göra en kontroll mot det svenska belastningsregistret, vilket finns tillgängligt på samtliga åklagarkammare och domstolar i Sverige. Någon skyldighet att i övrigt göra efterforskningar bör i princip inte bli aktuell om inte den eftersökte t.ex. gör en invändning om att ansvaret för gärningen redan är prövat.

Då även EU-avtalet föreskriver att en dom meddelad i en medlemsstat, Island eller Norge utgör obligatoriskt hinder mot överlämnande, föreslås en ändring i arresteringsorderlagen så att domar meddelade i Island och Norge jämställs med domar meddelade i en medlemsstat.

6.3.6 Åtalsunderlåtelse

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om det i Sverige har beslutats åtalsunderlåtelse avseende samma gärning.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Åklagarmyndigheten* har anfört att kriteriet ”om det saknas förutsättningar för återkallelse av beslutet” bör utgå bl.a. eftersom det är svårt att förstå hur det ska tillämpas.

Skälen för regeringens förslag: Ett nationellt beslut om åtalsunderlåtelse utgör en obligatorisk avslagsgrund i den nordiska utlämningslagen (5 §). Inte heller enligt arresteringsorderlagen får ett överlämnande beviljas om det finns en i Sverige meddelad åtalsunderlåtelse för gärningen (2 kap. 5 § 2).

Regler om åtalsunderlåtelse återfinns i första hand i 20 kap. 7 § rättegångsbalken, se dock även 22 § andra stycket lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Ett beslut om åtalsunderlåtelse får meddelas i vissa angivna situationer under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts. Ett sådant beslut får även, i vissa situationer, meddelas sedan åtal är väckt (20 kap. 7 a § samma balk). Regleringen utgår från att omständigheterna är sådana att den misstänkte är skyldig till brottet och att åklagaren i och för sig skulle kunna emotse en fällande dom men att situationen ändå är sådan att åtal inte bör väckas. I normalfallet krävs att ett erkännande föreligger. Ett beslut om åtalsunderlåtelse får återkallas om det föreligger särskilda omständigheter (20 kap. 7 b § rättegångsbalken). I princip krävs att någon ny omständighet inträffat, som ett återfall i brottslighet av liknande slag som inte är av lindrig beskaffenhet. En annan situation då återkallelse kan bli aktuell är om åtalsunderlåtelse meddelats i en konkurrenssituation (20 kap. 7 § första stycket 3) och den misstänkte blir helt frikänd eller frikänd i sådan

omfattning att det utdömda straffet kan anses som helt otillräckligt (Fitger, Kommentaren till rättegångsbalken, Del 2, s. 20:34).

En meddelad åtalsunderlåtelse utgör således i de flesta situationer ett hinder mot att senare väcka talan för samma gärning. När så är fallet bör en meddelad åtalsunderlåtelse – på samma sätt som gäller i dag – innebära ett hinder mot överlämnande avseende samma gärning.

I promemorian föreslogs att det i lagen skulle erinras om att en meddelad åtalsunderlåtelse inte skulle utgöra hinder mot överlämnande i de fall då det finns förutsättningar att med tillämpning av svenska regler återkalla beslutet. Redan i dag finns dock vid prövningen av en begäran om utlämning enligt den nordiska utlämningslagen en möjlighet för åklagaren att, fram till dess beslut i fråga om utlämning har meddelats, återkalla en meddelad åtalsunderlåtelse och därmed undanröja hindret. Detsamma gäller vid en begäran om överlämnande enligt arresteringsorderlagen. Mot bakgrund härav föreslås att bestämmelsen ska formuleras så att överlämnande inte får ske om det i Sverige har beslutats om åtalsunderlåtelse för samma gärning, utan någon uttrycklig erinran om möjligheten till återkallelse.

Något behov av att utnyttja konventionens möjlighet att i det nordiska samarbetet införa rätten att neka överlämnande med hänvisning till nedlagt åtal eller åtalsunderlåtelse meddelad i annan nordisk stat kan inte anses föreligga.

6.3.7 Pågående lagföring i Sverige

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om förundersökning har inletts i Sverige eller om åtal för gärningen har väckts här och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföring sker i den utfärdande staten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I den nordiska utlämningslagen saknas hänvisning till pågående nationell lagföring för samma gärning (*lis pendens*) som uttrycklig avslagsgrund. *Lis pendens* som avslagsgrund regleras i arresteringsorderlagen på så sätt att ett överlämnande inte får beviljas om förundersökning pågår eller åtal väckts i Sverige i fråga om samma person för den gärning som överlämnandet avser och förundersökningsledaren motsätter sig det (2 kap. 5 § 5). I förarbetena anförts att utgångspunkten vid bedömningen av om överlämnandet ska beviljas bör vara att lagföringen sker där förutsättningarna för en materiellt riktig dom är bäst, vilket i sin tur är beroende bl.a. av var bevisningen bäst kan tas upp. Andra skäl som kan tala mot ett överlämnande är om målsägandens möjligheter att söka skadestånd skulle äventyras eller försämrats eller att huvudförhandling redan inletts och det, med hänsyn till nedlagda kostnader eller nedlagt arbete, skulle vara olämpligt att överflytta lagföringen (prop. 2003/04:7 s. 85 f.).

I förklaranderapporten till konventionen anges att beslut om var lagföring ska äga rum, i de situationer då flera nordiska stater har

påbörjat ett förfarande beträffande samma person och samma gärning, mot bakgrund av det nära samarbetet mellan de nordiska staterna som redan i dag föreligger, ofta kommer att kunna lösas genom överenskommelser mellan de behöriga rättsliga myndigheterna. Det kan alltså förväntas att beslut i de allra flesta fall fattas helt informellt genom en överenskommelse mellan inblandade förundersökningsledare. I sammanhanget kan även nämnas att Sverige, Danmark och Finland genom rådets rambeslut av den 30 november 2009 om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden har en skyldighet att samråda då det föreligger sådana parallella förfaranden (2009/948/RIF, EUT L 328/42, 15.12.2009).

I undantagsfall kan det emellertid ändå finnas behov av en säkerhetsventil för de fall involverade myndigheter inte kan nå en överenskommelse. Det är då rimligt att den svenska förundersökningsledaren, när den eftersökte befinner sig i Sverige, ges en möjlighet att avgöra var den fortsatta lagföringen bäst äger rum. Det föreslås därför att om förundersökningsledaren i dessa situationer motsätter sig ett överlämnande ska den nordiska arresteringsordern avslås. Det åligger den åklagare som utreder frågan om överlämnande att inhämta synpunkter från förundersökningsledaren inför framställan till rätten.

6.3.8 Gärningar som har begåtts i Sverige men som inte är straffbara här

Regeringens förslag: Överlämnande för en viss gärning får inte beviljas om gärningen i sin helhet är begången i Sverige och inte utgör brott enligt svensk lag.

Promemorians bedömning: Den aktuella avslagsgrunden bör inte införas.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har ansett att det är godtagbart att slopa den aktuella avslagsgrunden då den sannolikt kommer att sakna praktisk betydelse. *Riksdagens ombudsmän (JO)*, *Stockholms tingsrätt*, *Helsingborgs tingsrätt* och *Amnesty International* har dock anfört att en avsaknad av den aktuella avslagsgrunden kan riskera att leda till stötande resultat. *Helsingborgs tingsrätt* har ansett att avslagsgrunden bör införas för gärningar som helt är begångna i Sverige. *JO* och *Stockholms tingsrätt* har förespråkade att avslagsgrunden får en obligatorisk utformning.

Skälen för regeringens förslag: Gärningsorten har endast begränsad betydelse enligt den nordiska utlämningslagen men hindrar i vissa fall utlämning av svenska medborgare för gärningar som i sin helhet är begångna inom riket (2 §). Enligt arresteringsorderlagen gäller att en gärning som är begången helt eller delvis på svenskt territorium och som inte utgör brott här inte får ligga till grund för ett överlämnande (2 kap. 5 § 7).

Det har historiskt ansetts vara en viktig princip att en gärning som är straffri i den stat där den begicks och som således inte kan leda till lagföring i denna stat inte heller ska kunna resultera i en utlämning eller ett överlämnande. Som ovan nämnts har denna princip dock fått ett

begränsat genomslag i den nordiska utlämningslagen. Vid en ändring i utlämningslagen år 1975 utmönstrades skyldigheten att avslå en begäran om utlämning med hänsyn till att brottet begåtts i Sverige. Detta motiverades bland annat med att det, med hänsyn till den ökade rörligheten över gränserna, i allt större utsträckning framstod som ändamålsenligt att ett brott kunde lagföras i annat land än gärningslandet (prop. 1975:35 s. 50 f.). Det ska dock noteras att det i utlämningslagen finns ett generellt krav på dubbel straffbarhet.

I promemorian konstaterades att den aktuella avslagsgrunden, med hänsyn till de stora likheter som råder mellan de nordiska ländernas rättssystem och vad som är kriminaliserat, kan förväntas få mycket begränsad praktisk betydelse inom Norden. Främst mot denna bakgrund gjordes i promemorian bedömningen att det inte fanns tillräckliga skäl för ett införande av den aktuella avslagsgrunden.

Regeringen delar i och för sig promemorians bedömning att en avslagsgrund kopplad till territorialitet sannolikt inte kommer att tillämpas annat än i ett mycket begränsat antal fall i det nordiska samarbetet. Som flera remissinstanser har påpekat kan det emellertid inte helt uteslutas att en avsaknad av avslagsgrunden i något fall skulle kunna leda till stötande resultat i de fall en gärning i sin helhet är begången i Sverige utan att här utgöra ett brott. Med detta i åtanke, samt då övriga nordiska länder som har tillträtt konventionen har valt att införa den aktuella avslagsgrunden – i Danmark och Finland har den även fått en obligatorisk utformning – föreslår regeringen att avslagsgrunden ska införas. I likhet med *Helsingborgs tingsrätt* anser regeringen att avslagsgrunden, på samma sätt som har gällt enligt den nordiska utlämningslagen, bör begränsas till att gälla gärningar som i sin helhet har begåtts i Sverige och som inte utgör brott enligt svensk lag.

6.3.9 Övertagande av straffverkställighet

Regeringens förslag: När den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare får överlämnande inte beviljas om den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige. Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande staten gäller detta endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker här.

Om den eftersökte är utländsk medborgare och vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i Sverige får överlämnande inte beviljas om den eftersökte framställer en begäran om att få verkställa straffet i Sverige och det med hänsyn till hans eller hennes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs att överlämnande för straffverkställighet såvitt avser en person som är medborgare, bosatt eller uppehåller sig i Sverige inte skulle få beviljas om den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige och det på grund av dennes personliga

förhållanden eller av någon annan anledning är lämpligast att påföljden verkställs i Sverige.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* har dock ställt sig tveksam till införandet av den föreslagna avslagsgrunden och ansett att den kan befaras tynga processen med bevisfrågor och tolkningsvårigheter, även om det också finns skäl som talar för att avslagsgrunden utnyttjas. Som ett alternativ föreslås att tillämpningsområdet inskränks till att avse endast svenska medborgare, dvs. samma gränsdragning som i arresteringsorderlagen. Oavsett detta anser myndigheten att det bör tydliggöras att verkställighet i Sverige inte kan komma i fråga om det finns något annat hinder mot överlämnande.

Skälen för regeringens förslag: Konventionen föreskriver att en nordisk arresteringsorder avseende straffverkställighet får avslås om den eftersökte uppehåller sig, är bosatt eller medborgare i den verkställande staten och denna stat åtar sig att själv verkställa påföljden.

Motsvarande avslagsgrund finns inte i den nordiska utlämningslagen. I arresteringsorderlagen stadgas däremot, som obligatorisk avslagsgrund, att den person som begärs överlämnad för straffverkställighet är svensk medborgare och begär att få verkställa sitt straff i Sverige. Om den eftersökte sedan tiden för gärningen stadigvarande vistats i den utfärdande staten i minst två år gäller detta bara om det med hänsyn till dennes personliga förhållandena eller annars finns särskilda skäl för att straffet verkställs här (2 kap. 6 §). Enligt förarbetena infördes bestämmelsen främst för att snabbt och enkelt kunna överföra en straffverkställighet utan att gå genom förfarandet enligt den traktatbaserade regleringen på området. Detta intresse ansågs inte väga lika tungt beträffande andra än svenska medborgare utan stark anknytning till den utfärdande staten (prop. 2003/04:7 s. 90 f.).

En viktig faktor när motsvarande avslagsgrund infördes i arresteringsorderlagen var således att proceduren för överförande av straffverkställighet som i övrigt gällde mellan medlemsstaterna var relativt komplicerad och tidsödande. Inom Norden finns däremot ett väl fungerande system för överförande av straffverkställighet genom lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Principen enligt denna lag är att en nordbo ska verkställa ett straff i sitt hemland även om han eller hon har dömts i en annan nordisk stat (se t.ex. 5 §). Av skrivningar i förklaranderapporten framgår också att det vid utarbetande av konventionen synes ha varit en utgångspunkt att den nordiska verkställighetslagen skulle fortsätta att tillämpas. Det kan vidare förutsättas att en nordisk stat, vars straff kan överflyttas enligt den nordiska verkställighetslagen, i princip inte har något intresse av att utfärda en nordisk arresteringsorder för att få personen överlämnad. Det skulle mot denna bakgrund vara möjligt att undvara den aktuella avslagsgrunden utan att därmed riskera stötande resultat.

Det kan emellertid inte uteslutas att tillämpningen av två parallella system med olika beslutandeordningar i vissa fall skulle kunna orsaka komplikationer, där en person i värsta fall med tillämpning av den nordiska arresteringsordern skulle överlämnas till en annan nordisk stat i syfte att där verkställa en påföljd, för att sedan återföras enligt nordiska

verkställighetslagen. Denna farhåga gör sig gällande inte minst mot bakgrund av att samtliga övriga nordiska länder har infört den aktuella avslagsgrunden, i en majoritet av dem dock som fakultativt hinder. Främst för att undvika sådana komplikationer anser regeringen att avslagsgrunden ska införas. I sammanhanget bör anmärkas att även om den har formulerats som en grund för avslag är det egentligen inte fråga om ett hinder som är avsett att begränsa samarbetet. I stället är syftet att på enklast möjliga sätt sammanfoga två system som annars skulle kunna verka i olika riktningar.

Aklagarmyndigheten har föreslagit att den aktuella avslagsgrunden får en mer begränsad räckvidd än vad som föreslogs i promemorian. Regeringen delar bedömningen att en alltför vid bestämmelse riskerar att tynga processen med bevisfrågor och tolkningsvårigheter på ett sätt som inte är lämpligt med tanke på den snabba prövning av överlämnandefrågan som föreslås. Regeringen anser därför att bestämmelsen ska begränsas till att omfatta svenska medborgare och personer som stadigvarande har vistats i Sverige sedan minst två års tid. En liknande avgränsning har gjorts i den danska och den finska lagstiftningen. När en svensk medborgare stadigvarande har vistats i den utfärdande staten sedan minst två års tid bör, på samma sätt som i arresteringsorderlagen, en prövning göras av om det finns särskilda skäl för att verkställigheten ska äga rum i Sverige. Även såvitt gäller utländska medborgare som stadigvarande vistas i Sverige bör det, enligt regeringens mening, göras en prövning av om det med hänsyn till personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker här. Det är i dessa fall således den myndighet som beslutar i överlämnandefrågan som ska pröva var straffverkställigheten ska äga rum. En utgångspunkt vid prövningen ska vara att straffverkställigheten i de flesta fall lämpligast sker där den dömda personen på grund av sin starka anknytning efter avtjänat straff kan förväntas stanna kvar. Även möjligheten till kontakter med anhöriga under avtjänandetiden och andra personliga förhållanden kan vara av betydelse. Därutöver bör beaktas att ett överlämnande av en svensk medborgare för avtjänande av en mycket lång fängelsevistelse i ett annat land kan innebära att förbudet mot landsförvisning enligt 2 kap. 7 § regeringsformen aktualiseras (prop. 1975/76:209 s. 121).

6.3.10 Villkorat överlämnande

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om villkorat överlämnande.
--

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt konventionens artikel 6 får, om den eftersökte är medborgare eller bosatt i den verkställande staten, ett överlämnande villkoras med att personen efter att ha hörts ska återsändas för avtjänande av det eventuella frihetsstraff som utdöms. Bestämmelsen har inte någon direkt motsvarighet i den nordiska

utlämningslagen. Däremot finns en motsvarande reglering i 3 kap. 2 § arresteringsorderlagen. Övriga nordiska stater har utnyttjat konventionens reglering.

Syftet med att den dömda ska verkställa straff i den stat där denne är medborgare eller bosatt är främst att möjligheten till återanpassning förbättras om verkställigheten sker där personen sedan också ska bo. Det är således samma skäl som gör sig gällande som när en nordisk arresteringsorder avslås på den grunden att verkställande stat övertar straffverkställigheten (se avsnitt 6.3.9). Dessa situationer är så nära förknippade med varandra att det skulle kunna framstå som inkonsekvent att införa nämnda avslagsgrund men däremot inte utnyttja konventionens möjlighet att ställa upp villkor om återförande av dömda personer.

Emellertid finns, som ovan nämnts, redan i dag en smidig ordning med överförande av straff enligt den nordiska verkställighetslagen. I förklaranderapporten till konventionen anges att denna ordning ska iaktas vid ett återförande enligt artikel 6. Regleringen är visserligen inte obligatoriskt utformad men bygger på och tillämpas enligt principen att svenska medborgare och personer med hemvist i Sverige ska verkställa nordiska straff i Sverige. Det innebär att dessa personkategorier kan få verkställa ett utdömt straff i Sverige även om garantier inte inhämtas innan överlämnandet verkställs. Det finns mot den bakgrunden inte skäl att införa en sådan reglering, som dessutom skulle tynga handläggningen av de nordiska överförandeärendena.

6.4 Förfarandet

6.4.1 Beslutande myndigheter

Regeringens förslag: Tingsrätten beslutar i fråga om överlämnande efter framställning av åklagaren.

Åklagaren får dock, innan han eller hon begärt rättens prövning, fatta beslut i frågan om den eftersökte har samtyckt till överlämnande. Åklagaren får därutöver avslå en nordisk arresteringsorder som är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande.

Bestämmelserna i 19 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om behörig tingsrätt.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* har dock anfört att det bör övervägas om inte åklagaren kan tillerkännas beslutanderätt dels när det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, dels då den eftersökte samtycker först efter att en framställning lämnats till rätten.

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter

I avsnitt 4.1.9 har redovisats att konventionen inte ställer några andra krav på vilken myndighet som ska fatta beslut om överlämnande än att det ska vara fråga om en rättslig myndighet (artikel 3). Som angetts i avsnitt 5 finns det dock behov av att i detta sammanhang göra en översyn av reglerna om beslutande myndighet och förfarandet vid handläggningen av ärenden om överlämnande inom Norden även i de delar konventionen inte innebär något uttryckligt åtagande att förändra gällande rätt.

Inledningsvis kan konstateras att det inte längre finns skäl att låta regeringen besluta om överlämnande inom Norden. I konventionen slopas i princip de avslagsgrunder som regeringen hittills haft att pröva (egna medborgare och politiska brott) och det finns inte heller i övrigt någon anledning att befara att så utrikespolitiskt känsliga situationer skulle uppstå i ärenden om överlämnande till ett annat nordiskt land att det på grund av detta skulle finnas skäl att låta regeringen bibehålla beslutanderätten i dessa ärenden.

Konventionen anger att beslut ska fattas av ”rättsliga myndigheter”. Med detta begrepp avses enligt vedertagen uppfattning i första hand åklagare och domstol (se prop. 2003/04:7 s. 98). Det är också dessa myndigheter som rimligen bör övervägas som beslutsfattare i de nordiska överlämnandearärendena. En utgångspunkt för övervägandena är att det bör finnas starka skäl för att ändra den ordning som finns i dag och som fungerar bra. Samtidigt innebär införandet av ett arresteringsorderförfarande inom Norden ett systemskifte som får betydelse även för valet av beslutande myndighet. Ett exempel är att det enligt den nordiska utlämningslagen, i de fall där samtycke till utlämning inte lämnas, ska ligga ett domstolsbeslut till grund för en ansökan (9 §). I förarbetena angavs att det för trygghet av rättssäkerheten krävs att domstol alltid är inkopplad i ärendet (prop. 1959:72 s. 25). En nordisk arresteringsorder kan däremot baseras även på ett anhållningsbeslut (artikel 7). Med detta i åtanke – samt även mot bakgrund av att regeringens och Högsta domstolens speciella roll och den säkerhetsventil denna har inneburit föreslås slopas – får det anses naturligt att prövningen åtminstone till viss del läggs i domstol.

Ett giltigt argument är att samma rättigheter som tillkommer den eftersökte enligt arresteringsorderlagen, exempelvis vad avser domstolsprövning, också bör gälla för personer som eftersöks i nordiska överlämningsärenden. Mot detta kan emellertid ställas den långa tradition av gott samarbete och förtroende samt den stora rättslikhet som föreligger mellan de nordiska staterna. Mot den bakgrunden finns starka skäl att sträva efter ett så effektivt förfarande som möjligt, vilket bl.a. innebär att beslutsrätten ligger kvar hos åklagare i så stor utsträckning som möjligt. Detta är en ordning som historiskt har fungerat väl och som har lett till att beslut i många fall kunnat fattas snabbt och enkelt, något som givetvis även är till fördel för den eftersökte, som i de allra flesta fall är frihetsberövad medan ärendet handläggs.

Beslutande myndighet när samtycke till överlämnande lämnas

Antalet nordiska utlämnings- och överlämnandeärenden från Sverige har under senare år uppgått till mellan ca 50 och 70 per år, varav samtycke har lämnats i långt mer än hälften av fallen. Enligt gällande rätt lämnas samtycke inför åklagare och det är också åklagare som fattar beslut i dessa fall. Det har ansetts att det, då den eftersökte inte har något att invända mot att utlämnas, finns grund för att använda ett enklare förfarande än annars (prop. 1959:72 s. 25). Några skäl att ändra nuvarande ordning för dessa fall har inte framkommit. Det är ett system som har fungerat väl och som också ger förutsättningar för att hålla den mycket korta tidsfrist för beslut som konventionen föreskriver (inom tre dagar från det att samtycket lämnades). Det föreslås därför att åklagare även fortsättningsvis ska fatta beslut om överlämnande i de fall den eftersökte, innan åklagaren har begärt rättens prövning, samtycker till att överlämnas till ett annat nordiskt land.

Det ankommer på Åklagarmyndigheten att bestämma vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder. Någon uttrycklig bestämmelse om detta är inte nödvändig.

Beslutande myndighet när samtycke till överlämnande inte lämnas

I de fall då ett samtycke till överlämnande inte ges finns ett flertal tänkbara varianter för val av beslutande myndighet. Det framgår inte minst av den variation av system som har valts av de övriga nordiska länderna (se avsnitt 6.3). Enligt den norska lagen ska domstol i princip endast pröva de obligatoriska avslagsgrunderna medan de fakultativa avslagsgrunderna och själva överlämnandefrågan prövas av åklagare. Det skulle också, som *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* har anfört, vara tänkbart med ett system där olika myndigheter prövar framställningen beroende på om den uppenbart skulle avslås eller bifallas. Således skulle åklagare, som i dag, kunna avgöra de fall som uppenbart ska bifallas medan övriga fall prövas av domstol. Även det motsatta skulle vara tänkbart, dvs. att åklagare prövar de fall som uppenbart ska avslås, medan övriga fall prövas av domstol.

Som ovan framgått föreslås att samtliga avslagsgrunder som införs får en obligatorisk utformning. Någon uppdelning av beslutsfattandet på det sätt som har gjorts i Norge är därmed inte aktuell. Av skäl som tidigare redovisats lär det i praktiken bli ovanligt att en nordisk arresteringsorder avslås. Det framstår även mot den bakgrunden som onödigt tillkrånglat att dela upp kompetensen i beslutsfattandet mellan åklagare och domstolar på något av de föreslagna sätten.

Ett alternativ till de beskrivna systemen med delat beslutsfattande skulle kunna vara en ren åklagarprövning. För en sådan variant talar främst att nästan samtliga utlämningsansökningar i dag beslutas av åklagare och att denna ordning har fungerat bra. Flera av de avslagsgrunder som ska prövas ligger även sakligt sett nära till hands att prövas av åklagare. Det nuvarande systemet är också okomplicerat och möjliggör en snabb prövning av ärendet.

Det kan dock ifrågasättas om en prövning av åklagare, utan möjlighet till överklagande, ur ett rättssäkerhetsperspektiv är en tillfredsställande ordning för ett modernt överlämnandeförfarande. Som tidigare angivits finns visserligen goda skäl för att, i förhållande till de nordiska länderna, ha ett snabbare och smidigare beslutsförfarande än gentemot övriga Europa. Det kan emellertid framstå som en något svårmotiverad skillnad att en person som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder har rätt att bli hörd i domstol medan en person som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder och som inte samtycker till överlämnande får sin sak prövad utan motsvarande rättigheter. Som ovan konstaterats innebär även det förhållandet att en nordisk arresteringsorder ska kunna baseras på ett anhållningsbeslut samt förslaget att slopa regeringens och Högsta domstolens speciella roll, och den säkerhetsventil detta har inneburit, att det framstår som naturligt att en viss del av prövningen läggs i domstol.

En tänkbar variant skulle kunna vara ett system som ligger i linje med det som har valts i Danmark, där åklagare fattar beslut om överlämnande men med en rätt för den eftersökte att begära omprövning av domstol om beslutet gått honom eller henne emot. En fördel med ett sådant system är att dagens välfungerande åklagarbaserade system till stor del behålls, samtidigt som den eftersökte, om han eller hon så önskar, har rätt till en domstolsprövning med de rättssäkerhetsgarantier detta innebär. Det kan emellertid inte uteslutas att, i de fall den eftersökte inte lämnar samtycke, en domstolsprövning i regel kommer att begäras. Under sådana omständigheter framstår den inledande åklagarprövningen som mindre behövlig. Den försvarar dessutom möjligheterna att hålla de snäva tidsfrister konventionen uppställer.

Lämpligare synes då vara att åklagaren, i fall då samtycke inte föreligger, snarast möjligt anmäler ärendet till tingsrätten som därefter har att pröva frågan om överlämnande. En sådan ordning riskerar visserligen att leda till en mindre snabb och smidig handläggning jämfört med dagens system. Mot detta ska dock ställas de skäl som redovisats ovan till stöd för att ge domstolar en roll i beslutsprocessen, där inte minst rättssäkerhetsaspekten får anses väga tungt. Ett överlämnande, även om det sker till ett annat nordiskt land, är ett ingripande beslut för den enskilde och ställer höga krav på en rättssäker prövning. Därutöver kräver konventionen att den eftersökte, om han eller hon inte samtycker till överlämnande, ska ha rätt att höras. Det framstår som lämpligt att den eftersökte i dessa fall ges möjlighet att höras inför domstol, där ett tvåpartsförfarande dessutom är ett naturligt inslag. Domstolen bör då rimligen även vara det organ som fattar beslut i fråga om överlämnande.

Svea hovrätt och *Hovrätten för Västra Sverige* har anfört att det skulle kunna övervägas att ge åklagarna beslutanderätt även i de fall den eftersökte samtycker till överlämnande först efter att målet har överlämnats till domstolen för prövning. Det framstår dock, enligt regeringens mening, som mer ändamålsenligt att domstolen i en sådan situation beslutar om överlämnande i stället för att återlämna ärendet till åklagaren för beslut. Det bör härvid även noteras att rättens avgörande i ett sådant fall föreslås ske utan att förhandling behöver hållas (se avsnitt 6.4.7).

För domstol ska, på samma sätt som vid prövningen av en europeisk arresteringsorder, de vanliga forumreglerna för brottmål i 19 kap. rättegångsbalken tillämpas. Detta ska framgå av den nya lagen.

I de fall en nordisk arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har beretts tillfälle att inkomma med komplettering, är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande ska den kunna avslås av såväl åklagare som domstol (se avsnitt 6.3.2 och 6.4.2).

6.4.2 Utformning och översändande av en nordisk arresteringsorder

Regeringens förslag: En nordisk arresteringsorder ska vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till konventionen. Den ska innehålla uppgifter om bland annat den eftersökte, en beskrivning av brottet och förekomsten av en verkställbar dom, ett häktnings- eller anhållningsbeslut eller motsvarande beslut för åtminstone ett av de brott som omfattas av den nordiska arresteringsordern. En nordisk arresteringsorder ska vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska.

Om en nordisk arresteringsorder är bristfällig ska den utfärdande myndigheten ges möjlighet att komplettera den. Om den även därefter är så bristfällig att den i princip inte kan läggas till grund för prövningen ska åklagaren eller tingsrätten, om ärendet är anhängiggjort där, meddela beslut om att inte bevilja överlämnande.

Om det är känt var i landet den eftersökte befinner sig får en nordisk arresteringsorder skickas direkt till lokal åklagare. En nordisk arresteringsorder får även översändas genom Schengens informations-system (SIS) eller något annat system för eftersökning av personer misstänkta för brott.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget. *Stockholms tingsrätt* har dock anfört att det bör finnas en möjlighet även för domstol att avslå en nordisk arresteringsorder på grund av brister i densamma.

Skälen för regeringens förslag

En nordisk arresteringsorders form och innehåll

Konventionens formkrav skiljer sig från regleringen i den nordiska utlämningslagen bl.a. genom att samma krav gäller oavsett om den eftersökte samtycker till överlämnande eller erkänner det brott som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern. Dessutom är det enligt konventionen tillräckligt med ett anhållningsbeslut som grund för en nordisk arresteringsorder medan det enligt den nordiska utlämningslagen, i de fall det inte föreligger samtycke eller erkännande, krävs en dom eller ett domstolsbeslut där sannolika skäl för misstanke har konstaterats. Som en följd av att konventionen bygger på principen om ömsesidigt

erkännande, där uppgifterna i den nordiska arresteringsordern ska godkännas utan att den verkställande myndigheten gör någon egen prövning av deras riktighet, krävs inte heller att den dom eller det beslut som den nordiska arresteringsordern grundas på bifogas framställningen.

Den information som en nordisk arresteringsorder ska innehålla är i princip identisk med de uppgifter som ska registreras vid en efterlysning enligt SIS samt motsvarar i hög utsträckning de uppgifter som krävs för en europeisk arresteringsorder. Att så är fallet är naturligtvis en förutsättning för att ett nordiskt arresteringsorderförfarande ska kunna inledas genom en registrering i SIS och för att en europeisk arresteringsorder på ett smidigt sätt ska kunna omvandlas till en nordisk arresteringsorder på det sätt som föreslås. En nordisk arresteringsorder ska således vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till konventionen och innehålla samtliga de uppgifter som konventionen föreskriver. För det fall den nordiska arresteringsordern omfattar flera brott är det tillräckligt att förekomsten av en verkställbar dom, ett häktnings- eller anhållningsbeslut eller motsvarande redovisas för ett av brotten.

Konventionen reglerar inte på vilket språk en nordisk arresteringsorder ska skrivas. Den nordiska utlämningslagen reglerar inte heller språkfrågan. I praktiken lämnas dock ansökningar från övriga Norden som regel in på den utfärdande statens språk. Ansökningar från Finland lämnas regelmässigt in på svenska. Det föreslås nu att den praxis som har gällt i språkfrågan för ansökningar om utlämning inom Norden kodifieras i lag så att en nordisk arresteringsorder skriven på svenska, danska eller norska ska godtas. Med hänsyn främst till att registreringar i SIS görs på engelska bör av praktiska skäl även engelska accepteras. Detta överensstämmer också med vad som gäller dels enligt arresteringsorderlagen (4 kap. 2 § första stycket), dels för ansökningar om rättslig hjälp enligt 2 kap. 5 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Som tidigare redovisats är en grundtanke i konventionen att den verkställande staten ska kunna fatta alla de beslut som den nordiska arresteringsordern föranleder på grundval av de uppgifter som anges i densamma. Några ytterligare upplysningar ska i normalfallet inte behövas. Om en nordisk arresteringsorder ändå i något fall skulle anses ofullständig finns enligt artikel 13.2 en möjlighet att inom viss tid begära komplettering.

Den nordiska utlämningslagen saknar en uttrycklig bestämmelse om vad som ska gälla då en ansökan anses ofullständig. I praktiken har avsaknaden av en sådan reglering, såvitt känt, inte medfört några problem. För det fall en utlämningsansökan vid något enstaka tillfälle inte varit komplett har åklagarna genom informella kontakter sett till att den kompletterats.

Åklagarnas handläggning av en begäran om komplettering av en ofullständig nordisk arresteringsorder bör inte heller nu kräva lagreglering på annat sätt än att det anges att en begäran om komplettering ska tillställas den utfärdande myndigheten om den nordiska arresteringsordern är ofullständig. För det fall en begäran om överlämnande även efter en komplettering till sin form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund

för en prövning föreslås, på samma sätt som enligt arresteringsorderlagen, att åklagare ska kunna avslå densamma. Det kommer då inte att ske någon prövning av ärendet i sak. I anledning av *Stockholms tingsrätts* synpunkt tydliggörs att även domstol har rätt att avslå en bristfällig nordisk arresteringsorder (se även avsnitt 6.3.2 och 6.4.1).

Översändande av en nordisk arresteringsorder

Av konventionen framgår att en nordisk arresteringsorder får skickas direkt till den verkställande myndigheten om det är känt var den eftersökte befinner sig (artikel 8). Om vistelseplatsen är okänd får den utfärdande myndigheten, som ett led i efterforskningen, anmoda en eller flera av de andra nordiska länderna att efterlysa personen enligt sina respektive nationella efterlysningsförfaranden. Den utfärdande myndigheten kan också välja att utfärda en efterlysning i SIS. Detta kan göras oavsett om den eftersöktes uppehållsort är känd eller okänd. En sådan registrering anses likvärdig med en nordisk arresteringsorder om den är åtföljd av de uppgifter som krävs i artikel 7.1. Tanken är alltså att registreringen i SIS ska innehålla alla de upplysningar som krävs för den nordiska arresteringsordern. Under en övergångsperiod kan det dock finnas registreringar som inte åtföljs av en sådan fullständig information. Även dessa ska enligt artikel 8.3 anses likvärdiga med en nordisk arresteringsorder. Det kan också förekomma att ärendet inleds genom en efterlysning via Interpol. I dessa fall får en fullständig nordisk arresteringsorder i stället sändas direkt till den verkställande myndigheten så snart det står klart var den eftersökte befinner sig.

Mot bakgrund av konventionens reglering föreslås att en nordisk arresteringsorder, när det är känt var den eftersökte befinner sig, ska kunna skickas direkt till den lokala åklagaren på den aktuella platsen. Detta motsvarar även gällande ordning.

Ett nordiskt arresteringsorderförfarande föreslås därutöver kunna initieras genom en registrering i SIS eller något annat system för eftersökning av brottsmisstänkta personer. Tanken är att dessa regler i princip ska korrespondera med motsvarande regler i arresteringsorderlagen. Detta inte minst mot bakgrund av att en utfärdad europeisk arresteringsorder, utan någon formell procedur eller särskilt beslut, ska anses som en nordisk arresteringsorder om den utfärdande staten är nordisk och personen påträffas i ett annat nordisk land. Det föreslås således även att en efterlysning som har registrerats i SIS eller i ett annat system för eftersökning av personer och som gäller överlämnande till ett nordiskt land, ska jämföras med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att en sådan order översänds. Detta föreslås även omfatta en nationell efterlysning som har skett på begäran av en annan nordisk stat. Om den eftersökte efter en efterlysning påträffas i Sverige ska en komplett nordisk arresteringsorder skyndsamt sändas till behörig åklagare.

6.4.3 Allmänt om utredningen

Regeringens förslag: Åklagaren ska inleda en utredning om förutsättningarna för överlämnande när en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till denne eller när det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige.

Utredningen ska bedrivas med skyndsamhet och med beaktande av den tidsfrist som gäller för tingsrätten. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år ska det alltid utredas om lagföringen i stället kan ske i Sverige.

Bestämmelserna om förundersökning i brottmål tillämpas om inget annat anges i den nya lagen.

En offentlig försvarare ska förordnas om den eftersökte begär det, är under arton år eller i övrigt bedöms vara i behov av en försvarare. Kostnaderna ska som huvudregel stanna på staten.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran, med undantag för *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* som har anfört att förslaget bör kompletteras med en tidsfrist för när åklagaren ska lämna in sin framställning till rätten. Även *Stockholms tingsrätt* har anfört att en sådan tidsfrist bör övervägas. Hovrätterna har vidare anfört att det framstår som inkonsekvent att förslagets bestämmelse om återbetalnings-skyldighet beträffande kostnader för offentlig försvarare inte korresponderar med motsvarande bestämmelse i arresteringsorderlagen.

Skälen för regeringens förslag: Som föreslagits ska en nordisk arresteringsorder kunna översändas direkt till lokal åklagare om det är känt var den eftersökte befinner sig. I övriga fall kan en efterlysning göras genom en registrering i SIS eller något annat efterlysningssystem. Som en följd därav föreslås att åklagarens utredning om förutsättningar för ett överlämnande ska påbörjas antingen när en nordisk arresteringsorder inkommer direkt till denne eller när det annars framkommer att en efterlyst person befinner sig i Sverige.

Konventionen utgår i princip från att de nordiska länderna tillämpar sina respektive nationella processuella regler vid utredningen av en nordisk arresteringsorder. Emellertid finns ett allmänt krav på att en nordisk arresteringsorder ska behandlas med skyndsamhet (artikel 14.1).

Enligt gällande ordning utreds de nordiska ärenden som avser utlämning från Sverige i princip vid de internationella åklagarkamrarna. Utredningen ska enligt 10 § nordiska utlämningslagen bedrivas skyndsamt och i enlighet med rättegångsbalkens regler om förundersökning i brottmål.

Det saknas skäl att ändra gällande ordning där det är åklagare som utreder frågan om det finns förutsättningar för ett överlämnande till ett annat nordiskt land. Det föreslås att utredningen ska bedrivas med tillämpning av rättegångsbalkens regler om förundersökning i brottmål om annat inte anges. Liksom i arresteringsorderlagen föreslås vidare att det förs in en särskild erinran om åklagarens skyldighet att utreda förutsättningarna för lagföring i Sverige när den nordiska arresteringsordern avser en person som inte har fyllt arton år. Det bör i dessa fall vara en utgångspunkt att lagföringen sker i Sverige.

Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige och *Stockholms tingsrätt* har ansett att förslaget bör kompletteras med en tidsfrist för när åklagaren ska lämna in sin framställning till rätten. Någon sådan tidsfrist föreskrivs inte i arresteringsorderlagen (se 4 kap. 3 §). Vid lagens införande gjordes bedömningen att det var tillräckligt med ett allmänt skyndsamhetskrav samt en erinran om att åklagaren ska beakta den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten. Det angavs emellertid att frågan fick tas upp i senare lagstiftningsärende om det skulle visa sig att ett behov av en mer preciserad tidsfrist förelåg (prop. 2003/04:7 s. 127). Såvitt känt föreligger emellertid inte några problem med nuvarande ordning och inget tyder således på ett sådan behov. Mot denna bakgrund anser regeringen att det får anses tillräckligt med ett allmänt skyndsamhetskrav för åklagarens utredning. Emellertid bör det, på samma sätt som gäller enligt arresteringsorderlagen, uttryckligen föreskrivas att åklagaren, i de fall frågan om överlämnande ska prövas av domstol, vid sin utredning ska beakta den tidsfrist som gäller för tingsrättens prövning (se vidare avsnitt 6.4.7).

Enligt konventionen ska den eftersökte ha rätt till juridiskt biträde och tolkning i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten (artikel 9.2). I rättegångsbalken föreskrivs en rätt till tolkning endast vid förfaranden inför rätten. Samma rättighet tillämpas dock utan någon uttrycklig bestämmelse även under förundersökningen (Fitger, Kommentaren till rättegångsbalken, Del 1, s. 5:12). I denna fråga behövs således inte någon annan reglering än den allmänna hänvisningen till att bestämmelserna om förundersökning i brottmål ska tillämpas.

Vad avser den eftersöktes rätt till offentlig försvarare är förhållandet delvis ett annat. Rättegångsbalkens regler är i det avseendet huvudsakligen utformade med utgångspunkt i att det är fråga om att utreda ett brott och om att bestämma en lämplig påföljd. I ärenden som inleds med anledning av en nordisk arresteringsorder avser utredningen i stället förutsättningarna för ett överlämnande. Det kan följaktligen finnas situationer när rättegångsbalkens regler i denna del passar mindre väl. Således föreslås att en offentlig försvarare i ärenden om överlämnande till ett annat nordiskt land ska förordnas om den eftersökte själv begär det, är under arton år eller i annat fall bedöms vara i behov av en offentlig försvarare. På samma sätt som enligt 14 § nordiska utlämningslagen föreslås att kostnaden för en offentlig försvarare ska stanna på staten om det inte finns särskilda skäl för att den eftersökte ska vara återbetalningsskyldig. Som *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* påtalat skiljer sig denna ordning från arresteringsorderlagen. I den lagen infördes inget krav på återbetalningsskyldighet, då det angavs att en sådan reglering i praktiken skulle bli verkningslös i fall då personen inte återsänds till Sverige efter avslutad lagföring (prop. 2003/04:7 s. 113). Inom Norden har en återbetalningsskyldighet, som anges ovan, emellertid gällt sedan länge och de skäl som anfördes i ovan nämnda proposition gör sig inte lika starkt gällande för nordiska förhållanden. Enligt regeringens mening saknas därmed skäl att ändra gällande ordning.

6.4.4 Samtycke

Regeringens förslag: Den eftersökte ska tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande samt om han eller hon medger att i den utfärdande staten lagföras eller straffas för en gärning som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Ett samtycke till överlämnande får återkallas fram till dess beslut i överlämnandefrågan har meddelats. Ett medgivande till utvidgat överlämnande får återkallas fram till dess ett beslut om överlämnande har verkställts.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att det i lag skulle regleras att samtycke och medgivande ska lämnas inför åklagare.

Remissinstanserna: *Åklagarmyndigheten* har anfört att ett system med krav på att samtycke ska lämnas inför åklagare är oflexibelt och vållar praktiska problem. Samtycke bör – på samma sätt som när det gäller en europeisk arresteringsorder – kunna lämnas till polis. Även *Ekobrottsmyndigheten* har förespråkat en möjlighet att delegera upptagande av samtycke till polis, alternativt att det av författningsregleringen framgår att samtycket kan lämnas skriftligen eller per telefon så att de korta tidsfristerna kan hållas. *Amnesty International* har å sin sida betonat vikten av att ett lämnande av samtycke omfattas av gedigna säkerhetsgarantier och att ett självklart krav bl.a. är att samtycket lämnas till åklagare i närvaro av en offentlig försvarare.

Skälen för regeringens förslag: Konventionens bestämmelser om samtycke till överlämnande får för den eftersökte till följd att denne avsäger sig sin ovillkorliga rätt att bli hörd (artikel 12) samt att beslut om överlämnande ska fattas senast tre dagar efter att samtycket lämnades (artikel 14.2). Ett samtycke får med andra ord långtgående konsekvenser för den eftersökte och för handläggningen av överlämnandehandlet. Även ett avstående från specialitetsprincipen kan under vissa förhållanden få betydande konsekvenser för den enskilde (se avsnitt 4.1.10). Därför innehåller konventionen ett antal regler som syftar till att skydda den enskilde då samtycke lämnas. Den eftersökte ska således ha rätt till juridiskt biträde och förhållandena ska vara sådana att det framgår att samtycket lämnats frivilligt och i fullt medvetande om dess följder (artikel 11.2). Samtycket ska protokollföras (artikel 11.3) och kan återkallas i enlighet med den verkställande statens nationella rätt (artikel 11.4).

Samtycke till utlämning enligt den nordiska utlämningslagen lämnas enligt 10 § till åklagare. Av utlämningsförordningen framgår att samtycket lämnas skriftligen enligt fastställt formulär (12 §). Vidare anges bl.a. att den som ska utlämnas ska underrättas om innebörden av samtycket och att ovan nämnda formulär som huvudregel ska vara översatt till det språk den som ska utlämnas normalt använder (5 b § tredje stycket).

Nuvarande regler om hanteringen av samtycke till utlämning är i överensstämmelse med konventionens reglering (beträffande rätten till offentlig försvarare och tolk, se avsnitt 6.4.3). En ny reglering bör dock

även omfatta medgivande till att lagföras för en gärning som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern.

I promemorian föreslogs att gällande bestämmelse om att samtycke ska lämnas till åklagare skulle införas oförändrad i den nya lagen. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* har haft synpunkter på förslaget i denna del och i första hand anfört att samtycke, på samma sätt som i förordningen (2003:1179) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, bör kunna lämnas inför polis. Regeringen delar bedömningen i så måtto att det är rimligt att regleringen av inför vem samtycke ska avlämnas bör vara densamma i europeiska och nordiska arresteringsordersammanhang, inte minst mot bakgrund av att såväl arresteringsorderrambeslutet som konventionen föreskriver att samtycke ska lämnas ”inför den verkställande rättsliga myndigheten”. I det hänseendet har Sverige fått kritik i rådets utvärderingsrapport från år 2008 (”Den praktiska tillämpningen av den europeiska arresteringsordern och motsvarande förfaranden för överlämnande mellan medlemsstaterna”, dok. 9927/2/08, COPEN 102). En rekommendation har lämnats om att Sverige bör ändra sin reglering så att samtycke till överlämnande och avstående från specialitetsprincipens skydd endast kan ges inför en rättslig myndighet, med vilket torde avses åklagare eller domstol.

Regeringen avser att återkomma med en reglering i förordningsform av denna fråga. Regeringen kommer i det sammanhanget att göra närmare överväganden i fråga om vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga att uppta ett samtycke eller medgivande såväl enligt den nordiska som den europeiska arresteringsorderordningen.

Den nordiska utlämningslagen innehåller inga regler om återkallelse av samtycke eller medgivande till avsteg från specialitetsprincipen. I arresteringsorderlagen föreskrivs att en återkallelse av samtycke ska beaktas fram till dess beslut om överlämnande har fattats samt att en återkallelse av medgivande till lagföring för andra brott ska beaktas om den görs innan överlämnandebeslutet har verkställts (4 kap. 9 § andra stycket). Vid införandet av denna bestämmelse anfördes att en återkallelse av ett samtycke till överlämnande kan förorsaka stora olägenheter i handläggningen och kan användas av den eftersökte t.ex. för att sabotera verkställigheten. Det ansågs därför att ett samtycke inte ska kunna återkallas efter att beslut om överlämnande har meddelats. Ett återtagande av medgivande till lagföring för andra brott får däremot ingen inverkan på överlämnandeförfarandet men kan ha stor betydelse för den som ska överlämnas. Det ansågs därför rimligt att ett återtagande av medgivande ska kunna ske fram till verkställighet av överlämnandebeslutet (prop. 2003/04:7 s. 112 f.).

Som ovan konstaterats får såväl ett lämnat samtycke som ett medgivande långtgående konsekvenser för den enskilde. I det föregående har också föreslagits att beslut om överlämnande i de fall samtycke föreligger ska fattas av åklagare i stället för av domstol. Det bör därför tydligt regleras under vilka förutsättningar en återkallelse av ett sådant samtycke respektive medgivande ska beaktas. Den reglering som har valts i arresteringsorderlagen framstår i denna del som lämplig även för det nordiska samarbetet. Det föreslås således att samtycke och

medgivande ska kunna återkallas inom samma tidsram som i ärenden avseende en europeisk arresteringsorder.

När ett samtycke återkallas ska åklagare, på samma sätt som i en utredning där samtycke aldrig har lämnats, göra en framställning vid domstol för rättens vidare handläggning och beslut (se avsnitt 6.4.1).

6.4.5 Personella tvångsmedel

Regeringens förslag: Åklagaren ska anhålla den eftersökte om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska, oavsett flykttfara, även ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Ett anhållande får dock inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas. En eftersökt person som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

När det bedöms tillräckligt ska andra mindre ingripande tvångsmedel användas i stället för anhållande. I fall som anges i 24 kap. 4 § rättegångsbalken får häktning i princip endast ske om det är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas.

Om det finns skäl för anhållande får, i brådskande fall, en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

När ett anhållningsbeslut har meddelats och den eftersökte samtycker till överlämnande ska denne tillfrågas om han eller hon begär rättens prövning. Om en sådan prövning begärs ska åklagaren göra en häktningsframställning hos rätten. Då ska samma regler om handläggning och rättens prövning av tvångsmedelsbeslut gälla som vid motsvarande åtgärd i en svensk förundersökning. Den tid inom vilken en häktningsframställning ska göras enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken ska emellertid räknas från det att den eftersökte begär rättens prövning eller återkallar sitt samtycke till överlämnande.

För rättens beslut om häktning gäller samma förutsättningar som för anhållande.

Ett beslut om anhållande eller häktning ska upphävas om ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn antingen till den tid frihetsberövandet pågått eller den påföljd som utdömts eller som kan komma att utdömas vid en fällande dom.

Det görs också en redaktionell ändring i motsvarande bestämmelse i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget. *Helsingborgs tingsrätt* har anfört att det ur rättssäkerhetssynpunkt alltid bör gälla ett krav på att en häktningsframställning lämnas till rätten inom tre dagar, även i de fall det föreligger ett samtycke till överlämnande. Vidare har tingsrätten anfört att möjligheten att använda restriktioner uttryckligen bör framgå av lag.

Åklagarmyndigheten har anfört att den nordiska utlämningslagens reglering av s.k. provisoriskt anhållande bör överföras till den nya lagen. *Kustbevakningen* har anfört att det uttryckligen bör regleras att ingripande tjänstemän har rätt att vid fara i dröjsmål besluta om husrannsakan för att kunna genomföra ett gripande.

Skälen för regeringens förslag

Förutsättningar för frihetsberövanden m.m.

Av konventionens artikel 10 följer bl.a. att den verkställande staten enligt sin nationella lagstiftning ska avgöra om en person som grips i anledning av en nordisk arresteringsorder ska vara fortsatt frihetsberövad. Det krävs att den verkställande staten vidtar alla åtgärder som bedöms nödvändiga för att undvika att personen avviker.

Som beskrivits i avsnitt 4.1.7 finns det i den nordiska utlämningslagen en möjlighet till s.k. provisoriskt anhållande enligt 17 §, medan 12 § reglerar tvångsmedelsanvändningen efter att en begäran om utlämning inkommit. Tvångsmedel kan, enligt den senare bestämmelsen, användas ”till främjande av utredningen och för att säkerställa utlämning”, vilket i princip anses motsvara rättegångsbalkens reglering avseende kollusions- och flyktfara. Det krävs vidare att den gärning som utlämningsframställan omfattar utgör brott enligt svensk lag. I övrigt gäller, med ett par mindre undantag, de allmänna reglerna om tvångsmedel i brottmål enligt rättegångsbalken.

På samma sätt som konstaterades vid införandet av arresteringsorderlagen krävs särskilda regler om förutsättningarna för frihetsberövanden i ärenden grundade på en nordisk arresteringsorder (se prop. 2003/04:7 s. 116). En allmän hänvisning till rättegångsbalkens bestämmelser får, mot bakgrund av att någon självständig prövning av den eftersöktes skuld i dessa ärenden inte ska göras av de svenska myndigheterna, anses mindre lämplig. Det saknas också i dessa fall betydelse för beslutet om frihetsberövande om gärningen är straffbar i Sverige och vilket straff som i sådant fall kan följa enligt svensk lag.

I praktiken frihetsberövas i dag som regel den eftersökte såväl inför en utlämning inom Norden som inför ett överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. När det är fråga om ett överlämnande finns i 4 kap. 5 § arresteringsorderlagen emellertid även en lagstadgad presumtion för att den eftersökte ska frihetsberövas. Vid bestämmelsens införande anfördes att det, för att det över huvud taget skulle vara möjligt att inom de relativt snäva tidsfristerna som gäller kunna genomföra en rättslig prövning av frågan om överlämnande och för att i händelse av bifall kunna verkställa beslutet inom de fristerna, krävs att den som begärs överlämnad inte håller sig undan eller avviker (a. prop. s. 116).

I den nordiska konventionen är tidsfristerna ännu kortare än vad som gäller enligt arresteringsorderrambeslutet. Det finns således även för de nordiska ärendena, på motsvarande sätt, skäl för en presumtion för frihetsberövande av den eftersökte. Undantagen från denna presumtion bör lämpligen vara desamma som de som gäller enligt 4 kap. 5 § arresteringsorderlagen. Således ska inget anhållande ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas eller det saknas skäl att

tro att den eftersökte kommer att avvika eller undandra sig ett överlämnande (flyktfara). Det ska alltså finnas faktiska omständigheter som talar mot att flyktfara föreligger. Därutöver ska ett anhållande ske när det föreligger kollusionsfara.

Det har riktats viss kritik mot den lagtekniska utformningen av 4 kap. 5 § arresteringsorderlagen som varande delvis otydlig. En omformulering av bestämmelsen föreslås därför i enlighet med förslaget i den nya lagen om en nordisk arresteringsorder. Någon ändring i sak är dock inte avsedd.

När det gäller personer som inte har fyllt arton år bör presumtionen vara den motsatta jämfört med vuxna, dvs. att ett anhållande *inte* ska ske. En frihetsberövande åtgärd ska, på samma sätt som gäller enligt 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, kunna beslutas bara om det föreligger synnerliga skäl.

För all tvångsmedelsanvändning gäller att tvångsmedlet får användas endast om syftet med åtgärden inte kan nås genom mindre ingripande åtgärder, den s.k. proportionalitetsprincipen. Liksom i en svensk förundersökning kan det under vissa förhållanden vara tillräckligt att den eftersökte i stället för att frihetsberövas meddelas reseförbud eller åläggs anmälningsskyldighet. En sådan åtgärd ska då ersätta ett beslut om anhållande.

I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken, dvs. om det pga. exempelvis den misstänktes ålder eller hälsotillstånd kan befaras att en häktning skulle komma att medföra allvarligt men, får häktning bara ske om det är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas. Detta gäller dock inte om den eftersökte inte vill underkasta sig övervakning.

På samma sätt som en polisman enligt rättegångsbalkens regler har rätt att i brådskande fall gripa en person även utan ett anhållningsbeslut när skäl för ett anhållande föreligger (24 kap. 7 §) bör en polisman eller tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i motsvarande situation kunna gripa en person som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder.

För att kunna företa husrannsakan för sökande av den som eftersöks för överlämnande krävs enligt arresteringsorderlagen att ett anhållningsbeslut har fattats (prop. 2003/04:7 s. 188). Detta följer av att reglerna om förundersökning, enligt hänvisningen i 4 kap. 3 § andra stycket den lagen, blir tillämpliga först sedan åklagaren beslutat inleda utredning. *Kustbevakningen* har ansett att det i den nordiska arresteringsorderlagen även uttryckligen bör regleras att ingripande tjänstemän har rätt att vid fara i dröjsmål besluta om husrannsakan för att snabbt kunna genomföra ett gripande. Några praktiska problem med nuvarande reglering har emellertid inte framkommit. Regeringen gör därför ingen annan bedömning än den som gjordes vid införandet av arresteringsorderlagen utan anser det alltfjämt rimligt att personell husrannsakan för gripande ska kunna företas först sedan en utredning i anledning av en arresteringsorder har inletts och beslut om anhållande har fattats av åklagare.

Åklagarmyndigheten har anfört att den nordiska utlämningslagens reglering av s.k. provisoriskt anhållande bör överföras till den nya lagen. Regeringen anser emellertid att möjligheten att betrakta även en nationell efterlysning som en nordisk arresteringsorder, i avvaktan på att en sådan order översänds (se avsnitt 6.4.2), bör ge myndigheterna tillräckliga verktyg för ett snabbt agerande när detta behövs. En ordning med

provisoriskt anhållande kommer också i konflikt med det nya systemets principiella tanke om att en nordisk arresteringsorder utgör en samtidig begäran om gripande och överlämnande och att det tidigare tvåstegsförfarandet därmed ersätts.

När den eftersökte har gripits, anhållits eller blivit föremål för något annat tvångsmedel enligt vad som redovisats ovan ska samma regler gälla som vid motsvarande åtgärd enligt en svensk förundersökning. Detta innebär bland annat att åklagaren senast klockan tolv tredje dagen efter ett anhållningsbeslut ska göra en häktningsframställning till rätten (se dock undantaget nedan avseende samtyckesfallen). För rättens häktningsbeslut ska samma materiella förutsättningar gälla som för ett anhållningsbeslut.

Ett meddelat tvångsmedelsbeslut ska kunna överklagas på samma sätt som vid en svensk förundersökning, dvs. till hovrätt och Högsta domstolen. Ett beslut om överlämnande föreslås dock kunna verkställas utan hinder av att ett tvångsmedelsbeslut i samma ärende har överklagats.

För det fall ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn till den tid det har pågått och den påföljd som har utdömts eller kan komma att utdömas om den eftersökte fälls för gärningen ska frihetsberövandet, enligt förslaget, upphävas. Detta kan exempelvis bli aktuellt om den nordiska arresteringsordern avser överlämnande för straffverkställighet och påföljden har hunnit avtjänas under ärendets handläggning. Det kan också vara fallet om en sådan arresteringsorder avser lagföring och det finns risk för att den påföljd som kan komma att dömas ut är kortare än den tid som frihetsberövandet pågått.

Samtyckesfallen

Som redovisats i avsnitt 6.4.1 föreslås att åklagare, på samma sätt som gäller i dag, ska besluta i överlämnandefrågan när den eftersökte har samtyckt till att överlämnas. Beslut ska i dessa fall meddelas senast tre dagar efter att samtycket lämnades. I de flesta fall kommer samtycket sannolikt att lämnas i nära anslutning till anhållningsbeslutet och beslutet om överlämnande kommer då ofta att meddelas innan fristen för häktningsframställan har gått ut. Detta behöver emellertid inte vara fallet utan samtycke kan också lämnas vid en senare tidpunkt. Därutöver torde det i normalfallet dröja ytterligare någon eller ett par dagar efter överlämnandebeslutet innan detta verkställs. Det framstår i dessa situationer inte som ändamålsenligt att en häktningsframställan med automatik ska behöva tillställas rätten. Regeringen anser, till skillnad från *Helsingborgs tingsrätt*, att det ur ett rättssäkerhetsperspektiv får anses fullt tillräckligt att den enskilde i dessa fall har rätt att kunna få ett tvångsmedelsbeslut prövat av rätten om det begärs. Det finns för den beskrivna situationen således goda skäl att behålla den konstruktion som i dag finns i 17 § nordiska utlämningslagen, där beslut om tvångsmedel prövas av rätten endast om den som avses med beslutet begär det. Åklagaren ska då, om en begäran om prövning görs, inom tre dagar lämna in en häktningsframställan till rätten. Rättegångsbalkens regler ska tillämpas på samma sätt som beskrivits ovan beträffande de fall där samtycke inte föreligger. Tidsfristen enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken

föreslås emellertid – i stället för att ta sin utgångspunkt i tidpunkten för anhållandet – räknas från det att den eftersökte begär rättens prövning. För det fall ett lämnat samtycke återkallas föreslås på motsvarande sätt att tidpunkten för återkallandet tas till utgångspunkt för när en häktningsframställning ska lämnas in till rätten.

Restriktioner

Frågan om den anhållne kan åläggas restriktioner i ett ärende om utlämning eller överlämnande är inte särskilt reglerad i lag. Vid genomförandet av arresteringsorderrambeslutet gjordes bedömningen att det inte fanns anledning att i arresteringsorderlagen föra in några särregler beträffande häktningsrestriktioner (prop. 2003/04:7 s. 118 och 187). Det anfördes att det i ett inledande skede torde vara möjligt att med tillämpning av nuvarande bestämmelser, i avvaktan på ytterligare information, genast besluta om restriktioner om det finns omständigheter som ger vid handen att kollusionsfara föreligger. Vidare anfördes att åklagaren kan ha anledning att ta kontakt med den utfärdande myndigheten för att informera den om de svenska reglerna avseende restriktioner och skaffa sig tillräckligt underlag för en bedömning av restriktionsfrågan.

Helsingborgs tingsrätt har anfört att rätten att använda restriktioner bör framgå uttryckligen av lagtexten. Regeringen anser dock inte att det finns skäl att i dag göra en annan bedömning vad avser behovet av en sådan reglering än den som gjordes vid införandet av arresteringsorderlagen.

6.4.6 Reella tvångsmedel

Regeringens förslag: Om en nordisk arresteringsorder innehåller en ansökan om beslag ska lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål tillämpas i den delen. Beslut om överlämnande av beslagtagna föremål ska i dessa fall om möjligt meddelas av rätten i samband med beslutet om överlämnande av den eftersökte.

Om det annars påträffas föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål får de även utan särskild ansökan tas i beslag av åklagare eller den som griper den eftersökte. Prövningen av om den beslagtagna egendomen ska överlämnas görs då alltid i samband med beslut om överlämnande.

I samband med ett frihetsberövande av den eftersökte får husrannsakan göras för eftersökande av sådana föremål som får tas i beslag.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att lagen om internationell rättslig hjälp skulle tillämpas även då beslag skett utan någon ansökan från den utfärdande staten.

Remissinstanserna: *Åklagarmyndigheten* har anfört att möjligheten enligt den nordiska utlämningslagen att överlämna beslagtagna egendom

som påträffas i samband med gripandet utan att förfarandet i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål tillämpas har sådana uppenbara fördelar att systemet måste behållas.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 25 i konventionen föreskriver att egendom som kan behöva företes som bevis eller som har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet ska, på begäran av den utfärdande staten eller på den verkställande statens eget initiativ, beslagtas i enlighet med den verkställande statens lagstiftning och överlämnas till den utfärdande staten.

Enligt den nordiska utlämningslagen kan beslag ske såväl i samband med ett provisoriskt anhållande enligt 17 § som under utredningstiden enligt 12 § om det behövs för att främja utredningen och säkerställa utlämning. Om utlämningsansökan inte innehåller någon uttrycklig begäran därom kan beslag ske på initiativ av åklagaren med tillämpning av rättegångsbalkens regler om beslag i brottmål. När en utlämning beviljas följer av 15 § tredje stycket att det samtidigt kan förordnas att ett beslagtaget föremål ska överlämnas. I beslutet kan göras förbehåll om det är påkallat med hänsyn till den enskildes rätt eller från allmän synpunkt. Exempelvis kan i beslutet förordnas att föremålet ska återlämnas till Sverige efter rättegång. Om utlämningsbegäran innehåller en uttrycklig begäran om husrannsakan eller beslag tillämpas i stället bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Detta innebär bland annat att rätten ska pröva om beslaget är lagligen grundat och om föremålet ska lämnas över till den begärande staten (4 kap. 21 §). Egendom får enligt 4 kap. 19 § tas i beslag och överlämnas om den skäligen kan antas ha betydelse för utredning av gärningen, vara frånhänd någon genom brott eller förverkad på grund av brott eller om egendomen hade kunnat förverkas i en svensk rättegång och det finns särskilda skäl att lämna över den. Ett överlämnande får enligt 5 kap. 2 § samma lag, i princip på samma sätt som enligt den nordiska utlämningslagen, förenas med villkor.

Även enligt arresteringsorderlagen ska bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål tillämpas när arresteringsordern innehåller en uttrycklig begäran om beslag. Om en sådan begäran inte har framställts men det påträffas föremål som enligt 4 kap. 19 § i den senare lagen skulle kunna bli föremål för beslag, kan dessa tas i beslag av åklagare eller den som griper den eftersökte (polis, tull- eller kustbevakningstjänsteman). Frågan ska sedan prövas av rätten enligt bestämmelserna i samma lag. I samband med att den eftersökte frihetsberövas får även husrannsakan göras för att söka efter sådana föremål som får tas i beslag.

Skäl att ändra gällande ordning beträffande de fall där det finns en uttrycklig begäran om beslag från den utfärdande staten föreligger, enligt regeringens mening, inte. På samma sätt som i arresteringsorderlagen är det dock lämpligt att det görs en tydlig hänvisning till bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Någon ändring i sak är det emellertid inte fråga om, då dessa regler även tidigare har tillämpats i de nordiska ärendena. Rätten ska i dessa fall, om det är möjligt, besluta i fråga om överlämnande av beslagtagen egendom samtidigt som beslut fattas i fråga om överlämnande av den eftersökte.

I promemorian föreslogs att lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, på samma sätt som i arresteringsorderlagen, skulle tillämpas även vid beslag när den utfärdande staten inte har begärt någon sådan åtgärd men det påträffas föremål som skulle kunna tas i beslag och överlämnas. Regeringen delar emellertid *Åklagarmyndighetens* bedömning att det för dessa fall är lämpligare att behålla den ordning som gäller enligt den nordiska utlämningslagen. Detta särskilt mot bakgrund av att det i de fall den eftersökte samtycker till överlämnande, och prövningen av överlämnandefrågan således görs av åklagare, skulle vara otympligt om frågan om beslag alltid måste hanteras av tingsrätten. För de fall beslag sker på initiativ av svenska myndigheter föreslås därför att beslut om överlämnande av beslagtagna egendom alltid ska fattas i samband med beslut om överlämnande. Denna prövning kan alltså komma att ske antingen av åklagare eller av domstol, beroende på vilken myndighet som handlägger överlämnandefrågan.

På samma sätt som i arresteringsorderlagen ska husrannsakan kunna ske på initiativ av svenska myndigheter i samband med frihetsberövandet, om det behövs för eftersökande av föremål som får tas i beslag.

De beskrivna situationerna avser alltså i första hand åtgärder för att bistå den utfärdande staten i dess brottsutredning. För det fall beslag eller husrannsakan, eller andra tvångsmedel, skulle behövas för att åklagaren ska kunna utreda förutsättningarna för ett överlämnande följer, på samma sätt som gäller enligt den nordiska utlämningslagen, av den allmänna hänvisningen till de bestämmelser som gäller för förundersökning i brottmål att sådana beslut under utredningen kan meddelas med stöd av rättegångsbalkens bestämmelser.

6.4.7 Beslutsprocessen

Regeringens förslag: Vid rättsens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål om inget annat anges. Handläggningen ska ske med skyndsamhet.

Tingsrätten ska hålla en förhandling om det inte är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, den eftersökte begär att ärendet avgörs på handlingarna eller denne – efter att åklagaren har gjort en framställning till rätten – har samtyckt till överlämnande. Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Om den eftersökte är frihetsberövad ska han eller hon inställas.

Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande ska beslut i överlämnandefrågan meddelas senast tre dagar från det att samtycket lämnades. I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i överlämnandefrågan senast fjorton dagar från gripandet. Om det finns särskilda skäl får beslut i överlämnandefrågan meddelas senare. Beslut ska då meddelas så snart det är möjligt.

När den eftersökte inte har gripits i ärendet ska tidsfristen börja löpa från det att denne har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern. Motsvarande bestämmelse införs i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

När rätten meddelar beslut om att den eftersökte ska överlämnas ska även prövas om ett meddelat beslut om tvångsmedel ska gälla till dess beslutet om överlämnande har verkställts. Beslut om tvångsmedel får meddelas även efter att överlämnande har beviljats.

Åklagarens beslut i fråga om överlämnande får inte överklagas. Tingsrättens beslut att inte bevilja överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd på den grunden att verkställigheten i stället ska ske i Sverige får inte överklagas. Beslut får inte heller överklagas om den eftersökte har samtyckt till överlämnande.

Vid överklagande av tingsrättens beslut i fråga om överlämnande krävs prövningstillstånd i hovrätten. Motsvarande ändring görs i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Ett överklagande av tingsrättens beslut i fråga om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder ska ske inom en vecka från beslutet. Ett överklagande av hovrättens motsvarande beslut ska ske inom en vecka från hovrättens beslut.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs att tingsrättens beslut skulle meddelas inom 30 dagar från gripandet samt att ordinarie överklagandefrister skulle gälla. I övrigt överensstämmer förslagen i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* har anfört att besluts- och överklagandetiderna måste kortas och att minst en överinstans bör tas bort för att förslaget inte ska innebära en försämring jämfört med dagens system. Även *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* har föreslagit att hovrätten blir slutinstans. Hovrätterna har anfört att förslaget om prövningstillstånd ligger väl i linje med synen på hovrättens roll som överprövande organ. Även

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har ansett att kravet på prövningstillstånd är rimligt med hänsyn till de tidsfrister som gäller. *Riksdagens ombudsmän, Helsingborgs tingsrätt* och *Sveriges advokatsamfund* har anfört att förslaget såvitt avser prövningstillstånd i hovrätten inte bör införas, särskilt inte vad avser arresteringsorderlagen.

Kompletterande förslag i fråga om förkortade frister överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt det kompletterande förslaget eller lämnat det utan erinran. *Åklagarmyndigheten* har tillstyrkt förslaget om förkortade frister men ställt sig tveksam till att det kombineras med ett krav på prövningstillstånd. Myndigheten anser att ett förfarande med prövningstillstånd snarast riskerar att komplicera handläggningen. Åklagarmyndigheten har vidare förespråkade en alternativ språklig utformning av den bestämmelse som avser överklagande. *Helsingborgs tingsrätt* och *Sveriges advokatsamfund* har av rättssäkerhetsskäl avstyrkt förslaget om förkortade handläggnings- och överklagandefrister.

Skälen för regeringens förslag

Rättens prövning

Utöver de bestämmelser om den enskildes rätt att höras och rätt till juridiskt biträde och tolk som ovan nämnts samt de bestämmelser om tidsfrister för beslut som behandlas nedan innehåller konventionen inte några särskilda bestämmelser i fråga om hur prövningen av en nordisk arresteringsorder ska gå till.

Som tidigare framgått är en domstolsprövning i överlämnandeärenden en principiell nyhet i förhållande till nuvarande nordiska system. En möjlighet för den eftersökte att höras i domstol finns i dag endast om regeringen beslutat att inhämta yttrande från Högsta domstolen och domstolen anser att en förhandling behöver hållas. När en domstolsprövning för de ärenden där den eftersökte inte samtycker till överlämnande nu föreslås införd framstår det därför som naturligt att i första hand utgå från arresteringsorderlagens bestämmelser på området. Dessa förfaranderegler är i dag väl inarbetade hos åklagare och domstolar och har i allt väsentligt visat sig fungera väl.

När arresteringsorderlagen infördes ansågs att de allmänna förfarandreglerna i brottmål skulle vara tillämpliga. Detta innebär inte att överlämnandeärendet är att betrakta som ett brottmål och att exempelvis huvudförhandling ska hållas utan endast att förfarandreglerna, i tillämpliga delar, är desamma som vid handläggningen av brottmål (se 19 § andra stycket lagen [1946:804] om införande av nya rättegångsbalken). På samma sätt som gäller enligt arresteringsorderlagen föreslås nu, då domstol ska pröva en nordisk arresteringsorder, att de allmänna reglerna för handläggningen av brottmål gäller om annat inte anges. Rätten är då domför med en domare (1 kap. 3 § rättegångsbalken). Med tanke på de korta tidsfrister som gäller enligt konventionen finns anledning att i lagtexten erinra om att rättens handläggning ska ske skyndsamt.

Mot bakgrund av den konventionsgrundade rätten att höras samt även i övrigt av rättssäkerhetsskäl föreslås att tingsrätten som huvudregel ska hålla förhandling. Skriftlig handläggning föreslås dock för de fall då det är uppenbart att ett överlämnande inte ska beviljas eller den eftersökte själv begär att ärendet avgörs på handlingarna. Inte heller om den eftersökte, efter att ärendet har överlämnats till tingsrätten, samtycker till överlämnande behöver förhandling hållas. Åklagaren och den eftersökte ska på sedvanligt sätt kallas till förhandlingen. Om den eftersökte är frihetsberövad ska han eller hon inställas.

Rättens prövning går i huvudsak ut på att, med åklagarens utredning som underlag, avgöra om det finns förutsättningar att bevilja ett överlämnande. Som framgått ovan ska rätten även, om det är möjligt, samtidigt fatta beslut om överlämnande av beslagtagna egendom (se avsnitt 6.4.6).

Ett beslut om att inte bevilja överlämnande måste enligt konventionens artikel 14.6 motiveras. Det följer av rättegångsbalken att rättens beslut i överlämnandefrågan – oavsett om det rör sig om ett bifall eller ett avslag – ska motiveras (jfr 30 kap. 5 och 10 §§ i tillämpliga delar). Någon ytterligare reglering i denna fråga krävs därmed inte.

Tvångsmedel

Om överlämnande beslutas ska, i förekommande fall, rätten även pröva om beslutade tvångsmedel ska gälla fram till dess överlämnandebeslutet har verkställts. När beslut om överlämnande fattas av åklagaren därför att den eftersökte har samtyckt till överlämnande är handläggningstiderna mycket korta. Det bör i normalfallet då inte vara aktuellt att i samband med överlämnandebeslutet ompröva ett tidigare meddelat tvångsmedelsbeslut. Som huvudregel ska ett meddelat tvångsmedelsbeslut i dessa fall således gälla fram till dess överlämnandet har verkställts. Åklagaren ska dock naturligtvis alltid upphäva ett beslut om tvångsmedel om det inte längre finns skäl för beslutet. Detta gäller även om det är rätten som har beslutat tvångsmedlet (jfr 24 kap. 20 § andra stycket rättegångsbalken).

Om det undantagsvis inte skulle finnas ett meddelat tvångsmedelsbeslut kan det även i samband med beslutet om överlämnande eller därefter, vid behov, meddelas ett tvångsmedelsbeslut enligt de förutsättningar som redovisats i avsnitt 6.4.5 och 6.4.6.

Tidsfrister

Av konventionens artikel 14 framgår att ett slutligt beslut i fråga om överlämnande i fall där den eftersökte samtycker bör meddelas senast tre dagar efter att samtycket lämnades och i övriga fall senast trettio dagar efter att den eftersökte greps. Är dessa tidsfrister omöjliga att hålla ska den utfärdande staten skyndsamt underrättas och beslut fattas så snart det är möjligt. Ett beslut i anledning av en nordisk arresteringsorder ska enligt artikel 18 omedelbart meddelas den utfärdande myndigheten.

I den nordiska utlämningslagen finns ingen bestämd tidsfrist för när ett beslut om utlämning ska meddelas. De ärenden som inte gått vidare till

regeringen för prövning har dock som regel kunnat avgöras inom ett par veckor. Ett tillträde till konventionen kräver emellertid att de tidsfrister som där regleras införs i lagen.

Således föreslås, då den eftersökte har samtyckt till överlämnande, att beslut i överlämnandefrågan ska meddelas senast tre dagar från det att samtycket lämnades. För övriga fall föreslogs i promemorian, på samma sätt som gäller enligt arresteringsorderlagen, att tingsrätten skulle meddela beslut inom 30 dagar från gripandet av den eftersökte. Följden av detta blir dock att det blir svårt att uppfylla konventionens tidsfrister i de fall beslutet överklagas. Regeringen anser därför, i likhet med de flesta remissinstanser som yttrat sig i frågan, att denna frist bör kunna kortas för att ge möjlighet till en prövning i flera instanser inom de tidsfrister konventionen uppställer. Den prövning som ska göras av en nordisk arresteringsorder är mer begränsad än den som görs av en europeisk arresteringsorder och samarbetet mellan myndigheterna är snabbare och mer informellt inom Norden. Regeringen bedömer att tingsrätten bör kunna meddela beslut senast fjorton dagar efter gripandet av den eftersökte. Som framgått ovan finns en skyldighet för åklagaren att vid sin handläggning beakta den tidsfrist som gäller för tingsrätten, vilket innebär att åklagaren måste göra sin framställning inom en tid som möjliggör för tingsrätten att hålla förhandling och meddela beslut inom fjortondagarsfristen (se avsnitt 6.4.3).

Det skulle också vara möjligt att låta en viss frist löpa från den dag åklagaren lämnar in sin framställning till rätten. Regeringen anser emellertid att det är att föredra att nu använda samma konstruktion som i arresteringsorderlagen. Denna lösning ligger även närmare konventionens utformning.

Den eftersökte kommer i de allra flesta fall att vara frihetsberövad i avvaktan på beslut i överlämnandefrågan. Utgångspunkten för beräkning av fjortondagarsfristen – från gripande – är då problemfri. Det kan emellertid inträffa att en nordisk arresteringsorder inte föranleder något gripande, exempelvis på grund av att den eftersökte redan är frihetsberövad i ett annat ärende. Frågan om utgångspunkten för beräkning av tidsfristerna i sådana fall diskuterades redan i lagstiftningsärendet avseende arresteringsorderlagen. Departementspromemorians förslag i det ärendet, att utgångspunkten skulle vara när den eftersökte ”påträffats”, ändrades då efter remisskritik som gick ut på att detta begrepp kunde vålla tolkningsproblem. I stället valde man att hålla sig till rambeslutets ordval ”efter gripandet” (prop. 2003/04:7 s. 127). Det framstår emellertid som mindre tillfredsställande att någon tidsfrist inte är föreskriven för de fall då den eftersökte inte grips i anledning av den utfärdade arresteringsordern. För dessa fall föreslås därför att dagen då personen underrättades om innehållet i den nordiska arresteringsordern i stället ska tas som utgångspunkt för beräkning av fjortondagarsfristen. Motsvarande ändring föreslås också i arresteringsorderlagen.

Om det finns särskilda skäl ska beslut kunna meddelas vid en senare tidpunkt än de ovan nämnda. Det kan exempelvis röra sig om att den eftersökte avviker eller blir sjuk. Denne kan också åtnjuta immunitet eller skydd på grund av villkor uppställda i anledning av en tidigare utlämning eller överlämnande, vilka frågor kan kräva viss tid för behandling. Tidsgränserna kan också komma att överskridas något om beslutet ska

prövas i samtliga instanser (se vidare nedan beträffande överklagande). Om tidsfristerna överskrids ska den utfärdande myndigheten underrättas om dröjsmålet och skälet till förseningen och beslut sedan fattas så snart som möjligt.

Överklagande

Åklagaren kommer, som ovan föreslagits, att meddela beslut i överlämnandefrågan i de fall den eftersökte har samtyckt till att överlämnas. Åklagaren kommer också att kunna meddela beslut då en nordisk arresteringsorder till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Åklagarens beslut ska inte kunna överklagas. Detta är, sett till innehållet i besluten, samma ordning som i dag gäller såväl enligt den nordiska utlämningslagen (beträffande samtyckesfallen) som enligt arresteringsorderlagen.

I fråga om tingsrättens beslut om överlämnande gäller enligt arresteringsorderlagen att dessa får överklagas till hovrätten, utan prövningstillstånd, samt till Högsta domstolen. Undantaget är, utöver då samtycke till överlämnande har lämnats, beslut som innebär att överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd inte har beviljats på den grunden att verkställigheten i stället ska ske i Sverige. En sådan begränsning infördes efter synpunkter från Lagrådet då det ansågs ändamålsenligt att beslutet i dessa fall vann laga kraft omedelbart så att straffverkställigheten kunde inledas snarast möjligt.

Samma undantag som föreskrivs i arresteringsorderlagen såvitt avser vilka beslut som inte ska vara överklagbara föreslås i den nya lagen.

Som ovan nämnts innebär den korta tidsfrist för beslut som gäller enligt konventionen att problem kan uppstå när överlämnandefrågan ska prövas av flera instanser. I konventionens förklaranderapport anges också att tidsfristerna ska ses som vägledande och att det kan vara så att fristerna, för det fall ett beslut exempelvis ska prövas i flera instanser, inte kommer att kunna hållas. I dessa fall ska beslut i stället meddelas så snart som möjligt. Det skulle mot bakgrund av detta uttalande vara möjligt att argumentera att man vid framtagande av konventionen utgått ifrån att konventionens tidsfrister i ett antal fall inte skulle komma att hållas. För att leva upp till konventionens syfte torde det emellertid vara viktigt att inom ramen för ett nytt system i största möjliga mån sträva efter att tidsfristerna ska kunna hållas.

Även såvitt avser arresteringsorderlagen står det klart att rätten att överklaga ett beslut om överlämnande till hovrätten utan prövningstillstånd samt till Högsta domstolen har inneburit att de tidsfrister som rambeslutet föreskriver har överskridits i ett relativt stort antal ärenden. Kritik har också riktats mot Sverige av denna anledning och det har rekommenderats att arresteringsorderlagen ändras i den delen (se rådets utvärderingsrapport om Sverige från år 2008 ”Den praktiska tillämpningen av den europeiska arresteringsordern och motsvarande förfaranden för överlämnande mellan medlemsstaterna”, dok. 9927/2/08, COPEN 102). Det finns således starka skäl som talar för att någon form

av begränsning av handläggningstiderna bör införas främst i den nya lagen men även i arresteringsorderlagen.

Ett överlämnande innebär, som ovan konstaterats, ett för den enskilde ingripande beslut som ställer höga krav på en rättssäker prövning. Vid arresteringsorderlagens införande konstaterades också att det, inte minst med hänsyn till Högsta domstolens erfarenhet av utlämningsärenden, inte var lämpligt att avskära möjligheten att överklaga hovrättens beslut (prop. 2003/04:7 s. 101). Regeringen gör i dag ingen annan bedömning.

I promemorian föreslogs att prövningstillstånd ska krävas för hovrättens prövning av en fråga om överlämnande, såväl enligt den nya lagen som enligt arresteringsorderlagen. Förslaget har fått kritik av ett par remissinstanser, medan en majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt eller lämnat förslaget utan erinran. Regeringen delar bedömningen i promemorian att en ordning med prövningstillstånd får anses lämplig då den kan förväntas korta handläggningstiden för de flesta ärenden om överlämnande samtidigt som ett krav på prövningstillstånd inte innebär att möjligheten att överklaga tas bort. I sammanhanget bör även anmärkas att arresteringsorderlagen nu varit i kraft sedan den 1 januari 2004 och att domstolarna därmed har många års erfarenhet av ärendena. I likhet med *Svea hovrätt* och *Hovrätten för Västra Sverige* anser regeringen att förslaget ligger väl i linje med synen på hovrättens roll som överprövande organ. Genom hovrättens prövning av om prövningstillstånd ska ges görs noggranna överväganden av hur tingsrätten har handlagt målet samt om det finns något som ger anledning att betvivla utgångens riktighet (se 49 kap. 14 § rättegångsbalken). Om hovrätten beslutar att inte meddela prövningstillstånd kan det beslutet överklagas till Högsta domstolen.

Utöver frågan om införande av prövningstillstånd har ett par remissinstanser lyft frågan om möjligheten att ytterligare korta handläggningstiderna för de nordiska arresteringsorderärendena. *Åklagarmyndigheten* har anfört att de tidsfrister som föreslogs i promemorian är oacceptabla såväl med hänsyn till vad som stadgas i konventionen som till den försämring det nya systemet skulle innebära jämfört med nuvarande ordning. Även *Svea hovrätt*, *Hovrätten för Västra Sverige* och *Ekobrottsmyndigheten* har föreslagit olika sätt att korta handläggningstiderna. Som ovan anförts delar regeringen remissinstansernas bedömning att det vore olyckligt att införa ett system som innebär att de åtaganden som följer av en internationell överenskommelse som Sverige ingått regelmässigt inte kan hållas. Mot denna bakgrund föreslås att det för de nordiska ärendena införs kortare överklagandetider än vad som följer av rättegångsbalken, nämligen en vecka från beslut för såväl överklagande till hovrätten som till Högsta domstolen. Detta förslag har i en kompletterande remissomgång fått stöd av de flesta remissinstanserna. Ett sådant system tillgodoser det höga krav på rättssäkerhet som bör ställas på ett överlämnandeärende genom att en treinstansprövning alljämt är möjlig, samtidigt som den ger betydligt bättre förutsättningar för domstolarna att kunna meddela beslut inom de tidsfrister konventionen uppställer. Mot bakgrund av att den eftersökte i ett nordiskt arresteringsorderärende i betydande utsträckning kommer att vara frihetsberövad, att förhandling kommer att hållas i tingsrätten och att en offentlig försvarare kommer att vara förordnad ser

regeringen inget behov av att delge ett beslut om överlämnande, trots de förkortade överklagandefristerna. En sådan ordning skulle också avvika från vad som normalt gäller för handläggningen i brottmål.

Värt att notera är slutligen att såväl förslaget om prövningstillstånd i hovrätten som förslaget om förkortade överklagandefrister avser överklagande av ett beslut i överlämnandefrågan eller annat beslut där ärendet avgörs. De omfattar således inte överklagande av beslut om tvångsmedel och/eller restriktioner.

6.4.8 Beslut vid konkurrerande framställningar

Regeringens förslag: Om det föreligger konkurrerande nordiska eller nordiska och europeiska arresteringsordrar, ska ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som har behörighet att handlägga det först inkomna ärendet. Om det efter ett icke lagakraftvunnet beslut om överlämnande inkommer en ny arresteringsorder får, på yrkande av åklagaren, hovrätten eller – om ärendet överklagats dit – Högsta domstolen besluta att ärendena ska prövas vid tingsrätten i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av de konkurrerande arresteringsordrarna som ska beviljas ska ske med särskilt beaktande av gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då respektive arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

I de fall det pågår ett ärende om utlämning eller om överlämnande till Internationella brottmålsdomstolen beträffande samma person ska prövningen av frågan om överlämnande på grund av en nordisk arresteringsorder skjutas upp till dess beslut har meddelats i det andra ärendet.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: I konventionens artikel 15 regleras den situationen att flera stater har begärt överlämnande eller utlämning av samma person. Enligt denna bestämmelse ska den verkställande staten, vid avgörande av vilken av framställningarna som ska verkställas, bland annat beakta brottens relativa svårhetsgrad, gärningsort och när de olika framställningarna utfärdades. I artikel 15.3 påpekas särskilt att bestämmelsen inte påverkar de nordiska staternas förpliktelser enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga eller gentemot de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

Enligt gällande nordiska ordning beslutar regeringen, när det föreligger en konkurrerande situation, vilken framställning som ska bifallas med beaktande av beskaffenheten av brottet eller brotten, tiden och platsen för det, framställningarnas tidsföljd, den eftersöktes nationalitet och hemvist samt övriga omständigheter (8 §).

I arresteringsorderlagen (5 kap. 4 och 5 §§) anges att om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsordrar beträffande en och samma person ankommer det på den tingsrätt som är behörig att pröva den först

inkomna arresteringsordern att avgöra om en tillkommande order ska ha företräde framför den förra eller inte. Har rätten redan prövat den första arresteringsordern och beslutat att överlämnande ska ske får hovrätten eller Högsta domstolen, på yrkande av åklagaren, förordna att tingsrätten ska pröva ärendena i ett sammanhang. En förutsättning är dock att det första beslutet om överlämnande inte har vunnit laga kraft. Prövningen av vilken av flera arresteringsordrar som ska beviljas görs med hänsyn till gärningarnas beskaffenhet, platsen för deras förövande och tidpunkterna för när framställningarna utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av ett frihetsstraff. Om den som eftersöks för överlämnande på grund av en arresteringsorder även är begärd utlämnad till en annan stat eller till en tribunal eller överlämnad eller utlämnad till Internationella brottmålsdomstolen ska frågan om överlämnande på grund av en arresteringsorder förklaras vilande till dess att det andra ärendet är avslutat. Det har inte ansetts lämpligt att i den situationen låta domstol avgöra vilken av framställningarna som ska bifallas, eftersom den domstol som prövar arresteringsordern i sådant fall skulle binda regeringen i sitt ställningstagande (prop. 2003/04:7 s. 131).

Som tidigare redovisats föreslås nu att regeringen inte ska fatta några beslut i de nordiska överlämnandeärendena. Det framstår då som lämpligt att införa en reglering av konkurrensfrågorna som är samordnad med den i arresteringsorderlagen. För det fall det föreligger en konkurrenssituation mellan flera nordiska arresteringsordrar eller mellan en eller flera nordiska arresteringsordrar och en eller flera europeiska arresteringsordrar ska det således ankomma på den tingsrätt som är behörig att pröva den först inkomna arresteringsordern att efter framställan av åklagaren pröva vilken av dessa som ska ha företräde. Detta ska gälla oavsett om samtycke till någon av framställningarna har lämnats. Samma regler som i arresteringsorderlagen föreslås gälla för det fall den först inkomna arresteringsordern redan skulle ha prövats av tingsrätten. Detsamma gäller de omständigheter som ska beaktas vid rättens avgörande, vilka överensstämmer med konventionens reglering.

Vidare föreslås en motsvarande reglering som i arresteringsorderlagen då konkurrens föreligger mellan en framställning om utlämning till ett tredjeland, till någon av tribunalerna eller till Specialdomstolen för Sierra Leone eller en begäran om överlämnande eller utlämning till Internationella brottmålsdomstolen. I dessa fall ska frågan om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder alltså förklaras vilande till dess beslut har fattats i det konkurrerande ärendet.

Som framgått i avsnitt 6.3.2 innebär ett beslut om att bevilja överlämnande eller utlämning av den eftersökte till en annan stat, tribunal eller domstol att den nordiska arresteringsordern ska avslås.

6.4.9 Verkställighet

Regeringens förslag: Ett beslut om överlämnande ska verkställas inom fem dagar från det att beslutet vunnit laga kraft. Om detta inte visar sig möjligt får tidsfristen flyttas fram ytterligare fem dagar. Innan överlämnandebeslutet har vunnit laga kraft kan den som ska överlämnas nöjdförklara sig.

Verkställigheten kan skjutas upp om det behövs för att den som ska överlämnas ska kunna lagföras i Sverige för ett annat brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller, om dom redan fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser. Verkställigheten får också skjutas upp om omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande eller när det finns starka humanitära skäl. I stället för att skjuta upp verkställigheten för att lagföring ska kunna ske i Sverige får överlämnandet till den utfärdande staten ske på villkor om återförande. Beslut om att skjuta upp eller villkora överlämnandet fattas av åklagaren.

Den som ska överlämnas och som av rätten har underkastats tvångsmedel kan, om verkställigheten drar ut på tiden, begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.

Ett överlämnandebeslut verkställs av polismyndigheten. Om den som ska överlämnas är på fri fot, får han eller hon omhändertags och tas i förvar av polismyndigheten under högst fyrtioåtta timmar, om detta bedöms vara nödvändigt för att överlämnandet ska kunna genomföras.

Om verkställighet av beslutet inte sker i tid eller den utfärdande myndigheten återkallar den nordiska arresteringsordern ska den eftersökte omedelbart försättas på fri fot. Åklagaren ska då även göra en framställning hos domstolen om att beslutet ska upphävas. Har beslutet om överlämnande meddelats av åklagaren ska han eller hon upphäva beslutet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock att tidsfristen för överlämnande skulle kunna förlängas med fem dagar utan att det förelåg särskilda skäl. Det föreslogs inte någon reglering beträffande upphävande av ett beslut om överlämnande för den situationen då den eftersökte inte avhämtas av den utfärdande staten.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget, med undantag för *Åklagarmyndigheten* som anförde att den i promemorian föreslagna regleringen beträffande verkställighetsfrister har fördelar men att det finns en risk för att reglerna kan missförstås. En delvis annan utformning har därför föreslagits.

Skälen för regeringens förslag

Tidsfrist för verkställighet och tillfälliga hinder

Inledningsvis kan konstateras att konventionen, till skillnad från den nordiska utlämningslagen, innehåller en fastslagen tidsfrist om fem dagar inom vilken ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande som huvudregel ska verkställas. Om detta inte visar sig möjligt ska tidsfristen kunna förlängas med som längst fem dagar. En anpassning till konventionens reglering bör göras så att dessa tidsfrister framgår av lag. Vilka skäl som kan föranleda att verkställighet inom fem dagar inte är möjlig anges inte närmare i förklaranderapporten till konventionen. Enligt regeringens uppfattning bör det emellertid i första hand vara fråga om praktiska svårigheter med att genomföra verkställigheten inom grundfristen om fem dagar. Regeringens förslag till utformning av bestämmelsen överensstämmer i princip med det förslag *Åklagarmyndigheten* lämnat i sitt remissvar.

På samma sätt som enligt arresteringsorderlagen bör den som ska överlämnas kunna påskynda verkställigheten genom att nöjdförklara sig. En hänvisning till relevanta bestämmelser i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. ska därför tas in i den föreslagna lagen.

Det kan vidare konstateras att konventionen, i likhet med arresteringsorderlagen, utgår från att pågående lagföring och utdömt straff i den verkställande staten utgör tillfälliga verkställighetshinder och inte – som i den nordiska utlämningslagen – tillfälliga hinder mot att bevilja utlämning. Även om resultatet i praktiken oftast blir detsamma krävs att lagstiftningen i denna del anpassas till konventionens konstruktion. Några skäl att ändra de materiella förutsättningar som gäller enligt den nordiska utlämningslagen när tillfälligt hinder anses föreligga på grund av pågående lagföring eller utdömt straff finns däremot inte. Detta innebär att verkställigheten föreslås kunna skjutas upp om det behövs för att den som ska överlämnas ska lagföras i Sverige för ett annat brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller, om dom redan fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd som utdömts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser. Som ett alternativ till att skjuta upp verkställigheten kan den eftersöktes överlämnas på villkor att han eller hon därefter återförs till Sverige.

Därutöver anger konventionen att verkställigheten kan skjutas upp på grund av omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll, såsom omfattande strejk eller svåra störningar i kommunikationerna eller när det finns starka humanitära skäl. Som exempel på det sistnämnda nämns i konventionstexten att det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa (artikel 19.5). Den eftersöktes ålder, om denne är under arton år, torde också i allmänhet kunna utgöra ett sådant hinder.

Om verkställigheten skjuts upp kan det i undantagsfall bli fråga om en långvarig tvångsmedelsanvändning gentemot den som ska överlämnas. För dessa fall föreslås, på samma sätt som enligt arresteringsorderlagen, att den som ska överlämnas ska ha rätt att få frågan om tvångsmedel omprövad av rätten inom tre veckor från det senaste tvångsmedels-

beslutet. I de fall beslut om överlämnande har fattats av åklagaren och den eftersökte endast är anhållen gäller, som ovan angetts, att rätten ska pröva anhållningsbeslutet om en sådan prövning begärs (avsnitt 6.4.5).

Beslut om att skjuta upp eller villkora överlämnandet

En annan fråga är vilken myndighet som ska fatta beslut om att skjuta upp verkställigheten eller att tillfälligt överlämna en person med villkor om återförande. I arresteringsorderlagen har valts en lösning där domstolen fattar beslut om att skjuta upp eller villkora överlämnandet i de fall då hindret är känt redan när beslutet fattas. Om hindret däremot blir känt först efter domstolens beslut fattas beslutet av åklagaren.

Beslut om att skjuta upp eller villkora ett överlämnande bör ske efter kontakter och i samråd med den utfärdande staten. Lagrådet anförde i sitt yttrande över arresteringsorderlagen att det såg påtagliga fördelar med att i samtliga fall anförtro åklagaren uppgiften att, efter kontakter med den utländska myndigheten, fatta beslut om uppskov (se prop. 2003/04:7 s. 346 och 354). I Norden finns, som tidigare nämnts, ett särskilt nära samarbete mellan de brottsutredande myndigheterna. Det föreligger därför, enligt regeringens mening, goda skäl för förslaget att i de nordiska ärendena låta frågan om tillfälliga verkställighetshinder i samtliga fall beslutas av åklagare.

Genomförande av verkställigheten

På samma sätt som enligt nuvarande ordning föreslås att överlämnande till de nordiska länderna ska verkställas av polismyndigheten och att den som ska överlämnas, om han eller hon befinner sig på fri fot, får omhändertas och tas i förvar under som längst 48 timmar om det bedöms nödvändigt för att överlämnandet ska kunna genomföras.

Återkallelse av en nordisk arresteringsorder m.m.

Den nordiska utlämningslagen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om vad som ska gälla då en begäran om utlämning återkallas eller ett beslut om utlämning inte verkställs av den utfärdande staten.

Arresteringsorderlagen föreskriver dels att den eftersökte i en sådan situation omedelbart ska försättas på fri fot (6 kap. 6 §), dels att den domstol som har meddelat ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande ska upphäva beslutet (6 kap. 7 § 2). Motsvarande regler bör finnas även i den nordiska arresteringsorderlagen. När den utfärdande staten återkallar en nordisk arresteringsorder ska den eftersökte omedelbart försättas på fri fot och ett redan fattat beslut om överlämnande som ännu inte har hunnit verkställas upphävas. Av bestämmelsen ska även framgå att åklagaren, om beslutet om överlämnande har meddelats av denne, själv ska upphäva beslutet.

Det skulle vidare, i sällsynta fall, kunna inträffa att verkställigheten av något skäl inte genomförs inom de satta tidsfristerna. Exempelvis kan det hända att praktiska problem kring verkställigheten uppstår som får till följd att den utfärdande statens myndigheter inte inställer sig på

överenskommen plats för att överta den eftersökte. Även i en sådan situation ska den eftersökte i enlighet med artikel 19.6 försättas på fri fot. Regeringen delar *Åklagarmyndighetens* bedömning att det skulle kunna leda till olägenheter och rättsosäkerhet för den eftersökte om beslutet om överlämnande inte också skulle upphävas, oberoende av om en återkallelse sker från den utfärdande staten. Beslutet ska dock inte upphävas om orsaken till att verkställigheten inte äger rum är att den som ska överlämnas håller sig undan verkställighet. Förslaget i denna del överensstämmer med arresteringsorderlagen.

6.5 Överförande av straffverkställighet

Regeringens förslag: När en nordisk arresteringsorder avseende straffverkställighet har avslagits på den grunden att den frihetsberövande påföljden i stället ska verkställas i Sverige, ska den myndighet som har ansvar för verkställigheten besluta om överförande hit förutsatt att den utfärdande staten inte motsätter sig det. Regeringen bestämmer vilka myndigheter som är ansvariga.

När verkställigheten av en påföljd ska överföras till Sverige får den ansvariga myndigheten begära att polismyndigheten tar personen i förvar om det behövs för att verkställigheten ska kunna ske i Sverige. Tiden i förvar ska tillgodoräknas vid verkställighet av straffet i Sverige.

Beslut om förvar får överklagas till förvaltningsrätten. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd. Offentligt biträde ska förordnas för den som är tagen i förvar om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Vid verkställighet av en fängelsepåföljd ska den svenska ansvariga myndigheten vid sin handläggning tillämpa de bestämmelser i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. som gäller då en framställning om verkställighet av en sådan påföljd bifalls i Sverige.

Vid överförande av en annan påföljd än fängelse ska den ansvariga myndigheten tillämpa 7 kap. 3–6 §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorians förslag. *Socialstyrelsen* har erinrat om att myndigheten bör bereda möjlighet att med stöd av lag begära handräckning från polisen för att kunna verkställa förvaret.

Skälen för regeringens förslag

Övertagande av straffverkställighet som avslagsgrund är en nyhet i det nordiska samarbetet och den nordiska utlämningslagen innehåller inte heller några regler om överförande av straffverkställighet (se avsnitt 6.3.9). I förklaranderapporten till konventionen anges att den verkställande staten i dessa situationer ska iakttä den nordiska ordningen

om samarbete i fråga om verkställighet av straff m.m. som för svensk del regleras i den nordiska verkställighetslagen. Denna reglering omfattar, såvitt nu är av intresse, i princip överförande av fängelsepåföljder (5 §). Prövningen av om en sådan påföljd ska överföras till Sverige görs av Kriminalvården (25 §). Det ådömda straffet ska i Sverige omvandlas till fängelse på lika lång tid (6 §) och verkställas som en lagakraftvunnen svensk dom (7 §). Lagen innehåller även regler om övervakning efter villkorlig frigivning. Frågor om preskription prövas enligt domslandets regler medan svenska nådebestämmelser ska tillämpas. Om ett beslut om nåd har meddelats i domslandet ska emellertid även detta beaktas (31 §). Verkställighet i Sverige förhindrar att åtal väcks här för de gärningar som den utdömda påföljden avsåg (29 §).

Det finns emellertid även frihetsberövande påföljder som inte omfattas av den nordiska verkställighetslagen. Det handlar i första hand om rättspsykiatrisk vård och frihetsberövande ungdomspåföljder. Dessa kan i dagsläget under vissa förutsättningar överflyttas till Sverige från ett annat nordiskt land med stöd av 1983 års konvention om överförande av straffverkställighet, vilken samtliga nordiska länder har ratificerat. Denna konvention har genomförts i Sverige genom bestämmelser i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen). Det kan i detta sammanhang nämnas att det sedan ett par år tillbaka pågår ett nordiskt förhandlingsarbete som bl.a. syftar till att utvidga de nordiska verkställighetslagarna till att omfatta fler påföljder än vad som är fallet i dag.

I arresteringsorderlagens 7 kap. föreskrivs vad som gäller för överförande av straffverkställighet till Sverige i de situationer ett sådant överförande ska ske som en följd av ett arresteringsorderförfarande. Det anfördes vid lagens genomförande att det visserligen fanns skäl som talade mot att reglera frågan om överförande av straffverkställighet i arresteringsorderlagen men att det också fanns fördelar med att ha en samlad reglering, inte minst för tillämparen (prop. 2003/04:7 s. 145).

Beslutsförfarandet

Bestämmelser om överförande av straffverkställighet till Sverige, där Sverige åtar sig att verkställa en frihetsberövande påföljd som dömts ut av ett annat nordiskt land, är av sådant slag att de bör regleras i lag. I linje med den bedömning som gjordes vid införandet av arresteringsorderlagen föreslås att dessa regler placeras i den nya lagen. Det motsatta fallet, att ett i Sverige utdömt straff överförs till ett annat nordiskt land, kan däremot regleras i förordning.

Redan genom domstolens beslut om att avslå en begäran om överlämnande för straffverkställighet på den grunden att det anses lämpligast att påföljden verkställs i Sverige har frågan om överförande av straffverkställighet till Sverige avgjorts. Det som återstår är den praktiska hanteringen för att införa ärendet i det svenska verkställighetssystemet. I likhet med vad som gäller enligt arresteringsorderlagen föreslås att denna hantering ska skötas av de myndigheter som efter överförandet även kommer att ha ansvar för själva straffverkställigheten. Det rör sig för

fängelsepåföljderna om Kriminalvården, för rättspsykiatrisk vård om Socialstyrelsen och för slutna ungdomsvård om Statens institutionsstyrelse. Endast om den utfärdande staten skulle ge till känna att den motsätter sig att straffverkställigheten överflyttas till Sverige ska den ansvariga myndigheten underlåta att fatta ett sådant beslut. Ärendet mot den eftersökte är i ett sådant – rimligen mycket ovanligt – fall avslutat och denne ska försättas på fri fot.

I avvaktan på att den ansvariga myndigheten meddelar beslut om överförande samt för att verkställigheten ska kunna påbörjas i Sverige torde det i normalfallet vara så att den eftersökte är frihetsberövad. Det föreslås, i likhet med vad som föreskrivs i arresteringsorderlagen, att den eftersökte i dessa situationer efter beslut av den ansvariga myndigheten ska kunna tas i förvar. Förvaret sköts av polismyndigheten som bl.a. ger handräckning för verkställighet av ett förvarsbeslut. Den eftersökte ska ha rätt till offentligt biträde, om det inte måste antas att ett sådant behov saknas. Den som har varit förvarstagen föreslås få tillgodoräkna sig tiden i förvar när påföljden verkställs. Vidare föreslås att ett beslut om förvar ska kunna överklagas till förvaltningsrätt och, efter meddelat prövningstillstånd, till kammarrätt.

Det är eftersträvansvärt att staterna, i största möjliga utsträckning vid handläggningen av ärenden om överförande av straffverkställighet, tillämpar det till stor del harmoniserade nordiska förfarandet som föreskrivs i den nordiska verkställighetslagen. Att denna lag ska tillämpas torde också ha varit utgångspunkten vid utarbetandet av konventionen. Ovan har de materiella förutsättningarna för ett överförande av straffverkställighet – vilka grundas på konventionens reglering avseende övertagande av straffverkställighet – samt därmed sammankopplade frågor om förvar redovisats. Därutöver föreslås, när den påföljd som ska överföras utgör ett frihetsstraff såsom det definieras i 5 § nordiska verkställighetslagen, att övriga tillämpliga bestämmelser i den lagen ska tillämpas. Det rör sig, som nämnts, om överförande av frihetsstraff, som vid en omvandling utgör ett svenskt fängelsestraff på motsvarande tid (6 § samma lag).

För de påföljder som inte omfattas av den nordiska verkställighetslagen krävs emellertid en annan lösning. Som ovan redovisas tillämpas vid överförande av en sådan påföljd från ett annat nordiskt land i princip den internationella verkställighetslagen. I 7 kap. arresteringsorderlagen finns hänvisningar till tillämpliga regler om överförande av straffverkställighet, vilka har sin grund i den internationella verkställighetslagen. Det föreslås att dessa regler ska gälla även för de nordiska ärenden där den nordiska verkställighetslagen inte är tillämplig. Härav följer att den ansvariga myndigheten, om det behövs för att verkställighet ska kunna ske i Sverige, antingen själv meddelar de föreskrifter som krävs eller överlåter åt åklagare att lämna in en framställning om påföljdsomvandling till rätten (3 §). När påföljdsomvandling inte sker ska den ansvariga myndigheten besluta att verkställigheten som regel ska påbörjas omedelbart (4 §).

Beslut om föreskrifter och omedelbar verkställighet får överklagas (6 §). Genom hänvisningar till internationella verkställighetslagen följer vidare av 5 § att domen i huvudsak ska verkställas som om den vore en svensk brottmålsdom. Beslut om bl.a. nåd och amnesti som fattas i

domslandet innebär dock att verkställigheten ska upphöra. Den dömden får inte heller åtalas på nytt i Sverige för en gärning som omfattas av den överförda påföljden.

6.6 Övriga frågor

6.6.1 Återförande av personer som överlämnats till Sverige

Regeringens förslag: Den som har överlämnats till Sverige för lagföring under villkor om återförande ska återföras genom polismyndighetens försorg. Personen får omhändertas och tas i förvar i högst 48 timmar om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Som redovisats i avsnitt 6.3.10 föreslås inte några nya regler om möjligheten för svenska verkställande myndigheter att uppställa villkor om att en person som överförs för lagföring till ett annat nordiskt land sedan ska återföras för straffverkställighet i Sverige (konventionens artikel 6). En reglering behövs emellertid för att omhänderta de situationer då de övriga nordiska länder, som har valt att genomföra denna konventionsbestämmelse, uppställer sådana villkor. Även artikel 20.2 reglerar en möjlighet till överlämnande med villkor om återförande.

På samma sätt som i dag gäller enligt 22 § nordiska utlämningslagen föreslås det att återförande i dessa situationer ska ske genom polismyndighetens försorg. Om den som ska återföras befinner sig på fri fot ska polismyndigheten kunna omhänderta personen eller ta denne i förvar om det bedöms vara nödvändigt. Ett omhändertagande eller förvarstagande får dock inte vara längre än 48 timmar.

6.6.2 Utvidgat överlämnande

Regeringens förslag: Om ett överlämnande från Sverige har beviljats och verkställts kan den utfärdande staten begära Sveriges tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för en annan gärning än den som omfattades av den nordiska arresteringsordern. Åklagaren ska då pröva om ett överlämnande hade kunnat beviljas för den tillkommande gärningen med hänsyn till att denna i sin helhet är begången i Sverige men här inte utgör brott eller med hänsyn till att det i Sverige meddelats åtalsunderlåtelse för samma gärning. Om en sådan omständighet hade hindrat ett överlämnande får tillstånd inte ges.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Dock föreslogs i promemorian att avslagsgrunden avseende gärningsort

inte skulle utnyttjas, vilket fick till följd att den tillståndsprövning som skulle göras blev mer begränsad.

Remissinstanserna: *Stockholms tingsrätt* har anfört att om man, som tingsrätten förespråkar, väljer att utnyttja avslagsgrunden avseende gärningsort är det lämpligt att prövningen av om tillstånd till utvidgat överlämnande kan ges görs av tingsrätten. Detta aktualiserar enligt tingsrätten även frågan om den överlämnade bör ges en möjlighet till offentlig försvarare. *Amnesty International* har ansett att en offentlig försvarare bör förordnas om det inte kan anses uppenbart obehövt. *Helsingborgs tingsrätt* har ställt sig bakom promemorians förslag men haft synpunkter på den lagtekniska utformningen.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 23 i konventionen föreskriver som huvudregel att en person som har överlämnats på grund av en nordisk arresteringsorder får ställas till ansvar även för annat brott, begånget före arresteringsordern, än det som låg till grund för själva överlämnandet. Detta gäller även egna medborgare. Konventionen uppställer emellertid vissa undantag från denna huvudregel. Dessa undantag är, såvitt nu är av intresse, att ett överlämnande inte hade kunnat beviljas med hänsyn till de obligatoriska avslagsgrunderna i artikel 4 eller med hänsyn till de fakultativa avslagsgrunderna i artikel 5.2 (territorialitet) eller 5.4 (åtalsunderlåtelse) och den verkställande staten, såvitt gäller de fakultativa grunderna, inte samtycker. Undantagen tillämpas dock inte om personen själv har samtyckt till att lagföras också för andra brott eller om denne haft möjlighet att lämna den nordiska stat dit han eller hon har överlämnats men inte har gjort det inom 45 dagar efter frigivandet, alternativt har lämnat landet men återvänt.

Specialitetsprincipen, dvs. att en person som utlämnas eller överlämnas inte ska kunna åtalas eller straffas för andra brott än de som låg till grund för utlämningen eller överlämnandet, är en princip som traditionellt gäller inom utlämningsrätten. I nordiska utlämningslagen har denna princip i huvudsak begränsats till att omfatta svenska medborgare. I samtliga fall gäller att avsteg från specialitetsprincipen endast får göras efter särskilt medgivande av regeringen (18 §). Prövningen görs i princip på samma sätt som vid en utlämningsbegäran. Även enligt arresteringsorderlagen är huvudregeln att specialitetsprincipen gäller och att tillstånd till utvidgad lagföring eller straff annars måste sökas (6 kap. 8 §). Frågan prövas då av tingsrätten.

Konventionens reglering innebär således två betydande principiella nyheter; dels att huvudregeln är att utvidgad lagföring får ske, dels att prövningen av om ett utvidgat överlämnande kan äga rum i princip görs av behörig myndighet i den utfärdande staten. Prövning av den verkställande staten krävs bara för frågorna om gärningen är begånget i det land från vilken den eftersökte har utlämnats och där inte utgör brott samt om det för gärningen har meddelats åtalsunderlåtelse.

När Sverige har agerat som utfärdande stat och det för en svensk åklagare efter överlämnandet blir fråga om att väcka åtal för andra gärningar än de som överlämnandet avsåg, gäller 2 kap. 8 § brottsbalken. Av denna bestämmelse följer att bl.a. svenska myndigheter är bundna av villkor som ställts upp vid ett överlämnande eller en utlämning till Sverige. Dessa villkor kan antingen följa direkt av den bakomliggande internationella överenskommelse som har tillämpats vid överlämnandet

eller utlämningen till Sverige eller ha ställts upp av den verkställande staten i det enskilda fallet. I övrigt bör regleringen av de svenska åklagarnas hantering beträffande inhämtande av tillstånd m.m. i enlighet med konventionen lämpligen göras i förordning.

Frågan om svenska myndigheter kan lämna tillstånd till lagföring för andra brott än de som omfattas av ett beslut om överlämnande från Sverige bör emellertid även fortsättningsvis regleras i lag. Som ovan framgått är det en begränsad prövning som ska göras i den verkställande staten. I promemorian föreslogs att prövningen av om samtycke till utvidgat överlämnande kan lämnas ska göras av åklagaren. I promemorian hade bedömts att avslagsgrunden i konventionens artikel 5.2, rörande gärningsort, inte skulle utnyttjas och det enda som då skulle prövas var om tillstånd kunde ges med hänsyn till i Sverige meddelat beslut om åtalsunderlåtelse (artikel 5.4). Det ansågs naturligt att denna prövning kunde göras av åklagare.

Regeringen har nu föreslagit att även avslagsgrunden i artikel 5.2 delvis ska införas (se avsnitt 6.3.8). *Stockholms tingsrätt* har anfört att det i denna situation inte är lika naturligt att prövningen görs av åklagare utan att mycket talar för att prövningen då i stället görs av domstol. Det rör sig emellertid enligt regeringens mening fortfarande om en högst begränsad prövning som ska göras. Det är inte, som exempelvis i arresteringsorderlagen, fråga om att göra en fullständig genomgång av samtliga avslagsgrunder. Därtill kommer att såväl frågor kring jurisdiktion och svensk straffbarhet som frågor kring meddelade åtalsunderlåtelser är något svenska åklagare har en vana att pröva. Det föreslås därför att frågan om samtycke kan lämnas till utvidgat överlämnande ska prövas av åklagare. Regeringen anser heller inte att det finns behov av att i det ärendet ge möjlighet till en offentlig försvarare åt den överlämnade, som ju inte heller längre befinner sig i Sverige.

6.6.3 Vidareöverlämnande och vidareutlämning

Regeringens förslag: En person som har överlämnats från Sverige till en nordisk stat enligt en nordisk arresteringsorder får utan tillstånd överlämnas vidare till en annan sådan stat för ett brott som har begåtts före överlämnandet från Sverige.

En begäran om tillstånd till vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU ska prövas enligt 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. En begäran om tillstånd till vidareöverlämnande från en medlemsstat i EU till en nordisk stat med stöd av EU-avtalet ska prövas enligt samma bestämmelse.

En begäran om tillstånd att vidareutlämna till en stat utanför Norden och EU ska prövas enligt 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 24 i konventionen reglerar situationen när en person som har överlämnats enligt en nordisk arresteringsorder begärs överlämnad eller utlämnad till en annan stat än den nordiska stat som utfärdat den ursprungliga arresteringsordern. Bestämmelsen omfattar endast gärningar som har begåtts före det ursprungliga överlämnandet. Av artikel 24.1 framgår att något tillstånd från den verkställande staten inte behöver sökas när det rör sig om vidareöverlämnande till en annan nordisk stat. För vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU eller vidareutlämning till en stat utanför Norden och EU krävs emellertid enligt artikel 24.2 den verkställande statens tillstånd. Sådant tillstånd ska meddelas om överlämnande eller utlämning för gärningen hade kunnat ske enligt den tillfrågade (verkställande) statens lagstiftning. Endast om den överlämnade personen själv samtycker till vidareöverlämnandet eller vidareutlämningen, eller denne haft möjlighet att lämna territoriet i den utfärdande staten men inte gjort det inom 45 dagar efter frigivandet, alternativt har återvänt till den utfärdande staten efter att ha lämnat den, behöver ett tillstånd från den verkställande staten inte utverkas.

EU-avtalet reglerar också frågor om vidareöverlämnande och vidareutlämning (artikel 31). Bestämmelsen överensstämmer i princip med motsvarande bestämmelse i arresteringsorderrambeslutet. Till skillnad från konventionen omfattar EU-avtalet även bl.a. den situationen att en person har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i EU och denna stat begär tillstånd för vidareöverlämnande till Norge eller Island.

I dag regleras frågan om tillstånd till vidareutlämning inom Norden i 18 § nordiska utlämningslagen. Prövningen görs av regeringen och tillstånd får ges endast om utlämning hade kunnat beviljats för gärningen. För tillstånd till vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden tillämpas 24 § utlämningslagen. Även enligt denna bestämmelse görs prövningen av regeringen enligt samma regler som gäller för utlämning.

Vad avser tillstånd till vidareöverlämnande från en EU-stat till en annan sådan stat följer av 6 kap. 8 § arresteringsorderlagen att ärendet ska prövas av domstol i princip enligt samma regler som då överlämnande enligt en arresteringsorder prövas. När en person har överlämnats med stöd av en arresteringsorder och den utfärdande staten begär tillstånd till vidareutlämning till en stat utanför EU tillämpas, genom en hänvisning i 6 kap. 9 § arresteringsorderlagen, 24 § utlämningslagen.

Ovan redovisade bestämmelser tar alltså sikte på frågan om i vilka situationer Sverige kan lämna tillstånd till vidareöverlämnande och vidareutlämning av en person som ursprungligen över- eller utlämnats från Sverige. Om Sverige som utfärdande stat får en begäran om vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en annan stat än den som har verkställt det ursprungliga överlämnandet eller utlämningen följer, på samma sätt som redovisats i avsnitt 6.6.2, av 2 kap. 8 § brottsbalken att svenska myndigheter är bundna av villkor som ställts upp vid det ursprungliga överlämnandet eller utlämningen. Någon ytterligare lagreglering av svenska myndigheters hantering av en sådan begäran är således inte nödvändig.

Sammanfattningsvis följer att konventionens och EU-avtalets bestämmelser om vidareöverlämnande och vidareutlämning får följande lagstiftningsmässiga konsekvenser.

I helt internnordiska situationer, dvs. när en person har överlämnats från Sverige till en annan nordisk stat enligt en nordisk arresteringsorder och en tredje nordisk stat begär personen vidareöverlämnad, krävs inte längre något svenskt medgivande.

För nordisk–europeiska förhållanden krävs lagändringar. I dessa situationer tillämpas, som ovan redovisats, i dag 24 § utlämningslagen. För att tillgodose konventionens och EU-avtalets respektive reglering föreslås att det tillståndsförfarande som föreskrivs i 6 kap. 8 § arresteringsorderlagen i stället ska tillämpas, såväl då en begäran om tillstånd kommer från en EU-stat som från en nordisk stat.

För tillstånd till vidareutlämning från en nordisk stat till en stat utanför Norden och EU föreslås att nuvarande hänvisning till 24 § utlämningslagen ska införas i den nya lagen.

6.6.4 Transitering

Regeringens förslag: Den som överlämnas från en nordisk stat till en annan sådan stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige. Personen som ska överlämnas får omhändertas och tas i förvar i högst 48 timmar, om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras.

När en transport genom Sverige avser överlämnande eller utlämning från en medlemsstat i EU eller ett land utanför EU och Norden till Norge eller Island ska regleringen om tillstånd i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder gälla. Tillägg görs i denna lag samt i lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Konventionens reglering av transitering, dvs. transport av en person som ska överlämnas genom en stat som inte berörs av överlämnandeärendet, omfattar endast rent internnordiska förhållanden (artikel 21). På samma sätt som enligt konventionen får en sådan transport enligt 19 § nordiska utlämningslagen ske utan något tillstånd från den stat genom vilken transporten ska ske. Det föreslås således att denna reglering införs oförändrad i sak. I enlighet med gällande rätt ska den som ska överlämnas få omhändertas och tas i förvar i Sverige under maximalt 48 timmar, om detta bedöms som nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras.

Som redovisats i avsnitt 4.2 reglerar artikel 28 i EU-avtalet även frågor om transitering då ett överlämnande ska ske till eller från Norge eller Island till eller från en medlemsstat i EU. Artikel 28 reglerar även transitering av personer som ska utlämnas från ett land utanför Norden och EU till Norge eller Island.

När transitering i dag sker genom Sverige av en person som ska utlämnas från Norge eller Island till en EU-medlemsstat tillämpas 8 kap. 2 § arresteringsorderlagen. Det är enligt denna bestämmelse Rikspolisstyrelsen som beviljar tillstånd för transiteringen. Om transitering däremot sker från en EU-medlemsstat eller ett land utanför EU och Norden till Norge eller Island tillämpas 26 § utlämningslagen. Enligt denna bestämmelse ska regeringen medge transitering till en nordisk stat, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning enligt 2 eller 4 § nordiska utlämningslagen; bestämmelser som nu slopas i den föreslagna regleringen.

EU-avtalets transiteringsbestämmelse står i överensstämmelse med regleringen i 8 kap. 2 § arresteringsorderlagen. Som ovan nämnts är denna bestämmelse redan i dag tillämplig då en utlämning äger rum från Norge eller Island till en medlemsstat i EU och transporten går genom Sverige. Ett tillägg i bestämmelsen föreslås nu för att den även ska omfatta den omvända situationen, dvs. att transitering genom Sverige begärs för ett överlämnande från en medlemsstat i EU till Norge eller Island med stöd av EU-avtalet. För att tillgodose EU-avtalets reglering bör motsvarande tillägg även göras i 26 § utlämningslagen, så att arresteringsorderlagens reglering blir tillämplig även för transitering vid utlämningar från ett land utanför EU och Norden till Norge eller Island.

6.6.5 Ingen särreglering i förhållande till Island

Regeringens bedömning: Sverige bör inte utnyttja möjligheten i konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder) om att införa särskilda regler i förhållande till Island.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Konventionens artikel 26 och 27 ger möjlighet att tillämpa en särreglering beträffande egna medborgare och politiska brott vid ärenden mellan Island och övriga nordiska länder. Island har dock valt att inte utnyttja denna möjlighet (se avsnitt 4.3.3). Inte heller för svensk del finns det något skäl att införa en särreglering i förhållande till Island. Ärenden om överlämnande till Island ska således behandlas på samma sätt som ärenden om överlämnande till övriga nordiska länder.

6.7 Svenska underrättelser och förklaringar

6.7.1 Förklaring till konventionen

Regeringens bedömning: I samband med tillträdet till konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder) bör Sverige avge en förklaring enligt artikel 3.4 om behöriga myndigheter.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt konventionens artikel 3.4 ska staterna vid ratifikationen förklara vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att utfärda och verkställa en nordisk arresteringsorder enligt dess nationella lagstiftning samt om en centralmyndighet har utsetts.

I avsnitt 6.4.1 har redovisats förslag som går ut på att åklagare ska fatta beslut i fråga om överlämnande från Sverige när den eftersökte har samtyckt till att överlämnas. Åklagare ska också kunna avslå en nordisk arresteringsorder om underlaget är bristfälligt. För övriga fall har föreslagits att allmän domstol ska fatta beslut om överlämnande från Sverige. Någon centralmyndighet för handläggning av ärenden enligt konventionen föreslås inte.

En förklaring enligt artikel 3.4 om behöriga verkställande myndigheter vid överlämnande från Sverige till en annan nordisk stat bör således utformas enligt förslaget ovan. Som tidigare redovisats ska förfarandet vid överlämnande till Sverige regleras i förordning (se avsnitt 6.2). Regeringen kommer därför att lämna förklaring om behöriga utfärdande svenska myndigheter i samband med att förordningen beslutas.

6.7.2 Underrättelser och förklaringar till EU-avtalet

Regeringens bedömning: I samband med tillträde till avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge bör Sverige lämna underrättelse enligt artikel 34 om att Sverige avser att tillämpa konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder). Därutöver bör underrättelse lämnas enligt artikel 28.2 om vilken myndighet som är behörig att motta en framställning om tillstånd till transitering och den relevanta dokumentationen.

Sverige bör inte lämna någon förklaring om generellt samtycke till vidareöverlämnande.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Artikel 34 - Förhållandet till andra avtal

Enligt artikel 34.2–3 i EU-avtalet tillåts staterna att fortsätta att tillämpa överenskommelser som är i kraft i den mån dessa gör det möjligt att fördjupa eller vidga avtalets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandet för överlämnande av personen som är föremål för en arresteringsorder. Staterna får också sluta nya avtal, i

den mån sådana avtal gör det möjligt att fördjupa eller vidga innehållet i EU-avtalet och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandet för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder, särskilt genom att fastställa kortare tidsfrister, genom att utöka förteckningen av brott enligt den s.k. listan, genom att ytterligare begränsa skälen till att vägra verkställighet eller genom att sänka straffröskeln för överlämnande.

Som redovisats i avsnitt 4.2.2 innebär konventionen, när någon särreglering mellan Island och de övriga nordiska länderna nu inte är aktuell, i samtliga delar ett lika eller mer utvecklat samarbete mellan, å ena sidan, Sverige och, å andra sidan, Norge och Island än vad som följer av EU-avtalet. Endast i två fall, när fler än enbart de nordiska länderna involveras, har EU-avtalet en reglering som går utöver konventionens, nämligen vid vissa fall av vidareöverlämnande (artikel 31) och transitering (artikel 28). Dessa frågor har behandlats i avsnitt 6.6.3 och 6.6.4.

Sverige bör således lämna en underrättelse enligt artikel 34 med innebörd att Sverige kommer att tillämpa konventionen. Något behov av att därutöver ta ställning till andra underrättelser eller förklaringar än de som avser transitering och vidareöverlämnande saknas därmed.

Artikel 31.1 – Samtycke till vidareöverlämnande

Enligt den nordiska konventionen är vidareöverlämnande till andra nordiska stater som huvudregel tillåtet utan särskilt tillstånd, se avsnitt 6.6.3.

Enligt artikel 31.1 i EU-avtalet får parterna dessutom förklara att samtycke till vidareöverlämnande enligt en arresteringsorder som har utfärdats för ett brott begånget före det ursprungliga överlämnandet ska anses ha lämnats, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. EU-avtalet har i denna del en reglering som motsvarar rambeslutet om en europeisk arresteringsorder. När rambeslutet genomfördes i svensk rätt valde Sverige att inte göra någon förklaring enligt motsvarande artikel (28.1, se prop. 2003/04:7 s. 163). Skäl saknas att nu göra en annan bedömning.

Artikel 28.2 – Underrättelse om behörig myndighet vid transitering

I avsnitt 6.6.4 redogörs bl.a. för förfarandet vid transitering genom Sverige av den som överlämnas mellan Norge eller Island och en medlemsstat i EU. En underrättelse bör lämnas enligt EU-avtalets artikel 28.2 om att Rikspolisstyrelsen i dessa fall är behörig myndighet att pröva tillstånd till transitering och motta relevant dokumentation.

7 Ändringar i vissa andra lagar

7.1 Tillgodoräknande av frihetsberövande utom riket

Regeringens förslag: Ett frihetsberövande som har ägt rum utomlands i anledning av en svensk begäran om överlämnande för straffverkställighet enligt en europeisk arresteringsorder eller enligt en nordisk arresteringsorder ska tillgodoräknas den dömden vid beräkning av strafftid i Sverige.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag. *Kriminalvården* har välkomnat förslaget och samtidigt erinrat om att det är nödvändigt att förslaget kompletteras med förordningsbestämmelser som reglerar vilka uppgifter som ska lämnas till Kriminalvården inför en straffidsberäkning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt konventionens artikel 22.1 ska den utfärdande staten avräkna tiden för frihetsberövande som beror på verkställighet av en nordisk arresteringsorder från den frihetsberövande påföljd som sedermera ska avtjänas i denna stat. Av artikel 22.2 följer att den verkställande rättsliga myndigheten vid överlämnandet ska informera om den tid personen har varit frihetsberövad i anledning av den nordiska arresteringsordern. Motsvarande bestämmelse återfinns i artikel 26 i arresteringsorderrambeslutet.

Av 33 kap. 7 § brottsbalken följer att ett frihetsberövande som har ägt rum utom riket i anledning av en begäran om utlämning eller överlämnande för lagföring som huvudregel ska tillgodoräknas den som sedan döms till en frihetsberövande påföljd i Sverige. Ansvaret för avräkningen ligger enligt bestämmelsen på domstolen. I förarbetena till arresteringsorderlagen anfördes att avräkning i dessa situationer i princip ska ske obligatoriskt i samband med frihetsberövanden som beror på verkställighet av en europeisk arresteringsorder (prop. 2003/04:7 s. 158 f.). Detsamma kommer, utan att någon lagändring krävs, att gälla frihetsberövanden som har skett i anledning av överlämnande till Sverige för lagföring enligt en nordisk arresteringsorder.

Vad däremot avser frihetsberövanden som har ägt rum utom riket i anledning av en begäran om överlämnande för straffverkställighet gäller enligt svensk rätt att sådan tid inte tillgodoräknas den dömden, om inte annat skulle följa av ett särskilt uppställt villkor. I sådant fall gäller enligt 2 kap. 8 § brottsbalken det uppställda villkoret. Vid genomförande av arresteringsorderrambeslutet gjordes bedömningen att det inte stod i strid med rambeslutet att begränsa tillämpningen av artikel 26 till att omfatta endast frihetsberövanden som föregått överlämnande för lagföring (prop. 2003/04:7 s. 158).

I konventionens förklaranderapport anges emellertid att den utfärdande staten ska avräkna varje frihetsberövande, även i den verkställande staten, från det totala straff som ska avtjänas. Detta bör läsas så att även frihetsberövanden som har ägt rum i anledning av en nordisk arresteringsorder avseende överlämnande för straffverkställighet ska

avräknas. Bestämmelser med en sådan innebörd har också införts i såväl Finland som i Norge.

Därtill kommer att Regeringsrätten i en dom den 29 april 2010 (mål nr 1553-09) funnit att det ligger i linje med arresteringsorderrambeslutets syfte och dess grundläggande princip om ömsesidigt erkännande att samtliga medlemsstater ska tillgodoräkna tid för frihetsberövanden i anledning av en arresteringsorder, oavsett om denna utfärdats för lagföring eller för straffverkställighet.

Mot den givna bakgrunden föreslås att frihetsberövanden som har ägt rum utom riket i anledning av en svensk begäran om överlämnande för straffverkställighet, såväl med tillämpning av förordningen om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder som den förordning som kommer att utfärdas om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, ska tillgodoräknas den dömda vid beräkning av strafftid i Sverige. Avräkning föreslås vara obligatorisk enligt lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. samt enligt lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård. Uppgifter om frihetsberövandets längd ska lämnas av den stat där frihetsberövandet ägt rum. Detta bör, som *Kriminalvården* påpekat, regleras i förordning. Ansvaret för att uppgifterna är korrekta ska således åligga den verkställande staten.

7.2 De nordiska verkställighetslagarna

Regeringens förslag: När överförande enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. eller utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling har ägt rum och det därefter uppkommer fråga om tillstånd till utvidgat överförande alternativt utlämning eller om vidareöverlämnande eller vidareutlämning ska handläggningen i princip ske på samma sätt som enligt den föreslagna lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Överförande av dömda personer till övriga nordiska länder äger, som ovan nämnts, i huvudsak rum med stöd av den nordiska verkställighetslagen. Med stöd av lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling kan utlämning ske för verkställighet av en nordisk myndighets beslut om omhändertagande för vård eller behandling (sammantagna benämns dessa nedan de nordiska verkställighetslagarna). Dessa lagar motsvaras av liknande regleringar i de övriga nordiska länderna. Båda lagarna innehåller hänvisningar till 7 och 18 §§ nordiska utlämningslagen, vilket bl.a. innebär att en person som har överförts alternativt utlämnats enligt någon av lagarna endast i vissa situationer efter regeringens medgivande kan åtalas eller straffas i

den mottagande nordiska staten för ett brott begånget före överlämnandet eller vidareutlämnas till en annan stat.

Som framgått föreslås att den nordiska utlämningslagen ska upphävas och ersättas av en ny lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, baserad på konventionen. Konventionen innehåller inte samma begränsningar som gäller enligt den nordiska utlämningslagen avseende utvidgad utlämning och vidareutlämning (se avsnitt 4.1.10). Vidare kommer beslut om överlämnande och därmed sammanhängande frågor i den nya lagen inte längre att fattas av regeringen utan av åklagare och domstolar.

Vid framtagande av konventionen synes den effekt upphävandet av de harmoniserade nordiska utlämningslagarna skulle få på de aktuella nordiska verkställighetslagarna inte särskilt ha behandlats. Det framstår dock av systematiska skäl som lämpligt att frågor som kan uppstå om utvidgat överförande alternativt utlämning samt om vidareutlämning och vidareöverlämnande enligt verkställighetslagarna framöver ska lösas på det sätt som föreskrivs i konventionen och handläggas på samma sätt som föreskrivs i den nya lagen. Det föreslås därför att villkoren för när en annan nordisk stat ska kunna vidta någon av dessa åtgärder ska utformas så att de överensstämmer med konventionens artikel 23 och 24 samt att förfarandet för tillstånd till åtgärderna ska vara i linje med när sådana åtgärder begärs i ett ärende om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder. Såvitt avser en framställning om utvidgat överförande alternativt utlämning följer dock av det förhållandet att åklagaren i den andra staten inte gör sin framställning med stöd av artikel 23 i konventionen, att det i dessa fall ankommer på den svenska åklagaren att, utöver att kontrollera om gärningen i sin helhet har begåtts i Sverige eller en åtalsunderlåtelse har meddelats, även pröva om någon av konventionens obligatoriska avslagsgrunder hade hindrat ett överlämnande. Föreligger ett sådant hinder kan tillstånd till åtgärden inte ges.

8 Förslagens konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen kan finansieras inom befintliga anslagsramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot promemorians bedömning. *Domstolsverket* har delat bedömningen att den nya ärendekategorin, sedd för sig, bör kunna finansieras med befintliga resurser. Dock bör, enligt *Domstolsverket*, beaktas att flera mindre resurskrävande reformer tillsammans kan medföra att ett resurstillskott är nödvändigt. *Hovrätten för Västra Sverige* har anfört att de nya ärendena visserligen inte kan förväntas bli många men att det ändå är väsentligt att notera att varje tillkommande arbetsuppgift innebär en ytterligare belastning på redan arbetstygda domstolar.

Rikspolisstyrelsen har anfört att det bör finnas ett system för att följa upp och mäta effektiviteten av de verktyg som används vid överlämnande.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen i denna lagrådsremiss innebär att en ny ordning för överlämnande på grund av brott inom Norden införs. Antalet nordiska utlämnings- och överlämnandeärenden från Sverige har under de senaste sex åren uppgått till mellan ca 50 och 70 per år, varav totalt elva ärenden har avgjorts av regeringen. Sverige har å sin sida begärt utlämning från de övriga nordiska länderna i runt tio ärenden per år. Det har således rört sig om ett begränsat antal ärenden och det finns heller inget som talar för en ökad ärendemängd.

Genom de regler som nu föreslås tillförs domstolarna en ny ärendekategori som kräver förhandlingar för prövning, förutom i tvångsmedelsfrågor, också i själva saken. Den kostnadsökning detta för med sig kan emellertid, mot bakgrund av den begränsade mängd ärenden som är aktuell, inte förväntas bli större än att den bör kunna finansieras inom befintlig anslagsram. I anledning av påpekandena från *Domstolsverket* och *Hovrätten för Västra Sverige* vill regeringen även betona att domstolarnas hantering av de nordiska överlämnandeärendena föreslås ske enligt regler som i allt väsentligt är välkända för domstolarna genom rättegångsbalkens och arresteringsorderlagens reglering. Något behov av mer omfattande utbildningsinsatser eller dylikt torde därmed inte föreligga.

För Åklagarmyndigheten innebär förslaget å ena sidan att myndigheten avlastas bl.a. sina nuvarande arbetsuppgifter avseende beslutsfattande i situationer då samtycke till överlämnande inte föreligger. Å andra sidan föreslås att åklagarna i dessa fall ska göra framställning om överlämnande till rätten samt närvara vid förhandling i överlämnande frågan. Sammantaget förväntas de nya förfarandereglererna leda till en mindre kostnadsökning. Ökningen torde dock vara så marginell att den bör kunna finansieras inom befintlig anslagsram.

Kostnaderna för offentlig försvarare förväntas inte påverkas av förslaget.

I övrigt innebär förslaget att regeringen avlastas de ärenden som gäller utlämning till nordiska stater, vilket medför en mindre kostnadsbesparing för Regeringskansliet.

Rikspolisstyrelsen har anfört att det bör finnas ett system för att följa upp och mäta effektiviteten av de verktyg som används vid överlämnande. Som framgått ovan har regeringen tagit bl.a. den utvärdering av arresteringsorderrambeslutet som ägt rum inom rådet i beaktande vid utformningen av förslagen (se t.ex. avsnitt 6.4.7).

9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Vid samma tidpunkt ska lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge upphävas.

Ett ärende om utlämning eller överlämnande till ett nordiskt land som har inletts innan den nya lagen har trätt i kraft ska handläggas enligt äldre bestämmelser. Detsamma gäller ärenden som har inletts enligt någon av de övriga lagar som föreslås ändrade, förutom vad avser förslaget om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. samt lagen om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård.

Har någon utlämnats eller överlämnats till Danmark, Finland, Island eller Norge innan den nya lagen har trätt i kraft och begärs efter ikraftträdandet tillstånd till åtgärder som motsvarar utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande, ska de nya bestämmelserna tillämpas.

Till dess avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge träder i kraft ska frågan om överlämnande till en medlemsstat i EU av en person som tidigare har överlämnats från Sverige till Island eller Norge enligt en nordisk arresteringsorder prövas enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 29 ska konventionen träda i kraft tre månader efter att samtliga nordiska stater har förklarat sig bundna av den. I förhållande till Grönland och Färöarna träder den dock i kraft först tre månader efter att det danska justitieministeriet har underrättat det danska utrikesministeriet och övriga staters justitieministerier att konventionen ska gälla i förhållande till Grönland och Färöarna. Framställningar om utlämning som tas emot före ikraftträdandet av konventionen ska handläggas enligt gällande utlämningsordning. Detsamma gäller ärenden som har inletts enligt någon av de övriga lagar som ändras.

EU-avtalet träder enligt artikel 38.4 i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den dag då generalsekretären för Europeiska unionens råd har fastställt att alla formella krav på samtycke från parterna till avtalet har fullgjorts. För framställningar om utlämning som tas emot före avtalets ikraftträdande kommer även fortsättningsvis gällande utlämningsinstrument att vara i kraft. Framställningar som tas emot efter ikraftträdandet ska regleras av avtalet (artikel 35.1).

Ikraftträdandet av såväl konventionen som EU-avtalet är således beroende av samtliga avtalsparters ratificering respektive samtycke. Denna tidpunkt kan inte med säkerhet förutspås. Såvitt gäller konventionen kan dock, vilket framgått av redogörelsen i avsnitt 4.3, konstateras att övriga nordiska länder redan har inhämtat godkännande

från sina respektive parlament. En samordning med resten av Norden torde därmed kunna ske så snart även den svenska riksdagen har godkänt ett tillträde till konventionen med följd att överenskommelsen kan träda i kraft kort tid därefter.

Såvitt gäller lagen (2000:344) om Schengens informationssystem bör noteras att den föreslagna ändringen är avsedd att träda i kraft samtidigt med övriga ändringar i lagen som redan avvaktar regeringens ikraftträdande (SFS 2010:380). Ikraftträdandetiden för denna lagändring kan således bli en annan än för övriga lagändringar som behandlas i den aktuella lagrådsremissen.

De framställningar som inkommer till Sverige om utlämning eller överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder innan den nya lagen träder i kraft ska handläggas enligt nuvarande bestämmelser. Detsamma gäller ärenden som har inletts enligt någon av de övriga lagar som föreslås ändrade. Rätten att tillgodoräkna sig tid som frihetsberövad utom riket ska dock gälla omedelbart efter ikraftträdandet.

I något fall kan det uppstå en situation där en person har utlämnats eller överlämnats enligt gällande ordning och den utfärdande staten, efter att den nya lagen har trätt i kraft, återkommer med en begäran om att få lagföra även för andra brott än de brott utlämningen avsåg eller om att få vidareöverlämna personen. I dessa fall bör den nya lagen tillämpas för det nya ärendet (jfr punkten 3 i övergångsbestämmelserna till arresteringsorderlagen). Eftersom sådana ärenden inte ursprungligen har prövats enligt den nya lagen föreslås att Stockholms tingsrätt utses att fatta beslut när det är fråga om att pröva en framställning om vidareöverlämnande till en EU-medlemsstat.

Till dess EU-avtalet har trätt i kraft föreslås vidare att en fråga om vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU av en person som tidigare har utlämnats eller överlämnats från Sverige till Island eller Norge fortsatt ska prövas enligt utlämningslagens bestämmelser (se avsnitt 6.6.3).

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder).*

Paragrafen klargör att lagen innehåller bestämmelser för genomförandet av konventionen. Härigenom tydliggörs också att lagens bestämmelser kan behöva tolkas med stöd av den bakomliggande konventionen (se avsnitt 6.2).

2 § *Med en nordisk arresteringsorder avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en nordisk stat, som innebär en begäran om att en rättslig*

myndighet i en annan nordisk stat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3.1, definierar en nordisk arresteringsorder. Den genomför artikel 1.1 i konventionen.

Med begreppet rättsligt avgörande avses ett avgörande som motsvarar dom, häktnings- eller anhållningsbeslut.

Samtliga nordiska stater ska i samband med ratifikationen av konventionen genom en förklaring ange vilken eller vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att i respektive land utfärda en nordisk arresteringsorder. Denna förklaring kommer således att vara avgörande för bedömningen av om en nordisk arresteringsorder har utfärdats av rätt myndighet (se avsnitt 6.7.1).

En nordisk arresteringsorder kan avse såväl en begäran om överlämnande för lagföring som för verkställighet av en redan utdömd påföljd. I det förra fallet gäller att den eftersökte ska vara misstänkt eller tilltalad för en gärning för vilken det i den utfärdande statens lagstiftning föreskrivs en frihetsberövande påföljd (se 2 kap. 2 §). I fråga om verkställighet gäller att den utdömda påföljden ska utgöra en frihetsberövande påföljd.

3 § *Som en nordisk arresteringsorder betraktas även en arresteringsorder som är utfärdad av en annan nordisk stat, antingen enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1, Celex 32002F0584), eller enligt avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge (EUT L 292, 21.10.2006, s. 2, Celex 22006A1021[01]), om den eftersökte befinner sig i Sverige.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3.1, klargörs vad som ska gälla när en annan nordisk stat har utfärdat en arresteringsorder antingen med stöd av arresteringsorderrambeslutet eller EU-avtalet, och den eftersökte befinner sig i Sverige. Såvitt avser konventionen motsvaras bestämmelsen av artikel 1.2.

Om en europeisk arresteringsorder har utfärdats av Danmark eller Finland med stöd av arresteringsorderrambeslutet eller av Norge eller Island med stöd av EU-avtalet och det sedermera blir känt för svenska myndigheter att den eftersökte befinner sig i Sverige, ska begäran anses utgöra en nordisk arresteringsorder och ärendet handläggas enligt denna lag. En sådan ”omvandling” kräver ingen föregående formell procedur. Några särskilda kontakter med utfärdande stat behöver således inte tas i den frågan.

4 § *Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag. I fråga om överlämnande till Sverige finns särskilda bestämmelser.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.2, lämnas upplysning om att ytterligare bestämmelser som kompletterar lagen kommer att meddelas.

I paragrafens *första stycke* lämnas en upplysning om att regeringen kommer att meddela verkställighetsföreskrifter om tillämpningen av lagen, vilket kommer att ske genom förordning.

Vidare upplyses i *andra stycket* om att det finns särskilda bestämmelser om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Sådana bestämmelser kommer att meddelas i förordningsform.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande

1 § Den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder ska, om personen anträffas i Sverige och inget annat sägs i denna lag eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande staten.

I bestämmelsen, som har behandlats i avsnitt 6.3.2, återspeglas att konventionen bygger på principen om ömsesidigt erkännande och därmed en principiell överlämnandeskyldighet. Denna princip stadgas i konventionens artikel 1.3.

En förutsättning för att frågan om överlämnande från Sverige ska aktualiseras är att någon som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder anträffas i Sverige. Definitionen av en nordisk arresteringsorder framgår av 1 kap. 2 §.

I 3–5 §§, se nedan, anges ett antal avslagsgrunder som, om de föreligger, innebär att ett överlämnande inte ska beviljas. Därutöver kan det finnas hinder om överlämnande skulle strida mot svensk grundlag. Detta följer av hänvisningen till annan lag i bestämmelsen. Om det föreligger ett sådant hinder mot överlämnande, och hindret inte kan upphävas, får inte heller tvångsmedel användas.

2 § Överlämnande får beviljas endast för en gärning för vilken det enligt den utfärdande statens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd eller för vilken det har dömts ut en sådan påföljd.

Om en nordisk arresteringsorder avser flera gärningar är det tillräckligt att det finns förutsättningar för överlämnande enligt första stycket för en av dem.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3.2, anges de strafftrösklar som ska gälla för beviljande av en nordisk arresteringsorder samt vad som ska gälla för accessoriska gärningar. Paragrafen motsvarar konventionens artikel 2.1–2.

Enligt *första stycket* gäller att en nordisk arresteringsorder endast kan utfärdas om gärningen, i lagföringsfallen, enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till en frihetsberövande påföljd. Någon bedömning av om den aktuella gärningen i det enskilda fallet faktiskt kommer att leda till en sådan påföljd behöver alltså inte göras. För straffverkställighetsfallen gäller att det för gärningen ska ha dömts ut en frihetsberövande påföljd.

Av *andra stycket* framgår att om den nordiska arresteringsordern omfattar flera gärningar är det tillräckligt att en av dessa är av sådant slag som anges i första stycket, s.k. accessoriskt överlämnande. T.ex. kan överlämnande för ett bötesbrott ske om den nordiska arresteringsordern även grundas på en gärning som kan leda till en frihetsberövande påföljd.

3 § Överlämnande får inte beviljas om en nordisk arresteringsorder, trots att den utfärdande myndigheten har getts tillfälle att komma in med komplettering, till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3.2 och 6.4.2, anges under vilka förutsättningar en ofullständig begäran ska avslås.

Av bestämmelsen framgår att ett överlämnande inte får beviljas om den nordiska arresteringsordern är så ofullständig att den inte utan väsentlig olägenhet anses kunna ligga till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Av bestämmelsen framgår också att den utfärdande myndigheten, innan ett avslag kan bli aktuellt, ska beredas tillfälle att inkomma med en komplettering.

Vad en nordisk arresteringsorder närmare ska innehålla framgår av 3 kap. 1 §. Ett avslag på grund av att den nordiska arresteringsordern är ofullständig utesluter inte att den utfärdande myndigheten vid ett senare tillfälle återkommer med en ny och fullständig order.

Att åklagaren kan avslå en ofullständig nordisk arresteringsorder framgår av 4 kap. 1 §.

4 § Överlämnande får inte beviljas om

1. det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet,

2. det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. det enligt 2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken skulle strida mot ett villkor som har ställts upp vid utlämning eller överlämnande till Sverige, eller

4. den eftersökte enligt 4 kap. 6 eller 7 § ska överlämnas eller utlämnas till en annan stat eller till en tribunal eller internationell domstol.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.3.2, anges ett antal grundläggande hinder mot att bevilja överlämnande. I konventionen återfinns en erinran om Europakonventionen i ingressen, bestämmelser om immunitet och privilegier i artikel 16, om tidigare uppställda villkor i artikel 17 samt om konkurrerande framställningar i artikel 15.

Av *punkten 1* framgår att ett överlämnande inte får beviljas om det skulle strida mot Europakonventionen eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet. För att denna bestämmelse ska bli tillämplig krävs påtagliga omständigheter som gör att det i det aktuella fallet finns skäl att tro att ett överlämnande skulle strida mot Europakonventionens bestämmelser (se NJA 2007 s. 168). Med den begränsade prövning som görs i ett ärende om överlämnande kan det inte bli fråga om någon omfattande utredning eller bevisföring i frågan.

I *punkten 2* anges att ett överlämnande inte får ske om det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier.

Enligt *punkten 3* får ett överlämnande inte ske om det skulle strida mot ett villkor som avses i 2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken som har uppställts vid föregående utlämning eller överlämnande av den eftersökte till Sverige.

Om den eftersökte ska överlämnas till en annan stat än den som utfärdat den nordiska arresteringsordern, till en tribunal eller

internationell domstol framgår av *punkten 4* att den nordiska arresteringsordern ska avslås. Med tribunal avses en av de internationella tribunalerna för brott mot den humanitära rätten. Begreppet internationell domstol innefattar Specialdomstolen för Sierra Leone och Internationella brottmålsdomstolen. Frågan om konkurrerande framställningar har behandlats i avsnitt 6.4.8.

5 § Överlämnande får inte heller beviljas för viss gärning om

1. gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år,
2. gärningen omfattas av nåd eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen,
3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,
4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än som anges i 3 och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,
5. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,
6. förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande staten, eller
7. gärningen i sin helhet har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

Paragrafen innehåller en redogörelse för hinder som innebär att en nordisk arresteringsorder avseende viss gärning inte får beviljas. Den genomför konventionens artikel 4 och 5.1–4.

Enligt *punkten 1* får ett överlämnande inte beviljas om den eftersökte vid tiden för gärningen inte hade fyllt femton år. Detta överensstämmer med den generella åldersgräns för straffmyndighet som gäller enligt 1 kap. 6 § brottsbalken. Frågan har behandlats i avsnitt 6.3.3.

Av *punkten 2* framgår att ett beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen utgör hinder mot att bevilja överlämnande. Enligt den bestämmelsen får regeringen meddela såväl individuella nådebeslut som beslut om kollektiv amnesti samt besluta vidare åtgärd för att utreda eller lagföra en brottslig gärning inte ska äga rum (abolition). Denna fråga har behandlats i avsnitt 6.3.4.

Enligt *punkten 3* får ett överlämnande inte beviljas om det för samma gärning redan har meddelats en dom mot den eftersökte i en nordisk stat eller en medlemsstat i EU och straffet – då det är fråga om en fällande dom som har vunnit laga kraft – antingen har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. En tidigare frikännande dom avseende samma gärning utgör således hinder mot överlämnande. Vid fällande dom saknas betydelse vilket straff som har dömts ut. Även villkorliga straff hindrar alltså ett överlämnande.

Åklagaren bör, inför prövningen av om hinder föreligger enligt denna punkt, göra en kontroll mot det svenska belastningsregistret. Det föreligger däremot inte någon skyldighet att i övrigt självmant göra efterforskningar. En invändning från den eftersökte själv om tidigare

lagföring måste dock i de allra flesta fall utredas. Frågan har behandlats i avsnitt 6.3.5.

I *punkten 4* föreskrivs att även domar meddelade i stater utanför Norden och EU i vissa situationer utgör hinder mot ett överlämnande. De domar som avses är sådana som hade utgjort hinder mot utlämning enligt 10 § tredje eller fjärde stycket utlämningslagen, om den bestämmelsen hade varit tillämplig. Bestämmelsen korresponderar med 2 kap. 5 a § brottsbalken, på så sätt att när hinder enligt den senare bestämmelsen föreligger mot att åtala någon för en gärning på grund av en meddelad dom för samma gärning föreligger även hinder mot utlämning för gärningen. I övrigt hänvisas till kommentaren till föregående punkt. Denna fråga har behandlats i avsnitt 6.3.5.

Enligt *punkten 5* utgör i Sverige meddelad åtalsunderlåtelse för samma gärning som den nordiska arresteringsordern avser hinder mot överlämnande. De beslut som omfattas är främst åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Åtalsunderlåtelse kan dock även beslutas med stöd av 16 och 17 §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Den utredande åklagaren bör undersöka om det finns förutsättningar för att återkalla en meddelad åtalsunderlåtelse enligt främst 20 kap. 7 b § rättegångsbalken och därmed undanröja hindret mot överlämnande. Frågan har behandlats i avsnitt 6.3.6.

I *punkten 6*, som har behandlats i avsnitt 6.3.7, anges att ett överlämnande inte får beviljas om förundersökning har inletts eller åtal har väckts i Sverige för samma gärning som den nordiska arresteringsordern avser och förundersökningsledaren i det svenska ärendet motsätter sig ett överlämnande. Avslag enligt denna punkt förutsätter således att det antingen redan har inletts en förundersökning eller finns ett väckt åtal när den nordiska arresteringsordern inkommer eller att ett sådant förfarande inleds under utredningen av överlämnandefrågan men innan beslut om överlämnande har meddelats.

Det är den åklagare som utreder överlämnandebeslutet som ska inhämta uppgift om förundersökningsledarens inställning till överlämnandet. Om denne inte motsätter sig ett överlämnande och övriga förutsättningar är uppfyllda kan ett överlämnande alltså beviljas. Det finns inget krav på att den svenska förundersökningen eller åtalet måste vara nedlagt innan rätten fattar beslut om överlämnande. Många gånger kan förundersökningsledaren ha skäl att avvakta med ett sådant beslut till dess beslut har meddelats i överlämnandefrågan.

Rätten ska således inte göra någon egen prövning av om lagföringen bäst äger rum i Sverige – denna prövning görs av förundersökningsledaren. Vid prövningen bör särskilt beaktas om det i Sverige finns de bästa möjligheterna att uppnå ett riktigt avgörande och om eventuella målsägandes möjligheter att få frågor om skadestånd prövade tillgodoses. I normalfallet torde det inte innebära några problem för förundersökningsledaren att komma överens med sin kollega i den utfärdande staten om var lagföringen bäst äger rum och vem som ska lägga ned sin förundersökning eller sitt åtal. Om den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder är under arton år torde det i allmänhet finnas starka skäl för att lagföringen sker i Sverige. Enligt 3 kap. 3 § ska åklagaren i en sådan situation särskilt utreda om lagföringen kan ske i Sverige.

Om en nordisk arresteringsorder avslås på denna grund för en viss gärning samtidigt som överlämnande beviljas för andra gärningar, får åklagaren enligt 5 kap. 1 § besluta att verkställigheten av överlämnandet ska skjutas upp så att lagföring först kan ske i Sverige.

Enligt *punkten 7* får överlämnande inte beviljas för en gärning som i sin helhet är begången i Sverige och som inte motsvarar brott enligt svensk lag. *Punkten* har behandlats i avsnitt 6.3.8.

6 § När den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare, får överlämnande inte beviljas om den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige.

Om den eftersökte vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande staten, gäller vad som sägs i första stycket endast om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Om den eftersökte är utländsk medborgare och vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i Sverige, får överlämnande inte beviljas om den eftersökte framställer en begäran som avses i första stycket och det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker i Sverige.

Paragrafen, som avser nordiska arresteringsordrar beträffande straffverkställighet, har behandlats i avsnitt 6.3.9. Frågan om övertagande av straffverkställighet regleras i konventionens artikel 5.5.

I bestämmelsens *första stycke* anges att en nordisk arresteringsorder inte får beviljas om den eftersökte är svensk medborgare och denne begär att få verkställa påföljden här. Överlämnande får dock enligt *andra stycket* beviljas även avseende en svensk medborgare som önskar verkställa straffet i Sverige, om denne vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande har vistats i den utfärdande staten. En prövning ska då göras om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl för att verkställigheten sker här. Sådana särskilda skäl kan vara att den eftersökte inte längre har kvar någon anknytning till den utfärdande nordiska staten. Det bör även beaktas att ett överlämnande för avtjänande av ett mycket långt fängelsestraff i ett annat land kan vara att jämställa med landsförvisning, vilket inte är tillåtet enligt 2 kap. 7 § regeringsformen.

Även för en person som inte är svensk medborgare men som vid tiden för gärningen stadigvarande har vistats i Sverige sedan minst två år och som begär att verkställigheten ska ske här ska den nordiska arresteringsordern avslås, om det med hänsyn till den eftersöktes personliga förhållanden eller av någon annan anledning finns särskilda skäl till att verkställigheten sker här. Detta följer av *tredje stycket*. En prövning får då göras t.ex. av om det på grund av den dömdes starka anknytning till Sverige framstår som troligt att denne efter avslutad verkställighet kommer att stadigvarande vistas här. Även andra omständigheter kan ha betydelse. Vid bedömningen kan exempelvis styrkan i anknytningen till den utfärdande nordiska staten komma att spela in. Vid långa frihetsstraff kan även möjligheten till kontakter med anhöriga under avtjänandetiden ha betydelse.

Det ankommer på åklagaren att utreda om den eftersökte begär att verkställighet ska ske i Sverige. Den eftersökte bör i detta sammanhang informeras om innebörden av att verkställigheten sker i Sverige, exempelvis i fråga om villkorlig frigivning.

En grundläggande förutsättning för att bestämmelsen ska bli tillämplig är att ingen annan avslagsgrund i detta kapitel är för handen.

3 kap. Det inledande förfarandet

Begäran om överlämnande

1 § En nordisk arresteringsorder ska vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till konventionen. Den ska vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk och innehålla uppgifter om

- 1. den eftersöktes identitet och nationalitet,*
- 2. namn, adress, telefonnummer, telefaxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,*
- 3. en verkställbar dom, ett häktnings- eller anhållningsbeslut eller ett motsvarande verkställbart beslut för åtminstone ett av de brott som omfattas av den nordiska arresteringsordern,*
- 4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för denna, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i den,*
- 5. brottsrubricering,*
- 6. straffskalan för gärningen eller, om den nordiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd, den påföljd som har dömts ut, och*
- 7. om möjligt andra rättsliga konsekvenser av gärningen.*

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.2, anger hur en nordisk arresteringsorder ska vara utformad och vad den ska innehålla. Denna fråga regleras i konventionens artikel 7. Rätten att begära in kompletterande uppgifter framgår av artikel 13.2.

Den nordiska arresteringsordern ska vara upprättad i enlighet med formuläret som är bilagt konventionen och innehålla all den information formuläret anger. Om den nordiska arresteringsordern avser flera brott är det tillräckligt att information om ett häktnings- eller anhållningsbeslut (i lagföringsfallen) eller en verkställbar dom (i straffverkställighetsfallen) bifogas för ett av dessa brott. En nordisk arresteringsorder ska vidare vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara översatt till något av dessa språk.

Om en nordisk arresteringsorder är ofullständig ska den utredande åklagaren kontakta utfärdande myndighet för en komplettering. Om den nordiska arresteringsordern även därefter anses så ofullständig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning i överlämnandefrågan ska åklagaren enligt 2 kap. 3 § och 4 kap. 1 § avslå den. När det gäller frågan om vad som ska anses utgöra väsentlig olägenhet hänvisas till kommentaren till 4 kap. 1 §. Även rätten kan, efter att ärendet överlämnats av åklagaren, av samma skäl med stöd av 2 kap. 3 § avslå en nordisk arresteringsorder.

2 § En nordisk arresteringsorder får skickas direkt till behörig åklagare på den ort där den eftersökte uppehåller sig.

En nordisk arresteringsorder får översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

En efterlysning som är registrerad i SIS eller i ett annat system för eftersökning av personer och som gäller överlämnande till en nordisk stat ska jämföras med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att en sådan order översänds.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.2, anges hur en nordisk arresteringsorder ska översändas. I konventionen regleras den frågan i artikel 8.

Av första stycket framgår att en nordisk arresteringsorder kan skickas direkt till behörig åklagare, om det är känt var den eftersökte befinner sig. Åklagaren bör i dessa fall informera Rikskriminalpolisen om att en nordisk arresteringsorder har inkommit. En nordisk arresteringsorder kan översändas per fax. Ett översändande via e-post bör som regel föregås av en kontakt mellan utfärdande och mottagande myndighet.

Enligt andra stycket får en nordisk arresteringsorder även översändas genom en registrering i Schengens informationssystem (SIS). Registrering av en sådan efterlysning görs i första hand då den eftersöktes vistelseort är okänd, men det finns inget hinder mot att inleda förfarandet på detta sätt även när det är känt var den eftersökte befinner sig.

Tredje stycket klargör att en efterlysning i vissa fall ska jämföras med en nordisk arresteringsorder. Detta gäller oavsett om det finns en nordisk arresteringsorder som ännu inte har översänts eller om en sådan ännu inte har utfärdats. Förutsättningen är enligt bestämmelsen dels att efterlysningen ska avse omhändertagande för överlämnande till en nordisk stat, dels att den ska vara registrerad i SIS eller ett annat system för eftersökning av personer. En nordisk stat kan även begära att en eller flera nordiska stater efterlyser en eftersökt person enligt de egna nationella efterlysningsförfarandena. Om den eftersökte efter en efterlysning påträffas i Sverige ska en nordisk arresteringsorder skyndsamt sändas till behörig åklagare. Konsekvensen av att efterlysningen på detta sätt jämföras med en nordisk arresteringsorder är att ärendet i Sverige i vissa fall kan inledas trots att den utfärdande staten ännu inte har presenterat en nordisk arresteringsorder för svenska myndigheter.

Utredningen

3 § Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Den tidsfrist som gäller för tingsrätten enligt 4 kap. 3 § andra stycket ska beaktas. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år, ska det utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.3, anges förutsättningarna för att en svensk åklagare ska inleda en utredning med anledning av en nordisk arresteringsorder samt vad som allmänt gäller för utredningen.

Av bestämmelsens *första stycke*, första meningen, framgår att åklagaren ska inleda en utredning dels om en nordisk arresteringsorder inkommer direkt till åklagaren, dels om ordern har registrerats i SIS eller något annat system för efterlysning av brottsmisstänkta personer enligt 2 § och det visar sig att den eftersökte befinner sig i Sverige. I det senare fallet torde den eftersökte i många fall ha gripits av polis eller tjänsteman vid Tullen eller Kustbevakningen.

Utredningens syfte är främst att undersöka om det finns förutsättningar för ett överlämnande. I detta ingår även bl.a. att utreda om den eftersökte samtycker till överlämnande eller avstår från specialitetsprincipens skydd. Utredningen ska, med hänsyn till de korta tidsfrister som gäller för beslut om överlämnande, bedrivas med skyndsamhet. När ett samtycke till överlämnande föreligger ska åklagaren meddela beslut efter tre dagar. I de fall som ska avgöras av domstol måste åklagaren beakta de tidsfrister som gäller för rättens handläggning och göra framställningen i så god tid att rätten har möjlighet att hålla förhandling och meddela sitt beslut inom tidsfristerna (se vidare kommentaren till 4 kap. 3 §).

Av första styckets andra mening framgår att åklagaren, när det föreligger en begäran om överlämnande för lagföring och den eftersökte är under arton år, särskilt ska utreda om gärningen i stället kan lagföras i Sverige. En förutsättning är naturligtvis att svensk jurisdiktion för gärningen föreligger. I dessa fall kan det således bli aktuellt att i stället inleda en förundersökning i Sverige. Den nordiska arresteringsordern kan då avslås med stöd av 2 kap. 5 § 6 (se vidare kommentaren till denna bestämmelse).

Enligt *andra stycket* ska bestämmelserna om förundersökning i brottmål tillämpas om annat inte följer av lagen. Det är främst rättegångsbalkens regler som avses men även bestämmelser i förundersökningskungörelsen (1947:948) och lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kan bli tillämpliga. Hänvisningen innebär bl.a. att frågan om användande av tvångsmedel för utredning av om förutsättningar för ett överlämnande föreligger följer rättegångsbalkens reglering i den mån lagen inte innefattar några särskilda bestämmelser (se även 23 kap. 16 § rättegångsbalken).

Offentlig försvarare

4 § *En offentlig försvarare ska förordnas om den eftersökte begär det, är under arton år eller i övrigt bedöms vara i behov av en försvarare.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.3, regleras den eftersöktes rätt till offentlig försvarare. Bestämmelsen motsvarar artikel 9.2 i konventionen.

En offentlig försvarare ska alltid förordnas om den eftersökte begär det eller är under arton år. Rätten kan även i andra fall förordna en försvarare om den eftersökte bedöms vara i behov av en sådan. Åklagaren ska enligt

23 kap. 5 § rättegångsbalken anmäla till tingsrätten om behov av försvarare föreligger.

I 4 kap. 8 § regleras kostnaderna för en offentlig förvarare.

Samtycke och medgivande

5 § *Den eftersökte ska så snart det kan ske tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande samt om han eller hon medger att i den utfärdande staten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern. Den eftersökte ska upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.*

En återkallelse av ett samtycke ska beaktas om den görs innan beslut i fråga om överlämnande har meddelats. En återkallelse av ett medgivande ska beaktas om den görs innan beslutet om överlämnande har verkställts.

I paragrafen föreskrivs hur samtycke till överlämnande och medgivande till avsteg från specialitetsprincipen kan lämnas samt under vilka förutsättningar dessa kan återkallas. Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 6.4.4. I konventionen regleras frågan om samtycke och medgivande i artikel 11.

Enligt *första stycket* ska den eftersökte, så snart det kan ske, tillfrågas om han eller hon samtycker till att överlämnas. Samtidigt ska denne tillfrågas om medgivande lämnas till att i den utfärdande staten lagföras eller straffas även för andra gärningar som har begåtts före överlämnandet, men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Ett samtycke till överlämnande får konsekvenser för handläggningen av ärendet. Beslut i överlämnandefrågan fattas i dessa fall som huvudregel inom tre dagar efter det att samtycket lämnades (se 4 kap. 3 §). Det är mot denna bakgrund av stor vikt att den eftersökte har fullt klart för sig vad ett lämnat samtycke och medgivande får för konsekvenser.

Enligt *andra stycket* kan ett samtycke återkallas fram till dess beslut i överlämnandefrågan har meddelats. Om samtycket återkallas ska åklagaren, på samma sätt som i en utredning där samtycke aldrig har lämnats, göra en framställning till tingsrätten. Ett medgivande till att avstå från specialitetsprincipens skydd kan återkallas till dess beslutet om överlämnande har verkställts.

Tvångsmedel

6 § *Åklagaren ska anhålla den eftersökte om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska även ske om det finns risk för att den eftersökte, genom att undanröja bevis eller på något annat sätt, försvårar utredningen av en gärning som omfattas av den nordiska arresteringsordern.*

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt denna bestämmelse men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en

anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt denna bestämmelse får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall, även utan ett anhållningsbeslut, gripa den eftersökte.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.5, regleras frihetsberövande av den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder. Frågan om frihetsberövande regleras i konventionens artikel 10.

Av *första stycket* framgår att den eftersökte som huvudregel ska anhållas, antingen efter att han eller hon påträffats och gripits eller i sin frånvaro. Något beslut om anhållande ska dock inte meddelas om det saknas risk för att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Åklagaren måste i detta fall göra en bedömning av risken för att den eftersökte avviker. I motsats till vad som enligt huvudregeln gäller vid bedömningen av flyktfara vid häktning enligt rättegångsbalken krävs i dessa fall särskilda omständigheter som talar för att det *inte* föreligger någon flyktfara. Det kan vara den eftersöktes ålder, livssituation eller andra personliga förhållanden som gör att det saknas risk att denne avviker eller håller sig undan. Möjligheten att på denna grund avstå från att meddela beslut om tvångsmedel bör tillämpas restriktivt.

Vidare framgår att ett anhållande ska ske även vid kollusionsfara. Regeln skiljer sig från vad som enligt huvudregeln gäller vid häktning enligt rättegångsbalken, där det anges att häktning *får* ske då kollusionsfara föreligger. Kollusionsfaran ska hänföra sig till brottsutredningen i den andra staten men själva kollusionen kan givetvis tänkas ske i Sverige. Att det föreligger en risk av nu angivet slag är en förutsättning för att restriktioner ska kunna beslutas enligt 6 kap. 1 § häkteslagen (2010:611) och 24 kap. 5 a § rättegångsbalken. Åklagaren kan ha anledning att ta kontakt med den utfärdande rättsliga myndigheten för att informera om det svenska regelsystemet och skaffa sig tillräckligt underlag för restriktionsfrågans bedömning.

Enligt *andra stycket* får ett anhållande aldrig ske om det kan antas att förutsättningar för överlämnande saknas. Åklagaren måste här göra en förhandsbedömning av hur frågan om överlämnande kan komma att slutligt bedömas. Om det vid en sådan bedömning framstår som antagligt att den nordiska arresteringsordern kommer att avslås, får något anhållande inte ske. Exempelvis kan den eftersökte vara under femton år eller åtnjuta någon form av immunitet. En begäran om att få verkställa påföljden i Sverige, när den nordiska arresteringsordern avser överlämnande för straffverkställighet, gör däremot inte att det kan antas att förutsättningar för överlämnande saknas. Även om det bedöms som troligt att ett avslag kommer att ske på den grunden kan en sådan begäran återtogs intill dess att rätten meddelar sitt beslut.

Enligt *tredje stycket* är presumptionen för anhållande den omvända när den som eftersöks inte har fyllt arton år. För att anhållande ska få ske krävs i dessa fall att det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses detsamma som vid tillämpningen av 23 § lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Åklagaren ska enligt *fjärde stycket* besluta om reseförbud eller anmälningsskyldighet, om en sådan åtgärd är tillräcklig för att undanröja grunden för ett anhållande, dvs. en omständighet som enligt första till tredje stycket i och för sig ska medföra att anhållande sker. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken gäller att övervakning ska ersätta ett anhållande. Den angivna bestämmelsen, som är tillkommen med avseende på omständigheter av främst humanitärt slag, avser sådana situationer där det på grund av den eftersöktes ålder, hälsotillstånd eller någon annan liknande omständighet kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för hans eller hennes hälsa eller för den eftersöktes nyfödda barn. Ett anhållande får i sådana fall ske endast om det är uppenbart att en betryggande övervakning inte kan anordnas.

Av *femte stycket* framgår att en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall får gripa den som eftersöks även utan ett anhållningsbeslut. Har ett sådant gripande skett ska åklagaren genast inleda en utredning enligt 3 §. För att kunna företa husrannsakan för sökande av den som eftersöks för överlämnande krävs att ett anhållningsbeslut har fattats. Detta följer av att hänvisningen till reglerna om förundersökning i 3 § andra stycket blir tillämpliga först sedan åklagaren beslutat inleda utredning.

7 § När någon har gripits, anhållits, meddelats reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas samma regler som vid motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning. För sådana tvångsmedel gäller dock de förutsättningar som anges i 6 §.

Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande, ska häktningsframställning göras endast om den eftersökte begär rättens prövning av ett beslut om anhållande. Den tid inom vilken häktningsframställning ska göras enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken ska räknas från det att den eftersökte begär rättens prövning eller återkallar sitt samtycke till överlämnande.

För rättens beslut om häktning gäller de förutsättningar som enligt 6 § gäller för anhållande. Vad som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal ska inte tillämpas.

Ett beslut om anhållande eller häktning ska upphävas, om ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn till den tid frihetsberövandet har pågått och den påföljd som har dömts ut eller som kan komma att dömas ut om den eftersökte döms för gärningen.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.5, regleras förfarandet sedan åklagaren, med stöd av bestämmelserna i 6 §, har beslutat om anhållande eller något annat tvångsmedel mot den som eftersöks. Det bör noteras att övervakning enligt 24 kap. 4 § rättegångsbalken kan ha ersatt ett anhållande. Frågan om frihetsberövande regleras i konventionens artikel 10.

Enligt huvudregeln i *första stycket* ska samma regler tillämpas som när motsvarande åtgärd företas vid en svensk förundersökning. Det innebär att ett gripande ska föranleda en tillämpning av 24 kap. 8 och 22 §§ rättegångsbalken. Gripandet kan komma att leda till ett anhållande. När någon grips eller anhålls ska underrättelser ske enligt 24 kap. 9 och 21 a §§. I allmänhet kommer ett anhållande, om samtycke inte föreligger eller om anhållandet inte upphävs enligt 24 kap. 10 §, att följas av en begäran om häktning enligt 24 kap. 11 och 12 §§. För rättens prövning av

häktningsfrågan kommer främst 24 kap. 5, 5 a, 13–16, 20 samt 22–24 §§ att tillämpas. Vidare kommer enligt 24 kap. 18 § omhäktningförhandlingar att behöva hållas var fjortonde dag, om utredningen i ärendet skulle dra ut på tiden och en sådan förhandling inte uppenbart skulle vara utan betydelse. Efter att beslut om överlämnande fattats gäller en treveckorsfrist för prövning av personella tvångsmedel, se 5 kap. 2 §. För det fall den eftersökte är straffmyndig men underårig ska bestämmelserna i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare tillämpas, t.ex. i fråga om bedrivande av utredningen och om underrättelser och kallelser till nära anhöriga och socialnämnden. Bestämmelser om behandlingen av en frihetsberövad person finns i häkteslagen (2010:611).

När den eftersökte har samtyckt till att överlämnas gäller som huvudregel enligt *andra stycket* att tvångsmedelsbeslutet inte prövas av rätten. En häktningsframställning ska i dessa fall göras endast om den som avses med beslutet begär det. Om en sådan begäran görs ska åklagaren enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken inom tre dagar lämna in en häktningsframställan till rätten. Utgångspunkt för beräkning av tredagarsfristen är dock i dessa fall inte anhållandet utan den tidpunkt då den eftersökte begärde rättens prövning. För det fall ett lämnat samtycke återkallas ska på motsvarande sätt tidpunkten för återkallelsen tas till utgångspunkt för beräkningen av när en häktningsframställning ska lämnas in till rätten.

Av *tredje stycket* framgår att förutsättningarna för att häkta den som har anhållits är desamma som de som enligt 6 § gäller för anhållande. Dessa skiljer sig därmed till viss del från de förutsättningar som anges i rättegångsbalken. Även i fråga om rättens beslut om reseförbud eller anmälningsskyldighet gäller de förutsättningar som anges i 6 §.

När det gäller frågan om vilken tingsrätt som är behörig att pröva frågorna om tvångsmedel kan, med stöd av 19 kap. 12 § rättegångsbalken, t.ex. 19 kap. 1 § tredje stycket eller 2 § samma balk komma att tillämpas. Som regel torde det enligt 19 kap. 2 § rättegångsbalken vara den tingsrätt där den eftersökte grips som är behörig. Hänvisningen till det allmänna förfarandet vid en svensk förundersökning är för tydlighets skull försett med undantaget att det som sägs om tid för väckande av åtal inte ska tillämpas.

Enligt *fjärde stycket* ska ett beslut om anhållande eller häktning upphävas, om ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn till den påföljd som utdömts eller kan väntas komma att utdömas om den eftersökte döms för gärningen. Bestämmelsen kan bli tillämplig när en begäran om överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd avser endast en så kort strafftid att påföljden kan sägas vara avtjänad under ärendets behandling i Sverige. Det är också möjligt att med tillämpning av bestämmelsen upphäva ett frihetsberövande som har skett i ett ärende om överlämnande för lagföring, om frihetsberövandet annars skulle bli oproportionerligt långt. Ett exempel på en sådan situation är att det finns en risk för att frihetsberövandet annars skulle bli längre än den påföljd som kan förväntas bli utdömd i den utfärdande staten. Genom hänvisningen till förundersökningsreglerna i första stycket följer därutöver att ett tvångsmedelsbeslut alltid ska upphävas om det inte längre finns skäl för åtgärden (se exempelvis 24

kap. 10 och 20 §§ rättegångsbalken). Uppkommer fråga om upphävande av ett tvångsmedelsbeslut, bör den utfärdande myndigheten kontaktas av åklagaren innan beslutet upphävs.

I fråga om vem som får upphäva ett tvångsmedelsbeslut gäller rättegångsbalkens bestämmelser. Av 24 kap. 20 § den balken följer att då något åtal inte väcks i ärendet är såväl rätten som åklagaren behörig att upphäva ett meddelat häktningsbeslut.

8 § *Innehåller en nordisk arresteringsorder en ansökan om beslag, tillämpas i den delen bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.*

Om det påträffas sådana föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får föremålen även utan en särskild ansökan tas i beslag genom beslut av åklagaren eller den som griper den eftersökte.

I samband med att den eftersökte frihetsberövas får husrannsakan göras för att söka efter föremål som får tas i beslag. Förordnande om husrannsakan meddelas av åklagaren. Om det är fara i dröjsmål får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen göra en husrannsakan även utan ett sådant förordnande.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.6, regleras frågor om beslag och husrannsakan i ett ärende om överlämnande. Frågan om beslagtagande och överlämnande av egendom regleras i konventionens artikel 25.

Om den utfärdande rättsliga myndigheten i den nordiska arresteringsordern har begärt att föremål ska tas i beslag, behandlas enligt *första stycket* begäran som om den vore en ansökan om beslag enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Handläggningen sker då enligt den lagen. Därav följer att sådana föremål beslagtas som skäligen kan antas ha betydelse för utredningen om gärningen, som kan antas vara fränhända någon genom brott eller som kan antas vara förverkade på grund av brott, om föremålen hade kunnat förverkas enligt svensk lag i en rättegång i Sverige och om det finns särskilda skäl att överlämna egendomen till den andra staten (4 kap. 19 §). Har den utfärdande rättsliga myndigheten begärt beslag i samband med en nordisk arresteringsorder kan, när lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål används, även husrannsakan genomföras om det har gjorts en särskild ansökan om en sådan åtgärd. Av 4 kap. 5 § första stycket framgår att rätten, när ett sådant beslag har ägt rum, om möjligt ska meddela beslut i fråga om överlämnande av det eller de föremål som beslagtagits i samband med att beslut i fråga om överlämnande meddelas.

Om det i annat fall under behandlingen av ett ärende om överlämnande påträffas föremål av det angivna slaget som skulle kunna tas i beslag enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål på grund av det uppgivna brottet, kan föremålen enligt *andra stycket* tas i beslag och överlämnas enligt samma bestämmelse även utan att den utfärdande rättsliga myndigheten har framställt någon sådan begäran. Beslutet om beslag får meddelas av åklagaren eller den som griper den eftersökte, t.ex. en tulltjänsteman. En förutsättning är att föremålet *påträffas*. Någon husrannsakan kan således inte bli aktuell i dessa fall (se

vidare nedan). När beslag sker utan någon föregående begäran från den utfärdande staten gäller enligt 4 kap. 5 § andra stycket att beslut i fråga om överlämnande av det eller de föremål som beslagtagits alltid ska ske i samband med att beslut i fråga om överlämnande meddelas.

Enligt *tredje stycket* får det i samband med ett frihetsberövande göras husrannsakan för eftersökande av sådana föremål som får tas i beslag. Bestämmelsens syfte är att husrannsakan ska kunna göras i de fall den utfärdande myndigheten inte hinner kontaktas för att komma in med en ansökan. En förutsättning för husrannsakan enligt denna bestämmelse är alltså att det föreligger fara i dröjsmål. Det handlar således om husrannsakan på initiativ av svensk myndighet.

Om husrannsakan eller beslag (eller något annat tvångsmedel) skulle behövas för utredande av förutsättningarna för överlämnande tillämpas, genom hänvisningen i 3 kap. 3 §, rättegångsbalkens bestämmelser om förundersökning i brottmål.

4 kap. Beslutsförfarandet

Beslutande myndighet

1 § *Tingsrätten beslutar efter framställning av åklagaren i fråga om överlämnande.*

Åklagaren får, innan han eller hon har begärt rättens prövning, fatta beslut i fråga om överlämnande om den eftersökte har samtyckt till överlämnande. Åklagaren får därutöver avslå en nordisk arresteringsorder enligt 2 kap. 3 §.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas 19 kap. rättegångsbalken.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.1, anges vilken myndighet som är behörig att fatta beslut i fråga om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder. Av artikel 3.2 i konventionen framgår att beslut ska fattas av en rättslig myndighet.

Enligt *första stycket* ska beslut i överlämnandefrågan, i de fall överlämnande inte har beslutats av åklagaren enligt andra stycket, prövas av tingsrätten efter framställning av åklagaren. Åklagaren ska i samband med begäran redovisa den utredning som har gjorts i ärendet. Åklagaren bör samtidigt redovisa sin uppfattning i frågan, t.ex. om det enligt dennes mening föreligger hinder mot överlämnande. Det ligger i sakens natur att rätten får del av den nordiska arresteringsordern och andra handlingar som ligger till grund för densamma.

Av *andra stycket* framgår att åklagaren är behörig att fatta beslut om överlämnande när den eftersökte enligt 3 kap. 5 § har samtyckt till att överlämnas. Självfallet kan ett överlämnande, oavsett om samtycke föreligger, inte beviljas om hinder mot ett överlämnande föreligger enligt lagen. Åklagaren får därutöver fatta beslut om det är fråga om att avslå en nordisk arresteringsorder på grund av att denna till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande. Innebörden av vad som är en väsentlig olägenhet får bedömas från fall till fall. Det bör i allmänhet ligga i den utfärdande myndighetens intresse att snarast möjligt tillhandahålla de uppgifter som den verkställande myndigheten anser sig behöva. Av 2 kap. 3 § framgår att det är en förutsättning för att en

nordisk arresteringsorder ska kunna avslås på grund av att den är ofullständig att den utfärdande myndigheten har beretts tillfälle att inkomma med komplettering.

Efter att en nordisk arresteringsorder har överlämnats till tingsrätten för beslut kan åklagaren inte längre fatta beslut i överlämnandefrågan. Om den eftersökte samtycker till överlämnande först sedan ärendet har överlämnats till tingsrätten för prövning ska beslut i frågan således meddelas av tingsrätten inom den tidsfrist som framgår av 3 § första stycket. I dessa fall behöver tingsrätten enligt 2 § andra stycket inte hålla någon förhandling.

Åklagaren kan avskryva ärendet om den nordiska arresteringsordern återtas innan frågan har överlämnats till rätten för prövning. Beträffande handläggningen i de fall en nordisk arresteringsorder återtas efter att beslut om överlämnande har meddelats, se kommentaren till 5 kap. 5 och 6 §§.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas, enligt *tredje stycket*, reglerna i 19 kap. rättegångsbalken. Det innebär att det i regel är den tingsrätt där den eftersökte grips som är behörig att pröva frågan om överlämnande och därmed sammanhängande frågor, se 19 kap. 2 § rättegångsbalken.

Rättens prövning

2 § *Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen ska ske med skyndsamhet.*

Tingsrätten ska för prövning av frågan om överlämnande hålla förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, om den eftersökte begär att ärendet ska avgöras på handlingarna eller om han eller hon, efter att åklagaren har gjort en framställning till rätten enligt 1 §, har samtyckt till överlämnande.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.7, avser rättens prövning av överlämnandefrågan och därmed sammanhängande frågor. Den eftersöktes rätt att bli hörd i ärendet i de fall denne inte samtycker till överlämnande följer av artikel 12 i konventionen. I artikel 14.6 stadgas att ett beslut om att inte bevilja en nordisk arresteringsorder ska motiveras.

Vid handläggningen i domstolen tillämpas enligt *första stycket* reglerna om brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Med det avses i första hand de för brottmål gällande bestämmelserna i rättegångsbalken. Ärendet handläggs således som ett ärende enligt rättegångsbalken. För det fall den eftersökte är under arton år finns det flera bestämmelser i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare som i tillämpliga delar ska tillämpas vid handläggningen. Ett exempel är att den unges vårdnadshavare eller annan som svarar för den unges vård och fostran om möjligt ska höras i målet.

Rättens handläggning ska ske med skyndsamhet. Detta är en förutsättning för att de tidsfrister som regleras i 3 § ska kunna hållas.

Tingsrätten ska enligt *andra stycket* hålla en förhandling för ärendets prövning. Någon förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas eller om den eftersökte har begärt att ärendet avgörs på handlingarna. Den eftersöktes önskemål bör i dessa fall i allmänhet tillmötesgås men det är i slutändan rätten som beslutar om förhandling ska hållas eller inte. Någon förhandling behöver inte heller hållas om den eftersökte, sedan ärendet har överlämnats till tingsrätten, samtycker till att överlämnas. Inget hindrar att häktningsfrågan och frågan om överlämnande prövas vid samma förhandling. Det är dock viktigt att den eftersökte och hans eller hennes ombud i förväg har informerats om vad förhandlingen ska avse.

Till en förhandling ska enligt *tredje stycket* åklagaren och den eftersökte kallas. Finns en offentlig försvarare förordnad ska denne kallas till förhandlingen. Den som är anhållen eller häktad ska inställas.

Tingsrätten ska avgöra frågan om överlämnande genom beslut. Av reglerna i rättegångsbalken följer att ett sådant beslut ska motiveras.

Tidsfrister för beslut m.m.

3 § *Samtycker den eftersökte till överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter att samtycket har lämnats.*

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter att den eftersökte har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.7, anges de tidsfrister som gäller för beslut i överlämnandeärendet. I konventionen regleras frågan om tidsfrister i artikel 14.1–5.

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande ska beslut enligt *första stycket* meddelas senast tre dagar efter att samtycket lämnades.

Tingsrätten ska, när samtycke inte föreligger, enligt *andra stycket* fatta beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter att den eftersökte har gripits. Tidsfristen räknas från det datum gripandet skedde, oavsett om den eftersökte därefter har försatts på fri fot. I de enkasta fall då den nordiska arresteringsordern inte har föranlett något gripande ska i stället den dagen då personen underrättades om innehållet i den nordiska arresteringsordern tas som utgångspunkt för beräkning av fristen. Närmare föreskrifter om en sådan underrättelse lämnas i förordning.

Enligt *tredje stycket* får de angivna tidsfristerna frångås om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan föreligga t.ex. om den eftersökte åtnjuter immunitet och frågan om upphävande är aktuell eller om det finns ett villkor i samband med föregående överlämnande eller utlämning av den som begärs överlämnad, som innebär att tillstånd krävs för vidare överlämnande. Ett annat skäl som innebär att tidsfristerna inte kan följas kan vara att den eftersökte har avvikit eller drabbats av svår sjukdom som innebär att prövningen måste skjutas upp. Den utfärdande myndigheten ska alltid kontaktas om det finns anledning att frångå en

tidsfrist som följer av konventionen, dvs. tre dagar då ett samtycke föreligger och i övriga fall 30 dagar.

4 § När rätten fattar beslut om överlämnande, ska den även pröva om beslut om tvångsmedel ska gälla till dess överlämnandet har verkställts.

Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter ett beslut om att den eftersökte ska överlämnas.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.7, regleras fortsatt tvångsmedelsanvändning efter ett beslut om överlämnande.

Av första stycket framgår att om rätten beslutar att överlämnande ska beviljas ska den samtidigt pröva om ett meddelat tvångsmedelsbeslut ska gälla till dess överlämnandet har verkställts. När beslut om överlämnande fattas av åklagaren därför att den eftersökte har samtyckt till överlämnande är handläggningstiderna så korta att det i normalfallet inte kommer att vara aktuellt att i samband med överlämnandebeslutet ompröva ett tidigare meddelat tvångsmedelsbeslut (se 3 § första stycket). Som huvudregel gäller således ett meddelat tvångsmedelsbeslut i dessa fall fram till dess överlämnandet har verkställts. Åklagaren ska dock naturligtvis upphäva ett beslut om tvångsmedel om det inte längre finns skäl för beslutet. Detta gäller även ett av rätten beslutat tvångsmedel (jfr 24 kap. 20 § andra stycket rättegångsbalken).

Tvångsmedel får även beslutas i samband med ett beslut om överlämnande trots att sådant inte har använts tidigare i ärendet. I fråga om förutsättningar för att bevilja tvångsmedel gäller det som sägs i 3 kap. 6 och 7 §§.

I paragrafens *andra stycke* anges att beslut i fråga om tvångsmedel får meddelas även efter att ett beslut om överlämnande har meddelats. Denna bestämmelse avser såväl rätten som åklagaren, beroende på vem som har beslutat om överlämnande. Även i detta fall gäller de förutsättningar för att bevilja tvångsmedel som anges i 3 kap. 6 och 7 §§. Enligt 5 kap. 2 § kan den som ska överlämnas och av rätten har underkastats tvångsmedel – om verkställigheten drar ut på tiden – begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats. Den som är anhållen kan enligt 3 kap. 7 § andra stycket begära att rätten ska pröva anhållningsbeslutet.

5 § Rätten ska, om möjligt, i samband med beslut i fråga om överlämnande, meddela beslut i fråga om överlämnande av föremål som har tagits i beslag enligt 3 kap. 8 § första stycket.

Beslut om överlämnande av föremål som har tagits i beslag enligt 3 kap. 8 § andra stycket ska alltid fattas i samband med beslut i fråga om överlämnande. Beslutet får förenas med villkor som är påkallade med hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.6, regleras frågan om beslut avseende beslagtagna egendom. I konventionen regleras frågan i artikel 25.

Av första stycket framgår att beslut om överlämnande av egendom som beslagtogs i enlighet med en uttrycklig begäran från den utfärdande myndigheten om möjligt ska fattas av rätten i samband med beslutet om

överlämnande. Skulle det av någon anledning inte vara möjligt, kan beslut i den frågan fattas vid ett senare tillfälle.

Enligt *andra stycket* ska beslut om överlämnande av egendom som beslagtogs utan någon uttrycklig begäran från den utfärdande myndigheten alltid fattas i samband med beslutet om överlämnande. I dessa fall kan det således antingen vara åklagaren eller rätten som beslutar om överlämnande av egendomen, beroende på vilken myndighet det är som fattar beslut i frågan om överlämnande av den eftersökte. Ett beslut om överlämnande av egendom får förenas med villkor som är påkallade med hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt.

Konkurrerande framställningar

6 § *Om två eller flera nordiska stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder eller en eller flera av dessa stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder samt en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen har utfärdat en europeisk arresteringsorder beträffande samma person, ska ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som enligt 1 § har behörighet att handlägga det först inkomna ärendet.*

Inkommer en ny nordisk eller europeisk arresteringsorder efter det att rätten beslutat om överlämnande men innan beslutet har vunnit laga kraft, får hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten ska pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsordrar som ska beviljas ska göras med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då respektive arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.8, regleras situationen då två eller flera nordiska stater eller medlemsstater i EU utfärdar arresteringsordrar som avser en och samma person. Den genomför konventionens artikel 15.1–2.

Bestämmelsens *första stycke* anger, för det fall flera nordiska arresteringsordrar eller en eller flera sådana samt en eller flera europeiska arresteringsordrar har utfärdats beträffande en och samma person, att framställningarna ska handläggas i ett sammanhang vid den tingsrätt som har behörighet att ta upp det först inkomna ärendet. Detta gäller oavsett om samtycke skulle föreligga i något av ärendena. I rättens beslut att bevilja överlämnande ligger att övriga arresteringsordrar avslås, se 2 kap. 4 § 4.

Har tingsrätten redan hunnit avgöra ett ärende när det inkommer ytterligare en nordisk eller europeisk arresteringsorder beträffande samma person, får enligt *andra stycket* hovrätten eller, om ärendet överklagats dit, Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att ärendena ska prövas i ett sammanhang vid tingsrätten. En sådan sammanläggning får dock göras endast om det redan avgjorda ärendet utgör ett bifall till arresteringsordern. En ytterligare förutsättning är att beslutet inte har vunnit laga kraft.

I det *tredje stycket* anges vilka omständigheter domstolen särskilt ska beakta när den avgör vilken av flera nordiska eller europiska arresteringsordrar som ska bifallas. Därvid torde överlämnande för ett

allvarligare brott i allmänhet ha företräde framför överlämnande för ett mindre allvarligt brott. Vid konkurrens mellan överlämnande för lagföring och överlämnande för straffverkställighet bör i allmänhet överlämnande för lagföring ha företräde, eftersom ett längre uppskov med lagföring kan leda till att det uppstår svårigheter att genomföra rättegången. Uppräkningen i paragrafen är dock endast exemplifierande och även andra omständigheter kan inverka på bedömningen, t.ex. om överlämnande begärs för att pröva ansvarsfrågan för flera medverkande i samma rättegång.

7 § Om det beträffande den eftersökte pågår ett ärende om utlämning för brott eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen ska prövningen av frågan om överlämnande enligt denna lag anstå till dess beslut har meddelats i det andra ärendet.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.8, regleras situationen då en och samma person dels eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder, dels begärs utlämnad till en stat utanför Norden och EU, en tribunal för brott mot internationell humanitär rätt, Specialdomstolen för Sierra Leone eller överlämnad till Internationella brottmålsdomstolen. Frågan behandlas i artikel 15.2–3 i konventionen.

Av bestämmelsen framgår att prövningen av en fråga om överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder ska anstå om det framkommer att den eftersökte även är föremål för en begäran om utlämning till ett tredjeland eller för utlämning eller överlämnande till någon av de ovan angivna domstolarna. Ärendet om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern får i sådant fall vilandeförklaras enligt 32 kap. 5 § rättegångsbalken medan regeringen prövar det andra ärendet om utlämning eller överlämnande. Om det i ett sådant ärende beslutas att den eftersökte ska utlämnas eller att han eller hon ska överlämnas till Internationella brottmålsdomstolen följer att den nordiska arresteringsordern ska avslås, se 2 kap. 4 § 4.

Kostnader för offentlig försvarare

8 § Kostnaderna för en offentlig försvarare ska stanna på staten, om det inte finns särskilda skäl för att de ska återbetalas av den eftersökte.

I bestämmelsen, som har behandlats i avsnitt 6.4.3, föreskrivs att kostnaderna för en offentlig försvarare ska betalas av allmänna medel, om det inte finns särskilda skäl för att de ska återbetalas av den eftersökte. Sådana skäl kan föreligga exempelvis om den eftersökte avvikit eller på annat sätt fördröjt ärendets hantering och därigenom orsakat merkostnader. Beslut om ersättning till offentlig försvarare meddelas alltid av rätten, oavsett om ärendet i övrigt har avgjorts eller avskrivits av åklagare.

Överklagande

9 § *Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas.*

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut krävs prövningstillstånd.

Ett överklagande av tingsrättens beslut genom vilket ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.7, regleras möjligheterna att överklaga beslut i fråga om överlämnande.

Generellt gäller att åklagarens beslut inte får överklagas om detta inte särskilt anges. En åklagares beslut om överlämnande efter att samtycke har lämnats får således inte överklagas. Inte heller en åklagares beslut om att avslå en nordisk arresteringsorder på den grunden att den är så ofullständig att den inte kan ligga till grund för en prövning får överklagas. Rättens beslut i fråga om överlämnande kan, med de undantag som anges i *första stycket*, överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut i fråga om överlämnande krävs enligt *andra stycket* prövningstillstånd. De omständigheter som innebär att prövningstillstånd ska meddelas anges i 49 kap. 14 § rättegångsbalken. Tingsrättens beslut ska enligt 49 kap. 15 § samma balk innehålla en upplysning om att prövningstillstånd krävs.

I *tredje stycket* anges att det vid överklagande av ett beslut i fråga om överlämnade gäller andra tidsfrister än de som framgår av rättegångsbalken. Således ska ett överklagande av tingsrättens beslut ha inkommit inom en vecka. Av *fjärde stycket* framgår att detsamma gäller överklagande av hovrättens beslut.

Såväl kravet på prövningstillstånd som de särskilda överklagandefristerna gäller beslut i överlämnandefrågan eller andra beslut som innebär att ärendet avgörs samt beslut som bara får överklagas i samband med sådana slutliga beslut. För beslut i exempelvis tvångsmedelsfrågor gäller således överklagandereglerna enligt rättegångsbalken. Detta följer av hänvisningen till reglerna om domstols handläggning i brottmål i 4 kap. 2 §.

5 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande och efterföljande beslut

Verkställighet

1 § *Ett beslut om överlämnande ska verkställas inom fem dagar från den dag då beslutet vann laga kraft. Om det inte är möjligt att överlämna den eftersökte inom denna frist, får åklagaren besluta att verkställighet ska ske efter ytterligare fem dagar.*

Åklagaren får bestämma att verkställigheten ska ske vid en viss senare tidpunkt om

1. det behövs för att den som ska överlämnas ska kunna lagföras i Sverige för annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller, om dom redan har fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd som bestämts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser,

2. omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande, eller

3. det finns starka humanitära skäl.

I stället för att skjuta upp verkställigheten i fall som avses i andra stycket 1 får ett överlämnande förenas med villkor om återförande. Villkoren fastställs av åklagaren i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, innehåller de grundläggande bestämmelserna om verkställighet av ett beslut om överlämnande. Den genomför konventionens artikel 19.1–5 och 20.

Ett beslut om överlämnande ska enligt första stycket verkställas senast inom fem dagar från att det vann laga kraft. Det är lämpligt att åklagaren eller rätten, beroende på vem som fattar beslut om överlämnande, i beslutet som en upplysning erinrar om den lagstadgade tidsfristen. Om det inte, t.ex. på grund av praktiska svårigheter, visar sig möjligt att genomföra verkställigheten inom fem dagar kan denna skjutas upp ytterligare fem dagar. Överlämnandet av personen ombesörjs enligt 4 § av polismyndigheten. Det torde också i flertalet fall vara polismyndigheten som kommer överens med sina nordiska motsvarigheter om närmare tid och plats för överlämnandet. Ska verkställigheten skjutas upp torde det emellertid som regel vara åklagaren som träffar en sådan överenskommelse med myndigheterna i den utfärdande nordiska staten. Åklagaren bör också hålla polismyndigheten underrättad om när beslutet om överlämnande ska verkställas.

Av *andra stycket* framgår att åklagaren i vissa situationer får besluta att verkställigheten ska skjutas upp. Beslut om att skjuta upp eller villkora ett överlämnande enligt *andra stycket* bör ske efter kontakter och samråd med den utfärdande staten.

I *andra styckets första punkt* anges att verkställigheten kan skjutas upp för att den som ska överlämnas ska kunna lagföras i Sverige för ett brott som har två års fängelse eller mer i straffskalan eller, om dom redan fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd som bestämts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser. Bestämmelsen kan också tillämpas om en del av en arresteringsorder avslås för att lagföring pågår i Sverige för någon eller några gärningar men överlämnande samtidigt beviljas för vissa andra gärningar. Ett alternativ till uppskjutande i ett sådant fall är att på det sätt som anges i tredje stycket överlämna personen med krav på återförande.

I *andra styckets andra punkt* anges att verkställigheten kan skjutas upp om denna hindras av omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll. Exempel på sådana omständigheter kan vara omfattande strejk eller svåra störningar i kommunikationerna.

Enligt *andra styckets tredje punkt* kan åklagaren besluta om uppskov med verkställigheten om det finns starka humanitära skäl. Exempel på sådana omständigheter är att den som ska överlämnas på grund av svår sjukdom eller liknande är i ett sådant skick att han eller hon inte kan

överlämnas utan risk för liv eller hälsa. Det kan vidare antas att en sådan risk många gånger finns för den som inte har fyllt arton år, om han eller hon på grund av ett beslut om överlämnande t.ex. tvingas bryta upp från föräldrar, skola och sin invanda hemmiljö. Det torde i allmänhet finnas skäl för åklagaren att i dessa fall inhämta utredning om den unges personliga förhållanden i syfte att underlätta bedömningen av i vad mån ett överlämnande för tillfället skulle vara skadligt för den unge (se t.ex. 11 § lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare).

I stället för att skjuta upp verkställigheten enligt andra stycket första punkten kan åklagaren enligt *tredje stycket* besluta att ett överlämnande ska ske på sådana villkor om återförande som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

2 § *Den som ska överlämnas och som har underkastats tvångsmedel av rätten kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, regleras frågan om personella tvångsmedel i de fall det finns ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande och verkställigheten drar ut på tiden.

Bestämmelsen innebär att den som ska överlämnas och är underkastad tvångsmedel som beslutats av rätten kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats. Bestämmelsen utesluter givetvis inte att frågan om omprövning väcks senare än tre veckor efter föregående beslut. En förhandling ska i sådant fall äga rum snarast. Förhandlingen äger rum inför tingsrätten även i de fall det är en högre rätt som har meddelat det lagakraftvunna beslutet om överlämnande.

I de fall beslut om överlämnande har fattats av åklagaren och den eftersökte endast är anhållen gäller enligt 3 kap. 7 § andra stycket att rätten ska pröva anhållningsbeslutet om en sådan prövning begärs.

3 § *Om den som ska överlämnas avger en förklaring om att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas, får verkställighet ske även om beslutet inte har vunnit laga kraft. I fråga om en sådan förklaring tillämpas 4 och 6–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, föreskrivs att den som ska överlämnas kan påskynda verkställigheten av överlämnandebeslutet genom att avge en nöjdförklaring enligt reglerna i 4 och 6–8 §§ lagen om beräkning av strafftid m.m. En sådan förklaring ska lämnas innan beslutet om överlämnande har vunnit laga kraft. Av 8 § i den angivna lagen följer att en nöjdförklaring inte kan återtas och att ett överklagande från den som ska överlämnas förfaller genom nöjdförklaringen.

4 § *Beslut om överlämnande verkställs av polismyndigheten. Om den som ska överlämnas är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att överlämnandet ska kunna genomföras, omhändertaras och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fjortioåtta timmar.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, föreskrivs att genomförandet av verkställigheten ska ske genom polismyndighetens försorg. Om den som ska överlämnas är på fri fot, kan han eller hon omhändertaras och även tas i förvar efter beslut av polismyndigheten under högst 48 timmar. Förvarstagande förutsätter att en sådan åtgärd bedöms vara nödvändig för att överlämnandet ska kunna genomföras. Möjligheten att ta någon i förvar bör givetvis tillämpas med återhållsamhet. Det finns i det hänseendet anledning att erinra om den proportionalitetsprincip som gäller enligt 8 § polislagen (1984:387).

5 § Om den som ska överlämnas är frihetsberövad och verkställigheten inte sker inom den tid som följer av 1 § första stycket eller, när ett beslut har fattats enligt 1 § andra stycket, inom fem dagar från den beslutade tidpunkten, ska den eftersökte omedelbart försättas på fri fot. Detsamma gäller om den utfärdande myndigheten återkallar den nordiska arresteringsordern.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, föreskrivs vad som gäller för tvångsmedelsbeslut dels då ett beslut om överlämnande inte verkställs inom den tid som anges i 1 §, dels då en nordisk arresteringsorder återkallas. Den motsvaras av artikel 19.6 i konventionen.

Av bestämmelsen framgår att den eftersökte, om han eller hon är frihetsberövad, omedelbart ska försättas på fri fot om verkställigheten inte sker inom den tid som anges i 1 § första stycket, dvs. i normalfallet inom fem dagar från det att beslutet vann laga kraft. Om ett beslut om att skjuta upp verkställigheten har fattats enligt 1 § andra stycket ska den eftersökte försättas på fri fot om verkställighet inte har skett inom fem dagar från den senare tidpunkt åklagaren beslutat. Även när en nordisk arresteringsorder återkallas ska personen omedelbart försättas på fri fot.

6 § Den domstol som har meddelat ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande ska på begäran av åklagaren upphäva beslutet om

1. beslutet, av annan anledning än att den som ska överlämnas håller sig undan, inte har verkställts inom tio dagar från den tidpunkt som följer av 1 § första eller andra stycket, eller

2. den utfärdande myndigheten återkallar arresteringsordern.

Har beslutet om överlämnande meddelats av åklagaren, ska han eller hon upphäva beslutet enligt vad som anges i första stycket.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.4.9, anges vad som ska gälla för ett meddelat beslut om överlämnande när verkställighet inte sker eller när den nordiska arresteringsorder som låg till grund för beslutet återkallas.

Av första stycket första punkten framgår att ett meddelat beslut om överlämnande ska upphävas om den utfärdande staten inte i rätt tid ser till att verkställighet av beslutet äger rum. En begäran bör göras så att upphävandet kan ske inom rimlig tid. Ett upphävande ska dock inte ske om anledningen till att beslutet inte kan verkställas är att den som ska överlämnas håller sig undan.

Ett beslut om överlämnande ska också upphävas enligt första stycket andra punkten om den utfärdande staten återkallar den nordiska arresteringsorder som låg till grund för beslutet eller på annat sätt förklarar att överlämnande inte längre begärs.

Beroende på vem som har meddelat det lagakraftvunna beslutet om överlämnande ska ett beslut om upphävande fattas av åklagare eller av den domstol som meddelade beslutet. Domstolens beslut fattas efter framställning av åklagaren.

Tillstånd till utvidgat överlämnande

7 § Om överlämnande har skett enligt en nordisk arresteringsorder och en rättslig myndighet i den utfärdande staten gör en framställning till åklagaren om tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den nordiska arresteringsordern, ska åklagaren pröva om ett överlämnande hade kunnat beviljas med beaktande av 2 kap. 5 § 5 och 7. Om någon av dessa bestämmelser hade hindrat ett överlämnande, får tillstånd inte ges.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6.2, anges hur åklagaren ska handlägga en begäran om tillstånd att lagföra eller straffa en person som har överlämnats från Sverige även för andra gärningar än de som omfattades av den nordiska arresteringsordern. Den person förfrågan avser befinner sig alltså i ett sådant fall inte längre i Sverige. I konventionen behandlas frågan i artikel 23.

Åklagaren ska i dessa fall endast kontrollera om en nordisk arresteringsorder avseende den aktuella gärningen hade kunnat beviljas med hänsyn till regleringen i 2 kap. 5 § 5 och 7, dvs. ifall åtalsunderlåtelse har meddelats eller den aktuella gärningen i sin helhet har begåtts i Sverige och inte är straffbar här. Denna begränsade prövning bör i regel kunna ske skyndsamt och besked lämnas inom kort tid.

Tillstånd till vidareöverlämnande och vidareutlämning

8 § Den som har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder får utan tillstånd vidareöverlämnas till en annan nordisk stat.

En framställning om rätt att till en medlemsstat i Europeiska unionen vidareöverlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av tingsrätten med tillämpning av 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En framställning om rätt att till en stat utanför Norden eller Europeiska unionen vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6.3, regleras frågor om vidareöverlämnande och vidareutlämning av personer som ursprungligen har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Personen som avses med beslutet finns i dessa fall alltså inte kvar i Sverige. Dessa frågor behandlas i artikel 24 i konventionen.

Av första stycket framgår att vidareöverlämnande till en annan nordisk stat inte kräver något svenskt tillstånd.

Andra stycket behandlar frågan om vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU. I dessa situationer ska tingsrätten med stöd av

6 kap. 8 § arresteringsorderlagen pröva om tillstånd till vidareöverlämnande kan ges. Åklagarens utredning och rättsens prövning ska i dessa fall huvudsakligen ske med tillämpning av bestämmelserna som enligt 2–5 kap. den lagen gäller vid utredningen och prövningen av en arresteringsorder. De bestämmelser som avser tvångsmedel och frister blir emellertid inte tillämpliga. Rätten behöver inte heller hålla någon förhandling, men om en sådan äger rum ska den som har överlämnats vid förhandlingen företrädas av den offentlige försvarare som har förordnats för honom eller henne. Den som har överlämnats har ingen rätt att personligen närvara vid förhandlingen men ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Prövningen ska göras vid den tingsrätt som har prövat det föregående överlämnandeärendet. Om överlämnande har skett efter beslut av åklagare ska prövning av frågan om vidareöverlämnande göras av den tingsrätt som skulle ha varit behörig att pröva det ursprungliga ärendet, om detta hade överlämnats till domstol.

I *tredje stycket* behandlas den situationen att någon tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder och den utfärdande staten ansöker om att få utlämna personen vidare till en stat utanför Norden och EU. Av hänvisningen till utlämningslagen följer att framställningen i dessa fall ska ges in till Justitiedepartementet.

6 kap. Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige

1 § *Har rätten med stöd av 2 kap. 6 § avslagit en begäran om överlämnande, ska den ansvariga myndigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten av påföljden hit, om inte den utfärdande staten motsätter sig det.*

Den ansvariga myndigheten får besluta att den eftersökte ska tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på ett beslut om överförande. Den eftersökte får tas i förvar om det behövs för att verkställigheten av påföljden ska kunna påbörjas i Sverige. Ett sådant förvar ska anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, regleras förfarandet när en frihetsberövande påföljd som har dömts ut av en annan nordisk stat beträffande någon som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder, överförs till Sverige för att verkställas här.

I *första stycket* anges att den myndighet i Sverige som är ansvarig för verkställigheten under vissa angivna förutsättningar ska besluta om överförande till Sverige av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i en annan nordisk stat. Syftet med ett sådant beslut är främst att fastställa att verkställigheten av den nordiska domen ska ske i Sverige.

För att den ansvariga myndigheten ska kunna fatta ett beslut om överförande krävs först och främst att myndigheten får kännedom om att en domstol har avslagit en begäran om överlämnande enligt en för straffverksställighet utfärdad nordisk arresteringsorder, på den grunden att påföljden ska verkställas i Sverige. Hur detta ska ske framgår av de tillämpningsföreskrifter som meddelas i anslutning till lagen.

Den ansvariga myndigheten ska inte göra någon egen bedömning av om det finns förutsättningar för att verkställigheten ska ske i Sverige – den bedömningen har domstolen redan gjort. Det har ingen betydelse för

den ansvariga myndighetens beslut om den eftersökte, efter att beslutet har vunnit laga kraft, inte längre vill verkställa påföljden i Sverige. Om den utfärdande myndigheten däremot – innan den ansvariga myndigheten fattar sitt beslut – ger till känna att den motsätter sig att påföljden verkställs i Sverige, ska något beslut om överförande inte fattas. Skulle en sådan situation uppkomma ska den ansvariga myndigheten avskrivna ärendet och, om personen är förvarstagen, försätta denne på fri fot. Den ansvariga myndigheten behöver dock inte efterforska den utfärdande statens inställning till frågan om verkställighet ska ske i Sverige. Det är i stället den utfärdande staten som måste meddela att den motsätter sig att verkställigheten överförs.

Om den ansvariga myndigheten behöver ytterligare information för att kunna fatta beslutet om överförande av verkställigheten till Sverige kan den kontakta behöriga myndigheter i domslandet eller via åklagaren begära den kompletterande informationen. Det är naturligt att det i första hand är åklagaren som under utredningen inhämtar underlag för att den ansvariga myndigheten ska kunna besluta om överförande av påföljden till Sverige.

Enligt *andra stycket* får den eftersökte under där angivna förutsättningar tas i förvar. Ett sådant beslut torde i de allra flesta fall behöva meddelas innan domstolens tvångsmedelsbeslut har upphört. Den ansvariga myndigheten kan då, innan ett sådant beslut har upphört, besluta att den eftersökte ska tas i förvar så snart domstolens beslut i fråga om överlämnande har meddelats. Beslut om förvar får meddelas i avvaktan på den ansvariga myndighetens beslut, om det behövs för att verkställighet av påföljden ska kunna påbörjas i Sverige. Förvaret upphör så snart den ansvariga myndigheten har beslutat om verkställighet i Sverige. Förvar som har meddelats ska anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt och ska avräknas från den påföljden.

2 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. tillämpas 6, 7, 22, 23, 27, 29, 31, 34 och 35 §§ den lagen.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, anges vilka bestämmelser i den nordiska verkställighetslagen som blir tillämpliga då en påföljd som omfattas av 5 § den lagen överförs till Sverige. Det rör sig enligt den bestämmelsen om påföljder som motsvarar ett svenskt fängelsestraff.

Enligt 6 och 7 §§ nordiska verkställighetslagen ska det utdömda straffet omvandlas till fängelse på lika lång tid och verkställas som en svensk fängelsepåföljd. I 7 § finns även bestämmelser om avräkning av strafftid och om förvandlingsstraff.

I 22 och 23 §§ samt 27 § regleras frågor kring villkorlig frigivning.

Av 29 § följer att den dömda inte får åtalas på nytt för en gärning som omfattas av den överförda påföljden. Frågor om preskription prövas enligt domslandets regler medan svenska nådebestämmelser ska tillämpas. Om ett beslut om nåd har meddelats i domslandet ska emellertid även detta beaktas (31 §).

Enligt 34 § jämställs exempelvis strafförelägganden med dom. I 35 § behandlas kostnaderna för åtgärder enligt lagen.

3 § *Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska den ansvariga myndigheten tillämpa 7 kap. 3–6 §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.*

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, avser handläggningen då den påföljd som ska överföras enligt 1 § inte omfattas av 5 § nordiska verkställighetslagen. Det rör sig i dagsläget om överförande av rättspsykiatrisk vård och frihetsberövande ungdomspåföljder.

I dessa situationer ska den ansvariga myndigheten i stället tillämpa bestämmelserna i 7 kap. 3–6 §§ arresteringsorderlagen. Enligt 7 kap. 3 § den lagen får den myndighet som har ansvaret för verkställigheten i Sverige, om det krävs för att verkställighet ska kunna ske, antingen själv meddela de närmare föreskrifter som behövs för att påföljden ska kunna verkställas i Sverige eller överlämna åt åklagaren att göra framställning hos rätten om att ny påföljd ska bestämmas (s.k. påföljdsomvandling). Enligt 7 kap. 4 § ska en påföljd som överförs till Sverige som regel befordras till verkställighet omedelbart. I 7 kap. 5 § hänvisas till vissa bestämmelser i internationella verkställighetslagen. I 7 kap. 6 § föreskrivs en rätt att överklaga vissa av besluten.

För en utförligare beskrivning hänvisas till författningskommentaren i prop. 2003/04:7 s. 204 f.

4 § *Beslut om förvar enligt 1 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Sådant beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, anges att de ansvariga myndigheternas beslut om förvar får överklagas till förvaltningsrätt. Själva beslutet om överförande av verkställigheten kan dock inte överklagas. Förvarsbeslut, liksom beslut av en förvaltningsdomstol, gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd gäller vid överklagande till kammarrätt.

Det bör även noteras att i de fall reglerna i 7 kap. arresteringsorderlagen tillämpas vid handläggningen följer av 7 kap. 6 § den lagen att överklagande kan ske även av vissa övriga beslut som fattas av de ansvariga myndigheterna.

5 § *Offentligt biträde ska förordnas för den som enligt 1 § andra stycket tas i förvar, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.*

Enligt paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, bör offentligt biträde som huvudregel förordnas för den som tas i förvar i ett ärende om överförande om det inte kan antas att behov av biträde saknas. Detta kan vara fallet när förvaret förväntas bli kortvarigt, t.ex. över en helg, eller om den förvarstagne avstår från ett biträde och förvaret inte kan antas

komma att dra ut på tiden. Bestämmelsen omfattar både förfaranden enligt 2 och 3 §§.

6 § *Regeringen bestämmer vilka myndigheter som är ansvariga myndigheter i Sverige enligt detta kapitel.*

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.5, upplyses om att regeringen i förordning anger vilka myndigheter som är ansvariga för verkställigheten i Sverige av de påföljder som överförs med stöd av bestämmelserna i kapitlet.

7 kap. Övriga bestämmelser

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

1 § *Har överlämnande till Sverige skett för lagföring här, på villkor att den som överlämnas senare återförs till den andra staten, ska polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.*

Om den som ska återföras är på fri fot, får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fjrtioåtta timmar.

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6.1, avser den situation då Sverige har agerat som utfärdande stat och den eftersökte har överlämnats till Sverige med ett villkor om återförande till den verkställande staten. Att ett sådant villkor kan uppställas följer av artikel 6 i konventionen.

Överlämnande av detta slag tillämpas för att en person ska kunna lagföras i Sverige. Har ett villkor om återförande ställts upp ska den som har överlämnats till Sverige återföras i enlighet med villkoret. Polismyndigheten ska enligt *första stycket* ombesörja återförandet. Det är naturligt att det i första hand är den åklagare som har begärt personen överlämnad till Sverige som underrättar polismyndigheten om de villkor som gäller.

Är den som ska återföras på fri fot får han eller hon enligt *andra stycket* omhändertas och tas i förvar i den utsträckning det behövs för att återförandet ska kunna genomföras. I frågor om proportionalitet m.m. hänvisas till vad som sägs i kommentaren till 5 kap. 4 §. Vid bedömningen måste dock särskilt beaktats utfästelsen till den verkställande staten om att personen ska återsändas.

Transport genom Sverige

2 § *Den som överlämnas från en nordisk stat till en annan nordisk stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige.*

Den som överlämnas får, om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, omhändertas eller tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fjrtioåtta timmar.

I paragrafen, som har behandlats i avsnitt 6.6.4, regleras frågan om transport genom Sverige av en person som överlämnas mellan två andra nordiska stater. Den motsvarar artikel 21 i konventionen.

Av *första stycket* framgår att en sådan transport får ske utan tillstånd från svenska myndigheter.

Enligt *andra stycket* får den polismyndighet som ombesörjer transiteringen ta personen i förvar om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, dock längst under fyrtioåtta timmar. I frågor om proportionalitet m.m. hänvisas till vad som sägs i kommentaren till 5 kap. 4 §.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Genom lagen upphävs lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

2. Lagen tillämpas inte vid handläggningen av ett ärende om utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge eller ett ärende om överlämnande till Danmark eller Finland enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, om ärendet har inletts före ikraftträdandet.

3. Har någon utlämnats eller överlämnats från Sverige till Danmark, Finland, Island eller Norge och begärs tillstånd till en åtgärd som avses i 5 kap. 7 eller 8 §, ska de bestämmelserna tillämpas. En begäran enligt 5 kap. 8 § andra stycket prövas av Stockholms tingsrätt.

4. Till dess avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge träder i kraft tillämpas 5 kap. 8 § tredje stycket i fråga om vidareöverlämnande till en medlemsstat i Europeiska unionen av en person som tidigare har utlämnats eller överlämnats från Sverige till Island eller Norge.

Övergångsbestämmelserna har behandlats i avsnitt 9.

I *punkten 1* anges att lagen träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Samtidigt kommer den nordiska utlämningslagen att upphävas.

Enligt *punkten 2* ska nordiska utlämningslagens bestämmelser tillämpas på utlämningsframställningar som kommer in före den nya lagens ikraftträdande. Detta följer konventionens artikel 29.6. Detsamma gäller om det har inletts ett ärende om överlämnande till Danmark eller Finland enligt arresteringsorderlagen. Avgörande är om handläggningen i någon form har påbörjats i Sverige, exempelvis genom att personen har gripits och anhållits i Sverige. Samma sak gäller om en begäran om utlämning har mottagits utan att personen har frihetsberövats. Endast en registrering i SIS eller i ett annat register för efterlysning av äldre datum innebär dock inte att ett ärende om utlämning kan anses ha inletts före ikraftträdandet av lagen.

Om det efter den nya lagens ikraftträdande inkommer en begäran om åtgärder som motsvarar utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande enligt 5 kap. 7 eller 8 § följer av *punkten 3* att dessa bestämmelser ska tillämpas. Genom en särskild forumregel görs Stockholms tingsrätt behörig att pröva frågan om vidareöverlämnande till en EU-medlemsstat.

Av *punkten 4* framgår att till dess EU-avtalet träder i kraft tillämpas 5 kap. 8 § tredje stycket i fråga om vidareöverlämnande till en medlemsstat i EU av en person som tidigare har utlämnats eller överlämnats från Sverige till Island eller Norge. Detta innebär att prövningen av om vidareöverlämnande kan ske görs enligt utlämningslagens bestämmelser.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

1 § Den som i en annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Lagen gäller inte om lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder är tillämplig i förhållande till den andra staten.

Ändringen i paragrafens *andra stycke* följer av att den nordiska utlämningslagen ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

26 § Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs i fråga om någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första och *andra* styckena.

Ändringarna har behandlats i avsnitt 6.6.4. Paragrafen innehåller bestämmelser om transport genom Sverige av den som utlämnas mellan två andra stater (s.k. transitering). Frågor om transitering behandlas i artikel 21 i konventionen och i artikel 28 i EU-avtalet.

Genom upphävandet av *andra stycket* och dess hänvisning till nordiska utlämningslagen följer att transitering av svenska medborgare inte längre kan ske enligt utlämningslagen. Sådan transitering regleras numera i arresteringsorderlagen och i lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

För transitering genom Sverige vid utlämning från ett land utanför Norden och EU till någon av de nordiska staterna ska, genom tillägget i *tredje stycket* enligt den nya lydelsen, reglerna i 8 kap. 2 § arresteringsorderlagen tillämpas i stället för utlämningslagens bestämmelse. Tillstånd till transitering lämnas enligt arresteringsorderlagen av Rikspolisstyrelsen.

För internnordiska transiteringar tillämpas 7 kap. 2 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, se vidare författningskommentaren till denna bestämmelse.

Övriga ändringar är språkliga.

26 b § Om det vid en transport som avses i 26 § sker en oplanerad mellanlandning i Sverige, *ska* tillstånd till transport enligt den paragrafen begäras, för det fall transporten inte fortsätter inom tjugofyra timmar från landningen. Tillstånd till transport *ska* begäras inom nittiosex timmar från landningen.

Polismyndigheten får, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom den tid som anges i första stycket, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd till transport meddelas, gäller därefter bestämmelserna i 26 § *andra stycket*. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

När transporten avser någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för denna paragraf.

Upphävandet av bestämmelsens fjärde stycke är föranlett av att transitering av svenska medborgare inte längre kan ske enligt utlämningslagen, se författningskommentaren till 26 § ovan.

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att bestämmelsen inte ska tillämpas vid transport genom Sverige av någon som ska utlämnas till en nordisk stat. I detta fall ska i stället 8 kap. 2 § arresteringsorderlagen tillämpas. För internnordiska transiteringar tillämpas 7 kap. 2 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, se vidare författningskommentaren till den bestämmelsen.

Övriga ändringar är språkliga.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De nya bestämmelserna får sättas i kraft vid olika tidpunkter.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 9.

Innebörden av den *andra punkten* är att ärenden som har inletts före ikraftträdandet av lagändringarna ska handläggas enligt äldre bestämmelser. För bedömning av om ett ärende ska anses inletts, se författningskommentaren till punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

9 § Om någon, som i Sverige har dömts till fängelse, *ska överföras till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av domen, ska som villkor uppställas att han eller hon dels inte får åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, dels inte får vidareöverlämnas eller vidare-*

utlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömde har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för något annat brott som begåtts före överförandet, ska 5 kap. 7 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

Första och andra styckena gäller inte om den dömde enligt vad därom är föreskrivet ska utvisas från Sverige och därvid får befordras till den andra staten.

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.2, är föranledd av att den nordiska utlämningslagen upphävs och ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Bestämmelsen reglerar villkor och förfarande då den mottagande staten önskar åtala eller straffa den överförde dömde för andra brott begångna före överförandet, alternativt vill att denne ska vidareöverlämnas eller vidareutlämnas.

Av paragrafens första stycke följer att vidareöverlämnande till en annan nordisk stat inte kräver något svenskt tillstånd. För övriga åtgärder krävs emellertid ett medgivande från svenska myndigheter, om inte den dömde själv samtycker till åtgärden eller har haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

När en framställning görs om tillstånd att åtala eller straffa den dömde för andra brott begångna före överförandet ska åklagare, enligt andra stycket, på samma sätt som enligt 5 kap. 7 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, pröva om ett överlämnande enligt denna lag hade kunnat beviljas med beaktande av om det föreligger ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse eller den aktuella gärningen är helt begången i Sverige men här inte utgör brott (2 kap. 5 § 5 och 7 samma lag). Till skillnad från när det ursprungliga överlämnandet har skett enligt en nordisk arresteringsorder ska åklagaren emellertid enligt den aktuella bestämmelsen även pröva om ett överlämnande enligt lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder hade kunnat beviljas med hänsyn till de avslagsgrunder som anges i 2 kap. 5 § 1–3 nämnda lag. Det rör sig enligt dessa bestämmelser om hinder på grund av att den aktuella gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år, att gärningen omfattas av nåd eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen samt att gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Om någon av dessa avslagsgrunder är för handen kan tillstånd till åtgärden inte ges.

När framställan avser en begäran om tillstånd att få vidareöverlämna den dömde till en medlemsstat i EU (utanför Norden) ska begäran prövas

av domstol på sätt som föreskrivs i 6 kap. 8 § arresteringsorderlagen. En framställning om vidareutlämning prövas av regeringen enligt 24 § utlämningslagen.

Övriga ändringar är språkliga.

28 § *Bifalls* framställning om verkställighet enligt 5 § och har *det* för den dömdes överförande hit uppställts villkor, *ska de villkoren gälla här*.

Ändringen är föranledd av att den nordiska utlämningslagen upphävs. Det förväntas inte att de nordiska länderna kommer att uppställa andra sorters villkor än de som tidigare har kunnat ställas upp.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om överförande som har inletts före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 9.

Innebörden av *den andra punkten* är att ärenden som har inletts före ikraftträdandet av lagändringarna ska handläggas enligt äldre bestämmelser. För bedömning av om ett ärende ska anses inlett, se författningskommentaren till punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

1 § Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om *överlämnande* för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Ändringen i paragrafens *andra stycke* är föranledd av att begreppet *utlämning* inom Norden ersätts med *överlämnande*. Den frågan har behandlats i avsnitt 4.1.1.

13 § När någon utlämnas enligt denna lag *ska som villkor uppställas att han eller hon dels inte får åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, dels inte får vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömden har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.*

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för något annat brott som

begåtts före överförandet, ska 5 kap. 7 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.2, är föranledd av att den nordiska utlämningslagen upphävs och ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Bestämmelsen reglerar villkor och förfarande då den mottagande staten önskar åtala eller straffa den utlämnade personen för andra brott begångna före utlämningen alternativt vill att denne ska vidareöverlämnas eller vidareutlämnas.

Av paragrafens *första stycke* följer att vidareöverlämnande till en annan nordisk stat inte kräver något svenskt tillstånd. För övriga åtgärder krävs emellertid ett medgivande från svenska myndigheter, om inte den dömde själv samtycker till åtgärden eller har haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

När en framställning görs om tillstånd att åtala eller straffa den dömde för andra brott begångna före utlämningen ska åklagare, enligt *andra stycket*, på samma sätt som enligt 5 kap. 7 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, pröva om ett överlämnande enligt denna lag hade kunnat beviljas mot bakgrund av om det föreligger ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse eller att den aktuella gärningen är helt begången i Sverige men här inte utgör brott (2 kap. 5 § 5 och 7 samma lag). Till skillnad från när det ursprungliga överlämnandet har skett enligt en nordisk arresteringsorder ska åklagaren emellertid enligt den aktuella bestämmelsen även pröva om ett överlämnande enligt lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder hade kunnat beviljas med hänsyn till de avslagsgrunder som anges i 2 kap. 3 § 1–3 nämnda lag. Det rör sig enligt dessa bestämmelser om hinder på grund av att den aktuella gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år, att gärningen omfattas av nåd eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen samt att gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet. Om någon av de nämnda avslagsgrunderna är för handen kan tillstånd till åtgärden inte ges.

När framställan avser en begäran om tillstånd att få vidareöverlämna den dömde till en medlemsstat i EU (utanför Norden) ska begäran prövas av domstol på sätt som föreskrivs i 6 kap. 8 § arresteringsorderlagen. En framställan om vidareutlämning prövas av regeringen enligt 24 § utlämningslagen.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 9.

Innebörden av den *andra punkten* är att ärenden som har inletts före ikraftträdandet av lagändringarna ska handläggas enligt äldre bestämmelser. För bedömning av om ett ärende ska anses inlett, se författningskommentaren till punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

19 b § *Den som har överlämnats till Sverige för straffverkställighet enligt en europeisk arresteringsorder eller enligt en nordisk arresteringsorder, ska tillgodoräknas den tid som han eller hon med anledning av begäran om överlämnande har varit frihetsberövad utomlands.*

Paragrafen, som är ny, har behandlats i avsnitt 7.1. Frågan om avräkning behandlas i artikel 22 i konventionen och i artikel 26 i arresteringsorderrambeslutet.

Bestämmelsen anger att frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i anledning av en svensk begäran om överlämnande för straffverkställighet enligt en europeisk arresteringsorder eller enligt en nordisk arresteringsorder ska tillgodoräknas den dömda vid beräkning av strafftid i Sverige enligt samma regler som hade gällt om frihetsberövandet hade ägt rum här i landet. Tillgodoräkandet ska ske enligt de uppgifter som tillhandahålls av den stat där frihetsberövandet har ägt rum. Ansvaret för att uppgifterna om frihetsberövandet är korrekta åligger således den verkställande staten och någon utredning beträffande frihetsberövandet ska normalt inte behöva göras.

När ett överlämnande äger rum för lagföring i Sverige tillämpas i stället 33 kap. 7 § brottsbalken enligt vilken tillgodoräkning av tid för frihetsberövande beslutas av domstolen.

Bestämmelsen ska tillämpas oavsett om ärendet har inletts enligt äldre bestämmelser.

10.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

21 a § Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. *överlämnande enligt lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,*
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,

8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller

9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Ändringen av *punkten 4* följer av att nordiska utlämningslagen ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

10.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

29 § Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvisning eller utvisning enligt utlämningslagen (2005:716),

2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,

3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,

4. *överlämnande enligt lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,*

5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,

8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller

9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone,

får trots tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som ska verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 23 kap. 2 § utlämningslagen.

Ändringen av *punkten 4* följer av att nordiska utlämningslagen ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Övriga ändringar är språkliga.

10.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård

10 a § Om någon har dömts till sluten ungdomsvård eller om rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd ska avse ytterligare brott, ska, i fråga om tillgodoräkande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljden, 19 a och 19 b §§ lagen (1974:202) om beräkning av straffid m.m. tillämpas på motsvarande sätt.

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.1, innebär att det, vid beräkning av den tid för frihetsberövande som ska tillgodoräknas en person som ska avtjäna en påföljd om slutet ungdomsvård, även ska tas hänsyn till frihetsberövanden som har ägt rum utomlands i anledning av en svensk begäran om överlämnande för straffverkställighet enligt förordningen om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller förordningen om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Se vidare författningskommentaren till 19 b § lag om ändring i lagen om beräkning av strafftid m.m.

10.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete

8 § En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter ska personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. 1 kap. 2 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,
6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller
8. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Ändringen av *punkten 2* följer av att nordiska utlämningslagen ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Övriga ändringar är språkliga.

10.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:344) om Schengens informationssystem

4 § När det gäller framställningar som rör personer får endast följande uppgifter registreras:

1. efternamn, förnamn, tidigare använda namn, namn vid födseln och annat namn som personen använder,
2. särskilda bestående fysiska kännetecken,

3. fotografier och fingeravtryck,
4. födelsedatum och födelseort,
5. kön,
6. medborgarskap,
7. om personen kan vara beväpnad eller kan tillgripa våld,
8. om personen har avvikit från en inrättning där han eller hon med stöd av lag har varit berövad friheten,
9. syftet med framställningen,
10. begärd åtgärd,
11. om en förvunnen person behöver omhändertas eller inte,
12. den myndighet som har lagt in registreringen,
13. en hänvisning till det beslut som har föranlett registreringen,
14. typ av brott som avses i framställningen, samt
15. övriga uppgifter som ska anges i en europeisk *eller nordisk* arresteringsorder.

Därutöver får det, om det behövs, förekomma länkar till andra registreringar i registret, och uppgifter om verkställighetsförbud i Sverige med anledning av framställningar från andra Schengenstater.

Kompletterande uppgifter enligt 3 a § får endast avse sådana uppgifter om personen som anges i första stycket 1–6 samt uppgifter om nummer och datum för personens identitetshandlingar.

Ändringen av *punkten 15* är föranledd av att såväl nordiska arresteringsordrar som arresteringsordrar utfärdade med stöd av EU-avtalet kan registreras i Schengens informationssystem (se konventionens artikel 8.3 och EU-avtalets artikel 12.2).

10.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete

3 kap.

5 § En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen räknad. Därefter *ska* personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. 1 kap. 2 § lagen (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
3. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
4. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller
5. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de företsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Ändringen av *punkten 2* följer av att nordiska utlämningslagen ersätts med lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Övriga ändringar är språkliga.

10.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen

10 § Regeringen får på Internationella brottmålsdomstolens begäran medge att den som har överlämnats till domstolen får ställas till ansvar vid domstolen för annan gärning som begåtts före överlämnandet än den för vilken överlämnandet skett.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, ska regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

Ändringen i bestämmelsens *andra stycke* är föranledd av att nordiska utlämningslagen upphävs. Av ändringen följer att regeringen ska pröva frågan om vidareöverlämnande av en person som har överförs till domstolen enligt 24 § utlämningslagen även i de fall det är fråga om vidareöverlämnande till en annan nordisk stat.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. För ärenden som har inletts före ikraftträdandet gäller 10 § i dess äldre lydelse.

Övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 9.

Innebörden av den *andra punkten* är att ärenden som har inletts före ikraftträdandet av lagändringen i 10 § ska handläggas enligt äldre bestämmelser. För bedömning av om ett ärende ska anses inlett, se författningskommentaren till punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

10.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

2 kap.

5 § Överlämnande för viss gärning får inte beviljas om

1. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen,

2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,

3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än *som anges i 3* och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

5. förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande medlemsstaten,

6. påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag och gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige eller den eftersökte är svensk medborgare, eller

7. gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

Ändringen i bestämmelsens *första stycke, punkterna tre och fyra*, som har behandlats i avsnitt 6.3.5, innebär att domar meddelade i Island och Norge likställs med domar meddelade av en medlemsstat i EU, på så sätt att även lagakraftvunna domar från dessa länder under de förutsättningar som anges i bestämmelsen ska utgöra hinder för att bevilja ett överlämnande till en medlemsstat i EU. Detta följer av artikel 4.2 i EU-avtalet. I övrigt hänvisas till författningskommentaren till 2 kap. 5 § punkterna 3 och 4 lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

4 kap.

4 § *En arresteringsorder utfärdad av en annan nordisk stat ska, om den eftersökte befinner sig i Sverige, betraktas som en nordisk arresteringsorder.*

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 6.3.1, innebär att bestämmelsen korresponderar med 1 kap. 3 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Det hänvisas till författningskommentaren till denna bestämmelse.

5 § *Åklagaren ska anhålla den eftersökte om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska även ske om det finns risk för att den eftersökte, genom att undanröja bevis eller på något annat sätt, försvårar utredningen av en gärning som omfattas av arresteringsordern.*

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt *denna bestämmelse* men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt *denna bestämmelse* får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

Ändringarna i paragrafens *första stycke* är redaktionella, ingen ändring i sak är avsedd. Paragrafen är likalydande med 3 kap. 6 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder som har behandlats i avsnitt 6.4.5. Det hänvisas i övrigt till författningskommentaren till den bestämmelsen.

5 kap.

2 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen *ska* ske med skyndsamhet.

Tingsrätten *ska* för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte *ska* beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen *ska* åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad *ska* han eller hon inställas.

Ändringen i paragrafens *första stycke* är föranledd av att prövningstillstånd införs för hovrättens prövning, se vidare kommentaren till 5 kap. 9 § nedan.

Övriga ändringar är språkliga.

3 § Tingsrätten *ska* meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte *har gripts eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter att personen har underrättats om innehållet i arresteringsordern.*

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, *ska* beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Ändringen i paragrafens *första stycke*, som har behandlats i avsnitt 6.4.7, innebär att beräkningen av trettiodagarsfristen, i de sällsynta fall då en eftersökt person inte grips i anledning av en utfärdad arresteringsorder, *ska* ta sin utgångspunkt i den tidpunkt då den eftersökte underrättas om innehållet i arresteringsordern. Det kan exempelvis röra sig om en situation då den eftersökte redan är frihetsberövad i Sverige av någon annan anledning. Av 4 § förordningen (2003:1179) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder framgår att den eftersökte *ska* underrättas om innehållet i arresteringsordern så snart som möjligt efter det att han eller hon har anträffats.

Ändringen korresponderar med vad som gäller enligt 4 kap. 3 § andra stycket lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

Övriga ändringar är språkliga.

4 § Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder *eller en eller flera av dessa stater har utfärdat arresteringsorder samt en eller flera nordiska stater har utfärdat nordisk arresteringsorder* beträffande samma person, *ska* ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som *ska* handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut om överlämnande *men innan* beslutet har vunnit laga kraft, *får* hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten *ska* pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som *ska* beviljas *ska* ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagförelse eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

Ändringen i paragrafens *första stycke*, som korresponderar med 4 kap. 6 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, klargör vad som ska gälla när två eller flera nordiska stater eller medlemsstater i EU utfärdar arresteringsordrar som avser en och samma person. Det hänvisas i övrigt till författningskommentaren till nämnda bestämmelse.

Övriga ändringar är språkliga.

9 § Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut krävs prövningstillstånd.

Paragrafens nya *andra stycke* innebär att prövningstillstånd införs för hovrättens prövning av ett beslut som innebär att ärendet avgörs eller beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett sådant slutligt beslut. Bestämmelsen korresponderar med 4 kap. 9 § andra stycket lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder och det hänvisas i övrigt till författningskommentaren till denna bestämmelse. Av övergångsbestämmelserna framgår att ärenden som har påbörjats innan lagändringen träder i kraft inte kommer att omfattas av kravet på prövningstillstånd.

Frågan har behandlats i avsnitt 6.4.7.

6 kap.

8 § Om överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett gör en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövas ärendet med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister *ska* inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare *ska* förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats *ska* ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

Ändringen i paragrafens *första stycke*, *andra punkten*, som har behandlats i avsnitt 6.6.3, innebär att bestämmelsen ska tillämpas även när en person som har överlämnats till en medlemsstat i EU i enlighet med lagen begärs vidareöverlämnad till Island eller Norge. Ändringen genomför artikel 31 i EU-avtalet.

Samma bestämmelse kommer, genom en hänvisning i 5 kap. 8 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, även att tillämpas när förhållandet är det omvända, dvs. en person som har överlämnats enligt en nordisk arresteringsorder begärs vidareöverlämnad till en medlemsstat i EU, se vidare författningskommentaren till nämnda

bestämmelse. För de beskrivna situationerna ska således inte längre 24 § utlämningslagen tillämpas.

Övriga ändringar är språkliga.

9 § En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen, *Island eller Norge* utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Av ändringen, som genomför artikel 31 i EU-avtalet, följer att 24 § utlämningslagen inte längre ska gälla när en person som har överlämnats till en medlemsstat i EU i enlighet med lagen begärs vidareöverlämnad till Island eller Norge. I denna situation ska i stället 6 kap. 8 § tillämpas.

8 kap.

2 § Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* ska Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhändertaga och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Om en oplanerad mellanlandning sker i Sverige, får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhändertaga och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom nittiosex timmar från landningen, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd meddelas, gäller därefter bestämmelserna i andra stycket. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

Ändringen i paragrafens *första stycke*, som har behandlats i avsnitt 6.6.4, innebär att bestämmelsen ska tillämpas även när transport sker genom Sverige av en person som ska överlämnas från en medlemsstat i EU till Island eller Norge. Ändringen genomför artikel 28 i EU-avtalet. I dessa situationer ska inte längre 26 § utlämningslagen gälla. Vid helt internnordiska transiteringar ska emellertid i stället 7 kap. 2 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas.

Övriga ändringar är språkliga.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. De nya bestämmelserna får sättas i kraft vid olika tidpunkter.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 9.

Innebörden av den *andra punkten* är att ärenden som har inletts före ikraftträdandet av lagändringarna ska handläggas enligt äldre bestämmelser. För bedömning av om ett ärende ska anses inlett, se författningskommentaren till punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige har enats om följande.

Ingress

(1) Enligt slutsatserna från det nordiska justitieministermötet på Svalbard i juni 2002, bör den nuvarande utlämningsordningen mellan de nordiska staterna förbättras och det formella utlämningsförfarandet mellan de nordiska staterna avskaffas.

(2) Det bör införas en ordning med ömsesidigt erkännande av beslut om frihetsberövanden.

(3) De nordiska staternas uttalade mål om en ännu smidigare lagstiftning på detta område har medfört en önskan om att avskaffa den nuvarande utlämningsordningen och införa en ordning grundad på en nordisk arresteringsorder om ömsesidigt erkännande, där överlämnande skall ske om inte någon av de i konventionen angivna vägransgrunderna föreligger. Därutöver kommer införandet av en ny ordning för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av påföljd eller för lagföring att göra det möjligt att skapa en mindre komplicerad ordning än de nuvarande utlämningsprocedurerna, inklusive den europeiska arresteringsordern.

(4) Denna konvention bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen, vilka principer är gemensamma för de nordiska staterna. Konventionen respekterar de grundläggande rättigheterna, som de garanteras av den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och respekterar de nordiska staternas nationella identitet.

(5) Denna konvention hindrar inte de nordiska staterna från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

(6) Ingen får avvisas, utvisas, utlämnas, överlämnas, vidareutlämnas eller vidareöverlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

(7) Beslut om verkställighet av en nordisk arresteringsorder skall kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den stat där den eftersökta personen har gripits skall avgöra om personen skall överlämnas.

(8) Centralmyndigheternas roll i verkställandet av en nordisk arresteringsorder skall begränsas till praktiskt och administrativt bistånd.

(9) Systemet med en nordisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan de nordiska staterna.

(10) Danmark, Finland och Sverige har genomfört rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF). Samtliga nordiska stater har anslutit sig till flera av konventionerna på detta område, t.ex. den

europiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 och den europeiska konventionen av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.

(11) Den nordiska arresteringsordern skall ersätta samtliga tidigare instrument om utlämning mellan de nordiska staterna.

KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definition av och skyldighet att verkställa en nordisk arresteringsorder

1. Den nordiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en nordisk stat med syftet att en annan nordisk stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. En europeisk arresteringsorder, upprättad i enlighet med Europeiska unionens råds rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, utfärdad av Danmark, Finland eller Sverige skall betraktas som en nordisk arresteringsorder enligt denna konvention.
3. Staterna skall verkställa varje nordisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 2

Tillämpningsområde för den nordiska arresteringsordern

1. En nordisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd (lagföring) eller som har lett till att det har dömts ut ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd (verkställighet av påföljd).
2. Överlämnade för lagföring eller verkställighet av påföljd för flera gärningar kan ske, även om förutsättningarna enligt punkt 1 är uppfyllda endast i förhållande till en av gärningarna.
3. Brott enligt den utfärdande statens lagstiftning skall medföra överlämnande på grundval av en nordisk arresteringsorder enligt villkoren i denna konvention och utan kontroll av dubbel straffbarhet.

Artikel 3

Fastställande av de behöriga rättsliga myndigheterna m.m. och definition av tredjeland

1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande staten som enligt denna stats lagstiftning är behörig att utfärda en nordisk arresteringsorder.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande staten som enligt denna stats lagstiftning är behörig att verkställa en nordisk arresteringsorder.

3. Varje stat får utse en centralmyndighet för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna. Bilaga 1
4. Varje stat förklarar vid ratifikationen av konventionen vilka rättsliga myndigheter som är behöriga enligt dess nationella lagstiftning och om en centralmyndighet har utsetts.
5. I denna konvention avses med ett ”tredjeland” varje stat utanför Norden och EU.

Artikel 4

Skäl till att verkställighet av en nordisk arresteringsorder skall vägras (obligatoriska vägransgrunder)

Den verkställande rättsliga myndigheten skall vägra att verkställa en nordisk arresteringsorder i följande fall.

1) Om det brott som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande staten och denna stat var behörig att lagföra brottet enligt sin egen lagstiftning.

2) Om den eftersökta personens ansvar för samma gärning har prövats genom en lagakraftvägande dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i EU, och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

3) Om den eftersökta personen, enligt lagstiftningen i den verkställande staten, på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern.

Artikel 5

Skäl till att verkställighet av en nordisk arresteringsorder får vägras (fakultativa vägransgrunder)

Den verkställande rättsliga myndigheten får vägra att verkställa en nordisk arresteringsorder i följande fall.

1) Om den eftersökta personen är föremål för lagföring i den verkställande staten för samma gärning som den som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern.

2) Om den gärning som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern enligt den verkställande statens lagstiftning anses begången helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den statens territorium, och gärningen inte utgör brott enligt den verkställande statens lagstiftning.

3) Om den eftersökta personens ansvar för samma gärningar har prövats genom en lagakraftvunnen dom i tredje land och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

4) Om de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten har beslutat att antingen inte väcka åtal för de gärningar som ligger till grund för den nordiska arresteringsordern eller underlåta åtal, eller om den eftersökta personen i en annan nordisk stat omfattas av ett slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring.

5) Om den nordiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av en påföljd och den eftersökta personen uppehåller sig i, är medborgare i eller är bosatt i den verkställande staten och denna stat åtar sig att själv verkställa påföljden enligt sin lagstiftning.

Artikel 6

Villkorat överlämnande

Om den person som är föremål för en nordisk arresteringsorder för lagföring är medborgare i eller är bosatt i den verkställande staten, får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts skall sändas åter till den verkställande staten för att där avtjäna det frihetsstraff eller den frihetsberövande åtgärd som personen har ådömts i den utfärdande staten.

Artikel 7

Den nordiska arresteringsorderns innehåll och form

1. En nordisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter, uppställda i enlighet med formuläret i bilagan.

- a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.
- b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
- c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, ett anhållnings- eller häktningsbeslut eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan som omfattas av artikel 1 och 2.
- d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering.
- e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats, samt den eftersöktes delaktighet i brottet.
- f) Den påföljd som dömts ut, när det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskala för brottet som föreskrivs i den utfärdande statens lagstiftning.
- g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.

2. Om en arresteringsorder avser flera brott, räcker det att det finns ett anhållnings- eller häktningsbeslut för ett av brotten.

KAPITEL 2

ÖVERLÄMNANDEFÖRFARANDE

Artikel 8

Översändande av en nordisk arresteringsorder

1. Om det är känt var den eftersökta personen befinner sig, får den utfärdande rättsliga myndigheten översända den nordiska arresteringsordern direkt till den verkställande rättsliga myndigheten.

2. Om det inte är känt var den eftersökta personen befinner sig, får den utfärdande rättsliga myndigheten anmoda en eller flera av de nordiska staterna att efterlysa personen enligt respektive stats nationella efterlysningsförfarande. När uppehållsorten blir känd, skall den nordiska arresteringsordern skyndsamt sändas till den verkställande staten.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får besluta om en registrering av den eftersökta personen i Schengens informationssystem (SIS), i enlighet med bestämmelserna i artikel 95 i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna. En registrering i SIS skall anses vara likvärdig med en nordisk arresteringsorder, åtföljd av den information som beskrivs i artikel 7.1. Under en övergångsperiod, så länge SIS inte kan överföra all den information som beskrivs i artikel 7, skall registreringen anses likvärdig med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att arresteringsordern i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten.

4. Om den myndighet som tar emot en nordisk arresteringsorder saknar behörighet att verkställa denna, skall den omgående självmant sända den nordiska arresteringsordern vidare till den behöriga myndigheten i sin stat och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta.

Artikel 9

Den eftersöktes rättigheter

1. När en eftersökt person grips, skall den behöriga verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med sin nationella lagstiftning, upplysa personen om den nordiska arresteringsordern och dess innehåll samt om möjligheten att lämna samtycke till överlämnande till den utfärdande rättsliga myndigheten.

2. En eftersökt person, som har gripits för att en nordisk arresteringsorder skall kunna verkställas, har rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 10

Fortsatt frihetsberövande

1. När en person grips på grundval av en nordisk arresteringsorder, skall den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning avgöra om personen fortfarande skall vara berövad friheten. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten, tillfälligt försätta personen på fri fot, om den behöriga myndigheten i denna stat vidtar alla de åtgärder som den bedömer nödvändiga för att undvika att personen avviker.

2. För utredningen och för att säkra överlämnandet får respektive stats nationella rättsmedel brukas.

Artikel 11

Samtycke till överlämnande m.m.

1. Om den gripna personen lämnar sitt samtycke till att överlämnas, och eventuellt därutöver sitt samtycke till att lagföras för andra gärningar än de som omfattas av arresteringsordern enligt artikel 23.2 b, skall samtycket lämnas inför den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

2. Varje stat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att samtycke enligt punkt 1 inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att

personen har samtyckt frivilligt och fullt medveten om följderna av samtycket. Den eftersökta personen skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.

3. Samtycket skall protokollföras i enlighet med den verkställande statens lagstiftning.

4. Samtycket kan återkallas i enlighet med nationell rätt i den verkställande staten.

Artikel 12

Hörande av den eftersökte

En gripen person, som inte samtycker till överlämnande enligt artikel 11, har rätt att bli hörd av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 13

Beslut om överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i denna konvention, avgöra om den eftersökta personen skall överlämnas.

2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande staten har lämnat inte är tillräckliga för att den skall kunna fatta beslut i frågan om överlämnande, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter och får den bestämma en tidsfrist inom vilken uppgifterna skall ha kommit in till den, med beaktande av nödvändigheten att iaktta fristerna i artikel 14.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst översända användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 14

Tidsfrister och förfarande vid beslut om överlämnande

1. En nordisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.

2. I de fall då den eftersökta personen lämnar sitt samtycke till överlämnande, bör det slutgiltiga beslutet om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern fattas senast 3 dagar efter det att samtycket har lämnats.

3. I övriga fall bör det slutgiltiga beslutet om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern fattas senast 30 dagar efter det att den eftersökta personen har gripits.

4. I de fall då frågan om överlämnande enligt den nordiska arresteringsordern inte kan avgöras slutgiltigt inom de tidsfrister som anges i punkt 2 och 3, skall den verkställande rättsliga myndigheten skyndsamt underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och ange skälen till dröjsmålet. I sådant fall skall beslut fattas så snart som möjligt.

5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den nordiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga

myndigheten, skall denna säkerställa att det allttjämt finns materiella förutsättningar för överlämnande av personen. Bilaga 1

6. Varje vägran att verkställa en nordisk arresteringsorder skall motiveras.

Artikel 15

Beslut vid konkurrerande framställningar

1. Om flera nordiska stater har utfärdat en arresteringsorder för samma person, skall den verkställande rättsliga myndigheten avgöra vilken av arresteringsorderna som skall verkställas, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt till brottens relativa svårhetsgrad och platsen för deras förövande, när de olika arresteringsorderna utfärdades samt om de har utfärdats för lagföring eller för verkställighet av påföljd.

2. Vid konkurrens mellan en nordisk arresteringsorder och en europeisk arresteringsorder eller en utlämningsframställning från ett tredjeland eller en medlemsstat i EU, skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten avgöra om det är den nordiska arresteringsordern, den europeiska arresteringsordern eller utlämningsframställningen som skall ges företräde, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt de som anges i punkt 1 och i det tillämpliga instrumentet.

3. Denna artikel påverkar inte de nordiska staternas förpliktelser enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga eller gentemot de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.

Artikel 16

Privilegier och immunitet

1. Om den eftersökta personen har rätt till privilegier eller immunitet i den verkställande staten avseende lagföring eller verkställighet av påföljd, börjar tidsfristerna enligt artikel 14 inte löpa förrän privilegiet eller immuniteten har upphävts och den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om detta. Den verkställande staten skall se till att de materiella förutsättningarna för ett faktiskt överlämnande finns, om personen inte längre har rätt till sådana privilegier eller sådan immunitet.

2. När upphävande av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i den verkställande staten, skall den verkställande rättsliga myndigheten utan dröjsmål begära detta hos den behöriga myndigheten. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, skall den utfärdande rättsliga myndigheten begära detta hos den myndigheten eller organisationen.

Artikel 17

Konkurrerande internationella förpliktelser

Denna konvention påverkar inte den verkställande statens åtaganden, om den eftersökta personen har överlämnats eller utlämnats till denna stat från en medlemsstat i EU eller ett tredjeland och är skyddad mot vidare överlämnande i den ordning enligt vilken han eller hon utlämnades. Den

verkställande staten skall vidta alla åtgärder som krävs för att utan dröjsmål begära samtycke från den stat som personen överlämnades eller utlämnades ifrån, så att han eller hon kan överlämnas till den utfärdande staten. Tidsfristerna enligt artikel 14 börjar inte löpa förrän från och med den dag då dessa specialitetsregler upphör att gälla.

Artikel 18

Underrättelse om beslut

Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart meddela den utfärdande rättsliga myndigheten om sitt beslut med anledning av en nordisk arresteringsorder.

Artikel 19

Tidsfrist för överlämnande

1. Den eftersökta personen skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.
2. Den eftersökta personen skall överlämnas senast 5 dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den nordiska arresteringsordern.
3. Om det av särskilda skäl visar sig omöjligt att överlämna den eftersökta personen inom den frist som anges i punkt 2, skall den utfärdande och den verkställande myndigheten snarast bestämma en ny frist för överlämnande. Överlämnande skall ske senast 5 dagar efter det att fristen enligt punkt 2 har gått ut.
4. Om omständigheter som ligger utanför berörda staternas kontroll hindrar att personen överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 3, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet.
5. Överlämnande kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersökta personens liv eller hälsa. Överlämnandet skall ske så snart dessa skäl inte längre finns. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet.
6. Om de tidsfrister som anges i punkt 2–5 har löpt ut, skall personen, om han eller hon fortfarande är berövad friheten, försättas på fri fot.

Artikel 20

Uppskjutet eller villkorligt överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får, efter att ha fattat beslut om verkställighet av en nordisk arresteringsorder, skjuta upp överlämnandet av den eftersökta personen så att denna kan lagföras i den verkställande staten eller, om dom redan har fallit, i den staten kan avtjäna en påföljd som har dömts ut för en annan gärning än den som den nordiska arresteringsordern avser.
2. I stället för att skjuta upp överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten tillfälligt överlämna den eftersökta personen till den

utfärdande staten på villkor som skall överenskommas mellan den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten. Överenskommelsen skall vara skriftlig och villkoren är bindande för alla myndigheter i den utfärdande staten. Bilaga 1

Artikel 21 **Transitering**

Personer som skall överlämnas från en nordisk stat till en annan nordisk stat får utan särskilt tillstånd föras över eller igenom en eller flera andra nordiska staters territorium.

KAPITEL 3 **FÖLJDER AV ÖVERLÄMNANDET**

Artikel 22 **Avräkning av tiden för frihetsberövande i den verkställande staten**

1. Den utfärdande staten skall avräkna tiden för frihetsberövande, som beror på verkställighet av en nordisk arresteringsorder, från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande staten som resultat av att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd har dömts ut.

2. I detta syfte skall den verkställande rättsliga myndigheten, vid överlämnandet av den eftersökta personen, lämna alla uppgifter om hur länge personen har varit frihetsberövad på grundval av den nordiska arresteringsordern till den utfärdande rättsliga myndigheten.

Artikel 23 **Möjligheter till åtal för andra brott**

1. En person som, för lagföring eller för verkställighet av en påföljd, har överlämnats som en följd av en nordisk arresteringsorder, får ställas till ansvar för annat brott som är begånget före överlämnandet än det brott för vilket personen överlämnades, om inte

- a) överlämnande för brottet inte hade kunnat ske enligt artikel 4,
- b) överlämnande skulle ha vägrats enligt nationell rätt enligt artikel 27, eller
- c) överlämnande skulle ha kunnat vägras enligt artikel 5.2 eller 5.4 och den verkställande staten inte samtycker.

2. Trots bestämmelserna i punkt 1 får en person som, för lagföring eller för verkställighet av en påföljd, har överlämnats som en följd av en nordisk arresteringsorder, ställas till ansvar för annat brott som är begånget före överlämnandet än det brott för vilket personen överlämnades, om

- a) personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den nordiska stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det, eller

b) personen före eller efter överlämnandet har lämnat samtycke till att lagföras för andra brott. Bilaga 1

Artikel 24

Vidareöverlämnande eller vidareutlämning

1. En person som, för lagföring eller verkställighet av en påföljd, har överlämnats till en annan nordisk stat får överlämnas vidare till en annan nordisk stat än den verkställande staten enligt en nordisk arresteringsorder utfärdad för ett brott som har begåtts före överlämnandet, om inte ett överlämnande från den ursprungliga staten till den nu utfärdande staten skulle ha vägrats enligt nationell rätt enligt artikel 26 eller artikel 27.

2. En person som har överlämnats till ett annat nordiskt land enligt en nordisk arresteringsorder får överlämnas vidare eller vidareutlämnas till en EU-stat eller vidareutlämnas till ett tredjeland enligt den utfärdande statens lagstiftning, för ett brott som har begåtts före överlämnandet, om

a) personen lämnar samtycke till detta,

b) personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den nordiska stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det, eller

c) den verkställande staten samtycker till detta. Samtycke får meddelas endast om överlämnande eller utlämning för brottet hade kunnat ske enligt den verkställande statens lagstiftning.

Artikel 25

Överlämnande av egendom

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall i enlighet med sin nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ, beslagta och överlämna egendom som

a) kan behöva företes som bevis, eller

b) har förvärvat av den eftersökta personen till följd av brottet.

2. Sådan egendom som avses i punkt 1 skall överlämnas, även om den nordiska arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökta personen har avlidit eller avvikit.

3. Om den egendom som avses i punkt 1 är föremål för beslag eller förverkande på den verkställande statens territorium, får den staten, om egendomen behövs i samband med pågående straffrättsliga förfaranden, tillfälligt behålla eller överlämna den till den utfärdande staten på villkor att den återlämnas.

4. Rättigheter som den verkställande staten eller tredje man kan ha förvärvat i den egendom som avses i punkt 1 kvarstår. Om sådana rättigheter finns, skall den utfärdande staten återlämna egendomen utan kostnad till den verkställande staten så snart som möjligt efter det straffrättsliga förfarandet.

KAPITEL 4

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM ÖVERLÄMNANDE TILL ELLER FRÅN ISLAND

Artikel 26

Tillämpningsområde i fråga om egna medborgare

1. Tillämpningsområdet för den nordiska arresteringsordern, som det är definierat i artikel 2, gäller inte vid överlämnande av egna medborgare mellan, å ena sidan, Island, och, å andra sidan, Danmark, Finland, Norge och Sverige, se punkt 2–4.
2. Överlämnande från Island av en isländsk medborgare till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras, om inte den eftersökta personen vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i den utfärdande staten eller gärningen motsvarar brott, för vilket enligt isländsk rätt är stadgat fängelse i mer än fyra år.
3. Överlämnande från hemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk medborgare till Island får vägras, om inte den eftersökta personen vid tiden för gärningen sedan minst två år stadigvarande vistats i Island eller gärningen motsvarar brott, för vilket enligt den verkställande statens rätt är stadgat fängelse i mer än fyra år.
4. Överlämnade för lagföring eller verkställighet av påföljd för flera gärningar kan ske, även om förutsättningarna enligt punkt 2 eller 3 är uppfyllda endast i förhållande till en av gärningarna.

Artikel 27

Tillämpningsområde i fråga om politiska brott

1. Tillämpningsområdet för den nordiska arresteringsordern, som det är definierat i artikel 2, gäller inte vid överlämnande för politiska brott mellan, å ena sidan, Island, och, å andra sidan, Danmark, Finland, Norge och Sverige, se punkt 2–5.
2. Överlämnande för ett politiskt brott från Island av en isländsk medborgare till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras.
3. Överlämnande för ett politiskt brott från hemlandet av en dansk, finsk, norsk eller svensk medborgare till Island får vägras.
4. Överlämnande av en utlänning för ett politiskt brott från Island till Danmark, Finland, Norge eller Sverige får vägras, om inte gärningen motsvarar brott enligt isländsk rätt eller omfattas av artikel 1, 2 eller 3 i Europarådets konvention av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.
5. Överlämnande av en utlänning för ett politiskt brott från Danmark, Finland, Norge eller Sverige till Island får vägras, om inte gärningen motsvarar brott enligt den verkställande statens rätt eller omfattas av artikel 1, 2 eller 3 i Europarådets konvention av den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism.

KAPITEL 5
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Bilaga 1

Artikel 28
Förhållande till andra rättsliga instrument

1. Denna konvention skall tillämpas mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.
2. Bestämmelserna i konventionen påverkar inte de nordiska staternas åtaganden enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna eller andra utlämningsförfaranden med tredjeland.
3. De nordiska staterna får ingå bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser med medlemsstater i EU eller tredjeland efter konventionens ikraftträdande. Sådana avtal eller överenskommelser får inte påverka förbindelserna med nordiska stater som inte är parter i dessa.

Artikel 29
Ikraftträdande

1. De avtalsslutande staterna kan tillträda denna konvention genom
 - a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande, eller
 - b) undertecknande med förbehåll för efterföljande ratifikation eller godkännande.
2. Ratifikationsinstrumenten deponeras hos det danska utrikesministeriet.
3. Det danska utrikesministeriet skall översända vidimerade kopior av ratifikationsinstrumenten till de avtalsslutande staternas justitieministerier.
4. Konventionen träder i kraft tre månader efter att samtliga nordiska stater, enligt punkt 1, har förklarat sig bundna av konventionen. Konventionen träder dock i kraft i förhållande till Grönland och Färöarna tre månader efter att det danska justitieministeriet har underrättat det danska utrikesministeriet och övriga staters justitieministerier att konventionen skall gälla i förhållande till Grönland och Färöarna.
5. Innan samtliga stater har förklarat sig bundna av konventionen, kan de stater som har gjort en sådan förklaring avtala att konventionen skall träda i kraft dem emellan vid en tidigare tidpunkt än den som följer av punkt 4.
6. Framställningar om utlämning som tas emot före ikraftträdandet av konventionen skall handläggas enligt den hittillsvarande utlämningsordningen. För framställningar som tas emot därefter skall de regler gälla som antagits av staterna i enlighet med denna konvention.

Utfärdat i Köpenhamn den 15 december 2005 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska respektive svenska, vilka samtliga texter har samma giltighet.

BILAGA
NORDISK ARRESTERINGSORDER

Bilaga 1

Denna arresteringsorder har utfärdats av en behörig rättslig myndighet. Nedan nämnda person begärs gripen och överlämnad för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

A) Information om den eftersökta personens identitet:
Efternamn:
Förnamn:
Flicknamn, i förekommande fall:
Alias, i förekommande fall:
Kön:
Nationalitet:
Födelsedatum:
Födelseort:
Bostadsort och/eller känd adress:
Om uppgift finns, det eller de språk som den eftersökta personen förstår:
Utmärkande drag/beskrivning av den eftersökta personen:
Foto och fingeravtryck av den eftersökta personen, om dessa finns tillgängliga och kan överlämnas, eller kontaktadress för den person som kan tillhandahålla information eller en DNA-profil (om denna information kan överlämnas och inte har bifogats).

B) Beslut på vilket arresteringsordern grundas:
1. Häkttnings- eller anhållningsbeslut eller verkställbart rättsligt beslut med samma verkan:
Typ:
2. Verkställbar dom:
Beteckning:

C) Uppgifter om straffets längd:
1. Maximal längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som kan dömas ut för brottet eller brotten: 2. Längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har dömts ut:
Straff som återstår att avtjäna:

D) Brotts:
Denna arresteringsorder berör totalt brott.
Beskrivning av de omständigheter under vilka brottet eller brotten begicks, inklusive tidpunkt (datum och klockslag), plats och den eftersökta personens grad av delaktighet i brottet eller brotten:
Brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämplig lagbestämmelse:
Andra relevanta omständigheter:

E) Beslag och överlämnande av föremål
Denna arresteringsorder rör också beslag och överlämnande av föremål som kan utgöra bevis:
Denna arresteringsorder rör också beslag och överlämnande av föremål som den eftersökta personen har förvärvat genom brottet:
Om uppgift finns, beskrivning av och plats för dessa föremål:

F) Utfärdande myndighet
Den rättsliga myndighet som har utfärdat arresteringsordern:
Företrädarens namn:
Befattning (titel/grad):
Ärendebeteckning:
Adress:
Tfn.: (landskod) (riktnummer) (...):

Fax.: (landskod) (riktnummer) (...):
E-post:
Information för kontakt med den person som skall kontaktas för praktiska arrangemang för överlämnandet:

G) Underskrift m.m.
Underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten och/eller dess företrädare:
Namn:
Befattning (titel/grad):
Datum:
Officiell stämpel (i förekommande fall):

AVTAL**mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge**

EUROPEISKA UNIONEN

å ena sidan, och

REPUBLIKEN ISLAND

och

KONUNGARIKET NORGE

å andra sidan,

nedan kallade "de avtalsslutande parterna",

SOM ÖNSKAR förbättra det straffrättsliga samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om skydd av individens frihet,

SOM ANSER att de nuvarande förbindelserna mellan de avtalsslutande parterna kräver ett nära samarbete i kampen mot brottslighet,

SOM UTTRYCKER sitt ömsesidiga förtroende för varandras rättssystemets uppbyggnad och funktion och för alla avtalsslutande parter förmåga att garantera en opartisk rättegång,

SOM BEAKTAR att Island och Norge har uttryckt en önskan att med Europeiska unionens medlemsstater ingå ett avtal som effektiviserar förfaringssättet för utlämning av misstänkta och dömda personer och att med medlemsstaterna tillämpa ett överlämnandeförfarande,

SOM BEAKTAR att Europeiska unionen också anser ett sådant avtal önskvärt,

SOM ANSER att det därför är lämpligt att införa ett system för ett sådant överlämnandeförfarande,

SOM BEAKTAR att alla medlemsstater och Konungariket Norge och Republiken Island har anslutit sig till ett antal konventioner på detta område, däribland Europeisk utlämningskonvention av den 13 december 1957 och Europeisk konvention om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977. Utlämningslagstiftningen i de nordiska länderna är enhetlig och innehåller en gemensam ordning för utlämning,

SOM ANSER att samarbetsnivån enligt EU:s konvention av den 10 mars 1995 om ett förenklat förfarande för utlämning och EU:s konvention av den 27 september 1996 om utlämning bör upprätthållas, i den mån den inte går att höja,

SOM ANSER att beslut om verkställighet av en arresteringsorder enligt detta avtal måste kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att det bör krävas att en rättslig myndighet i den stat där den eftersökta personen har gripits fattar beslut om huruvida han eller hon skall överlämnas,

SOM ANSER att centralmyndigheternas roll i verkställandet av en arresteringsorder enligt detta avtal bör begränsas till praktiskt och administrativt bistånd,

SOM BEAKTAR att detta avtal respekterar grundläggande rättigheter och särskilt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna; detta avtal hindrar inte en stat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet, yttrandefrihet i andra medier samt om frihetskämpar,

SOM ANSER att ingen bör överlämnas till en stat där han eller hon löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

SOM BEAKTAR att eftersom samtliga stater har ratificerat Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, bör de personuppgifter som behandlas i samband med genomförandet av detta avtal skyddas i enlighet med principerna i denna konvention,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 1

Ändamål och syfte

1. De avtalsslutande parterna åtar sig att i enlighet med bestämmelserna i detta avtal förbättra överlämnandet av personer för lagföring eller verkställighet av en dom mellan, å ena sidan, medlemsstaterna och, å andra sidan, Konungariket Norge och Republiken Island, och som miniminormer beakta bestämmelserna i konventionen av den 27 september 1996 om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater.

2. De avtalsslutande parterna åtar sig att i enlighet med bestämmelserna i detta avtal se till att systemet för utlämning mellan, å ena sidan, medlemsstaterna och, å andra sidan, Konungariket Norge och Republiken Island, skall grunda sig på en mekanism för överlämnande på grundval av en arresteringsorder enligt villkoren i detta avtal.

3. Detta avtal skall inte påverka skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i Europeiska konventionen om skydd av de mänskliga rättigheterna eller, i fråga om en rättslig myndighet i en medlemsstat, principerna i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen.

4. Inget i detta avtal skall tolkas som ett förbud att vägra överlämna en person som är föremål för en arresteringsorder enligt detta avtal, om det finns objektiva skäl att tro att arresteringsordern har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

Artikel 2

Definitioner

I detta avtal avses med

1. *avtalsslutande parter*: Europeiska unionen, Konungariket Norge och Republiken Island,

2. *medlemsstat*: en medlemsstat i Europeiska unionen,

3. *stat*: en medlemsstat, Konungariket Norge eller Republiken Island,

4. *tredjeland*: alla länder utom de stater som avses i punkt 3,

5. *arresteringsorder*: ett rättsligt avgörande utfärdat av en stat med syftet att en annan stat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. En arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Detsamma gäller om ett straff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3 och 4 skall det för överlämnande krävas att den gärning som ligger till grund för arresteringsordern utgör ett brott enligt den verkställande statens lagstiftning, oavsett brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering.

3. Med förbehåll för tillämpningen av artikel 4, artikel 5.1 b–g och artiklarna 6–8 får en stat inte i något fall vägra att verkställa en arresteringsorder som utfärdats på grund av handlingar som utförs av en person som bidrar till att en grupp personer som agerar med ett gemensamt syfte, begår ett eller flera brott på området terrorism enligt artiklarna 1 och 2 i Europakonventionen om bekämpande av terrorism och artiklarna 1–4 i rambeslutet av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism, olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, eller mord, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, tagande av gisslan och våldtäkt, när brotten är belagda med fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst tolv månader, även om den personen inte deltar i det egentliga utförandet av det eller de berörda brotten. Bidraget skall ha varit avsiktligt och getts med den ytterligare vetskapen om att hans eller hennes deltagande kommer att bidra till organisationens brottsliga verksamhet.

4. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, får avge en förklaring på ömsesidig grund om att villkoret för dubbel straffbarhet enligt punkt 2 inte skall tillämpas på de villkor som anges nedan. Följande brott skall medföra överlämnande på grundval av en arresteringsorder enligt villkoren i detta avtal och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande statens lagstiftning, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande staten:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

Artikel 4

Skäl till att verkställighet av arresteringsordern skall vägras

Staterna skall införa en skyldighet för den verkställande rättsliga myndigheten att vägra att verkställa en arresteringsorder i följande fall:

- 1) Om det brott som ligger till grund för arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande staten och denna var behörig att lagföra brottet enligt sin egen strafflagstiftning.
- 2) Om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärning prövats genom lagakraftägande dom i en stat, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i den stat där domen meddelades.
- 3) Om den person som är föremål för en arresteringsorder enligt den verkställande medlemsstatens lag på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för den gärning som ligger till grund för arresteringsordern.

Artikel 5

Andra skäl till att vägra verkställighet av arresteringsordern

1. Staterna kan införa en skyldighet eller en valmöjlighet för den verkställande rättsliga myndigheten att vägra att verkställa en arresteringsorder i följande fall:

- a) Om, i något av de fall som avses i artikel 3.2, den gärning som ligger till grund för arresteringsordern inte utgör ett brott enligt lagen i den verkställande staten. När det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får dock verkställandet av arresteringsordern inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.
- b) Om den person som är föremål för arresteringsordern är föremål för lagföring i den verkställande staten för samma gärning som den som ligger till grund för arresteringsordern.
- c) Om de rättsliga myndigheterna i den verkställande staten har beslutat antingen att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för arresteringsordern eller att underlåta åtal för gärningen, eller när den eftersökte i en stat omfattas av ett annat slutligt avgörande för samma gärning som hindrar senare lagföring.
- d) Om åtal för brottet eller verkställigheten av straffet preskriberats enligt den verkställande statens lagstiftning och gärningen omfattas av denna stats behörighet enligt dess egen strafflagstiftning.
- e) Om det framgår av de uppgifter som står till den verkställande rättsliga myndighetens förfogande att den eftersöktes ansvar för samma gärning prövats genom lagkraftägande dom i ett tredjeland, under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i det land där domen har meddelats.
- f) Om arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd och den eftersökte uppehåller sig i, är medborgare eller bosatt i den verkställande staten och denna stat åtar sig att själv verkställa detta straff eller denna åtgärd enligt denna stats lagstiftning.
- g) Om arresteringsordern avser brott som
 - i) enligt den verkställande statens lagstiftning anses ha begåtts helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den statens territorium,

eller
 - ii) har begåtts utanför den utfärdande statens territorium och åtal enligt den verkställande statens lagstiftning inte

är tillåtet för sådana brott, när de begåtts utanför den verkställande statens territorium.

2. Varje stat skall informera rådets generalsekretariat om av vilka av skälen för att vägra verkställighet i punkt 1 den har fastställt en skyldighet för de verkställande rättsliga myndigheterna att vägra verkställa en arresteringsorder. Generalsekretariatet skall göra den erhållna informationen tillgänglig för alla stater och kommissionen.

Artikel 6

Undantag för politiska brott

1. Verkställighet får inte vägras med motiveringen att den verkställande staten kan betrakta brottet som ett politiskt brott, ett brott som har samband med ett politiskt brott eller ett brott som väglets av politiska motiv.

2. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, kan dock lämna en förklaring om att punkt 1 bara kommer att tillämpas på

- a) brott som avses i artiklarna 1 och 2 i den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism,
 - b) brott som innebär stämpling – och som motsvarar handlande enligt artikel 3.3 – till ett eller flera av de brott som avses i artiklarna 1 och 2 i den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism,
- och
- c) artiklarna 1–4 i rambeslutet av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism.

3. Om en arresteringsorder har utfärdats av en stat som lämnat en förklaring enligt punkt 2, eller av en stat på vars vägnar förklaringen har lämnats, kan den stat som verkställer arresteringsordern tillämpa ömsesidighet.

Artikel 7

Undantag för medborgarskap

1. Verkställighet får inte vägras med motiveringen att den eftersökta personen är medborgare i den verkställande staten.

2. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, får lämna en förklaring om att egna medborgare inte kommer att överlämnas eller att överlämnande endast kommer att beviljas på vissa särskilda villkor.

3. Om en arresteringsorder har utfärdats av en stat som lämnat en förklaring enligt punkt 2, eller av en stat på vars vägnar förklaringen har lämnats, får en annan stat, när den verkställer arresteringsorden, tillämpa ömsesidighet.

Artikel 8

Garantier som skall lämnas av den utfärdande staten i särskilda fall

Den verkställande rättsliga myndigheten får föreskriva att verkställigheten av en arresteringsorder är beroende av något av följande villkor:

- 1) När en arresteringsorder har utfärdats för verkställighet av fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd som har beslutats genom utevarodom och den berörda personen inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att utevarodomen beslutades, får överlämnande ske på villkor att den utfärdande rättsliga myndigheten lämnar tillräckliga garantier om att den person som är föremål för arresteringsordern kommer att ges möjlighet till förnyad prövning av beslutet i den utfärdande staten och att bli dömd i sin närvaro.
- 2) Om det brott som ligger till grund för en arresteringsorder är straffbart med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid får verkställandet av arresteringsordern förenas med villkoret att den utfärdande staten lämnar en garanti som den verkställande staten anser tillräcklig för att den utfärdande staten kommer att ompröva straffet, efter framställan eller senast efter 20 år, eller kommer att uppmuntra tillämpningen av benådningsåtgärder som personen är berättigad att söka enligt den utfärdande statens nationella lagstiftning eller praxis i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.
- 3) När den person som är föremål för en arresteringsorder för lagföring är medborgare eller bosatt i den verkställande staten får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts återsänds till den verkställande staten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som utdömts i den utfärdande staten.

Artikel 9

Fastställande av de behöriga rättsliga myndigheterna

1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande staten som är behörig att utfärda en arresteringsorder enligt den utfärdande statens lagstiftning.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande staten som är behörig att verkställa arresteringsordern enligt lagstiftningen i den staten. En justitieminister får vid tidpunkten för den underrättelse som avses i

artikel 38.1 utses till behörig myndighet för verkställandet av arresteringsordern, oberoende av huruvida justitieministern enligt den statens nationella lagstiftning är en rättslig myndighet eller inte.

3. De avtalslutande parterna skall underrätta varandra om vilka de behöriga myndigheterna är.

Artikel 10

Centralmyndighet

1. De avtalslutande parterna får underrätta varandra om vilken centralmyndigheten är i vardera staten, när de har utsett sådan myndighet, eller, om den berörda statens rättsordning så kräver, flera centralmyndigheter, för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.
2. De avtalslutande parterna får därvid ange att, om organisationen av den berörda statens rättsväsende så kräver, centralmyndigheten(-erna) ansvarar för det administrativa överlämnandet och mottagandet av arresteringsorder samt för all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa. Dessa anvisningar skall vara bindande för alla myndigheterna i den utfärdande staten.

Artikel 11

Arresteringsorderns innehåll och form

1. En arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan till detta avtal:
 - a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.
 - b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
 - c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 2 och 3.
 - d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 3.
 - e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.
 - f) Det straff som dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskala för brottet som föreskrivs i den utfärdande statens lagstiftning.
 - g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.

2. Arresteringsordern skall översättas till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den verkställande staten. Varje avtalslutande part får, när detta avtal ingås eller vid en senare tidpunkt, lämna en förklaring att en översättning till ett annat eller flera andra av en stats officiella språk kommer att godtas.

KAPITEL 2

ÖVERLÄMNANDEFÖRFARANDE

Artikel 12

Översändande av en arresteringsorder

1. Om det är känt var personen befinner sig får den utfärdande rättsliga myndigheten översända arresteringsordern direkt till den verkställande rättsliga myndigheten.

2. Den utfärdande rättsliga myndigheten får under alla omständigheter besluta om en registrering av den eftersökta personen i Schengens informationssystem (SIS).

En sådan registrering skall utföras i enlighet med tillämpliga bestämmelser i Europeiska unionens lagstiftning om registrering i SIS av personer för överlämnande. En registrering i SIS skall anses vara likvärdig med en arresteringsorder åtföljd av den information som beskrivs i artikel 11.1.

3. Under en övergångsperiod, till dess att SIS kan överföra all den information som beskrivs i artikel 11, skall registreringen anses vara likvärdig med en arresteringsorder i avvaktan på att originalet i vederbörlig ordning mottas av den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 13

Närmare bestämmelser om översändande av en arresteringsorder

1. Om den utfärdande rättsliga myndigheten inte känner till vilken verkställande rättslig myndighet som är behörig, skall den göra de efterforskningar som krävs för att få denna information av den verkställande staten.

2. Om det inte går att använda SIS får den utfärdande rättsliga myndigheten använda sig av Internationella kriminalpolisorganisationens (Interpols) tjänster för att översända arresteringsordern.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får översända arresteringsordern på vilket säkert sätt som helst som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande staten kan fastställa att den översända handlingen är äkta.

4. Alla svårigheter rörande översändandet av eller äktheten hos de handlingar som behövs för att verkställa arresteringsordern skall behandlas genom direkta kontakter mellan de berörda rättsliga myndigheterna eller, i förekommande fall, med bistånd av staternas centralmyndigheter.

5. Om den myndighet som tar emot en arresteringsorder saknar behörighet att verkställa denna, skall den självmant översända arresteringsordern till den behöriga myndigheten i sin stat och underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta.

Artikel 14

Den eftersöktes rättigheter

1. När den eftersökta grips skall den behöriga verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med den nationella lagstiftningen upplysa personen om arresteringsordern och dess innehåll samt om dennes möjlighet att samtycka till överlämnande till den utfärdande rättsliga myndigheten.

2. En eftersökt person som har gripits för att en arresteringsorder skall kunna verkställas skall ha rätt till juridiskt biträde och tolk i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 15

Fortsatt frihetsberövande

Om en person grips på grundval av en arresteringsorder skall den verkställande rättsliga myndigheten fatta beslut i enlighet med den verkställande statens lagstiftning om huruvida personen skall vara fortsatt frihetsberövad. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande staten, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna stat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att hindra att den eftersökta avviker.

Artikel 16

Samtycke till överlämnande

1. Om den gripne säger sig samtycka till att överlämnas skall dennes samtycke och, i förekommande fall, uttryckliga avstående från tillämpning av specialitetsregeln enligt artikel 30.2 avges inför den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande statens nationella lagstiftning.

2. Varje stat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att samtycke och, i förekommande fall, avstående enligt punkt 1 inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att personen har lämnat dem frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökta skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.

3. Samtycke eller, i förekommande fall, avstående enligt punkt 1 skall protokollföras i enlighet med det förfarande som föreskrivs i den verkställande statens nationella lagstiftning.

4. Samtycke skall i princip vara oåterkalleligt. Varje stat får föreskriva att samtycke eller, i förekommande fall, avstående kan vara återkalleligt i enlighet med dess nationella regler. I ett sådant fall skall den tid som förflyter mellan dagen för samtycke och dagen för återkallelse inte beaktas vid fastställande av de tidsfrister som anges i artikel 20. I samband med den underrättelse som avses i artikel 38.1 får Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, lämna en förklaring att de önskar använda sig av denna möjlighet och ange på vilka villkor samtycke kan återkallas samt alla ändringar av dessa villkor.

Artikel 17

Hörande av den eftersökte

En person som gripits och som inte samtycker till överlämnande enligt artikel 16 skall ha rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten.

Artikel 18

Beslut om överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta avtal, besluta om en person skall överlämnas.
2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande staten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta i fråga om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 4–6, 8 och 11, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 20.
3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

Artikel 19

Beslut vid flera framställningar

1. Om två eller flera stater har utfärdat en europeisk arresteringsorder eller en arresteringsorder för samma person, skall beslutet om vilken av framställningarna som skall verkställas fattas av den verkställande rättsliga myndigheten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt till brottsens relativa svårhetsgrad och platsen för förövande, datumen för de olika arresteringsorden samt huruvida orden har utfärdats för lagföring eller för verkställande av fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd.
2. Den verkställande rättsliga myndigheten i en medlemsstat får fråga Eurojust om råd inför ett sådant beslut som avses i punkt 1.

3. Om en konflikt uppstår mellan en arresteringsorder och en framställning om utlämning som givits in av en tredjestat, skall beslutet om huruvida arresteringsordern eller framställningen om utlämning skall ges företräde fattas av den behöriga myndigheten i den verkställande staten, som skall ta vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, särskilt de som anges i punkt 1 och de som nämns i den tillämpliga konventionen.

4. Denna artikel skall inte påverka staternas skyldigheter enligt Internationella brottmålsdomstolens stadga.

Artikel 20

Tidsfrister och beslutsregler avseende verkställighet av arresteringsordern

1. En arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.
2. I de fall då den eftersökte samtycker till överlämnandet bör det slutgiltiga beslutet om verkställandet av arresteringsordern fattas inom tio dagar efter det att samtycket har givits.
3. I övriga fall bör det slutgiltiga beslutet om verkställandet av arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits.
4. Om arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges i punkt 2 eller 3 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till detta. I ett sådant fall får tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar.
5. Europeiska unionen får, på någon av sina medlemsstaters vägnar, i samband med den underrättelse som avses i artikel 38.1 avge en förklaring om i vilka fall punkterna 3 och 4 inte kommer att gälla. Norge och Island får tillämpa ömsesidighet i förhållande till de berörda medlemsstaterna.
6. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten skall denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger.
7. Varje vägran att verkställa en arresteringsorder skall motiveras.

Artikel 21

Situation i avvaktan på beslut

1. Om arresteringsordern har utfärdats i lagföringssyfte skall den verkställande rättsliga myndigheten
 - a) antingen godta att den eftersökte hörs i enlighet med artikel 22,
 - b) eller godta tillfällig överföring av den eftersökte.

2. Villkoren för tillfällig överföring och dess varaktighet skall fastställas i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.

3. Vid tillfällig överföring skall personen i fråga kunna återvända till den verkställande staten för att närvara vid den förhandling som rör honom eller henne inom ramen för förfarandet för överlämnande.

Artikel 22

Hörande av personen i avvaktan på beslut

1. Hörandet av den eftersökte skall genomföras av en rättslig myndighet, med bistånd av någon annan person som skall utses i enlighet med lagstiftningen i den stat där den anmodande domstolen är belägen.

2. Hörandet av den eftersökte skall verkställas i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten och på de villkor som fastställs i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten.

3. Den behöriga verkställande rättsliga myndigheten får ge en annan rättslig myndighet i den egna staten i uppdrag att delta vid hörandet av den eftersökte för att säkerställa att denna artikel och de villkor som har fastställts tillämpas på ett korrekt sätt.

Artikel 23

Privilegier och immunitet

1. Om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i den verkställande staten skall tidsfristerna enligt artikel 20 inte börja löpa förrän om, och från och med den dag, den verkställande rättsliga myndigheten har informerats om att dessa privilegier eller denna immunitet har upphävts.

2. Den verkställande staten skall se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre har rätt till sådana privilegier eller sådan immunitet.

3. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i den verkställande staten skall den verkställande rättsliga myndigheten utan dröjsmål begära detta hos den myndigheten. När upphävandet av privilegier eller immunitet åligger en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, skall den utfärdande rättsliga myndigheten begära detta hos den myndigheten eller organisationen.

Artikel 24

Konkurrerande internationella åtaganden

Detta avtal skall inte påverka den verkställande statens åtaganden om den eftersökte har utlämnats till denna stat från ett tredjeland och den eftersökte är skyddad genom specialitetsbestämmelserna i den ordning enligt vilken han eller hon utlämnades. Den verkställande staten skall vidta alla åtgärder som krävs

för att utan dröjsmål begära samtycke från den stat som den eftersökte utlämnades ifrån, så att han eller hon kan överlämnas till den utfärdande staten. Tidsfristerna enligt artikel 20 börjar inte löpa förrän från och med den dag dessa specialitetsbestämmelser upphör att gälla.

I avvaktan på beslutet i den stat varifrån den eftersökte har utlämnats skall den verkställande staten se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger.

Artikel 25

Underrättelse om beslutet

Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart meddela den utfärdande rättsliga myndigheten om vilket beslut om åtgärder som har fattats med anledning av arresteringsordern.

Artikel 26

Tidsfrist för överlämnande av personen

1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.

2. Den eftersökte skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa arresteringsordern.

3. Om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda staternas kontroll hindrar att den eftersökte överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 2, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet genomföras inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

4. Överlämnandet kan på grund av allvarliga humanitära skäl i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle medföra fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Arresteringsordern skall dock verkställas så snart som dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. Överlämnandet skall då genomföras inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2–4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.

Artikel 27

Uppskjutet eller villkorligt överlämnande

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får, efter att ha fattat beslut om verkställighet av en arresteringsorder, skjuta upp överlämnandet av den eftersökte så att personen kan åtalas i den verkställande staten eller, om dom redan har fallit, i den staten kan avtjäna ett straff som har dömts ut för en annan gärning än den som arresteringsordern avser.

2. I stället för att skjuta upp överlämnandet får den verkställande rättsliga myndigheten tillfälligt överlämna den eftersökte till den utfärdande staten på villkor som skall fastställas i samförstånd mellan den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten. Överenskommelsen skall göras skriftligt och villkoren skall vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande staten.

Artikel 28

Transitering

1. Varje stat skall tillåta transitering genom sitt territorium av en eftersökt person som överlämnas, förutsatt att staten har fått uppgifter om

- a) identitet och nationalitet på den person som är föremål för en arresteringsorder,
- b) att det finns en arresteringsorder,
- c) brottets beskaffenhet och brottsrubricering,
- d) brottets omständigheter, bland annat tidpunkt och plats.

Den stat på vars vägnar en förklaring har lämnats enligt artikel 7.2 om att egna medborgare inte kommer att överlämnas eller att överlämnande endast kommer att beviljas på vissa särskilda villkor, får på samma grunder vägra transitering av egna medborgare genom det egna territoriet eller underkasta transiteringen samma villkor.

2. De avtalslutande parterna skall meddela varandra vilken myndighet som utsetts för varje stat som ansvarig för att ta emot framställningar om transitering och de dokument som krävs, liksom eventuell övrig officiell skriftväxling avseende framställningar om transitering.

3. Framställningen om transitering samt de uppgifter som avses i punkt 1 får sändas till den myndighet som utsetts enligt punkt 2 på varje sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning. Transiteringsstaten skall meddela sitt beslut på samma sätt.

4. Detta avtal gäller inte om transporten sker med flyg utan planerad mellanlandning. Om en icke planerad landning görs skall emellertid den utfärdande staten förse den myndighet som utsetts enligt punkt 2 med de uppgifter som avses i punkt 1.

5. När en transitering gäller en person som skall utlämnas från ett tredjeland till en stat, skall denna artikel gälla i tillämpliga delar. Särskilt skall uttrycket "arresteringsorder" enligt detta avtal ersättas med "framställning om utlämning".

KAPITEL 3

FÖLJDER AV ÖVERLÄMNANDET

Artikel 29

Avräkning av tiden för frihetsberövande i den verkställande staten

1. Den utfärdande staten skall avräkna tiden för frihetsberövande som hänför sig till verkställighet av en arresteringsorder från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande staten som ett resultat av en dom om ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. I detta syfte skall den verkställande rättsliga myndigheten, eller den centralmyndighet som utsetts enligt artikel 10, vid överlämnandet översända alla uppgifter om hur länge den eftersökte varit frihetsberövad på grundval av arresteringsordern till den utfärdande rättsliga myndigheten.

Artikel 30

Möjligheter till åtal för andra brott

1. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, får anmäla till varandra att, i staternas förbindelser med andra stater som omfattas av samma förklaring, samtycke skall anses ha givits till lagföring, dom eller frihetsberövande för att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd för ett annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.

2. Utom i de fall som avses i punkterna 1 och 3 får en överlämnad person inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades.

3. Punkt 2 skall inte tillämpas i följande fall:

- a) Om personen har haft möjlighet att lämna territoriet i den stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande, eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.
- b) Om brottet inte kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd.
- c) Om det straffrättsliga förfarandet inte föranleder tillämpning av en åtgärd som innebär att den personliga friheten inskränks.

- d) Om personen kommer att bli föremål för en icke frihetsberövande påföljd, inbegripet böter eller en åtgärd som träder i stället för detta, även om påföljden inskränker den personliga friheten.
- e) Om personen har samtyckt till att bli överlämnad och avstått från tillämpning av specialitetsregeln i enlighet med artikel 16.
- f) Om personen efter sitt överlämnande uttryckligen avstått från att utnyttja specialitetsregeln med avseende på specifika gärningar som begåtts före överlämnandet. Avståendet skall göras inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Avståendet skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Personen skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
- g) Om den verkställande rättsliga myndigheten som överlämnat den eftersökte ger sitt samtycke i enlighet med punkt 4.
4. En framställan om samtycke skall överlämnas till den verkställande rättsliga myndigheten, tillsammans med de uppgifter som anges i artikel 11.1, och åtföljas av en översättning enligt artikel 11.2. Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta avtal. Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 4 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 5 eller artiklarna 6.2 och 7.2. Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits. I de situationer som anges i artikel 8 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande staten.
- b) Om den eftersökte samtycker till att överlämnas till en annan stat än den verkställande staten enligt en arresteringsorder. Samtycke skall lämnas inför de behöriga rättsliga myndigheterna i den utfärdande staten och skall protokollföras i enlighet med denna stats nationella lagstiftning. Samtycket skall inhämtas så att det framgår att personen har gjort detta frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökte skall i detta syfte ha rätt till juridiskt biträde.
- c) Om den eftersökte inte utnyttjar specialitetsregeln enligt artikel 30.3 a, e, f och g.
3. Den verkställande rättsliga myndigheten skall ge sitt samtycke till överlämnande av den berörda personen till en annan stat enligt följande bestämmelser:
- a) En framställan om samtycke skall överlämnas i enlighet med artikel 12 och åtföljas av de uppgifter som anges i artikel 11.1 och av en översättning enligt artikel 11.2.
- b) Samtycke skall ges om det brott för vilket det begärs i sig skall medföra överlämnande enligt bestämmelserna i detta avtal.
- c) Beslutet skall fattas senast 30 dagar efter det att framställningen har mottagits.
- d) Samtycke skall vägras av de skäl som anges i artikel 4 och får i övrigt vägras endast av de skäl som anges i artikel 5 eller artiklarna 6.2 och 7.2.

Artikel 31

Överlämnande eller efterföljande utlämning

1. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, får anmäla till varandra att, i staternas förbindelser med andra stater som omfattas av samma förklaring, samtycke till överlämnande av en person till en annan stat än den verkställande staten enligt en arresteringsorder som har utfärdats för ett brott som har begåtts före överlämnandet skall anses ha avgivits, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande.

2. Under alla förhållanden får en person som har överlämnats till den utfärdande staten enligt en arresteringsorder, utan samtycke av den verkställande staten, överlämnas till en annan stat än den verkställande staten enligt en arresteringsorder som utfärdats före överlämnandet i följande fall:

- a) Om den eftersökte har haft möjlighet att lämna territoriet i den stat som han eller hon överlämnats till men inte har gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande, eller har återvänt till det territoriet efter att ha lämnat det.

I de situationer som anges i artikel 8 måste de garantier som föreskrivs i den artikeln ges av den utfärdande staten.

4. Trots vad som sägs i punkt 1 skall en person som har överlämnats enligt en arresteringsorder inte utlämnas till ett tredje land utan samtycke av den behöriga myndigheten i den stat som har överlämnat personen. Samtycket skall lämnas i enlighet med de konventioner enligt vilka den staten är bunden samt enligt den stats nationella lagstiftning.

Artikel 32

Överlämnande av egendom

1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, i enlighet med dess nationella lagstiftning, på begäran av den utfärdande rättsliga myndigheten eller på eget initiativ beslagta och överlämna egendom som

- a) kan behöva företes som bevis, eller
- b) har förvärvats av den eftersökte till följd av brottet.

2. Sådan egendom som avses i punkt 1 skall överlämnas även om arresteringsordern inte kan verkställas på grund av att den eftersökte avlidit eller avvikit.

3. Om den egendom som avses i punkt 1 är föremål för beslag eller förverkande på den verkställande statens territorium, får den staten, om egendomen behövs i samband med pågående straffrättsliga förfaranden, tillfälligt behålla eller överlämna den till den utfärdande staten, på villkor att den återlämnas.

4. Rättigheter som den verkställande staten eller tredje man kan ha förvärvat i den egendom som avses i punkt 1 skall bibehållas. Om sådana rättigheter finns, skall den utfärdande staten återlämna egendomen utan kostnad till den verkställande staten så snart som möjligt efter det att det straffrättsliga förfarandet har avslutats.

Artikel 33

Kostnader

1. Utgifter på den verkställande statens territorium för att verkställa arresteringsordern skall betalas av denna stat.

2. Alla andra utgifter skall betalas av den utfärdande staten.

KAPITEL 4

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 34

Förhållande till andra rättsliga instrument

1. Bestämmelserna i detta avtal skall, utan att detta påverkar deras tillämpning i förbindelserna mellan stater och tredjeländer, från och med dess ikraftträdande ersätta motsvarande konventionsbestämmelser om utlämning i förbindelserna mellan Norge och Island, å ena sidan, och medlemsstaterna, å andra sidan:

- a) Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957, tilläggsprotokollet till denna av den 15 oktober 1975, det andra tilläggsprotokollet till denna av den 17 mars 1978 och Europeiska konventionen om bekämpande av terrorism av den 27 januari 1977, vad gäller utlämning, ändrad genom 2003 års protokoll så snart som detta träder i kraft.
- b) Kapitel 4 i avdelning III i konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna.
- c) Schengenrelevanta bestämmelser i EU:s utlämningskonventioner från 1995 och 1996 i den mån de fortfarande är i kraft.

2. Staterna får fortsätta att tillämpa de bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som är i kraft när detta avtal undertecknas, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga avtalets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder. De avtalslutande parterna skall underrätta varandra om sådana avtal eller överenskommelser.

3. Staterna får sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser efter det att avtalet har trätt i kraft, i den mån de gör det möjligt att fördjupa eller vidga innehållet i detta avtal och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder, särskilt genom att fastställa kortare tidsfrister än de som anges i artikel 20, genom att utöka förteckningen över brott i artikel 3.4, genom att ytterligare begränsa skälen till att vägra verkställighet enligt artiklarna 4 och 5, eller genom att sänka strafftröskeln i artikel 3.1 eller 3.4.

De avtal och överenskommelser som avses i första stycket skall inte i något fall kunna påverka förbindelserna med de stater som inte är parter i dessa.

De avtalslutande parterna skall även underrätta varandra om sådana nya avtal eller överenskommelser som avses i första stycket, senast tre månader efter det att de har undertecknats.

4. I den mån som de konventioner eller avtal som avses i punkt 1 är tillämpliga på territorier i staterna, eller territorier för vilka en stat ombesörjer de yttre förbindelserna, på vilka detta avtal inte är tillämpligt, skall de nuvarande förbindelserna mellan dessa territorier och de övriga staterna även fortsättningsvis regleras genom dessa instrument.

Artikel 35

Övergångsbestämmelse

1. För framställningar om utlämning som tas emot före detta avtals ikraftträdande kommer även fortsättningsvis gällande utlämningsinstrument att vara i kraft. Framställningar som tas emot efter detta datum skall regleras av detta avtal.

2. Norge eller Island, å ena sidan, och Europeiska unionen på någon av medlemsstaternas vägnar, å andra sidan, får samtidigt med den underrättelse som avses i artikel 38.1 göra ett uttalande, där den förklarar att staten som verkställande stat även i fortsättningen kommer att tillämpa det utlämningssystem som gällde innan detta avtal trädde i kraft för gärningar som begicks före en tidpunkt som den skall fastställa. Ifrågavarande tidpunkt får inte vara senare än detta avtals ikraftträdande. Detta uttalande kan återkallas när som helst.

*Artikel 36***Twistlösning**

Twister mellan antingen Island eller Norge och någon av Europeiska unionens medlemsstater om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal kan av en part i tvisten hänvisas till ett möte med företrädare för EU-medlemsstaternas och Norges och Islands regeringar i syfte att lösa tvisten inom sex månader.

*Artikel 37***Rättspraxis**

För att de avtalsslutande parterna skall kunna nå målet att uppnå en så likformig tillämpning och tolkning som möjligt av bestämmelserna i detta avtal, skall de fortlöpande granska utvecklingen av rättspraxis vid Europeiska gemenskapernas domstol samt utvecklingen av rättspraxis vid behöriga domstolar i Island och Norge beträffande dessa bestämmelser och bestämmelser i liknande rättsakter som rör överlämnande. Därför skall en mekanism inrättas för att säkerställa regelbunden ömsesidig överföring av denna rättspraxis.

*Artikel 38***Meddelanden, förklaringar, ikraftträdande**

1. De avtalsslutande parterna skall underrätta varandra om fullgörandet av de förfaranden som krävs för att de skall kunna uttrycka sitt samtycke till att vara bundna av detta avtal.
2. När de lämnar underrättelse enligt punkt 1, skall de avtalsslutande parterna lämna de meddelanden eller förklaringar som föreskrivs i artiklarna 5.2, 9.3, 28.2 och 34.2 i detta avtal, och de får lämna de meddelanden eller förklaringar som föreskrivs i artiklarna 3.4, 6.2, 7.2, 10.1, 11.2, 16.4, 20.5, 30.1, 31.1 och 35.2 i detta avtal. De förklaringar eller meddelanden som anges i artiklarna 3.4, 10.1 och 11.2 kan göras när som helst. De förklaringar och meddelanden som anges i artiklarna 9.3 och 28.2 kan ändras, och de som anges i artiklarna 5.2, 6.2, 7.2, 10.1, 16.4, 20.5, 34.2 och 35.2 kan återtas när som helst.
3. När Europeiska unionen lämnar en sådan förklaring eller ett sådant meddelande skall den ange vilken av medlemsstaterna som omfattas av förklaringen.
4. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den tredje månaden efter den dag då generalsekretären för Europeiska unionens råd har fastställt att alla formella krav på samtycke från parterna till detta avtal har fullgjorts.

*Artikel 39***Anslutning**

Nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen skall skapa rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal mellan dessa nya medlemsstater och Island och Norge.

*Artikel 40***Gemensam översyn**

De avtalsslutande parterna överenskommer om att genomföra en gemensam översyn av avtalet inom fem år efter dess ikraftträdande, och särskilt av förklaringarna enligt artiklarna 3.4, 6.2, 7.2 och 20.5 i detta avtal. Om de förklaringar som anges i artikel 7.2 inte förnyas, skall de upphöra att gälla fem år efter det att detta avtal trätt i kraft. Översynen skall särskilt avse det praktiska genomförandet, tolkningen och utvecklingen av avtalet och kan även omfatta frågor som konsekvenserna av en vidareutveckling av Europeiska unionen avseende de områden som omfattas av detta avtal.

*Artikel 41***Uppsägning**

1. Detta avtal får sägas upp av de avtalsslutande parterna. Om avtalet sägs upp av antingen Island eller Norge skall avtalet fortsätta att vara i kraft mellan Europeiska unionen och den avtalsslutande part som inte har sagt upp det.
2. En uppsägning av detta avtal enligt punkt 1 får verkan sex månader efter det att underrättelsen om att avtalet skall sägas upp har lämnats in. Förfaranden för att efterkomma framställningar om överlämnande som vid denna tidpunkt fortfarande är oavslutade skall fullgöras i överensstämmelse med bestämmelserna i detta avtal.

*Artikel 42***Depositarie**

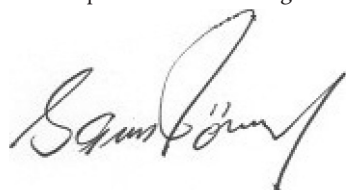
1. Generalsekretären för Europeiska unionens råd skall vara depositarie för detta avtal.
2. Depositarien skall offentliggöra uppgifter om eventuella underrättelser eller förklaringar som rör detta avtal.

Utfärdat i Wien den 28 juni 2006 i ett enda original, på danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska, isländska och norska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

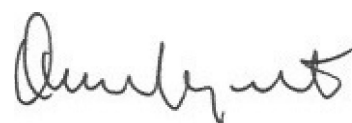
Fyrir hönd Evrópusambandsins
 For Den europeiske union
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Thar ceann an Aontais Eorpaigh
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 På Europeiska unionens vägnar

Fyrir hönd lýðveldisins Íslands
 For Republikken Island
 Por la República de Islandia
 Za Íslandskou republiku
 For Republikken Island
 Für die Republik Island
 Íslandi Vabariigi nimel
 Για τη Δημοκρατία της Ισλανδίας
 For the Republic of Iceland
 Pour la République d'Islande
 Thar ceann Phoblacht na hÍoslainne
 Per la Repubblica d'Islanda
 Islandes Republikas vārdā
 Islandijos Respublikos vardu
 Az Ízlandi Köztársaság részéről
 Għar-Repubblika ta' l-Iżlanda
 Voor de Republiek IJsland
 W imieniu Republiki Islandii
 Pela República da Islândia
 Za Íslandskú republiku
 Za Republiko Islandijo
 Islannin tasavallan puolesta
 På Republiken Islands vägnar

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs
 For Kongeriket Norge
 Por el Reino de Noruega
 Za Norské královstvi
 For Kongeriget Norge
 Für das Königreich Norwegen
 Norra Kuningriigi nimel
 Για το Βασίλειο της Νορβηγίας
 For the Kingdom of Norway
 Pour le Royaume de Norvège
 Thar ceann Ríocht na hIorua
 Per il Regno di Norvegia
 Norvēģijas Karalistes vārdā
 Norveģijos Karalystės vardu
 A Norvég Királyság részéről
 Għar-Renju tan-Norveġja
 Voor het Koninkrijk Noorwegen
 W imieniu Królestwa Norwegii
 Pelo Reino da Noruega
 Za Nórske kráľovstvo
 Za Kraljevino Norveško
 Norjan kuningaskunnan puolesta
 På Konungariket Norges vägnar

BILAGA

ARRESTERINGSORDER ⁽¹⁾

Denna order har utfärdats av en behörig rättslig myndighet. Jag begär att nedan nämnda person skall gripas och överlämnas för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd ⁽²⁾.

a) Information om den eftersöktes identitet

Efternamn:

Förnamn:

Flicknamn, i förekommande fall:

Alias, i förekommande fall:

Kön:

Nationalitet:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress:

.....

Om uppgift finns, det eller de språk som den eftersökte förstår:

.....

Utmärkande drag/beskrivning av den eftersökte:

.....

Foto och fingeravtryck av den eftersökte, om dessa finns tillgängliga och kan överlämnas, eller kontaktadress för den person som kan tillhandahålla information eller en DNA-profil (om denna information finns tillgänglig för överföring och inte har bifogats)

b) Beslut på vilket arresteringsordern grundas:

1. Arresteringsorder eller verkställbart rättsligt beslut med samma verkan:

Typ:

2. Verkställbar dom:

.....

Beteckning:

⁽¹⁾ Denna order skall användas i enlighet med avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge. Om den rättsliga myndigheten i en av Europeiska unionens medlemsstater vill registrera en person i Schengens informationssystem i enlighet med artikel 12.2 och 12.3 i avtalet anses emellertid det formulär för den europeiska arresteringsordern som bifogas rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna motsvara detta formulär vid tillämpningen av avtalet.

⁽²⁾ Denna order måste skrivas på eller översättas till ett av den verkställande statens språk, när denna stat är känd, eller på något annat språk som denna stat godtar.

c) Uppgifter om straffets längd:

1. Maximal längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som kan dömas ut för brottet eller brotten:

.....

2. Längd för det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som har dömts ut:

.....

Straff som återstår att avtjäna:

.....

d) Beslut genom utevarodom och

- den berörda personen har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att utevarodomen beslutades,

eller

- den berörda personen har inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för den förhandling som ledde till att utevarodomen beslutades men har följande rättsliga garantier efter överlämnande till de rättsliga myndigheterna (sådana garantier kan lämnas i förväg) :

Precisera de rättsliga garantierna:

.....

e) Brott:

Denna order berör totalt brott.

Beskrivning av de omständigheter under vilka brottet eller brotten begicks, inklusive tidpunkt (datum och klockslag), plats och den eftersöktes grad av delaktighet i brottet eller brotten:

.....

Brottets eller brottens beskaffenhet och brottsrubricering samt tillämplig lagbestämmelse:

.....

- I. Följande tillämpas endast om både den utfärdande och den verkställande staten har avgett en förklaring i enlighet med artikel 3.4 i avtalet. Markera i förekommande fall om det rör sig om ett eller flera av följande brott, som i den utfärdande staten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år enligt den utfärdande statens lagstiftning:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.

- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptill olaglig inresa och olaglig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

II. Fullständig beskrivning av det eller de brott som inte omfattas av fallen i punkt I ovan:

.....

f) Andra omständigheter i fallet (frivillig information):

(Observera att detta kan omfatta kommentarer om extraterritorialitet, avbrytande av preskription och andra följder av brottet)

.....

g) Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som kan utgöra bevis:

Denna order rör också beslag och överlämnande av föremål som den eftersökte förvärvat genom brottet:

Om uppgift finns, beskrivning av och plats för dessa föremål:

.....

h) Det eller de brott som har lett till att denna order utfärdas är straffbart/straffbara med/har medfört fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid:

Den utfärdande staten skall på begäran av den verkställande staten försäkra att den kommer att

— ompröva det straff eller den åtgärd som beslutats – på begäran eller åtminstone efter 20 år,

och/eller

— främja tillämpning av sådana benådningståtgärder som personen är berättigad till enligt den utfärdande statens lagstiftning eller praxis, i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.

i) Den rättsliga myndighet som har utfärdat ordern:

Officiellt namn:

Företrädarens namn ⁽¹⁾:

Befattning (titel/grad):

Ärendebeteckning:

Adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (...):

Fax (landskod) (riktnummer) (...):

E-post:

Information för kontakt med den person som skall kontaktas för nödvändiga arrangemang för överlämnandet:

.....

Central myndighet för överföringen och det administrativa mottagandet av en arresteringsorder, i förekommande fall:

Namn på den centrala myndigheten:

Kontaktperson, i förekommande fall (titel/grad och namn):

Adress:

Tfn (landskod) (riktnummer) (...)

Fax (landskod) (riktnummer) (...)

E-post

Underskrift av den utfärdande rättsliga myndigheten och/eller dess företrädare:

.....

Namn:

Befattning (titel/grad):

Datum:

Officiell stämpel (i förekommande fall)

⁽¹⁾ I de olika språkversionerna skall en hänvisning till "innehavaren" av den rättsliga myndigheten införas.

Förklaring från parterna i avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfaranden för överlämnade mellan Europeiska unionens medlemsstater och Norge och Island:

”De avtalslutande parterna överenskommer att vid behov samråda med varandra om Republiken Island eller Konungariket Norge eller någon av Europeiska unionens medlemsstater anser att det finns skäl för detta för att medge effektivaste möjliga utnyttjande av detta avtal, bl.a. för att förhindra eventuella tvister beträffande det praktiska genomförandet och tolkningen av detta avtal. Samrådet skall organiseras på lämpligaste sätt med beaktande av befintliga samsamarbetsstrukturer.”

Förklaring från Europeiska unionen:

”Europeiska unionen förklarar att möjligheten enligt artikel 9.2 andra meningen att utse justitieministern till behörig myndighet för verkställandet av arresteringsordern endast kommer att utnyttjas av Förbundsrepubliken Tyskland, Konungariket Danmark, Republiken Slovakien och Konungariket Nederländerna.

Europeiska unionen förklarar att medlemsstaterna kommer att tillämpa artikel 20.3 och 20.4 i enlighet med de nationella bestämmelser som gäller för liknande fall.”

Sammanfattning av Ds (2010:26) Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

I promemorian föreslås att Sverige ska godkänna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder, i det följande benämnd konventionen). Vidare lämnas förslag till en ny lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder samt vissa övriga lagändringar som behövs för att Sverige ska leva upp till de åtaganden som ett tillträde till konventionen medför. Den nu gällande lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen) föreslås upphävd.

Konventionens reglering skiljer sig på många sätt från den ordning som gäller enligt den nordiska utlämningslagen. En grundläggande skillnad är att konventionen bygger på principen om ömsesidigt erkännande av nordiska domar och beslut i stället för den fria prövningsrätt som hittills har gällt inom Norden. Flera av de nu gällande avslagsgrunderna rörande bl.a. svenska medborgare, vissa krav på dubbel straffbarhet och politiska brott har också slopats i konventionen. Samtidigt föreskrivs att ett antal nya avslagsgrunder ska gälla i det nordiska samarbetet. I konventionen föreskrivs också, till skillnad från gällande regler, att beslut ska meddelas och verkställas inom vissa bestämda tidsfrister.

Den nya lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder föreslås omfatta såväl överlämnande för lagföring som för straffverkställighet. För att en gärning ska kunna ligga till grund för ett överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder krävs att en frihetsberövande påföljd kan dömas ut för gärningen alternativt redan har dömts ut i den nordiska stat som har utfärdat arresteringsordern. Införandet av principen om ömsesidigt erkännande innebär att en nordisk arresteringsorder ska bifallas om inte någon av avslagsgrunderna som föreskrivs i lagen, eller som följer av någon annan lag, är för handen.

Det föreslås vidare att beslut i överlämnandefrågan ska fattas av åklagare om den eftersökte samtycker till att överlämnas, i övriga fall av tingsrätt. De tidsfrister som föreslås gälla innebär att beslut, när samtycke föreligger, ska meddelas inom tre dagar från det att samtycket lämnades och i övriga fall i princip inom 30 dagar från gripandet. Rättens handläggning ska som regel vara muntlig och den eftersökte ska ha rätt till offentlig försvarare. Vid överklagande av tingsrättens beslut i fråga om överlämnande ska krävas prövningstillstånd i hovrätten. Motsvarande ändring föreslås i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (arresteringsorderlagen).

Den nya lagen föreslås innehålla bestämmelser avseende användande av tvångsmedel som i stora drag liknar de som återfinns i arresteringsorderlagen. Således föreslås, för personer över arton år, en presumtion för att den eftersökte ska frihetsberövas i avvaktan på beslut.

I promemorian behandlas även ett avtal mellan Europeiska unionen och Island och Norge om förfarande för överlämnande mellan dessa parter (i det följande benämnt EU-avtalet). Parterna har undertecknat EU-avtalet men det har ännu inte trätt i kraft. Sverige kommer efter att både

konventionen och EU-avtalet har trätt i kraft i princip att tillämpa Bilaga 3
konventionens bestämmelser i förhållande till Island och Norge i stället
för de som följer av EU-avtalet, eftersom konventionen föreskriver ett
längre gående överlämnandesamarbete. På ett fåtal punkter krävs dock
specifika lagändringar för att leva upp till EU-avtalets åtaganden.

Samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den dag regeringen
bestämmer.

Promemorians lagförslag

1 Förslag till lag om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (nordisk arresteringsorder).

2 § Med en nordisk arresteringsorder avses ett rättsligt avgörande, utfärdat av en rättslig myndighet i en nordisk stat, som innebär en begäran om att en rättslig myndighet i en annan nordisk stat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

3 § En arresteringsorder, utfärdad av en annan nordisk stat enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna eller enligt avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge ska, om det är känt att den eftersökte befinner sig i Sverige, betraktas som en nordisk arresteringsorder.

4 § Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

I fråga om överlämnande till Sverige finns särskilda bestämmelser.

2 kap. Förutsättningar för överlämnande

1 § Den som i Danmark, Finland, Island eller Norge är misstänkt, tilltalad eller dömd för en där straffbelagd gärning och som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder ska, om personen anträffas i Sverige och annat inte sägs i denna lag eller följer av någon annan lag, överlämnas till den utfärdande staten.

2 § Överlämnande får beviljas för en gärning som enligt den utfärdande statens lagstiftning kan leda till eller har lett till en frihetsberövande påföljd.

Om en nordisk arresteringsorder avser flera gärningar är det tillräckligt att förutsättningar för överlämnande enligt första stycket föreligger för en av gärningarna.

3 § Överlämnande får inte beviljas

1. för en gärning som har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år,

2. för en gärning som omfattas av nåd eller annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,

3. för en gärning som har prövats genom lagakraftvunnen dom i en nordisk stat eller i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

4. för en gärning som har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en nordisk stat eller en medlemsstat i Europeiska unionen och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

5. om det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen och det saknas förutsättningar för återkallelse av beslutet,

6. om förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande staten,

7. om den som eftersöks för verkställighet av en frihetsberövande påföljd är svensk medborgare, bosatt i eller uppehåller sig i Sverige och denne begär att påföljden ska verkställas i Sverige samt det med hänsyn till dennes personliga förhållanden eller av någon annan anledning är lämpligast att verkställigheten sker här.

3 kap. Det inledande förfarandet

Begäran om överlämnande

1 § En nordisk arresteringsorder ska vara upprättad i enlighet med formuläret i bilagan till konventionen. Den ska vara skriven på svenska, danska, norska eller engelska eller vara åtföljd av en översättning till något av dessa språk och innehålla uppgifter om

1. den eftersöktes identitet och nationalitet,
2. namn, adress, telefonnummer, telefaxnummer och e-postadress till den utfärdande myndigheten,
3. en verkställbar dom, ett häktnings- eller anhållningsbeslut eller ett motsvarande verkställbart beslut för åtminstone ett av de brott som omfattas av den nordiska arresteringsordern,
4. den brottsliga gärningen, med angivande av tid och plats för denna, en beskrivning av omständigheterna kring gärningen samt den eftersöktes delaktighet i den,
5. brottsrubricering,
6. straffskalan för gärningen eller, om den nordiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd, den påföljd som har dömts ut, och
7. om möjligt andra rättsliga konsekvenser av gärningen.

2 § En nordisk arresteringsorder får skickas direkt till behörig åklagare på den ort där den eftersökte uppehåller sig.

En nordisk arresteringsorder får även översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat nationellt eller

internationellt system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

En efterlysning som är registrerad i SIS eller i ett annat system för eftersökning av personer och som gäller överlämnande till en nordisk stat, ska jämföras med en nordisk arresteringsorder i avvaktan på att en sådan order översänds.

Utredningen

3 § Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år ska det dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Offentlig försvarare

4 § En offentlig försvarare ska förordnas om den eftersökte begär det, är under arton år eller i övrigt bedöms vara i behov av en försvarare.

Samtycke och medgivande

5 § Den eftersökte ska så snart det kan ske tillfrågas om han eller hon samtycker till överlämnande samt om han eller hon medger att i den utfärdande staten lagföras eller straffas för gärningar som har begåtts före överlämnandet men som inte omfattas av den nordiska arresteringsordern. Den eftersökte ska upplysas om innebörden av att samtycke och medgivande lämnas.

Ett samtycke och medgivande lämnas inför åklagare.

En återkallelse av ett samtycke ska beaktas om den görs innan beslut i frågan om överlämnande har meddelats. En återkallelse av ett medgivande ska beaktas om den görs innan beslut om överlämnande har verkställts.

Tvångsmedel

6 § Den eftersökte ska anhållas av åklagaren om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska också ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

7 § När någon har gripits, anhållits, meddelats reseförbud eller anmälningsskyldighet tillämpas samma regler som vid motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning. För sådana tvångsmedel gäller dock de förutsättningar som anges i 6 §.

Om den eftersökte har samtyckt till överlämnande ska häktningsframställning göras endast om den eftersökte begär rättens prövning av ett beslut om anhållande. Den tid inom vilken häktningsframställning ska göras enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken ska räknas från det att den eftersökte begär rättens prövning eller återkallar sitt samtycke till överlämnande.

För rättens beslut om häktning gäller de förutsättningar som enligt 6 § gäller för anhållande. Vad som sägs i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal ska inte tillämpas.

Ett beslut om anhållande eller häktning ska upphävas, om ett fortsatt frihetsberövande skulle vara oskäligt med hänsyn till den tid frihetsberövandet har pågått och den påföljd som har utdömts eller som kan komma att dömas ut om den eftersökte döms för gärningen.

8 § Innehåller en nordisk arresteringsorder en ansökan om beslag tillämpas i den delen bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Om det påträffas sådana föremål som på grund av den uppgivna gärningen skulle kunna tas i beslag och överlämnas enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, får föremålen även utan en särskild ansökan tas i beslag genom beslut av åklagaren eller den som griper den eftersökte. Har beslag skett tillämpas 4 kap. 16 § andra stycket den lagen.

I samband med att den eftersökte frihetsberövas får husrannsakan göras för att söka efter föremål som får tas i beslag. Förordnande om husrannsakan meddelas av åklagaren. Om det är fara i dröjsmål får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen göra husrannsakan även utan ett sådant förordnande.

4 kap. Beslutsförfarandet

Beslutande myndighet

1 § Tingsrätten beslutar efter framställning av åklagaren i frågan om överlämnande.

Åklagaren får dock, innan denne begärt rättens prövning, fatta beslut i frågan om överlämnande om den eftersökte har samtyckt till

överlämnande. Åklagaren får därutöver avslå en nordisk arresteringsorder om den till form eller innehåll är så bristfällig att den inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om överlämnande.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas 19 kap. rättegångsbalken.

Rättens prövning

2 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om annat inte sägs i denna lag. Handläggningen ska ske med skyndsamhet. För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av sådant slutligt beslut krävs prövningstillstånd.

Tingsrätten ska för prövning av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, den eftersökte begär att ärendet ska avgöras på handlingarna eller denne, efter att åklagaren har gjort en framställning till rätten enligt 1 §, har samtyckt till överlämnande.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Tidsfrister för beslut m.m.

3 § Samtycker den eftersökte till överlämnande ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast trettio dagar efter att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter att personen har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Beslut om överlämnande får, om det finns särskilda skäl, meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

Rätten ska, om möjligt, i samband med beslut i fråga om överlämnande, meddela beslut i fråga om överlämnande av föremål som har tagits i beslag enligt 3 kap. 8 §.

4 § När beslut fattas om att den eftersökte ska överlämnas ska även prövas om beslut om tvångsmedel ska gälla till dess överlämnandet har verkställts. Beslut om tvångsmedel kan meddelas även efter ett beslut om att den eftersökte ska överlämnas.

Konkurrerande framställningar

5 § Om två eller flera nordiska stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder eller en eller flera av dessa stater har utfärdat en nordisk arresteringsorder samt en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen har utfärdat en europeisk arresteringsorder beträffande samma person, ska ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som enligt 1 § har behörighet att handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny nordisk eller europeisk arresteringsorder efter rättsens beslut om överlämnande får, om beslutet inte har vunnit laga kraft, hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten ska pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera nordiska eller europeiska arresteringsordrar som ska beviljas ska ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då respektive arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

6 § Om det beträffande den eftersökte pågår ett ärende om utlämning för brott eller om överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen ska prövningen av frågan om överlämnande enligt denna lag anstå till dess beslut har meddelats i det andra ärendet.

Kostnader för offentlig försvarare

7 § Kostnaderna för en offentlig försvarare ska stanna på staten, om det inte finns särskilda skäl för att de ska återbetalas av den eftersökte.

Överklagande

8 § Beslut av åklagaren enligt 1 § andra stycket får inte överklagas.

Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 3 § 7 får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte heller överklagas.

5 kap. Verkställighet av beslut om överlämnande och efterföljande beslut

Verkställighet

1 § Ett beslut om överlämnande ska verkställas inom fem dagar från det att beslutet vann laga kraft.

Åklagaren får bestämma att verkställigheten ska ske vid en viss senare tidpunkt

1. om det behövs för att den som ska överlämnas ska kunna lagföras i Sverige för annat brott för vilket det är föreskrivet fängelse i minst två år eller, om dom redan har fallit, här avtjäna en frihetsberövande påföljd som bestämts för en annan gärning än den som beslutet om överlämnande avser,

2. om omständigheter som ligger utanför de berörda staternas kontroll hindrar ett överlämnande, eller

3. om det finns starka humanitära skäl.

I stället för att skjuta upp verkställigheten i fall som avses i andra stycket 1 får ett överlämnande förenas med villkor om återförande. Villkoren fastställs av åklagaren i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

2 § Den som ska överlämnas och är underkastad tvångsmedel kan begära att en förhandling för prövning av tvångsmedelsfrågan ska äga rum i tingsrätten inom tre veckor från det att beslut i den frågan senast har meddelats.

3 § Om den som ska överlämnas avger en förklaring om att han eller hon avstår från överklagande och medger att beslutet om överlämnande får verkställas, får verkställighet ske utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft. I fråga om en sådan förklaring tillämpas 4 och 6–8 §§ lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

4 § Beslutet om överlämnande verkställs av polismyndigheten. Om den som ska överlämnas är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att överlämnandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

5 § Om den som ska överlämnas är frihetsberövad och verkställigheten inte sker inom fem dagar från den tidpunkt som anges i 1 § eller om den utfärdande myndigheten återkallar den nordiska arresteringsordern, ska den eftersökte omedelbart försättas på fri fot.

Om en nordisk arresteringsorder återkallas ska åklagaren hos den domstol som har meddelat ett lagakraftvunnet beslut om överlämnande göra en framställning om att beslutet ska upphävas. Har beslutet om överlämnande meddelats av åklagaren ska denne upphäva beslutet.

Tillstånd till utvidgat överlämnande

6 § Om överlämnande har skett enligt en nordisk arresteringsorder och en rättslig myndighet i den utfärdande staten gör en framställning till åklagaren om tillstånd att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av den nordiska arresteringsordern, ska åklagaren pröva om ett överlämnande hade kunnat beviljas med beaktande av 2 kap. 3 § 5. Om denna bestämmelse hade hindrat ett överlämnande får tillstånd inte ges.

Tillstånd till vidareöverlämnande och vidareutlämning

7 § Den som har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder får utan tillstånd vidareöverlämnas till en annan nordisk stat.

En framställning om rätt att till en medlemsstat i Europeiska unionen vidareöverlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av tingsrätten med tillämpning av 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En framställning om rätt att till en stat utanför Norden eller Europeiska unionen vidareutlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

6 kap. Överförande av verkställighet av en frihetsberövande påföljd till Sverige Bilaga 4

1 § Har rätten med stöd av 2 kap. 3 § 7 avslagit en begäran om överlämnande, ska den ansvariga myndigheten i Sverige besluta om överförande av verkställigheten av påföljden hit, om inte den utfärdande staten motsätter sig det.

Den ansvariga myndigheten får besluta att den eftersökte ska tas i förvar av polismyndigheten i avvaktan på ett beslut om överförande. Den eftersökte får tas i förvar om det behövs för att verkställigheten av påföljden ska kunna påbörjas i Sverige.

Förvar som meddelats enligt andra stycket ska anses som tid under vilken den utdömda påföljden verkställts i anstalt.

2 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. tillämpas 6, 7, 22, 23, 27 § andra och tredje stycket, 29, 31, 34 och 35 §§ den lagen.

3 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska den ansvariga myndigheten tillämpa 7 kap. 3–6 §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

4 § Beslut om förvar enligt 1 § andra stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Sådana beslut och beslut av en förvaltningsdomstol gäller omedelbart om inte annat förordnas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

5 § Offentligt biträde ska förordnas för den som enligt 1 § andra stycket tas i förvar, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

6 § Regeringen bestämmer vilka myndigheter som är ansvariga myndigheter i Sverige enligt detta kapitel.

7 kap. Övriga bestämmelser

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

1 § Har överlämnande till Sverige skett för lagföring här i landet, på villkor att den som överlämnas senare återförs till den andra staten, ska polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Om den som ska återföras är på fri fot, får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertaras och tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Transport genom Sverige

2 § Den som överlämnas från en nordisk stat till en annan nordisk stat får utan tillstånd transporteras genom Sverige.

Den som överlämnas får, om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, omhändertaras eller tas i förvar av polismyndigheten, dock längst under fyrtioåtta timmar.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Genom lagen upphävs lag (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

2. Lagen tillämpas inte vid handläggningen av ett ärende enligt lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, om ärendet har inletts före ikraftträdandet.

3. Har någon utlämnats från Sverige till Danmark, Finland, Island eller Norge och begärs tillstånd till en åtgärd som avses i 5 kap. 6 eller 7 §, ska de bestämmelserna tillämpas. En begäran enligt 5 kap. 7 § andra stycket prövas av Stockholms tingsrätt.

4. Till dess avtalet av den 28 juni 2006 mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge har trätt i kraft tillämpas 5 kap. 7 § tredje stycket i fråga om vidareöverlämnande till en medlemsstat i Europeiska unionen av en person som tidigare har utlämnats eller överlämnats från Sverige till Island eller Norge.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1, 26 och 26 b §§ lagen (1957:668) om utlämning för brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som i en annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och uppehåller sig här i riket får efter beslut av regeringen utlämnas till den staten i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Lagen gäller inte om *lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge* eller lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder är tillämplig i förhållande till den andra staten.

Lagen gäller inte om *lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder* eller lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder är tillämplig i förhållande till den andra staten.

26 §²

Chefen för Justitiedepartementet får medge, att den som av en stat utlämnas till en annan stat får föras genom riket, om denne inte är svensk medborgare och det inte heller annars finns synnerliga skäl mot det. Framställning om detta ges in till Justitiedepartementet.

Medgivande får lämnas till att en svensk medborgare förs genom riket, om hinder inte skulle ha förelegat för utlämning av honom eller henne till den mottagande staten enligt 2 eller 4 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Har tillstånd meddelats enligt första *eller andra* stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

När tillstånd till transport begärs i fråga om någon som utlämnas till

¹ Senaste lydelse 2003:1158.

² Senaste lydelse 2003:1158.

i fråga om någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första–*tredje* styckena.

en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för bestämmelserna i första–*andra* styckena.

26 b §³

Om det vid en transport som avses i 26 § sker en oplanerad mellanlandning i Sverige, *skall* tillstånd till transport enligt den paragrafen begäras, för det fall transporten inte fortsätter inom tjugofyra timmar från landningen. Tillstånd till transport *skall* begäras inom nittiosex timmar från landningen.

Polismyndigheten får, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom den tid som anges i första stycket, *skall* personen omedelbart friges.

Om tillstånd till transport meddelas, gäller därefter bestämmelserna i 26 § *tredje stycket*. Tidsfristen *skall* räknas från det att tillstånd meddelats.

I fråga om svenska medborgare gäller bestämmelserna i andra och tredje styckena endast under de förutsättningar som anges i 26 § andra stycket.

När transporten avser någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för denna paragraf.

Om det vid en transport som avses i 26 § sker en oplanerad mellanlandning i Sverige, *ska* tillstånd till transport enligt den paragrafen begäras, för det fall transporten inte fortsätter inom tjugofyra timmar från landningen. Tillstånd till transport *ska* begäras inom nittiosex timmar från landningen.

Polismyndigheten får, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom den tid som anges i första stycket, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd till transport meddelas, gäller därefter bestämmelserna i 26 § *andra stycket*. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

När transporten avser någon som utlämnas till en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* tillämpas 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i stället för denna paragraf.

³ Senaste lydelse 2005:503.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 9 och 28 §§ lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om någon, som här i riket dömts till fängelse, skall för verkställighet av domen överföras till Danmark, Finland, Island eller Norge skall bestämmelserna i 7 och 18 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas.

Föreslagen lydelse

9 §¹

Om någon, som i Sverige har dömts till fängelse, ska överföras till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av domen ska som villkor uppställas att denne inte får åtalas eller straffas för annat före överförandet begånget brott samt inte får vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömda själv har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för annat före överförandet begånget brott ska 5 kap. 6 § lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska dock även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 3 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden ska 6 kap. 8 § lag

¹ Senaste lydelse 1983:226.

(2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lag (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

Vad som sagts *skall ej* gälla, om den dömdes enligt vad därom är föreskrivet *skall* utvisas ur riket och därvid får befordras till den andra staten.

Vad som sagts *ska inte* gälla, om den dömdes enligt vad därom är föreskrivet *ska* utvisas ur riket och därvid får befordras till den andra staten.

28 §

Bifalles framställning om verkställighet enligt 5 §, och har för den dömdes överförande hit uppställts villkor *av innebörd, som avses i 7 § lagen om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, skola villkoren lända till efterrättelse i riket.*

Bifalles framställning om verkställighet enligt 5 §, och har för den dömdes överförande hit uppställts villkor *ska de villkoren gälla här.*

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om överförande som har inletts före ikraftträdandet.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 och 13 §§ lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om *utlämning* för brott finns särskilda bestämmelser.

Om *överlämnande* för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

I fråga om utlämning enligt denna lag äger 7 och 18 §§ lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge motsvarande tillämpning.

När någon utlämnas enligt denna lag ska som villkor uppställas att denne inte får åtalas eller straffas för annat före överförandet begånget brott samt inte får vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Villkoret gäller dock inte om den dömde själv har samtyckt till åtgärden eller haft möjlighet att lämna den mottagande nordiska staten men inte gjort detta inom 45 dagar efter sitt slutliga frigivande eller har återvänt dit efter att ha lämnat landet.

På framställning av den mottagande nordiska staten kan avsteg från villkoret beviljas. Om framställningen gäller åtal eller straff för annat före överförandet begånget brott ska 5 kap. 6 § lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder tillämpas. Prövningen ska dock

¹ Senaste lydelse 2008:448.

även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 3 § 1–3 samma lag. Om framställningen gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden ska 6 kap. 8 § lag (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lag (1957:668) om utlämning för brott tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden om utlämning som har inletts före ikraftträdandet.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:202) om
beräkning av strafftid m. m

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. ska införas en ny paragraf, 19 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 b §

Den som har överlämnats till Sverige för straffverkställighet enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder ska tillgodoräknas den tid som han eller hon med anledning av begäran om överlämnande har varit frihetsberövad utom riket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 21 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §¹

Beslut om vård med stöd av denna lag hindrar inte beslut om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
4. överlämnande enligt lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller
9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone.

Vård med stöd av denna lag upphör när ett beslut enligt första stycket har verkställts.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2006:616.

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹

Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvísning eller utvisning enligt utlänningslagen (2005:716),
 2. utvisning enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
 3. utlämning enligt lagen (1957:668) om utlämning för brott,
 4. *utlämning enligt lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,* 4. *överlämnande enligt lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,*
 5. utlämning enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
 6. utlämning enligt lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,
 7. överlämnande enligt lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,
 8. överlämnande enligt lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller
 9. utlämning enligt lagen (2006:615) om samarbete med Specialdomstolen för Sierra Leone,
- får trots tvångsvården verkställighet av beslutet ske, om det begärs av den myndighet som skall verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 23 kap. 2 § utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2006:617.

Härigenom föreskrivs att 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

Om någon har dömts till sluten ungdomsvård eller om rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd *skall* avse ytterligare brott, *skall*, i fråga om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljden, 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. tillämpas på motsvarande sätt.

Om någon har dömts till sluten ungdomsvård eller om rätten, med tillämpning av 34 kap. 1 § 1 brottsbalken, har förordnat att sådan påföljd *ska* avse ytterligare brott, *ska*, i fråga om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande som verkställighet av påföljden, 19 a § *och 19 b §* lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. tillämpas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2000:179.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §¹

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *skall* personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

3. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

4. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller

5. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En behörig svensk tjänsteman får, i avvaktan på en framställning om en åtgärd enligt 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 4 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

En person som har omhändertagits enligt 3 § får tas i förvar och placeras i häkte eller polisarrest under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *ska* personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en sådan begäran om åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 1 kap. 2 § lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2003:1172.

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *skall* personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,

3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,

6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen, eller

8. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter *ska* personen omedelbart friges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 1 kap. 2 § lagen (20XX:000) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2003:1169.

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Regeringen får på Internationella brottmålsdomstolens begäran medge att den som har överlämnats till domstolen får ställas till ansvar vid domstolen för annan gärning som begåtts före överlämnandet än den för vilken överlämnandet skett.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott *eller 18 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.*

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, *skall* regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

Regeringen får vidare medge att den som har överlämnats till Internationella brottmålsdomstolen får överföras från domstolen till en annan stat för lagföring. I fråga om sådan överföring tillämpas 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

Lämnas inte medgivande enligt andra stycket, *ska* regeringen begära att den till Internationella brottmålsdomstolen överlämnade personen återförs till Sverige.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. För ärenden som har inletts före ikraftträdandet gäller 10 § i dess äldre lydelse.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 4 kap. 4 och 5 §§, 5 kap. 2, 3 och 4 §§, 6 kap. 8 och 9 §§ samt 8 kap. 2 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Överlämnande för viss gärning får inte beviljas om

1. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen,
2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte åtala för gärningen,
3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domlandet,
4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,
5. förundersökning har inletts eller åtal väckts i Sverige för gärningen och förundersökningsledaren i det ärendet motsätter sig att lagföringen sker i den utfärdande medlemsstaten,
6. påföljd för gärningen har bortfallit på grund av preskription eller inte längre kan dömas ut enligt svensk lag och gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige eller den eftersökte är svensk medborgare, eller
7. gärningen helt eller delvis har ägt rum i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag.

3. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* och, vid fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domlandet,

4. gärningen har prövats genom lagakraftvunnen dom i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* och om detta enligt 10 § tredje eller fjärde stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott hade utgjort ett hinder mot utlämning av den eftersökte,

4 kap.

4 §

Har åklagaren inlett en utredning enligt 3 § på grund av en arresteringsorder som har utfärdats av en rättslig myndighet i Danmark eller Finland får åklagaren, om den utfärdande myndigheten begär det, besluta att lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge tillämpas i stället för denna lag. I sådant fall skall arresteringsordern betraktas som en framställning om utlämning enligt den lagen.

Första stycket skall inte tillämpas efter det att åklagaren enligt 5 kap. 1 § har begärt att tingsrätten prövar frågan om överlämnande.

En arresteringsorder utfärdad av en annan nordisk stat ska, om den eftersökta personen anträffas i Sverige, betraktas som en nordisk arresteringsorder.

5 §

Den eftersökte skall anhållas av åklagaren. Något anhållande får dock inte ske

1. om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas, eller

2. om det inte finns risk för att den eftersökte avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande.

Även om det inte finns sådan risk som avses i första stycket 2 skall anhållande ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av den nordiska arresteringsordern.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälnings-skyldighet, skall en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande. I

Den eftersökte ska anhållas av åklagaren om det inte saknas risk för att denne avviker eller på annat sätt undandrar sig ett överlämnande. Ett anhållande ska också ske om det finns risk för att den eftersökte genom att undanröja bevis eller på något annat sätt försvårar utredningen av en gärning som omfattas av arresteringsordern.

Ett anhållande enligt första stycket får inte ske om det kan antas att förutsättningar för ett överlämnande saknas.

Den som inte har fyllt arton år får anhållas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena men det är tillräckligt att den eftersökte meddelas ett reseförbud eller att det föreskrivs en anmälnings-skyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för

fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken *skall* övervakning ersätta ett anhållande.

Om det finns skäl för anhållande enligt första–tredje styckena får en polisman eller en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen i brådskande fall även utan ett anhållningsbeslut gripa den eftersökte.

5 kap.

2 §

Vid rätts handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning *och överklagande av domstols beslut* i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen *skall* ske med skyndsamhet.

Tingsrätten *skall* för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte skall beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen *skall* åklagaren och den eftersökte kallas.

Är den eftersökte anhållen eller häktad *skall* han eller hon inställas.

Vid rätts handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag. Handläggningen *ska* ske med skyndsamhet. *För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av sådant slutligt beslut krävs prövningstillstånd.*

Tingsrätten *ska* för prövningen av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte *ska* beviljas, om den eftersökte samtycker till överlämnande eller om han eller hon begär att ärendet avgörs på handlingarna.

Till förhandlingen *ska* åklagaren och den eftersökte kallas.

Är den eftersökte anhållen eller häktad *ska* han eller hon inställas.

3 §

Tingsrätten *skall* meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte gripits.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, *skall* beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten ska meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte *har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter att personen har underrättats om innehållet i arresteringsordern.*

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, *ska* beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

4 §

Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder beträffande samma person, *skall* ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som *skall* handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut om överlämnande får, om beslutet inte har vunnit laga kraft, hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten skall pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som *skall* beviljas *skall* ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

Om två eller flera medlemsstater har utfärdat arresteringsorder *eller en eller flera av dessa stater har utfärdat arresteringsorder samt en eller flera nordiska stater har utfärdat nordisk arresteringsorder* beträffande samma person, *ska* ärendena prövas i ett sammanhang vid den tingsrätt som *ska* handlägga det först inkomna ärendet.

Inkommer en ny arresteringsorder efter rättens beslut om överlämnande får, om beslutet inte har vunnit laga kraft, hovrätten eller Högsta domstolen på yrkande av åklagaren besluta att tingsrätten *ska* pröva ärendena i ett sammanhang.

Prövningen av vilken av flera arresteringsorder som *ska* beviljas *ska* ske med särskild hänsyn till gärningarnas beskaffenhet och platsen där de ägt rum, de tidpunkter då varje arresteringsorder utfärdades samt om de avser lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd.

6 kap.

8 §

Om överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett gör en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen överlämna den som har överlämnats från Sverige, prövas ärendet med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister *skall* inte

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* överlämna den som har överlämnats från Sverige, prövas ärendet med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister *ska* inte

tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare *skall* förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats *skall* ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare *ska* förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats *ska* ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

9 §

En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

En framställning om rätt att till en stat utanför Europeiska unionen, *Island eller Norge* utlämna den som tidigare har överlämnats från Sverige till en medlemsstat i Europeiska unionen prövas av regeringen med tillämpning av 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott.

8 kap.

2 §¹

Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen *skall* Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Begärs tillstånd till transport genom Sverige av någon som överlämnas på grund av en arresteringsorder eller som utlämnas till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge ska* Rikspolisstyrelsen bevilja sådant tillstånd och ange under vilka villkor transporten får ske.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Har tillstånd meddelats enligt första stycket får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar den som överlämnas eller utlämnas, dock längst under fyrtioåtta timmar.

Om en oplanerad mellanlandning sker i Sverige, får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *skall* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar

Om en oplanerad mellanlandning sker i Sverige, får polismyndigheten, om det är nödvändigt för att transporten *ska* kunna genomföras, omhänderta och ta i förvar

¹ Senaste lydelse 2005:502.

den som överlämnas eller utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom nittiosex timmar från landningen, *skall* personen omedelbart friges.

Om tillstånd meddelas, gäller därefter bestämmelserna i andra stycket. Tidsfristen skall räknas från det att tillstånd meddelats.

den som överlämnas eller utlämnas, dock längst till dess en begäran om tillstånd till transport har prövats. Om tillstånd till transport inte begärs inom nittiosex timmar från landningen, *ska* personen omedelbart friges.

Om tillstånd meddelas, gäller därefter bestämmelserna i andra stycket. Tidsfristen *ska* räknas från det att tillstånd meddelats.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet

Lagförslag enligt kompletterande remittering

Förslag till lag (0000:00) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

4 kap. Beslutsförfarandet

Beslutande myndighet

1 § Tingsrätten beslutar efter framställning av åklagaren i frågan om överlämnande.

Åklagaren får dock innan denne begärt rättens prövning fatta beslut i frågan om överlämnande om den eftersökte har samtyckt till överlämnande. Åklagaren får därutöver avslå en nordisk arresteringsorder enligt 2 kap. 3 §.

I fråga om tingsrättens behörighet tillämpas 19 kap. rättegångsbalken.

Rättens prövning

2 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål, om annat inte sägs i denna lag. Handläggningen ska ske med skyndsamhet.

Tingsrätten ska för prövning av frågan om överlämnande hålla en förhandling. En förhandling behöver dock inte hållas om det är uppenbart att överlämnande inte ska beviljas, den eftersökte begär att ärendet ska avgöras på handlingarna eller om denne, efter att åklagaren har gjort en framställning till rätten enligt 1 §, har samtyckt till överlämnande.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Tidsfrister för beslut m.m.

3 § Samtycker den eftersökte till överlämnande ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter att personen har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Beslut om överlämnande får, om det finns särskilda skäl, meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

(...)

9 § Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut krävs prövningstillstånd.

Ett överklagande av tingsrättens beslut genom vilket ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Följande remissinstanser har inkommit med yttranden över departementspromemorian: Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Luleå tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Kammarrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Migrationsverket, Statens institutionsstyrelse, Socialstyrelsen, Tullverket, Kustbevakningen, Datainspektionen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Sveriges advokatsamfund och Amnesty International.

Civil Rights defenders har inbjudits att lämna synpunkter men har avstått från att yttra sig.

I remitteringen av det kompletterande förslaget avseende förkortade handläggnings- och överklagandefrister har yttranden inkommit från följande remissinstanser: Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet och Sveriges advokatsamfund.